

M

MEMORABILIA ZOOLOGICA

NS 9, 2023

Z dziejów Gabinetu Zoologicznego

Materiały z badań
Azji Północnej
i Wschodniej (1861-1889)

D. Iwan, A. Cegliński, H. Kowalski,
D. Mierzwa-Szymkowiak, M. Raś, W. Wawer

MUW
Museum
Uniwersytetu
Warszawskiego

18 13
MUZ

MEMORABILIA ZOOLOGICA

Nowa Seria 9, 2023

Z dziejów Gabinetu Zoologicznego.
Materiały z badań Azji Północnej i Wschodniej
(1861–1889)

Memorabilia Zoologica

Nowa Seria

Redakcja

Piotr Daszkiewicz, Dariusz J. Gwiazdowicz, Dariusz Iwan,
Hubert Kowalski (redaktor naczelny), Dominika Mierzwa-Szymkowiak

Rada Redakcyjna

Roland Dobosz, Szymon Konwerski, Jan Kotusz,
Tomasz Samojlik, Zbigniew Tucholski, Marek Wanat

Dtp

Andrzej Bartha

Okładka

Tomasz Samojlik

Ilustracja: Benedykt Dybowski w czasie badań zimowych Jeziora Bajkał.
[Archiwum MiIZ PAN]

Korekta

Anna Pisarek

Strony internetowe

<http://www.miiz.waw.pl>, <http://kolekcje-miz.ksib.pl>, <http://www.muzeum.uw.edu.pl>,
<http://zbiory.uw.edu.pl>, <http://muzeauczelniane.pl>

Wydawca

Muzeum i Instytut Zoologii PAN
ul. Wilcza 64, 00-679 Warszawa
e-mail: darek@miiz.waw.pl

© Copyright by Muzeum Uniwersytetu Warszawskiego

© Copyright by Muzeum i Instytut Zoologii PAN

PL ISSN 0076-6372
ISBN 978-83-88147-27-2

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

Publikacja finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”, nr 0038/NPRH8/H11/87/2020, pt. *Rekonstrukcja i opracowanie zbiorów naukowych Gabinetu Zoologicznego Uniwersytetu Warszawskiego. Od XVIII wiecznego Musaeum Polonicum do Narodowego Muzeum Przyrodniczego*, realizowanego na Wydziale Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego w latach 2020–2025 pod kierunkiem dr. hab. Huberta Kowalskiego, prof. ucz.

Warszawa 2023

Druk i oprawa: Każdy Format Sp. z o.o., ul. Rolna 191/195, 02-729 Warszawa

Z dziejów Gabinetu Zoologicznego.
Materiały z badań Azji Północnej i Wschodniej
(1861–1889)

Dariusz Iwan, Arkadiusz Cegliński, Hubert Kowalski,
Dominika Mierzwa-Szymkowiak, Marcin Raś, Wioletta Wawer

Recenzenci

Roland Dobosz
Marcin Kamiński

Autorzy

Dariusz Iwan
Muzeum i Instytut Zoologii PAN

Arkadiusz Cegliński
Wydział Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego

Hubert Kowalski
*Wydział Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego,
Muzeum Uniwersytetu Warszawskiego*

Dominika Mierzwa-Szymkowiak
Muzeum i Instytut Zoologii PAN

Marcin Raś
Muzeum i Instytut Zoologii PAN

Wioletta Wawer
Muzeum i Instytut Zoologii PAN

SPIS TREŚCI

Streszczenie	VII
Abstract	IX
Résumé	XI
Wstęp	1
Wprowadzenie	5
Benedykt Dybowski i jego współtowarzysze, badacze przyrody Azji Północnej i Wschodniej	13
Kalendarium	23
Warszawski Gabinet Zoologiczny i Muzeum Zoologiczne hr. Branickich, tradycje badań syberyjskich	27
Materiały syberyjskie w Muzeum i Instytucie Zoologii PAN	39
Wykaz eksponatów	
Cnidaria	49
Porifera	49
Branchiopoda	49
Malacostraca	49
Araneae	50
Opiliones	57
Solifugae	57
Sarcoptiformes	57
Insecta	58
Mollusca	77
Actinopterygii	86
Reptilia	90
Aves	90
Mammalia	132
Literatura	135
Spis ilustracji	141
Tablice	143

STRESZCZENIE

W tym roku przypada 160. rocznica wybuchu powstania styczniowego, wielkiego zrywu narodowo-patriotycznego, w wyniku którego blisko 20 tysięcy Polaków, występujących czynnie przeciwko imperium, zostało zesłanych w głąb carskiej Rosji. Jednym ze skazańców, który odbył katorgę na Syberii, był Benedykt Dybowski. Niespełna dwa lata przed wybuchem powstania jego kariera naukowa znalazła oparcie instytucjonalne – uzyskał posadę profesora Katedry Zoologii w Szkole Głównej w Warszawie. Udział w powstaniu zakończył się dla niego aresztowaniem i skazaniem na 12 lat ciężkich robót. Dybowski przebywając na Syberii zgromadził wokół siebie grupę zesłańców m.in. Wiktora Godlewskiego, Michała Jankowskiego, Alfonsa Parvexa, a także Władysława Księżopolskiego, którzy wraz z nim prowadzili intensywne badania fauny obszarów Azji Wschodniej i Północnej.

Benedykt Dybowski jest postacią niezwykle zasłużoną dla rozwoju polskiej nauki, a przede wszystkim zoologii. Stąd też kolejny tom „Memorabilia Zoologica” poświęcony został naukowo-historycznej kolekcji okazów zoologicznych pozyskanych podczas badań prowadzonych przez niego na Syberii i obszarach Azji Wschodniej i Północnej. Obecnie materiały te przechowywane są w Muzeum i Instytucie Zoologii PAN w Warszawie. Treść niniejszego tomu przybliży tematykę pracy naukowej zesłańców syberyjskich i ich związków z warszawskimi instytucjami muzealnymi – Gabinetem Zoologicznym oraz Muzeum Zoologicznym hr. Branickich. Główną częścią prezentowanej monografii jest obszerny katalog dziewiętnastowiecznych materiałów naukowych pozyskanych przez Benedykta Dybowskiego oraz jego współpracowników, w tym również Antoniego Waleckiego, Mikołaja Przewalskiego i Jana Kalinowskiego. Dane zawarte w katalogu pochodzą bezpośrednio z zachowanych oryginalnych etykiet. Są one cennym źródłem informacji zarówno dla zoologów, jak i historyków.

Prezentowany wykaz zawiera kilka tysięcy niezwykle cennych dla nauki okazów, w tym wiele typów opisowych, mających również niezwykle wysoką wartość historyczną. Najwięcej eksponatów, które zostały pozyskane w latach 1861–1889, znajduje się w kolekcjach pajęczaków, owadów, mięczaków i ptaków. Pochodzą one głównie z obszaru Zabajkała, „Kraju Amurskiego i Ussuryjskiego” (obecnie kraj Chabarowski i Nadmorski) oraz Kamczatki i Wysp Komandorskich. Niezwykle cenne materiały zostały zebrane na Sachalinie, wyspie Askold, u wybrzeży Morza Ochockiego i Japońskiego, w Mongolii, Korei, Chinach i Japonii. Zaangażowanie eksploracyjne i naukowe polskich zoologów wywarło ogromny wpływ na światowy rozwój badań taksonomicznych i zoogeograficznych dotyczących omawianego obszaru Azji.

ABSTRACT

This year marks the 160th anniversary of the outbreak of the January Uprising, a great Polish national and patriotic insurrection, because of which nearly 20,000 actively fighting Poles were exiled deep into the Russian Empire. One of the convicts who served hard labor in Siberia was Benedykt Dybowski. Less than two years before the outbreak of the uprising, his scientific career found institutional support as he obtained a professor position at the Department of Zoology at the Main School in Warsaw. His participation in the uprising resulted in his arrest and sentence of 12 years of hard labor. While staying in Siberia, Dybowski organized a group of exiles around himself, including Wiktor Godlewski, Michał Jankowski, Alfons Parvex, and Władysław Księżopolski, who under his supervision conducted intensive research on the fauna of East and North Asia.

Throughout his exile, Benedykt Dybowski has made enormous contributions to the development of biological sciences, especially zoology. For this reason, the present volume of “*Memorabilia Zoologica*” focuses on the collection of zoological specimens he obtained during his research in Siberia. Currently, these materials are preserved in the Zoological Collection of the Museum and Institute of Zoology of the Polish Academy of Sciences in Warsaw. The content of this volume presents novel data on the scientific work of Siberian exiles and their connections with zoological institutions in Warsaw, such as the Zoological Cabinet and the Branicki Museum. However, a major part of the publication constitutes an extensive catalog of 19th-century scientific materials obtained by Benedykt Dybowski and his peers.

The presented data was obtained directly from the original labels attached to the investigated specimens. In particular, the presented list contains information on several thousand zoological specimens, including many descriptive types. Most of the included individuals were collected between 1861 and 1889, and represent arachnids, insects, mollusks, and birds. They originate mainly from the Transbaikal area, the “Amur and Ussuri Krai” (now Khabarovsk and Primorsky Krai), as well as Kamchatka and the Commander Islands. Furthermore, some extremely valuable materials were also collected on Sakhalin and Askold Islands, off the coast of the Sea of Okhotsk and Japan, in Mongolia, Korea, China, and Japan. The exploratory and scientific involvement of Polish zoologists had a huge impact on the global development of taxonomic and zoogeographic research in the discussed area of Asia.

RÉSUMÉ

Cette année marque le 160e anniversaire du déclenchement de l'Insurrection de janvier, un grand soulèvement national et patriotique, à la suite duquel près de 20 000 Polonais, luttant activement contre l'empire, furent exilés au plus profond de la Russie tsariste. L'un des condamnés qui effectua des travaux forcés en Sibérie était Benedykt Dybowski. Moins de deux ans avant le déclenchement du soulèvement, sa carrière scientifique trouva un soutien institutionnel: il obtint un poste de professeur au Département de zoologie de l'École principale de Varsovie. Sa participation au soulèvement aboutit à son arrestation et à sa condamnation à 12 ans de travaux forcés. Lors de son séjour en Sibérie, Dybowski rassembla autour de lui un groupe d'exilés, dont Wiktor Godlewski, Michał Jankowski, Alfons Parvex et Władysław Księżopolski, qui menèrent avec lui des recherches intensives sur la faune de l'Asie de l'Est et du Nord.

Benedykt Dybowski est une figure de grand mérite pour le développement de la science polonaise et surtout, de la zoologie. Ainsi, le volume suivant de "Memorabilia Zoologica" est consacré aux collection scientifique et historique de spécimens zoologiques obtenus au cours de ses recherches en Sibérie et dans les régions d'Asie de l'Est et du Nord. Actuellement, ces matériaux sont conservés dans la collection zoologique scientifique du Musée et Institut de zoologie de l'Académie polonaise des sciences à Varsovie. Le contenu de ce volume présente le sujet du travail scientifique des exilés sibériens et leurs liens avec les institutions muséales de Varsovie – le Cabinet Zoologique et le Musée Zoologique du Comte Branicki. La partie principale de la monographie présentée est un vaste catalogue de documents scientifiques du XIXe siècle obtenus par Benedykt Dybowski et ses collaborateurs, dont Antoni Wałęcki, Mikołaj Przewalski et Jan Kalinowski. Les données contenues dans le catalogue proviennent directement des étiquettes originales conservées. Ils constituent une source d'informations précieuse tant pour les zoologistes que pour les historiens.

La liste présentée contient plusieurs milliers de spécimens extrêmement précieux pour la science, dont de nombreux types descriptifs qui ont également une valeur historique extraordinaire. La plupart des objets acquis entre 1861 et 1889 appartiennent aux collections d'araignées, d'insectes, de mollusques et d'oiseaux. Ils proviennent principalement de la région du Transbaïkal, du "kraï de l'Amour et de l'Ussuria" (aujourd'hui kraï de Khabarovsk et kraï du Primorie), ainsi que du Kamtchatka et des îles du Commandeur. Des matériaux extrêmement précieux ont été collectés à Sakhaline, sur l'île Askold, au large de la mer d'Okhotsk et du Japon, en Mongolie, en Corée, en Chine et au Japon. Les implications exploratoire et scientifique des zoologistes polonais a eu un impact énorme sur le développement mondial de la recherche taxonomique et zoogéographique dans les zones précitées.

WSTĘP

„Z dziejów Gabinetu Zoologicznego. Materiały z badań Azji Północnej i Wschodniej (1861–1889)” jest dziewiątym tomem nowej serii „Memorabilia Zoologica”, a czwartym poświęconym postaci Benedykta Dybowskiego. Trzy poprzednie prace wydawane w latach 2018–2020 zawierały korespondencję Benedykta Dybowskiego do Janusza Domaniewskiego, którą wybitni badacze prowadzili w ostatnim okresie życia nestora polskich przyrodników (1917–1929). W serii Memorabilia Zoologica wydano również dwie monografie, które nawiązują bezpośrednio do omawianych w niniejszym tomie badań naukowych – „Złoty wiek ornitologii polskiej” Gabriela Brzęka oraz „Władysław Taczanowski: Listy do Antoniego Wagi, Konstantego Branickiego i Benedykta Dybowskiego” opublikowane przez Krystynę Kowalską, Annę Mroczkowską i Barbarę Zielińską.

Wszystkie powyższe monografie dotyczą osób, instytucji i badań, które przyczyniły się do powstania niezwykle ważnej dla nauki światowej i polskiego dziedzictwa kulturowego kolekcji zawierającej pozyskane w XIX wieku okazy zwierząt. Część zbiorów, która przetrwała zawieruchy wojenne i niszczącą działalność żywiołów, przechowywana jest obecnie w Muzeum i Instytucie Zoologii PAN w Warszawie. Niektóre okazy do dnia dzisiejszego uznawane są za zaginione, a informacje o innych, od ponad stu lat nie były wykorzystywane do badań naukowych. Sposób preparowania i przechowywania, tych niezwykle cennych materiałów, umożliwiają podjęcie prac badawczych z wykorzystaniem zaawansowanych technologii z zakresu badań molekularnych, czy też bezinwazyjnych technik dokumentacyjnych np. tomografii komputerowej.

Przykład typów deskrypcyjnych, na podstawie których opisano nowe dla nauki gatunki owadów, pokazuje kolejną, niezwykle istotną, rolę zbiorów muzealnych. W kolekcji chrząszczy zasłużonego dla nauki polskiej entomologa, Szymona Tenenbauma, przetrwały nieliczne już materiały pozyskane na obszarze Azji Wschodniej i Północnej przez Benedykta Dybowskiego i jego współtowarzyszy, zesłańców syberyjskich, m.in. Wiktora Godlewskiego, Michała Jankowskiego, Alfonsa Parvexa i Władysława Książepolskiego. W 1926 roku Maurycy Pic opisał na podstawie okazów z kolekcji Tenenbauma dwa gatunki chrząszczy, *Cyparium tenenbaumi* Pic, 1926 (Staphylinidae) i *Triplax bicoloriceps* Pic, 1926 (Erotylidae)

pochodzące ze „zbiorów syberyjskich” (Ussuri, Dauria, Balzyna), a w 1956 roku Ryszard Bielawski biedronkę *Anisosticta sibirica* (Bielawski, 1956) zebraną w 1868 roku w Daurii.

Historia eksploracji i prowadzenia badań przez zesłańców syberyjskich zapisana jest, nie tylko w pamiętnikach, korespondencji i dokumentach archiwalnych, ale również na oryginalnych etykietach towarzyszących okazom przechowywanych w kolekcjach zoologicznych. To na nich spotykamy sygnatury instytucji naukowych i muzealnych, które ponad 150 lat temu pozyskiwały, a następnie przechowywały te niezwykle dowody wkładu polskiej nauki do światowego dziedzictwa kulturowego i naukowego. „Złoty wiek ornitologii polskiej”, czyli najbardziej ożywiony okres działalności polskich ornitologów, który miał miejsce w drugiej połowie XIX wieku, związany jest przede wszystkim z funkcjonowaniem warszawskiego Gabinetu Zoologicznego oraz Muzeum hr. Branickich i takimi postaciami jak Władysław Taczanowski, Michał Kalinowski, Jan Sztolcman. Wokół tych instytucji gromadzili się badacze, których drogi krzyżowały się również na płaszczyźnie konfliktów narodowych i społecznych. Dybowskiego, w drodze na katorgę, żegnał zarówno Antoni Wałęcki, który spędził 19 lat jako zesłaniec syberyjski (aresztowany został w 1838 roku i skazany na ciężkie roboty w Daurii), ale również hrabia Konstanty Branicki, hojny mecenas Gabinetu Zoologicznego, który wręczył Dybowskiemu „elegancką laskę do łowienia ryb, składaną, kupioną za granicą przez hr. K. Branickiego”. Historia zbiorów Gabinetu Zoologicznego oraz eksploracji obszaru Azji Północnej i Wschodniej pokazuje szczególnie związek, jaki łączył Władysława Taczanowskiego i Benedykta Dybowskiego z oficerem carskiej armii, Mikołajem Przewalskim. Oficerem, który brał udział w tłumieniu powstania styczniowego, a jednocześnie uczył się w Warszawie zoologii, zbierania i preparowania materiałów badawczych pod okiem swojego przyjaciela, słynnego kustosa Władysława Taczanowskiego. Oficerem, który mimo szykan władz carskich zachował polską pisownię nazwiska „Przewalski”, jednak dzięki niezwykłym zdolnościom awansował do stopnia generała. Oficera, który organizował ekstremalnie trudne wyprawy na Daleki Wschód, wykonując zadania carskiej administracji i jednocześnie pozyskując materiały badawcze dla warszawskiego Gabinetu Zoologicznego. Oficera, który wykorzystując grę w karty w niezwykle skuteczny sposób zdobywał fundusze na wyprawy badawcze, czym wprawiał w podziw Benedykta Dybowskiego, twórcę kółka abstynenckiego „Bracia mleczni” i zawziętego krytyka wszelkich gier hazardowych. Przyjaźń i wzajemny szacunek Dybowskiego i Przewalskiego, zesłańca syberyjskiego i kata powstania, krzepła podczas prowadzonych wspólnie badań i wypraw m.in. w czasie wyprawy z 1869 roku, której trasa wiodła wzdłuż północnej granicy Mongolii, Amuru do Nikolajewska, wybrzeży Morza Ochockiego i Oceanu Spokojnego aż do Władywostoku. Może przyszłe badania relacji Przewalskiego z Dybowskim przybliżą nas

do odpowiedzi na pytanie: dlaczego polski patriota, więzień Cytadeli skazany na śmierć, a po ułaskawieniu wysłany na wieloletnie zesłanie na Sybir i katorgę, nie tylko tolerował carskiego oficera, ale ściśle z nim współpracował, a nawet go podziwiał?

Opublikowana w dziewiątym tomie „Memorabilia Zoologica” monografia zawiera katalog prezentujący materiały badawcze pozyskane w latach 1861–1889 na obszarze Azji Północnej i Wschodniej. Do dnia dzisiejszego przetrwał jeden ukwiał, gąbka, kilkadziesiąt skorupiaków, ryb, gadów i ssaków oraz kilka tysięcy okazów, w tym typy opisowe, pajęczaków, owadów, mięczaków i ptaków pochodzących głównie z obszaru Zabajkala, Kraju Amurskiego i Ussuryjskiego oraz Kamczatki i Wysp Komandorskich, a także Sachalina, wyspy Askold, wybrzeży Morza Ochockiego i Japońskiego, z Mongolii, Korei, Chin i Japonii. Powiązanie informacji zawartych na etykietach zgromadzonych eksponatów z treścią pamiętników, opublikowanych listów i niepublikowanych dotąd dokumentów archiwalnych, jest próbą pokazania wielopłaszczyznowej historii badań i instytucji naukowych, biografii uczonych, a także znaczenia kolekcji muzealnych dla nauki i światowego dziedzictwa kulturowego.

WPROWADZENIE

W tym roku mija 160. rocznica wybuchu powstania styczniowego – polskiego zrywu niepodległościowego przeciwko Imperium Rosyjskiemu. 22 stycznia 1863 roku Tymczasowy Rząd Narodowy wydał Manifest, który ogłosił wybuch powstania, uwłaszczenie chłopów oraz zniesienie pańszczyzny.

Po upadku powstania styczniowego wzmogła się fala represji władz rosyjskich wobec Polaków. W latach 1860–1868 zdecydowana większość z 20 000 osób została wysłana na obszar Syberii Wschodniej. Wcześniej, po powstaniu listopadowym, główna fala skazańców rozsiedlona była na terenie Syberii Zachodniej¹. W artykule *Sybiracy i polscy zesłańcy w pamiętniku Benedykta Dybowskiego* Franciszek Nowiński pisze, że drugie pokolenie polskich zesłańców oswoiło się z Syberią, wiedziało, dokąd idzie i co je czeka, było lepiej zorganizowane²:

Już w momencie wyruszania na zesłanie, byli lepiej przygotowani zarówno do drogi, jak i do życia na Syberii. No i chyba najważniejsza sprawa, znalazła się pewna grupa ludzi, która miała aspiracje, cele i chęć pożytecznego działania dla Syberii. Chociaż to środowisko było niewielkie, to jego dokonania naukowo-badawcze były duże i ważne. Jednym z bardziej aktywnych i znanych przedstawicieli tego środowiska był Benedykt Dybowski (1833–1930).

Powyższy komentarz doskonale ilustrują sceny wyjazdu słynnego polskiego badacza Syberii, który w swoim pamiętniku opisał ze szczegółami te chwile, podkreślając ich podniosły, lecz smutny nastrój³. Śpiew kobiet *Jeszcze Polska nie zginęła* towarzyszył w drodze na Dworzec Petersburski w Warszawie, na którym zgromadził się tłum żegnających. Czy prawdą było przypuszczenie autora pamiętnika, że to „Moskale” specjalnie zainscenizowali taki koniec rozprawy z buntownikami? Skazańcy żegnali się ze znajomymi i członkami rodzin, otrzymywali od

¹ Nowiński F. 2014. *Sybiracy i polscy zesłańcy w pamiętniku Benedykta Dybowskiego*, Zesłaniec 58, s. 11–12.

² Tamże.

³ Dybowski B. 1930. *Pamiętnik dra Benedykta Dybowskiego z roku 1862 zaczawszy do roku 1878*, Lwów, s. 20–21.

nich niezbędny do drogi ekwipunek oraz zabezpieczenie finansowe, również na przyszły pobyt. Dybowski otrzymał od Konstancji Waleckiej pieniądze pochodzące ze sprzedaży jego mebli. Przygotowano mu bagaż, w którym znalazł się mikroskop „Benesch Wasserlein”, lupy desykacyjne, narzędzia chirurgiczne, małą apteczkę i kilka książek o tematyce naukowej. Na dworcu żegnał go również Antoni Walecki (1815–1897), który spędził 19 lat jako zesłaniec syberyjski. Aresztowany został w 1838 roku i skazany na ciężkie roboty w Daurii, regionie, który już wkrótce miał być miejscem katorgi, ale zarazem pracy naukowej jego przyjaciela, profesora Szkoły Głównej. Wręczając Dybowskiemu „elegancką laskę do łowienia ryb, składaną, kupioną za granicą przez hr. K. Branickiego”. Walecki pożegnał się słowami: „siła woli przewycięża wszystko”. To motto towarzyszyło Dybowskiemu niemal

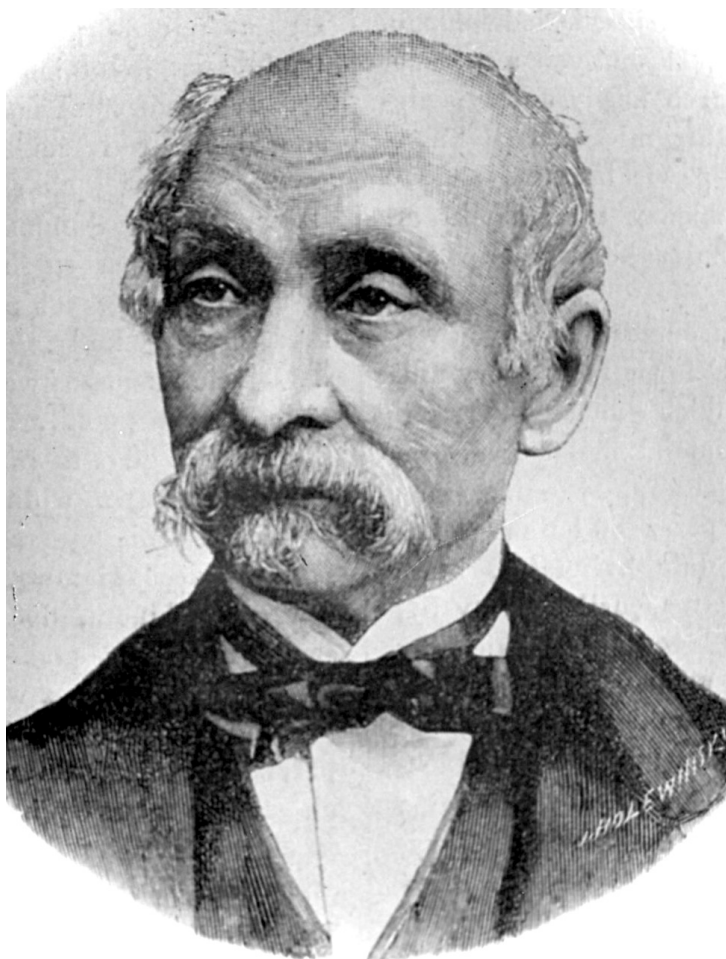

Ryc. 1. Benedykt Dybowski (1833–1930). Archiwum MiIZ PAN.

codziennie, zarówno w czasie zaborów, jak i w okresie pierwszych, niełatwych lat istnienia niepodległej już Polski.

Benedykt Dybowski (Ryc. 1) jest postacią symboliczną zarówno jako naukowiec, przyrodnik, ale również jako patriota. Los sprawił, że obie pasje wielkiego uczonego, miłość do ojczyzny i przyrody, spletały się i trwały nierozzerwalnie przez 97 lat jego niezwykle bogatego i aktywnego życia.

Dybowski zaledwie dwa lata przebywał w Warszawie (1862–1864), gdzie był profesorem Katedry Zoologii w Szkole Głównej. Zaprzyjaźnił się wówczas z Władysławem Taczanowskim (Ryc. 2), kustoszem Gabinetu Zoologicznego. Gabinet pełnił rolę pracowni naukowej i jednocześnie muzeum zoologicznego podległego

Ryc. 2. Władysław Taczanowski (1819–1890). Archiwum MiIZ PAN.

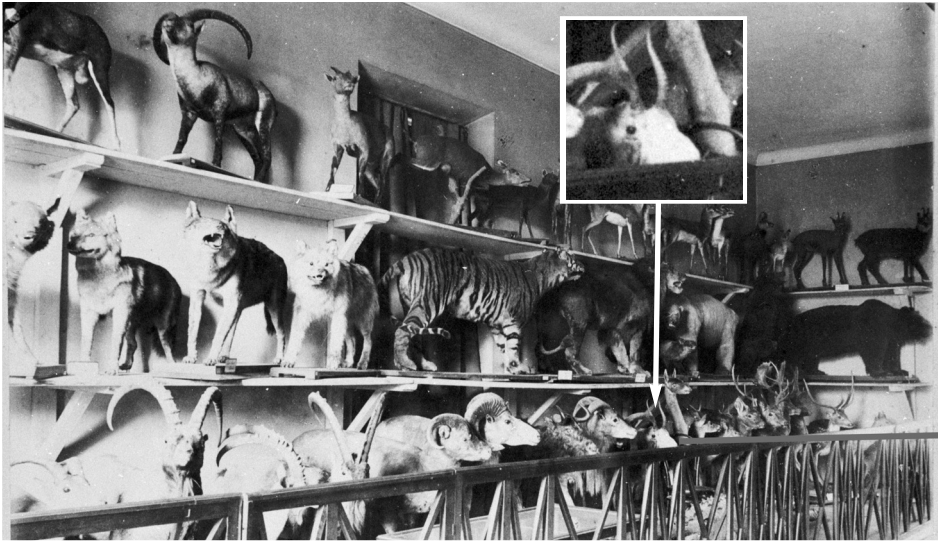
Dybowskiemu, którego kariera profesora uniwersyteckiego została przerwana aresztowaniem 26 marca 1864 roku, więzieniem w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej i w końcu zesłaniem na Syberię połączonym ze skazaniem na katorgę. To właśnie wtedy po raz pierwszy pojawia się wątek „przyrodniczy” mający wpływ nie tylko na działalność polityczną Dybowskiego, ale także ratujący mu życie. Przed karą śmierci uratowało go poręczenie niemieckich zoologów i wstawiennictwo Bismarcka. Dzięki studiom w Dorpacie, Wrocławiu i Berlinie był znany w środowisku przyrodników niemieckich oraz w Petersburgu, gdzie większość naukowców pochodziła z Niemiec.

Już w drodze na Sybir, w czasie najtrudniejszych chwil, Dybowski wiedziony niepowstrzymanym instynktem badacza zebrał, niejako przy okazji, pierwsze materiały naukowe dla Gabinetu Zoologicznego w Warszawie, co opisał tak⁴:

[...] położenie Sumińskiego było wyjątkowe, codziennie wychodził na miasto. Wracając z jednej z takich przechadzek, konwojny przyniósł za nim ptaka, którego S. kupił na rynku [...]. Zanim oddał ptaka do kuchni, przyniósł do mnie, ażebym go określił, bo rozmaici koledzy żartują z niego, powiadając, że kupił ptaka drapieżnego [...] a był to śliczny okaz samca guszca. Prosiłem, aby mi go ustąpił, ja zdejmę skórę dla Taczanowskiego, do gabinetu Warszawskiego, a mięso oddam do kuchni. Przystał na to i był to pierwszy okaz zdobyty z szeregu innych, które odpreparowałem na Syberji. Korzystając ze spacerów Sumińskiego dostałem za jego pośrednictwem jeszcze okaz samca Cietrzewia, następnie Sroki, Gawrona i Kawki [...].

W swoich pamiętnikach Benedykt Dybowski przedstawił dwa wydarzenia, które miały miejsce tuż przed jego aresztowaniem w 1864 roku: w wypchanym okazie suhaka (antylopa występująca na stepach Mongolii), ukrył tajne dokumenty dotyczące powstania styczniowego, a w spreparowanej czapli zaszył pieczęć powstańczę. Niestety, okaz suhaka uległ spaleni podczas pożaru w 1935 roku, niedawno odnalezione zostały jego archiwalne zdjęcia (Ryc. 3), natomiast eksponat czapli znajduje się na wystawie w Muzeum Uniwersytetu Warszawskiego. Z relacji Dybowskiego wynika, że dokumenty i pieczęć zostały wyjęte z eksponatów, jednak okaz czapli został zbadany (prześwietlony promieniami rentgena), głównie w celu potwierdzenia możliwości wykorzystania go do ukrycia pieczęci (Ryc. 4). Technika preparacji okazów naukowych w XIX wieku opierała się na konstruowaniu metalowych oraz drewnianych stelaży i obszywaniu ich skórą, co umożliwiało przygotowywanie skrytek w eksponatach muzealnych.

⁴ Tamże, s. 66–67.

Ryc. 3. Kolekcja kręgowców warszawskiego Gabinetu Zoologicznego. Suhak, w którym B. Dybowski ukrył dokumenty powstania styczniowego. Archiwum MiIZ PAN.

Władysław Taczanowski współpracował z rodziną Branickich, której członkowie byli hojnymi mecenasami Gabinetu, a także pośredniczyli w wymianie materiałów z najważniejszymi placówkami przyrodniczymi w Europie. Za pozyskane okazy zesłańcy dostawali pieniądze, które pozwalały im przeżyć, a jednocześnie prowadzić badania naukowe. Dzięki temu Dybowski i jego współpracownicy mieli decydujący wkład w opracowanie licznych maszynopisów prac naukowych wydawanych w najlepszych czasopismach europejskich. W listach i pamiętnikach Dybowskiego przesłanych do Warszawy znajdujemy tysiące danych dotyczących

Ryc. 4. Zdjęcia rentgenowskie „czapli Dybowskiego”. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiIZ PAN.

wymiarów i cech morfologicznych odłowionych zwierząt, które znalazły się w kolekcjach największych muzeów w Paryżu, Londynie, Berlinie, ale głównie na Uniwersytecie w Warszawie.

Kolekcja warszawska w 1919 roku była jedną z cenniejszych, które dały początek zbiorom Narodowego Muzeum Przyrodniczego powołanego zaraz po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. W 1952 roku zbiory te przejęła Polska Akademia Nauk, stąd obecnie znajdują się w Muzeum i Instytucie Zoologii PAN. Zbiory te zawierają kilka tysięcy eksponatów zebranych w czasie wypraw eksploracyjnych i badań naukowych obejmujących jezioro Bajkał i okolice, Kraj Zabajkalski, doliny rzek Angary, Onon i Arguni, Kraj Amurski, Kraj Ussuryjski (dolina rzeki Ussuri) i Kraj Nadmorski, zatokę Strietok, wyspę Askold, czy też jezioro Chanka.

Niestety, liczne wydarzenia losowe, również działania wojenne, sprawiły, że część okazów uległa zniszczeniu lub została zrabowana. W 1915 roku, w związku z przesunięciem linii frontu, podjęto decyzję o przeniesieniu Cesarzowskiego Uniwersytetu Warszawskiego do Rostowa nad Donem oraz ewakuacji części jego zbiorów. Wywieziono ponad 120 typów opisowych ptaków, zaginęły szkielet krowy *Stellera* oraz wiele innych cennych eksponatów. Zbiory te nigdy nie zostały zwrócone, pomimo starań rządu II Rzeczypospolitej i postanowień traktatu ryskiego. W 1935 roku część zbiorów muzeum uległa zniszczeniu w wyniku pożaru, a dalsze straty przyniosły działania wojenne. W 1939 roku, po upadku Warszawy, specjalne „komando Paulsen”, w skład którego weszli naukowcy w mundurach SS, dokonało grabieży i wywiozło do muzeum w Salzburgu kilkaset cennych eksponatów przyrodniczych, również wyposażenie laboratoryjne. Część okazów udało się odzyskać w 1947 roku, a kilkadziesiąt eksponatów zostało zwróconych dopiero w 2022 roku, m.in. dzięki identyfikacji specyficznych postumentów, na których były dane miejsca i zbieracza „Sidemi, M. Jankowski”.

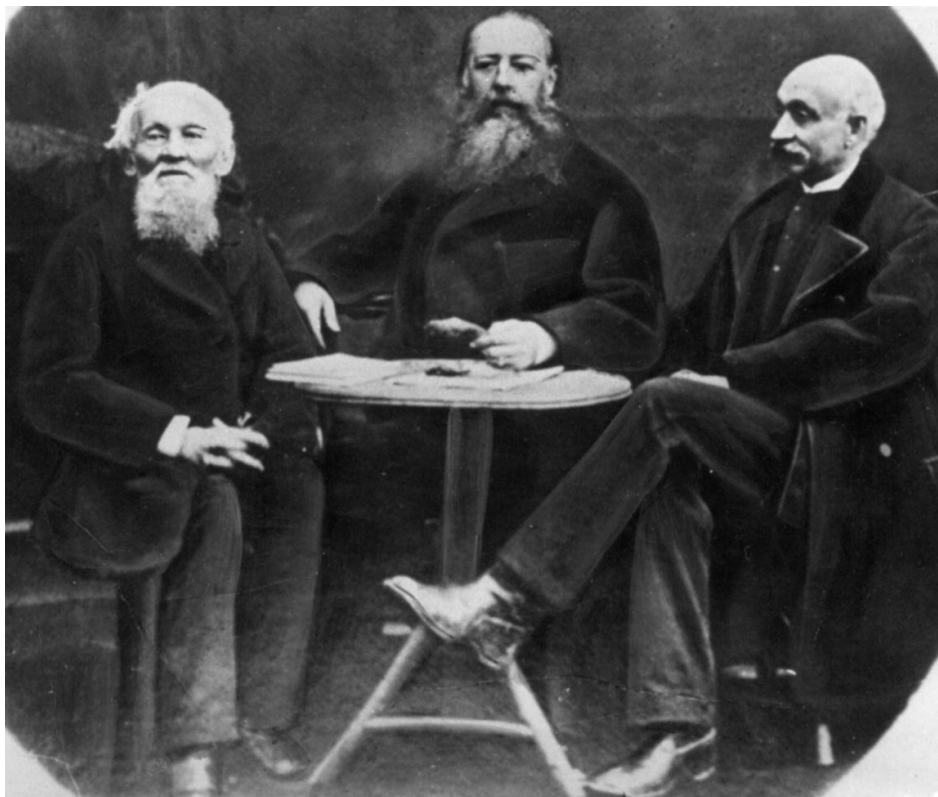
Przedstawione w niniejszym opracowaniu wyniki kwerend zbiorów Muzeum i Instytutu Zoologii PAN są pierwszym etapem badań zmierzających do odtworzenia spuścizny naukowej zgromadzonej przez polskich zesłańców syberyjskich, którym przewodził Benedykt Dybowski (Ryc. 6). To on, w ich imieniu i całego środowiska przyrodników budujących przez ponad 100 lat zaborów światowy dorobek nauki polskiej, napisał w kwietniu 1919 roku te słowa⁵:

⁵ Archiwum MiIZ PAN: Spuścizna po Januszu Domaniewskim (korespondencja z Benedyktem Dybowskim, list z kwietnia 1919 roku).

Dzisiaj gdy powstaje projekt utworzenia Muzeum Narodowego, to instytucja Branickich na Frascati będzie pięknym przyczynkiem do niego, do tego pójdą zbiory Gabinetu Warszawskiego Uniw[ersytetu]. – Ja z mojej strony oddaję zbiory mięczaków i kielży bajkalskich oraz zbiory czaszek i szkieletów kamczacki[ej] fauny. Następnie wszyscy kolektorowie pośpieszą deponować swoje zbiory w instytucji narodowej.

Jabym sądził, że miejsce na muzeum powinno być wybrane, że miałyby odosobnione, otoczone plantacjami i ogrodem botanicznym a także zwierzyńcem nauce poświęconym – przy obfitym wodostanie.

[...] Zdanie, które tu wypowiedziałem, podzielali: Taczanowski, Prof. Wrześniowski, Hr. Konstanty Branicki, Ks. Władysław Lubomirski, Jan Zawisza, General Radoszkowski, Dr. Schnabl i w ogóle wszyscy nasi przyrodnicy zoologowie, to też projekt, który P[an] wznawiasz i masz nadzieję przeprowadzić, raduje nas niezmiernie.

Ryc. 5. Od lewej: Antoni Waga (1799–1890), Konstanty Branicki (1824–1884), Władysław Taczanowski (1819–1890). Archiwum Miiz PAN.

Ryc. 6. Benedykt Dybowski w czasie badań zimowych Jeziora Bajkał. Archiwum MiIZ PAN.

BENEDYKT DYBOWSKI I JEGO WSPÓLTOWARZYSZE, BADACZE PRZYRODY SYBERYJSKIEJ

W 1999 roku Gabriel Brzęk w publikacji *Udział Polaków w badaniach przyrody Syberii, a zwłaszcza Bajkału*⁶ przedstawił zarys sylwetek osób, z którymi Benedykt Dybowski zetknął się w czasie pobytu na zesłaniu syberyjskim. Autor publikacji tak określił rzesze Polaków skazanych na zesłanie i katorgę:

Dla przyrodniczych badań Azji, a zwłaszcza Syberii i Bajkału, największą wartość przedstawiał rewolucyjny, przejęty postępowością element powstańczy z 1863 roku. Składał się on bowiem przeważnie z najwartościowszych członków naszego społeczeństwa, odznaczających się odwagą i przedsiębiorczością. Byli to ludzie różnych zawodów i o różnym stopniu wykształcenia, lecz wspólna niedola na obczyźnie, życie pełne przygód i smutnych przeważnie doświadczeń skłaniało ich do poznawania między innymi tematami także przyrody okolic, na które los ich rzucił.

Najbliższa wielkiemu polskiemu uczonemu była wąska grupa zesłańców, z którymi dzielił codzienny trud przetrwania w niesprzyjających warunkach egzystencji osób skazanych przez carat na zesłanie i katorgę w azjatyckiej części Rosji – Syberii. Wszyscy oni należeli do trzeciej grupy skazanych, których los rzucił do Kraju Zabajkalskiego⁷:

Poprzez rozległe imperium carskie zesłańcy pędzeni byli zwykle trzema utartymi już szlakami martyrologii polskiej: najmniej winnych deportowano do zachodniej Syberii, pozostawiając im względną swobodę, średnio obwinionych działalnością polityczną wysyłano na zasiedlenie wschodniej Syberii, najbardziej zaś obciążonych do ciężkich robót w kopalniach w Zabajkalskim Kraju, czyli Daurii, nazywaną obecnie Zabajkałem.

⁶ Brzęk G. 1999. *Udział Polaków w badaniach przyrody Syberii, a zwłaszcza Bajkału*. *Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki* 8/1(15), s. 121–190.

⁷ Tamże, s. 134.

Zesłania Polaków na Sybir sięgają schyłku XVI wieku, kiedy car Iwan Groźny wciął jeńców wojennych do armii rosyjskiej. W kolejnych latach, kiedy Polsce groziła utrata wolności, zesłańcami byli głównie patrioci, którzy brali udział w zrywach niepodległościowych. W roku 1768 blisko 15 000 uczestników konfederacji barskiej, zakutych w dyby, bitych i poniżanych, maszerowało na daleki wschód azjatyckiej części Rosji. Wśród nich był wódz powstania, generał Maurycy August Beniowski (1741–1788), który ponad 100 lat przed katogą Dybowskiego, jako zesłaniec, prowadził badania na Kamczatce, Wyspach Komandorskich i Japońskich. Jego prace, jak to będzie w zwyczaju przyszłych zesłańców – badaczy Syberii, obejmowały geografię, etnografię i nauki przyrodnicze.

Kolejne zrywy narodowe i wojny przynosiły Syberii, według określenia Gabriela Brzęka, olbrzymi „haracz”, przyczyniając się do zagospodarowania tego obszaru na rzecz Imperium Rosyjskiego⁸:

Rewolucjoniści polscy położyli ogromne zasługi dla Syberii, wnosząc do tego pierwotnego jeszcze wówczas i na półdzikiego kraju nie tylko pierwsze promienie kultury i oświaty, lecz również przyczyniali się oni wydatnie do poznawania przyrody tej prawie nieznannej jeszcze wówczas krainy. Polacy przyczynili się też do podniesienia na Syberii rolnictwa, ogrodnictwa, rzemiosła, przemysłu i handlu, wywierając równocześnie bardzo duży wpływ na rozwój duchowej i materialnej kultury kraju.

W czasie pobytu w Warszawie Dybowski, jako profesor Szkoły Głównej, miał kontakt z Antonim Waleckim, zesłańcem syberyjskim, który został aresztowany w 1838 roku i skazany na ciężkie roboty w Daurii. Walecki po powrocie z 19-letniego zesłania podjął pracę w pouniwersyteckich gabinetach: zoologicznym i mineralogicznym, a później w Szkole Głównej. Obaj przyrodnicy przyjaźnili się, a Dybowskiemu znane były prace Waleckiego dotyczące Bajkału, antylop Azji Środkowej, czy też wędrówek i zachowań tygrysów. Wyniki badań Bajkału prezentowanych przez Waleckiego oraz Gustawa Raddego (1831–1903) wykazały dużą różnorodność i liczbę ryb przy niezwykle ubogiej faunie bezkręgowców, co zaintrygowało przyszłego odkrywcę wielu nowych dla nauki gatunków kielży z rodziny *Gammaridae*.

Do najbliższych współtowarzyszy Dybowskiego, zesłańców, a jednocześnie uczestników wypraw i eksploratorów flory i fauny Dalekiego Wschodu z całą pewnością należeli: Wiktor Godlewski (1831–1900), Michał Jankowski (1842–1912), Alfons Parvex (1833–1890) oraz Władysław Księżopolski. Dybowski zawiązywał wiele przyjaźni i znajomości, jego postawa społeczna i etyczna, praktyka lekarska i aktywność naukowa zjednały mu wielu urzędników, naukowców i przedstawicieli

⁸ Tamże, s. 125.

władzy. W kraju, nieprzerwanie od dnia wyjazdu, czekali na niego przyjaciele związani z warszawskim Gabinetem Zoologicznym: kustosz Władysław Taczanowski (1819–1890), profesor Antoni Waga (1799–1890) i mecenas Gabinetu (Ryc. 5), podróżnicy, kolekcjonerzy, a także przyrodnicy, bracia hr. Aleksander (1821–1877) i Konstanty Branicki (1824–1884). Z korespondencji Władysława Taczanowskiego dowiadujemy się o ścisłych związkach naukowych, towarzyskich, ale i biznesowych tego środowiska. O światowym poziomie ich działalności eksploratorskiej i naukowo-muzealniczej może świadczyć kilka zacytowanych poniżej fragmentów listów⁹:

20 II 1876, Warszawa

Szanowny Panie Profesorze Dobrodzieju [A. Waga]

*[...] W tych czasach wypchany został wilk amurski *Canis alpinus*, i wyszedł z tego bardzo piękny okaz. Teraz robi się *Otaria ursina* od Dybowskiego, duża i okazała, a na przyszły tydzień stanie jeleń plamisty Dybowskiego, i tak dalej pójdą kolejną wszystkie duże zwierzęta, których kilka mamy w zapasie. [...]*

Władysław Taczanowski

15 V 1887, Warszawa

Kochany Benedykcie [Dykowski]

[...] Kalinowskiemu pieniądze dawno już wysłane, jeżeli ich jeszcze nie odebrał to wkrótce nadejść powinny. Pisałem do niego, aby doniósł, ile będzie potrzebować funduszu na przejazd. Oczekuję z niecierpliwością posyłki od niego, abym mógł zażądać pieniędzy. Ciekawy bardzo jestem, jakie to będą zbiory, o ile wnoszę, to niedużo będzie okazów, a w tym leży cały interes. [...]

Władysław Taczanowski

2 I 1869, Warszawa

Jaśnie Wielmożny Panie Hrabio [K. Branicki]

*[...] jednakowoż w nadeszłych zaraz po wyjeździe dwóch ostatnich pakach Dybowskiego, było kilka ptaków dotąd przez nas nie posiadanych, a nawet są między nimi takie, których wcale nie znam i nie mogę zdeterminować, wyprawiam je przeto do Verreaux, gdzie zapewne za jakie 3 tygodnie nadejdą. Był obfity zbiór jaj, ale ze wszystkiego najważniejsza kolekcja ryb z Ononu i jezior okolicznych. 27 gatunków, z których większa połowa jest nowych, nawet rodzaje cyprinoidów nowe, bardzo ciekawe. Wąż osobliwy, *Eremias* i *Triton*. Prócz tego dostałem zbiorek motyli z *Ussoli* i *Coleoptera* z *Jenissejska* [...].*

Władysław Taczanowski

⁹ Kowalska K., Mroczkowska A., Zielińska B. 1964. *Władysław Taczanowski. Listy do Antoniego Wagi, Konstantego Branickiego i Benedykta Dybowskiego*, *Memorabilia Zoologica* 12, s. 1–315.

2 I 1869, Warszawa

Szanowny Panie Profesorze Dobrodzieju

[...] Nade wszystko rad jestem z zadowolenia hr. Mniszcha, bo to rzecz niełatwa, pewny jestem, że znalazłoby się jeszcze niemało gatunków między owadami dauryjskimi, które mogłyby się przydać do zbioru hrabiego i chętnie bym służył, lecz wybór niełatwy, bo są po większej części jeszcze nie determinowane. [...] Dybowski z towarzyszem wyruszony z Daurii, obecnie jest w Irkucku i stara się o pomieszczenie w dobrym miejscu nad Bajkałem. Nietatwo to idzie, ale nie traci nadziei ani energii. Obecnie mam czterech korespondentów zbierających owady w różnych okolicach Syberii wschodniej [Byli to: Benedykt Dybowski, Wiktor Godlewski, Michał Jankowski. Hemiptera zbierał nadto Feliks Zienkowicz]. W tych czasach dostałem stamtąd zbiorów motyli, 110 gat. bardzo dobrze dostarczonych, ale bez dubletów.

[...] Mam już nawet znaczny zapas coleopterów i hemipterów dauryjskich do zbycia. Gdyby więc ktoś chciał je wziąć albo dla siebie, albo do rozprzedania i sumiennie tę rzecz przeprowadzić, wielką by zrobił dogodność moim korespondentom, bo rezultat ich poszukiwań zależy od funduszów, jakie się im dostarcza, a mnie by także zrobił ulgę, bo mam mało czasu na oddawanie się tym interesom [...].

Władysław Taczanowski

4 III 1869, Warszawa

Jaśnie Wielmożny Panie Hrabio

[...] Dybowski wraz z towarzyszem usadowił się od początku stycznia nad południowym krańcem Bajkału, przez pierwsze dwa tygodnie rozpoznając okolicę zebrali sto skórek ptasich, z tych co się w zimowej porze znalazły. Wiosna dopiero pokaże prawdziwą wartość okolicy. Wprawdzie niewiele już oni będą mogli dostarczyć dla naszego zbioru nowości, ale podkompletuje się porządną faunę tamtych okolic. Parvex tak się nudzi w Szwajcarii, gdzie, jak powiada, wróbla nie można zobaczyć, a jemioly po ogrodach nie ma komu objadać, że im szczerze zazdrości i w takim duchu do nich pisuje, oni znowuż żałują, że go tam nie ma z nimi [...].

Władysław Taczanowski

13 VI 1869, Warszawa

Jaśnie Wielmożny Panie Hrabio

[...] Dotąd w Gabinecie zupełna stagnacja. Najpierw ma nadejść przesyłka z nad Bajkału obejmująca zimowe plony. Będą tam ptaki, jakich dotąd nie posiadamy, ale nie myślę, aby się tam wiele dla nas potrzebnych okazów znalazło, bo mamy już faunę tego kraju niezgorzej uprowidowaną. Lada dzień przybycia

tego transportu oczekuję. Wiosenne zdobycze z tego kraju będą bardzo ważne. Ryby bajkalskie, raczki, mianowicie ma być niezliczona ilość gatunków, prawie codziennie nowe się łowią, niektóre mają być bardzo ozdobne, idzie tylko Dybowskiemu o zachowanie kolorów i w tym celu robi próby przechowywania w rozmaitych płynach. Spodziewam się także dobrej kolekcji jaj, między którymi powinny być gatunki przedtem nie znajdowane [...].

Władysław Taczanowski

2 VI 1870, Warszawa

Jaśnie Wielmożny Panie Hrabio

[...] Z Sybiru dostałem śliczny okaz cyranki chińskiej z dzikiego stanu, widział już ją P. Waga i zapewne opowiedział.

[...] Stamtąd miewam dość częste wiadomości. Zbiory bardzo dobrze idą i za parę miesięcy powinienem już posyłkę otrzymać, z której dobre rzeczy przybędą, a cóż to będzie dopiero, gdy się Dybowski na Amur posunie, gdzie zapewne przed zimą się jeszcze uda [...].

Władysław Taczanowski

3 II 1871, Warszawa

Jaśnie Wielmożny Panie Hrabio

*[...] W tych czasach otrzymałem posyłki od Dybowskiego i z Kaukazu. Pierwsza bardzo obfita. Zawiera mnóstwo ważnych dla naszego Gabinetu przedmiotów. Sarna sybirska jest większa od naszej z odmiennymi znacznie rogami, to jest wyższymi, z odnogami dłuższymi i inaczej zakrzywionych. Między ptakami jest kilka gatunków dotąd stamtąd nie otrzymywanych, jak: myszołów włochaty, nieco odmienny od europejskiego. *Parus sibiricus*, *Emberiza ciopsis*, szczygiel wschodni i *Tringa canutus*, a prócz tego dużo okazów uzupełniających szeregi gatunków dawniej otrzymywanych. Jaj dużo rozmaitych i rzadkich, lub wcale nie znanych. Gniazda ptasie. Cztery gatunki nowych główaczów (*Cottus*) z Bajkału. Ogromna kolekcja gammarusów. Pyszny okaz gąbki bajkalskiej. Wreszcie 37 000 owadów, między którymi mnogość drobniuteczkich, spodziewać się należy, że w nich będą i nowe [...].*

Władysław Taczanowski

6 III 1871, Warszawa

Jaśnie Wielmożny Panie Hrabio

*[...] Od Dybowskiego otrzymuję częste wiadomości, ostatni list jego był nadzwyczaj interesujący – umieszczam z niego ustęp, który mnie mocno ucieszył. „Stosownie do twego życzenia nazwałem nowy rodzaj *Branickia*, a dwa gatunki do niego należące, *B. Alexandri* i *B. Constantini*”. Rodzaj ten najciekawszy*

pono z całego zbioru gammaroidów bajkalskich, 2 okazy tylko znalezione dotąd są unikatami, mają być rysowane w atlasie do tego dzieła na czarnym papierze. Za życia są tak przezroczyste, iż ich trudno dopatrzeć w wodzie, i tylko po ruchu zwierzątek dostrzec można, że coś w niej pływa. Jeden z nich jest tak wielki jak *Gammarus cancelloides*, drugi trochę mniejszy, nóżki ma tak delikatne i tak wysmukłe, że powierzyć trudno, aby one jakąkolwiek funkcję spełniać mogły. [...] Głównie cieszę się z tego, że obaj Panowie Hrabiowie jesteście razem połączeni i hold należny Panom oddany będzie w dzieło tak ważnym, które będzie ogólnie znane ludziom fachowym, a istoty imiona panów noszące po wielu dziełach będą musiały być cytowane. Będzie także i spokrewnienie z Profesorem, bo i on ma także swego *Gammarusa*, najpiękniejszego z całego kompletu. [...] W końcu przytacza ciekawą wiadomość o słowikach. Wiadomo, że są one jeszcze w zachodnim Sybirze, ale we wschodnim wcale ich nie ma. Tymczasem ostatniej wiosny przyleciało kilku do Ussola i zaczęły wyśpiewywać. Takie to wywołało wrażenie i zajęcie na wszystkich tych, co znali śpiew słowiczy z rodzinnych okolic, i na ludziach miejscowych, że się tłumnie zaczęto zgromadzać do ogródka, gdzie jeden z nich wyśpiewywał. Z obawy przeto, aby ktoś z zagorzałych amatorów nie pozbawił wszystkich tego koncertu, postawiono straż przy krzaku wzbraniającą orężem zbytniego zbliżania się.

Władysław Taczanowski

Olbrzymią rolę w organizowaniu przez Dybowskiego wypraw, pobytów badawczych, czy też kontaktu z Warszawą odegrało środowisko, głównie polskich zesłańców, skupione przy irkuckim Oddziale Wschodnio-Syberyjskiego Towarzystwa Geograficznego. Miało ono stosunkowo wysoką rangę i istotne znaczenie w carskim systemie urzędniczym, o czym świadczy fakt, że opiekunem towarzystwa był generał-gubernator wschodniej Syberii, a funkcję prezesa pełnił „jeden z wybitniejszych urzędników państwowych, wojskowych”¹⁰. Członkami Towarzystwa byli nie tylko uczeni przebywający we wschodniej Syberii, ale również ci, którzy zajmowali się badaniami geograficznymi i przyrodniczymi tego obszaru. Dybowski miał tu swoich sprawdzonych przyjaciół, którzy pomagali mu zdobywać urzędowe zezwolenia, literaturę naukową, a nawet pożyczali pieniądze na wyprawę. Aleksander Czekanowski (1833–1876), Jan Czernski (1845–1892), Ignacy Łagowski (1820–1870) i Konstanty Żebrowski brali czynny udział w pracach Towarzystwa, organizowali odczyty, dbali o niewielką bibliotekę, a przede wszystkim zajmowali się badaniami i opracowaniem niezwykle cennych zbiorów gabinetów mineralogicznego, geologicznego, botanicznego, zoologicznego i etnograficznego. Niestety, zbiory te uległy zniszczeniu podczas pożaru Irkucka w 1879 roku.

¹⁰ Dybowski B. 1900. *O Syberii i Kamczatce*, Kurjer Lwowski, Lwów, s. 15–16.

Szczególny związek, oparty na wielkim szacunku, łączył Dybowskiego z Mikołajem Przewalskim (1839–1888). Ten słynny rosyjski generał, podróżnik i odkrywca, mimo swoich imperialnych poglądów trwał przy pisowni nazwiska „Przewalski”, nie mając z tego żadnych korzyści, a jedynie kłopoty i trudności, o których Dybowski tak pisze¹¹:

[...] Trzeba bowiem wiedzieć, że owa straszna zawziętość na polaków, nienawiść do nich, ziejąca z organów publicystyki patrijotycznej moskiewskiej, a także po części i petersburskiej, jakie się w latach sześćdziesiątych objawiły powszechnie wśród warstw rządzących i urzędniczych, odbiły się także niekorzystnie na osobie Przewalskiego, który miał to nieszczęście, że brzmienie i pisownia nazwiska jego nie były rdzennie rosyjskie. Gdyby się był pisał Pszewalskij, albo Pierewalskoj zamiast Przewalskij, powiadał eskard-major i general-adjutant Skołków, „nikt by go o jakęś polskość nie był posądził, ale gdy się afiszuje nazwą, mającą brzmienie i pisownię polską, to łatwo powstać może podejrzenie, że jest i że chce uchodzić za osobę pochodzenia polskiego”.

[...] To też podziwiać trzeba stałość Przewalskiego, że potrafił wytrwać przy pisowni polskiej swojego nazwiska. Miał nawet przyjaciół pomiędzy nimi, rozumiał i czytał po polsku, miał przy sobie ornitologię Tyzenhauza, dzieła Taczanowskiego etc. [...]

Może cechy charakteru Przewalskiego imponowały Dybowskiemu, całe życie walczącemu z wszelkimi nałogami, które według niego niszczyły poszczególnych ludzi, rodziny, a nawet narody. Szczególnie potępiał grę w karty, stąd dużym zaskoczeniem są historie „karciane” Przewalskiego, które zostały opisane w następujący sposób¹²:

[...] Tytoniu nie używał, trunków gorących nie cierpiał, kobiet apatycznie nie lubił, ich towarzystwa unikał. Od towarzystw miejskich stronił. Elegantami mężczyznami pogardzał, nazywał ich „Mon-chier’ami”. W gronie naturalistów był mowny, wesoly, przyjacielski, ujmujący, przeciwnie w towarzystwie oficerów, urzędników etc. był nieraz szorstki, wyniosły, kpiący.

[...] Przewalski nie był namiętym graczem, ale postanowił zużytkować pobyt swój pomiędzy graczami i szulerami dla celów zdobycia kapitału, potrzebnego „na smarowidło”, jak się wyrażał. Grał tedy z wyrachowaniem, a przytem niezmiernie „szczęśliwie” i z taką krwią zimną, jakiej nie zdarzyło mi się widzieć, ani przedtem ani potem. Szczęście jego przy kartach stało się przysłowiem na Amurze. Podczas naszej wspólnej podróży w przeciągu przeszło dwóch miesięcy, gdzie grano prawie codziennie po godzin kilkanaście na dobę, nie

¹¹ Tamże, s. 96.

¹² Tamże, s. 102–105.

widziałem ani razu, ażeby przegrał w karty. Wygrywał jako „poniter”, jako „bankier”, wygrywał w grach komersyjnych i hazardowych, a ludzie przesądni przypisywali mu jakąś tajemniczą moc i siłę nadprzyrodzoną.

[...] Jadąc z Błahowieszczęńska do Stretieńska na parostatku w towarzystwie kupców zabajkalskich: Samsonowicza i Safonowa, wygrywał od nich, tyle ile mu każdorazowo potrzeba było na opędzenie kosztów podróży. Wygrawszy sumę, jaką na razie uważał za konieczną, usuwał się natychmiast z towarzystwa graczy, pomimo ich prośb i nalegań, ażeby grał dalej.

Dybowskiemu nie przeszkadzały bardzo zdecydowane poglądy Przewalskiego, za którymi krył się też i czyn – brał on udział w dławieniu powstania styczniowego. Dlaczego polski patriota, więzień Cytadeli skazany na śmierć, a po ułaskawieniu wysłany na wieloletnie zesłanie na Sybir i katorgę, nie tylko tolerował carskiego oficera, ale ściśle z nim współpracował, a nawet go podziwiał? Przecież sam pisze, że¹⁵:

[...] idea odrębności polskiej była dlań tyle niesympatyczną, o ile nią była na przykład idea odrębności Rusinów, Czechów, Serbów, Chorwatów, Czarnogórców, a nawet Węgrów, Turków etc. On pragnął wielkiej, potężnej Rossji, jednej wschodniej monarchji, z absolutnym pasterzem na czele, a to dla tego tylko, ażeby państwo tak pomyślane, mogło działać skutecznie w myśl jego pragnień, ażeby zawsze wychodziło zwycięsko z walki, według jego zdania, koniecznej i nieuniknionej, ze zniechęconymi przez niego: Niemcami, Anglikami, a po części i Francuzami. Złamać potęgę „nikczemnej” polityki Zachodu, nieść pochodnię oświaty na wschód, wraz z wiarą prawosławną i językiem urzędowym, pochłaniać wszystko, przetrawiać, niszczyć nawet, byleby się utworzył potrzebny amalgamat bierny, podatny dla wszelkich zakusów, słusznych, czy nie słusznych państwa potężnego.

[...] Marzenia Przewalskiego, ażeby Indje wschodnie stały się general-gubernatorstwem, ażeby Mongolja, Mandżurja, Chiny całe wraz z Koreją i Japonją przyjęły alfabet i mowę rossyjską i uznały Śtego Mikołaja za swego patrona – przyswoili sobie w późniejszym czasie rozmaici działacze polityczni na wschodzie, ale u niego samego zeszły one na plan drugi, a może nawet znikły zupełnie z horyzontu myśli jego, tonąc w coraz bardziej wzbierającej fali namiętności do wypraw myśliwsko-wojennych, których urok polegał na coraz to nowych odkryciach w dziedzinie geografji, etnologji, zoologji i botaniki.

Może Dybowski wyczuwał w Przewalskim jakąś bratnią duszę, nie tylko przyrodnika, bo w tej materii wypowiadał się o nim krytycznie, ale mocnego człowieka,

¹⁵ Tamże, s. 98–100.

zdobywcę najbardziej niedostępnych zakątków świata? Żołnierza, który zrobił w carskiej armii karierę mimo wszelkich trudności, z którymi zetknął się od początku swojej służby? Człowieka, którego narodowość w carskiej Rosji nie była do końca zdefiniowana, co wyczuwali ludzie, którzy zetknęli się z Syberią¹⁴:

[...] Jeszcze podczas bytności w akademji wojennej robiono Przewalskiemu pewne trudności: musiał się dokładnie wylegitymować ze swego pochodzenia, ażeby mu pozwolono było ukończyć studja w zakładzie. Wszakże pomimo legitymacji, nie miano na razie dla niego wielkiego zaufania, „coś nieuchwytnego zdradza w nim polaka” – oświadczał generał Simonow (jedeny generał sybirak), zaś inni sybiracy powiadali, że „od niego wieje duch polski”.

Mikołaj Przewalski był jednym z uczniów i przyjaciół Władysława Taczanowskiego, to pod jego okiem stawiał pierwsze kroki jako przyrodnik. W Warszawie oficjalnie pełnił funkcję wykładowcy w szkole junkrów, jednak to warszawski Gabinet Zoologiczny był miejscem, w którym najczęściej przebywał. To tutaj studiował awifaunę Mandżurii, uczył się warsztatu preparatorskiego, chłonął wiedzę, która zaowocowała zrealizowanym projektem podróźniczym badań Amuru i Ussuri, a jak się potem okazało wieloma innymi. To w Warszawie zetknął się z nauką i życzliwą atmosferą środowiska polskich naturalistów, które otworzyło mu salony europejskich ośrodków przyrodniczych. Zapewne Przewalski miał świadomość, że trafił na okres, który został później nazwany „złotym wiekiem ornitologii polskiej”, a który Wiesława Laszczkowska scharakteryzowała w następujący sposób¹⁵:

[...] Gabinet Zoologiczny, a można powiedzieć – warszawskie muzeum zoologiczne, w okresie 1855–1890, w ciągu niespełna 30 lat rozwinął się w ośrodek badań systematyczno-faunistycznych o poważnym znaczeniu światowym; stał się naukową placówką zoologiczną, jedną z kilku tego rodzaju w Europie. Zbiory Gabinetu liczyły wówczas 114 622 okazy zwierząt krajowych i z całego świata. Sam zbiór ornitologiczny, zawierający przeszło 5000 gatunków, był jednym z najbogatszych na świecie. Ta wysoka pozycja Gabinetu była dziełem wielu ludzi. Składały się na nie: ogromna pracowitość, zapobiegliwość, zdolność i wiedza Taczanowskiego, hojność i zaangażowanie Branickich, wielka ofiarność Dybowskiego i wielu zesłańców syberyjskich oraz pomoc innych osób wspierających działania Taczanowskiego.

Niezwykłe role – społeczną, polityczną i naukową – jakie odgrywał Gabinet Zoologiczny, można w pełni ocenić tylko wtedy, kiedy zrozumie się sytuację, w jakiej przyszło mu funkcjonować. Dybowski w czasie wizyty w Moskwie w 1879

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Laszczkowska W. 1995. *Gabinet Zoologiczny – Władysław Taczanowski i jego czasy*, Nauka 3, s. 174–181.

roku, podczas podróży na Kamczatkę, odwiedził Karola Iwanowicza Renarda, przyrodnika i jednocześnie redaktora „Bulletin de Moscou”. Jego relacja z tego spotkania jest jednoznaczna¹⁶:

[...] Tak sympatycznego człowieka, jak Dr. Renard, tak szczerego, życzliwego, wyrozumiałego, niefanatycznego, nieoportunistycznego, rzadko mi się zdarzyło spotkać pomiędzy uczonymi. Co najbardziej pociągło mnie ku niemu, to wyrazy oburzenia i potępienia działalności rządowej, które z ust jego słyszałem, gdy mowa była o przeobrażeniu „głównej szkoły” na uniwersytet rosyjski i o wprowadzeniu języka rosyjskiego do szkół średnich i początkowych, powiedział: „Czy pojedzie uczciwy człowiek na kata, czy to językowego, czy narodościowego do Polski. To też pojechali ludzie najniższej wartości moralnej i intelektualnej. Czy tacy ludzie mogą mieć chęć i zdolności do służenia wiedzy? Rozbój, dokonany przez przestępcę, mniej obraża uczucie sprawiedliwości, aniżeli rozboje władzy, dokonywane nad narodami bezbronnymi”.

Drugi dzień wizyty w Moskwie Dybowski spędził na Uniwersytecie Moskiewskim, gdzie został zaproszony przez Anatolija Pietrowicza Bogdanowa (1834–1896), wybitnego profesora zoologii i antropologii. Postać słynnego uczonego wywarła na Dybowskim pozytywne wrażenia, jednak niezwykle krytycznie odniósł się do stanu zbiorów naukowych uniwersytetu moskiewskiego, opisując je w sposób następujący¹⁷:

[...] Gabinet mieścił się w jednej wielkiej sali, środek był zajęty przez źle wypchane zwierzęta ssące i ptaki, które prawie wszystkie kwalifikowały się do wybrakowania. [...] Sam prof. Bohdanow nie tail się z tem, że zbiory są nędzne i nie odpowiadają dzisiejszemu stanowisku wiedzy, tłómaczył się jednak tem, że brak środków. Czyby też nie było można, powiedziałem, zainteresować ludzi prywatnych, ażeby, jak to uczynił Taczanowski w Warszawie, powołać ich do niesienia pomocy instytucji, wszak ludzie tu, w Moskwie, codziennie tysiącami tracą marnie pieniądze po restauracjach, gdyby jakąś częśćkę tych sum przeznaczyli dla dobra kraju. „U nas to jest niemożliwe, ludzie nam nie wierzą – odrzekł prof. Bohdanow – i uważają rządowe instytucje za tak bogato uposażone, że więcej nad to życzyć sobie nie można, lecz że tylko z powodu kradzieży wyznaczonych środków, przez przelożonych, gabinety są źle i niedostatecznie uprowidowane w okazy. Tylko Taczanowski potrafił cudem jakimś stworzyć gabinet z niczego, podziwiałem jego zbiory, bawiąc w Warszawie, ale zobaczysz pan, przejdą pokolenia, a drugiego Taczanowskiego nie będzie”.

¹⁶ Dybowski B. 1912. *O Syberji i Kamczatce. Cz. 1 Podróż z Warszawy na Kamczatkę*, Gebethner i Wolff, G. Gebethner i Spółka, s. 71.

¹⁷ Tamże, s. 72–73.

KALENDARIUM

Benedykt Tadeusz Dybowski urodził się 30 kwietnia 1833 roku w Adamarynie (powiat miński, obecnie Białoruś), a zmarł we Lwowie 31 stycznia 1930 roku.

- 1849 wstąpił do Filaretów
- 1853 po zdanych egzaminach maturalnych rozpoczął studia na Uniwersytecie w Dorpacie (Tartu, obecnie Estonia) na Wydziale Medycznym
- 1857 przed skończeniem studiów opuścił Dorpat (został usunięty z uczelni za udział w zabronionym pojedynku)
- 1857–1860 kontynuował studia we Wrocławiu i Berlinie
- 1860 zapoznał się z darwinizmem, nową teorią ewolucji, studiując rozprawę Karola Darwina *O powstaniu gatunków drogą doboru naturalnego* (1859); uzyskał stopień doktora medycyny i chirurgii na Uniwersytecie w Berlinie
- 1861 prowadził starania o uzyskanie stanowiska profesora na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie
- 1862 uzyskał nostryfikację dyplomu doktora medycyny i chirurgii na Uniwersytecie w Dorpacie
- 1862 objął stanowisko profesora zoologii i anatomii porównawczej w Szkole Głównej w Warszawie, rozpoczął współpracę z kustoszem Gabinetu Zoologicznego, Władysławem Taczanowskim
- 1863 wziął udział w powstaniu styczniowym, był współpracownikiem Centralnego Komitetu Narodowego, pełnił funkcję komisarza nadzwyczajnego do spraw Litwy i Rusi; ukrywał dokumenty powstańcze w wypchanym okazie suhaka, a pieczęć w eksponacie czapli

- 1864 w lutym został aresztowany, przebywał na Pawiaku i w X pawilonie Cytadeli; dzięki wstawiennictwu Bismarcka (do czego przyczynili się profesorowie niemieccy) kara śmierci została mu zamieniona na karę pozbawienia praw stanu i zesłanie do katorżniczych prac na 12 lat
- 1864 10 sierpnia rozpoczął drogę zesłańca na Sybir: pociągiem przez Petersburg i Moskwę, aż do Niżnego Nowogrodu, dalej kibitką blisko 4 000 kilometrów do Irkucka, po drodze mijając Kazań, Tobolsk, Tomsk i Krasnojarsk
- 1864 Irkuck, w grudniu nawiązał kontakty naukowe z dyrektorem syberyjskiego oddziału Rosyjskiego Towarzystwa Geograficznego, Ryszardem Maackiem, który powołując się na wyniki badań Bajkału przeprowadzone przez ekspedycję Gustawa Raddego, poradził Dybowskiemu skoncentrowanie się na badaniach fauny Zabajkala (Daurii); naukowcy rosyjscy oceniali faunę Bajkału jako ubogą i niewartą kontynuowania badań
- 1864 w czasie pobytu w irkuckim więzieniu Kazionnaja Pałata przypadkowo pozyskał pierwsze eksponaty ptaków, które zostały przekazane do Gabinetu Zoologicznego w Warszawie, m.in. okaz głuszca
- 1865 wiosną Dybowski rozpoczął pracę katorżniczą w osadzie Siwakowej nad Ingodą i w Czycie, podjął jednocześnie pierwsze prace badawcze nad przyrodą tego regionu; w tym czasie współpracował z Marianem Dubieckim i Stanisławem Kietlińskim, a także geologiem Aleksandrem Czekanowskim oraz będącymi od pewnego czasu na Zabajkale Wiktorem Godlewskim i Alfonsem Pervexem
- 1866–1868 organizacja uzdrowiska w Darasuniu nad Turą, intensywne badania fauny Zabajkala (Daurii), wyprawy badawcze w Góry Jabłonowe, Góry Alchanajskie, doliny rzek Ononu, Ingody i Alenguji, wycieczka przyrodnicza do Balzyny
- 1868 w grudniu, po zwolnieniu z katorgi, wraz z Wiktorem Godlewskim i Władysławem Książepolskim Dybowski przeprowadził się do Kultuka nad Bajkałem (Ryc. 6)
- 1869 lipiec–grudzień, Kraj Amurski, Ussuryjski, Sachalin, Władywostok, Askold, Korea – udział w dalekowschodniej ekspedycji lustracyjnej gen. Iwana Grigoriewicza Skolkowa, na której obecny

- był również Mikołaj Przewalski; trasa wyprawy wiodła wzdłuż północnej granicy Mongolii, Amuru do Nikolajewska, wybrzeży Morza Ochockiego, linii brzegowej Oceanu Spokojnego do Władywostoku, droga powrotna odbyła się przez jezioro Chanka, wzdłuż dolin rzek Ussuri, Amur i Szyłka, przez jezioro Bajkał do Irkucka
- 1870–1872 Kultuk, badania nad Bajkałem; pozyskano duże ilości materiałów badawczych, które, wysłane do największych ośrodków naukowych, udowodniły bogactwo fauny Bajkału; współpraca z Taczanowskim i rodziną Branickich, kierującymi warszawskim Gabinetem Zoologicznym, pozwoliła na pozyskanie funduszy zapewniających przetrwanie zesłańcom i prowadzenie dalszych badań
- 1871 wycieczka przyrodnicza w dolinę rzek Pachabiczcy, wyprawa faunistyczna w Góry Bajkalskie i Chamar-Dabańskie
- 1872–1875 podróż rzeką Amur i Ussuri do Morza Japońskiego, poprzez Stary Curuchajtuj (nad chińską granicą), Białowieszczeńsk, Chabarówkę, Kamień-Rybołów, Władywostok, pobyt na wyspie Askold i w Zatoce Piotra Wielkiego (Strielok), w towarzystwie Godlewskiego i Jankowskiego
- 1875 Irkuck
- 1876 od lutego pobyt w Kultuku, badania Bajkału, rzek Angary i Selengi, wyprawy w góry Chamar-Daban, porównywanie fauny bajkalskiej z fauną mniejszych jezior, takich jak Sor, Prorwa, Śnieżne, Kosogół
- 1877 czerwiec, Dybowski i Godlewski otrzymali zapowiadane już wcześniej ulaskawienie i wrócili do ojczyzny po ponad 12 latach pobytu na zesłaniu
- 1877 jesień, powrót do Polski, odrzucenie propozycji hr. Xawerego Branickiego podjęcia funkcji dyrektora prywatnego muzeum w Warszawie, brak propozycji ze strony władz zrusyfikowanego Carskiego Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie na zwalnijące się stanowiska profesorów mianowano już tylko Rosjan (również na uniwersytecie w Dorpacie); odrzucenie propozycji objęcia stanowiska kustosa Muzeum Fizjograficznego Akademii Umiejętności w Krakowie

- 1878 listopad, decyzja o objęciu stanowiska lekarza rządowego na Kamczatce i Wyspach Komandorskich, w planach 3-letni pobyt w Pietropawłowsku
- 1878 grudzień, wyjazd wraz z 17-letnim Janem Kalinowskim do Irkucka
- 1879 przejazd do Stretieńska, a dalej rzekami Szyłką, Amurem i Ussuri, do jeziora Chanka i w końcu dotarcie do Władywostoku (10 czerwca 1879)
- 1879 ciąg dalszy podróży przez Morze Japońskie, Ochockie i Sachalin na Kamczatkę (5 lipca 1879)
- 1879–1883 pobyt na Kamczatce, ekspedycja na Wyspy Komandorskie, w tym Wyspę Beringa
- 1883 jesień, przyjazd do Polski, wystawa etnograficzno-przyrodnicza w Warszawie i Krakowie
- 1884 przyjazd do Lwowa, podjęcie pracy naukowej i dydaktycznej w charakterze rzeczywistego profesora zwyczajnego i dyrektora Katedry Zoologii i Anatomii Porównawczej na Uniwersytecie Lwowskim

WARSZAWSKI GABINET ZOOLOGICZNY I MUZEUM ZOOLOGICZNE HR. BRANICKICH, TRADYCJE BADAŃ SYBERYJSKICH

Najbardziej spektakularne, jeśli chodzi o publikacje i zgromadzone kolekcje, efekty działalności naukowej grupy zesłańców syberyjskich związanych z Benedyktem Dybowskim niewątpliwie dotyczą ornitologii. Władysław Taczanowski, kustosz Gabinetu Zoologicznego, opublikował kilkanaście prac na podstawie materiału dostarczonego przez Dybowskiego. Jedną z ważniejszych była monografia wydana w 1876 roku *Revue critique de la faune de la Sibirie Orientale*¹⁸. Obaj uczeni, osobno lub wspólnie, opracowali ptaki Kamczatki i Wysp Komandorskich i opublikowali wykaz 67 gatunków¹⁹. Podsumowaniem prac Taczanowskiego nad ptakami Syberii Wschodniej było wydanie, już po śmierci autora, monumentalnego dzieła *Faune ornithologique de la Sibirie Orientale*²⁰ zawierającego opis 431 gatunków, z czego 80 gatunków zostało po raz pierwszy wykazanych z Syberii, a 10 zostało opisanych jako nowe dla nauki.

Duża ilość materiałów badawczych przesłanych przez Dybowskiego została przekazana do innych muzeów europejskich, choć część w sposób budzący wątpliwości natury etycznej, jak w przypadku zbiorów, które Taczanowski powierzył na przechowanie swojemu przyjacielowi, dyrektorowi Banku Rządowego w Warszawie, Baumgartnerowi. Szacuje się, że blisko 100 odmian, podgatunków i gatunków zostało opisanych z materiałów zdeponowanych w muzeach zagranicznych.

¹⁸ Taczanowski W. 1876. *Revue critique de la faune de la Sibirie Orientale*, Bulletin de la Société Zoologique de France 1, s. 113–151, 157–183, 237–264.

¹⁹ Taczanowski W. 1882. *Liste des Oiseaux recueillis par le Dr Dybowski au Kamtschatka et dans les Iles Comandores*, Bulletin de la Société Zoologique de France 7, s. 384–398; Taczanowski W. 1883. *Liste supplémentaire des oiseaux recueillis par le Dr Dybowski au Kamtschatka et aux iles Comandores*, Bulletin de la Société Zoologique de France 8, s. 329–347; Dybowski W. 1883. *Remarques sur les oiseaux du Kamtschatka et des Iles Comandores*, Bulletin de la Société Zoologique de France 8, s. 351–370; Dybowski B., Taczanowski W. 1884. *Liste des oiseaux Kamtschatka et des iles Comandore*, Bulletin de la Société Zoologique de France 9, s. 145–161.

²⁰ Taczanowski W. 1891. *Faune ornithologique de la Sibirie Orientale*, Mémoires de l'Académie des Sciences de St. Pétersbourg 7, nr 37, s. 1–684; Taczanowski W. 1893. *Faune ornithologique de la Sibirie Orientale*, Mémoires de l'Académie des Sciences de St. Pétersbourg 7, nr 39, s. 685–1278.

Odmienne podejście do koncepcji gatunków i ich zmienności było powodem konfliktu z Taczanowskim, o czym Dybowski wspomina w swoich pamiętnikach²¹:

Pragnienie moje zbadania awifauny wschodniej Syberji nie było należycie ocenione przez Taczanowskiego. Mnie chodziło głównie o to, ażeby wykazać, że wszystkie formy ptasie azjatyckie są różne od europejskich; otóż dla wykazania tych różnic, koniecznością było gromadzić materiał dostateczny dla każdego gatunku, a nie rozpraszać go.

Taczanowski wierzący święcie w stałość i trwałość cech gatunkowych, niechętnie skłaniał się do moich zapatrywań, stąd też wiele nadermnych korespondencji poświęciłem temu przedmiotowi. Taczanowski zajęty badaniem fauny peruwjańskiej, mało miał czasu na badanie jednocześnie fauny azjatyckiej, ona na razie była tylko ubocznem jego zajęciem. Pomimo to, trwałem przy mojem postanowieniu, nie zrażając się wcale niepowodzeniem, uznawanem przezemnie za czasowe, byłem święcie przekonany, że prawda zwyciężyć musi. Dla moich poglądów zdołałem pozyskać Godlewskiego i Jankowskiego, na razie byłem i z tego zadowolony. We trzech pracując sądziłem, że pokonamy wszelkie trudności. Z takimi nadziejami wyruszałem na wschód od Bajkału.

W archiwum MiZ PAN przechowywana jest korespondencja Benedykta Dybowskiego i Janusza Domaniewskiego²². Listy te zostały opublikowane w „Memorabilia Zoologica” w latach 2018–2020²³. Znajdujemy w nich informacje o okazach, publikacjach i wydarzeniach, jakie towarzyszyły pracom badawczym²⁴.

[...] Cieszę się żeś P[an] znalazł w awifaunie Syberyjskiej interesujące formy. Taczanowski je bagatelizował, nie można się temu dziwić, taki był już zwyczaj powszechny, wszak Otis Syberyjski nie chcieli w Paryżu na zjeździe przyrodników uznać za formę odmienną od Dropia europejskiego, nazwałem go był Otis Taczanowskii – Tacz[anowski] nie chciał dawać owej nazwy na niepewną formę i nazwał Otis dybowskii²⁵, a osta-tecznie okazało się że miałem rację

²¹ Dybowski B. 1930. *Pamiętnik dra Benedykta Dybowskiego od roku 1862 zacząwszy do roku 1878*, Lwów, s. 427–428.

²² Archiwum MiZ PAN: Spuścizna po Januszu Domaniewskim.

²³ Daszkiewicz P., Iwan D., Kowalski H., Mierzwa-Szymkowiak D., Raś M. 2018. *Korespondencja Benedykta Dybowskiego do Janusza Domaniewskiego w latach 1917–1918*, Memorabilia Zoologica, Nowa Seria 4: i–xiii + 1–218; Daszkiewicz P., Iwan D., Kowalski H., Mierzwa-Szymkowiak D., Raś M. 2019. *Korespondencja Benedykta Dybowskiego do Janusza Domaniewskiego w latach 1919–1920*, Memorabilia Zoologica, Nowa Seria 5: i–xii + 1–172; Daszkiewicz P., Iwan D., Kowalski H., Mierzwa-Szymkowiak D., Raś M., Zablocki W. 2020. *Korespondencja Benedykta Dybowskiego i Janusza Domaniewskiego w latach 1919–1929*, Memorabilia Zoologica, Nowa Seria 6: i–xiii + 1–305.

²⁴ Archiwum MiZ PAN: Spuścizna po Januszu Domaniewskim (korespondencja z Benedyktem Dybowskim, list z dnia 29 stycznia 1918 roku).

²⁵ *Otis tarda dybowskii* Taczanowski, 1874, podgatunek dropia zwyczajnego *Otis tarda* Linnaeus, 1758.

i dziś już dropia syberyjskiego uznają wszyscy za dobrą formę. To samo było z Cervus Dybowski²⁶. Źle się stało, że nie nastawiałem na konieczność uznania Tygrysa ussuryjskiego²⁷ za formę nową – zaniechałem, kto inny go nazwał, ile to form w taki sposób straciliśmy.

W innym liście, z dnia 2 czerwca 1920 roku, Dybowski pisze o swojej teorii związanej ze zmiennością głuszca²⁸:

Mówiłem już P[anu] że ś.p. Taczanowski nie lubił odmian – zaś ja przeciwnie – otóż byłem nazwał głuszca Jakuckiego var. Tyzenhauzi – Taczanowski nie przystał na to, ale przystał mnie szczegółowy opis różnic – które uważał jednak za małoważne, ażeby one służyć mogły dla nadawania im nazwy tak znakomitego człowieka jak Tyzenhauz. Obecnie znalazłem ów opis Taczanowskiego, chciałem go posłać P[anu] – oddam przy widzeniu się we Lwowie. Ja jestem tego zdania że głuszec podlega znacznym odmianom, ze względu na okolicę zamieszkania 1) karpacki, 2) polsko-litewski, 3) uralski 4) jakucki.

O bogactwie materiałów syberyjskich i ich użyteczności do analiz systematyczno-zoogeograficznych świadczy fakt, że Dybowski w 1921 roku nadal porządkował notatki i przygotowywał rewizje oraz podsumowania. Mimo opublikowania kilkudziesięciu oryginalnych prac naukowych przez liczne grono specjalistów Dybowski w wieku blisko 90 lat uważał, że fauna wschodniej Syberii nie jest w pełni opracowana, a materiały zgromadzone w muzeach nabierają coraz większej wartości, szczególnie w obliczu zniszczeń, jakich dokonał pożar w Irkucku²⁹:

Zabrałem się więc do przedstawienia ile to jeszcze jest roboty nad fauną zwierząt kręgowych Wschodniej Syberji [...] Opracowałem spis zw[ierząt] ssących Wschodniej Syberji. Zebrałem notesy dawniejsze i zestawilem je obecnie. W tym spisie objęte są następujące cyfry działów rozmaitych. I tak 1) Nietoperzy 10 gat[unków] 2) Owadożernych 2 g[atunki] 3) Mięsożernych 53 g[atunki] 4) Pletwonogich 11 g[atunków] 5) Gryzoni 62 g[atunki] Kopytowych 50 form 7) Morska krowa 1 g[atunek] 8) Wielorybowatych 17 g[atunków] ogółem 216 form. Podalem dużo form jako odmiany, mieliśmy z Czerskim sprawdzić ich różnice i uzasadnić lub odrzucić. Pożar Irkucka [Największy w historii Irkucka

²⁶ *Cervus nippon* Temminck, 1838; *Cervus dybowskii* Taczanowski, 1876 jest synonimem nazwy podgatunku *Cervus nippon mantchuricus* Swinhoe, 1864; mimo że nazwa łacińska jest synonimem młodszym, często stosuje się nazwę wernakularną „jeleni dybowskiego”, „Dybowski’s sika deer”.

²⁷ *Panthera tigris altaica* Temminck, 1844.

²⁸ Archiwum MiIZ PAN: Spuścizna po Januszu Domaniewskim (korespondencja z Benedyktem Dybowskim, list z dnia 2 czerwca 1920 roku).

²⁹ Archiwum MiIZ PAN: Spuścizna po Januszu Domaniewskim (korespondencja z Benedyktem Dybowskim, list z dnia 7 lutego 1921 roku).

pożar miasta, a właściwie dwa pożary, które wybuchły w czerwcu 1879 roku w ciągu kilku, następujących po sobie, dni] w r[oku] 1879 zniszczył wszystkie nasze zbiory z takim trudem i kosztem nagromadzone.

[...] W dalszym ciągu prac moich zostawiłem dwa spisy ptaków Wsch[odniej] Syberji jako takie dotyczą całej awifauny, drugi tylko specjalnie Kamczatki. Podzieliłem awifaunę W[schodniej] S[yberii] na następujące kateg[orie] a) Ptaki europejskie = 174 b) azjatyckich 257 c) amerykańskich 34 d) australijskich ras = 92, wszystkich 558. Taczanowski podał 525. Ja wprowadziłem 13 do 14 gat[unków] obserwow[anych] w dolinie Jeniseju.

W Galicji ma być 286 gat[unków] w kongresówce 304 gat[unki] w Europie 535. Wymieniłem, że systematykę biorę taką jaką podał Taczanowski, że według nowej systematyki, mógłby dokonać spisu tylko P[an] J[anusz] D[omaniewski] a zarazem mógłby podać spis Zachod[nio] Syb[eryjskiej] awifauny.

Spis kamczacki uskuteczniłem według Bianchiego [Valentin L Bianchi (1857–1920), rosyjski ornitolog, w latach 1896–1920 kierował Działem Ornitologii Petersburskiej Akademii Nauk, autor Фауна Рoccusu wydanej w latach 1911–1913] broszurki i we-dług Steinegera [Results of Ornithological Explorations in the Commander Islands and in Kamtschatka (1885)]. Gat[unków] na Kamczatce podałem 209. Na Wyspach Komandorskich 153 formy.

Dla skrzeków i płazów Wsch[odniej] Syb[erii] nie mam literatury potrzebnej, dzieła Straucha [Alexander A. Strauch (1832–1893), rosyjski zoolog, wybitny herpetolog, w latach 1879–1890 dyrektor Muzeum Petersburskiej Akademii Nauk] nie posiadam.

Nad rybami pracować zacząłem, ale ciężko to idzie, z powodu braku także literatury.

Opracowałem artykuł o jednej formie bajkalskich mięczaków, wszystkie wymienione prace oddane są do druku.

Piszę pamiętnik syberyjski – już mam 160 stron – drukować się nie będzie, pozostawiam go rodzinie, Hala i Jania kopjują na maszynie.

Dybowski, świadom ogromnego wysiłku, jakiego wymagało opracowanie różnych grup taksonomicznych, a także konieczności posiadania specjalistycznej wiedzy i znajomości literatury, pozyskał do pracy nad fauną bajkalską licznych współpracowników, m.in. Władysława Polińskiego (1885–1930), słynnego malakologa, kustosa Państwowego Muzeum Zoologicznego w Warszawie³⁰:

[...] bawię myślą nad Bajkałem i na Bajkale – Ile to jeszcze pokoleń przyrodników pracować będzie nad tą niezwykłą fauną – Ile to pracy wymagać będzie jeszcze zanim ją należycie poznają.

³⁰ Archiwum MiIZ PAN: Spuścizna po Januszu Domaniewskim (korespondencja z Benedyktem Dybowskim, list z dnia 2 września 1918 roku).

Wybieram się od dawna z listem do P[ana] Dr. Polińskiego, ale się zebrać nie mam na teraz czasu – chodzi mi o wymierzenie i odfotografowanie 2ch okazów: *Parabaicalia Flori* [*Parabaikalia florii* (W. Dybowski, 1875)] ze zbioru Warszawskiego, nazwaliśmy tę formę o której mi komunikował Dr. P[oliński] var. *Darwiniana* jest to po okazach *Benadictia fragilis* Dyb. [*Benedictia fragilis* Dybowski, 1875, ślimak słodkowodny, endemit bajkalski opisany przez Władysława Dybowskiego, brata Benedykta] najwspanialsza forma z całej masy form mięczaków bajkalskich – Druga kwestja jaką mam do załatwienia przez Dr. P[olińskiego] jest *** gatunek *Benedictia limnaeoides* Dyb. [*Benedictia limnaeoides* (Schrenck, 1867)]. Pytanie jaka cecha posłużyła do zdeterminowania tego gatunku. Jak tylko będę miał nieco czasu wolniejszego napiszę do Dr. P[olińskiego] tymczasem dziękuję serdecznie za przysłane prace jego. Po rozpatrzeniu dzieła Prof. Sowińskiego dowiedziałem się z niego gdzie się podziały zbiory moje kielży bajkalskich – one są wszystkie w zbiorach Akademii Petersburskiej – czy je odesłał Taczanowski, czy późniejsi zawiadowcy, trudno dzisiaj wysledzić – dobrze że się nie rozproszyły po świecie lecz są w kupie – Sowiński wymienia źródła skąd pochodzą okazy jakie ma przed sobą, więc też powiada, że takie to okazy pochodzą ze zbiorów moich, przechowywanych w Akad[emii] Petersburskiej, ale ja żadnych zbiorów nie dawałem osobiście Ak[ademii] Pet[ersburskiej].

List ten nawiązuje również do rozproszenia zbiorów warszawskiego Gabinetu Zoologicznego, co miało miejsce po śmierci Taczanowskiego, kiedy kierownictwo nad zbiorami gabinetu objęli profesorowie rosyjscy. Do dzisiaj nie wiadomo, jakie zbiory zostały wywiezione w głąb Rosji podczas tzw. ewakuacji Uniwersytetu Warszawskiego w 1915 roku. Dybowski wspomina o tym w kilku listach³¹:

[...] Dzieło Taczanowskiego o ptakach wschodniej Syberii, posiada biblioteka na Frascati. P[an] Sztolcman chętnie ją panu pożyczy, a wszak P[an] z nim dobrze znajomy. Następnie biblioteka uniwersytecka posiada to dzieło. Przy gabinecie zoologicznym był egzemplarz jeden – może ten ostatni zabrali odjeżdżający profesorowie, ale chyba z biblioteki uniwersyteckiej zabrać nie mogli. [...] 14/I przesłałem kartkę do P[ana] dziękując za spis kielży bajkalskich i innych który doręczony mi został przez prof. Nusbauma, w tym spisie wykazano że brak 22. form, oddanych do gabinetu. Najbardziej szkoda gat[unków] następujących: *G. Kietlinskii*, *G. Cabanisi*, *G. Wagii*, *G. Strauchii*, *G. Sarmatus*, *G. Reichertii*, *G. Reissnerii* zresztą wszystkiego żal co się utraciło.

³¹ Archiwum MiIZ PAN. Spuścizna po Januszu Domaniewskim (korespondencja z Benedyktem Dybowskim, list z dnia 20 stycznia 1917 roku).

[...] Taczanowski wydał w rosyjskim języku wykaz wszystkich typowych gatunków gabinetu Warszawskiego – praca ta znajdzie się w bibliotece warszawskiej. Z niej się P[an] dowiesz co skradzione zostało ze zbioru.

W kolejnym liście Dybowski pyta Domaniewskiego, który pełnił w tym czasie rolę opiekuna zbiorów Gabinetu włączonych do Muzeum repolonizowanego Uniwersytetu Warszawskiego, o eksponaty dwóch niezwykle interesujących gatunków: krowy Stellera i wydry morskiej. Ten pierwszy gatunek, inaczej zwany syreną lub krową morską (*Hydrodamalis gigas* Zimmermann, 1780), odkryty został przez Georga Stellera (1709–1746), lekarza i przyrodnika wyprawy kierowanej przez Vitusa Beringa (1681–1741). Gatunek ten wyginął w XVIII wieku. O drugim eksponacie należącym do gatunku *Enhydra lutris* (Linnaeus, 1758) Władysław Taczanowski napisał artykuł *Wydrozwierz Enhydris marina (Steller)*³², w którym czytamy:

Doktor Dybowski, od lat już trzech przebywający w Kamczatce, nadesłał w roku przeszłym Gabinetowi warszawskiemu w darze wspaniałą skórę wydrozwierza morskiego, razem z wielu innymi przedmiotami zoologicznymi nader cennymi i ważnymi. Hrabia Konstanty Branicki zabrał tę skórę do Paryża i dał do wypchania jednemu z najlepszych tamtejszych preparatorów. Obecnie, okaz ten wypchany, powrócił do Warszawy i znajduje się w zbiorze gabinetowym.

Oprócz wskazanych wyżej kręgowców Dybowski nadal dopytuje o kielże³³:

Czcigodny Panie Januszu!

*Dziękuję najserdeczniej za przesłany spis kielży bajkalskich, dopiero dzisiaj mogłem porównać ze spisem gatunków jakie przekazałem gabinetowi. Otóż przekonałem się, że mi zostaje około 20 gatunków. O ile wiem część pewną wysłano do Kijowa, gdzie opracował Prof. Sowiński kielże bajkalskie. Gat[unki] których brak, spisuję na razie tu na tej kartce poniżej Brakuje 22 ***, gdyż gat[unków] 100 oddałem do gabinetu. Już dawniej byłem zauważył brak okazów, darowanych przezemnie Gabinetowi Warszawskiemu, tak np. szkielet *Rhytina Stelleri*, *Enhydris marinus*, czy one się teraz tam znalazły?*

Z korespondencji między Dybowskim i Domaniewskim wyraźnie wynika, że sędziwy przyrodnik przygotowywał się do wydania obszernego opracowania kielży

³² Taczanowski W. 1882. *Wydrozwierz Enhydris marina (Steller)*, *Wszechświat* I/17, s. 257–260.

³³ Archiwum MiIZ PAN. Spuścizna po Januszu Domaniewskim (korespondencja z Benedyktem Dybowskim, list z dnia 14 stycznia 1917 roku).

Bajkału. Nie tylko zbierał materiały, ale również pragnął uzyskać aktualne opracowania tej grupy zwierząt³⁴:

Gdyby się P[anu] udało przeprowadzić zamiar przybycia do Lwowa, to bym prosił o przywiezienie ze sobą flaszeczkę z napisem Gen? Spec? Байкал июль 1 gos. (w spisie podane okazy tuż pod rodzajem Caprella) byłbym popróbował je określić. Prof. Sowiński w Kijowie pracował nad zbiorami Gammaridae dostarczonymi przez ekspedycję Prof. Korotniewa na Bajkał. Prof. Siemienkiewicz donosił mi o tem – praca miała się już ukazać w druku w roku 1914, oczywista rzecz, że wiadomości o dziele prof. Sowińskiego do nas dostać się nie mogą, może się one łatwiej przedostaną do Warszawy. Gdybyś P[an] coś o nich dowiedział, to zechciej P[an] mi o tem donieść, wyczekuję tej pracy z niecierpliwością. W bibliotece uniwersyteckiej są czasopisma rosyjskie, więc prawdopodobnie będą też „Труды Казанского Университета” dowiedz się P[an] o tem i donieść czy jest tom z roku 1901 (Tom 31), gdzie pomieszczona [jest] praca Garajewa o bajkalskich kielżach. Gdybyś P[an] jechał do Lwowa to zabierz P[an] ze sobą też Tom 35 (a może jest osobna odbitka pracy Garajewa), ja bym go przejrzał i potrzebne mi wyciągi porobił.

W liście z 8 sierpnia 1918 roku Dybowski krytycznie odniósł się do postawy rosyjskich naukowców³⁵:

Korespondencja z Rosją u nas wielce utrudniona – jakoby po polsku nie można korespondować – próbowałem prywatną drogą ją przeprowadzić ale dotąd bezskutecznie. Trzeba czekać aż buta zwycięzców będzie poskromiona, a ta jeszcze wysoko buja.

Dalej ponownie poruszył plany pracy nad opracowaniem kielży Bajkału:

Bajkał i jego fauna warte są najciekawszych prac. Jak się cieszę, że Prof. Sowiński przed śmiercią przedwczesną ukończył dzieło o kielżach bajkalskich – zostawił egzemplarz dla mnie, on dotąd, jak mi opowiadał Prof. Talko Hrynczewicz, który bawił 7 miesięcy w Kijowie zanim wrócił do Krakowa, pozostaje w rękach Prof. Kuszakiewicza w Kijowie. Gdybym mógł mieć ten egzemplarz jak najprędzej u siebie. Na zakończenie dodam tu jeszcze kilka myśli które wypisuję na ostatniej stronie niniejszej korespondencji.

[...] Nazwy gatunków zwierzęcych, poświęconych nazwom osób, dla uczczenia ich pamięci powinny być pisane inicjałami wielkiego alfabetu t.z. nie cuvieri, lecz Cuvieri.

³⁴ Archiwum MiIZ PAN: Spuścizna po Januszu Domaniewskim (korespondencja z Benedyktem Dybowskim, list z dnia 20 stycznia 1917 roku).

³⁵ Archiwum MiIZ PAN: Spuścizna po Januszu Domaniewskim (korespondencja z Benedyktem Dybowskim, list z dnia 8 sierpnia 1918 roku).

Nazwy rodzajowe raz już użyte – nie powinny być usuwane – lecz do takiej nazwy dodawać trzeba liczbę 2 i dział w którym ona się zjawiała tak np. Limnorea 2 mollusca.

Niestety, Dybowski ignorował zasady nazewnictwa naukowego zawarte w Międzynarodowym Kodeksie Nomenklatury Zoologicznej. Wydana w 1927 roku monografia skorupiaków (*Amphipoda*) Bajkału – *Synoptisches Verzeichnis mitkurzer Besprechung der Gattungen und Arten dieser Abteilung der Bakalfloh-krebse*³⁶ – została unieważniona w całości na podstawie Opinii nr 105 wydanej przez Międzynarodową Komisję Nazewnictwa Zoologicznego. Podobny los spotkał część nazw wprowadzonych przez Dybowskiego w publikacji z 1924 roku – *Baicalogammaridea. Gammariden des Baikalsees. 1 Teil. Limnophili Baicalogammarini (Die den Boden des Sees bewohnenden Formen)*³⁷. Komisja, zgodnie z zaleceniami Kodeksu, uznała, że nazwy nie spełniają wymogów międzynarodowego prawa i są zbyt długie, co uniemożliwia ich wykorzystanie w wymianie informacji naukowej. Przykładem jest: *Gammaracanthuskytodermogammarus loricatobaicalensis* Dybowski, 1927.

Dybowski sam konstruował urządzenia do penetrowania głębi Bajkału, otwarty był więc na wszelkie nowości techniczne. Przed wyprawą na Kamczatkę spotkał się w Petersburgu ze Stefanem Drzewieckim (1844–1938), polskim inżynierem, wynalazcą jednoosobowej łodzi podwodnej. Niestety, wizja wykorzystania łodzi podwodnej i jednego z pierwszych na świecie skafandrów do eksploracji Bajkału i strefy przybrzeżnej Kamczatki nie została wykorzystana do badań przyrodniczych. Władze rosyjskie sfinansowały Drzewieckiemu prace nad budową i rozwojem konstrukcji łodzi do celów militarnych. Będąc już we Władywostoku, Dybowski starał się o skafander u barona Majdla, jednak ten odmówił, oświadczając, że „nie każdy statek wojenny opatrzony jest skafandrem, więc o wypożyczeniu, mowy być nie może”³⁸. Dybowski, jadąc na Kamczatkę, zaopatrzył się w dwa aparaty fotograficzne. Mimo problemów ze sprzętem i wykorzystywania samodzielnie przygotowywanych nietrwałych tzw. mokrych klisz udało się pozyskać zdjęcia z Kamczatki. W liście z 1 października 1917 roku Dybowski zaproponował Domaniewskiemu wykorzystanie tych materiałów³⁹:

³⁶ Dybowski B. 1927. *Synoptisches Verzeichnis mit kurzer Besprechung der Gattungen und Arten dieser Abteilung der Bakalfloh-krebse*, Bulletin International de l'Academie Polonaise des Sciences et des Letters. Classe des Sciences Mathematiques et Naturelles. Serie B: Sciences naturelles, supplementaire, s. 1–77.

³⁷ Dybowski B. 1924. *Baicalogammaridea. – Gammariden des Baikalsees. 1 Teil. Limnophili Baicalogammarini (Die den Boden des Sees bewohnenden Formen)*, Bulletin International de l'Academie Polonaise des Sciences et des Letters. Classe des Sciences Mathematiques et Naturelles. Serie B: Sciences naturelles, supplementaire, s. 1–92.

³⁸ Dybowski B. 1912. *O Syberyi i Kamczatce. Cz. 1 Podróż z Warszawy na Kamczatkę*, s. 521–522.

³⁹ Archiwum MiIZ PAN. Spuścizna po Januszu Domaniewskim (korespondencja z Benedyktem Dybowskim, list z dnia 1 października 1917 roku).

[...] Dziękuję serdecznie za obietnicę zajęcia się wydaniem 2go tomu o Kamczatce. Przesłać manuskrypt obecnie prawie niepodobna, chyba już zimą gdy P[an] przybędziesz do Lwowa. Do tego tomu będą liczne fotografie – o każdej z tych to fotografii musiałbym krótkie objaśnienie podać a nadto objaśnić o ile zmniejszy wypada kartę – albo powiększyć.

[...] Co do prac P[ana] to chciałem zaproponować pracę, którą kiedyś proponowałem kustoszowi Taczanowskiemu – mianowicie Album ptaków Kamczackich, fotogr[afie] i krótki opis każdego gatunku. – Po ukończeniu ptaków Kamczatki można byloby wydać album ptaków Ussuryjskich – następnie ptaków daurskich.

Co P[an] byś myślał o tym projekcie?

W 1923 roku Benedykt Dybowski skończył 90 lat, jednak nadal przejawiał dużą aktywność, nie tylko jako przyrodnik, ale także obywatel, śledząc na bieżąco życie polityczne w kraju. W liście do Domaniewskiego z 2 czerwca 1926 roku pisał o swoich spostrzeżeniach taksonomicznych i pomagał młodemu przyjacielowi w porządkowaniu materiału pochodzącego z Syberii i Kamczatki⁴⁰:

[...] Miałem ciekawe okazy Łasicy, podobnej do Altaica [Łasica górska, *Mustela altaica* Pallas, 1811], opisał ją po krótkce Czerski, wszakże nie rozstrzygnął ostatecznie czy ona może stanowić osobny gatunek czy też jest miejscową formą altajską. Jeżeli tu mowa o tej Łasiczce, to ona była zdobyta w górach bajkalskich. [...] Wilki Kamczackie nazwałem *Lupus Kamtschaticus* „Bielei Wolk” jak go nazywają Rosjanie na Kamczatce. Okaz samicy pochodzi z zachodniego wybrzeża półwyspu, zabity zimową porą w pobliżu ostrożku Gulaginy. Okazy wilków na zimę bieleją, ale miejscowa ludność znajduje różnice pomiędzy białymi i popielato barwnymi okazami. Tak jak to bywa pomiędzy Pieścami i Lisami. W muzeum Zool[ogicznym] Lwowskim są czaszki Wilków Kamczackich, – te okazy czaszek można będzie zabrać i opracować naukowo. Cieszę się z wiadomości o przyjeździe do Lwowa.

Sytuacją polityczną i Rządami Witosa byłem przygnębiony, co by to było, gdyby ów Rząd zwyciężył – Wystąpienie energiczne Marsz[alka] J[ózefa] P[iłsudskiego] powitałem z radością – cieszę się jego zwycięstwem i dziś rokuję jasną przyszłość naszej dotąd przez złodziei rządzonej ojczyzny. Zabójcami ś.p. Narutowicza się brzydzą. Kaina piętno mają na czołach.

W zbiorach MiIZ PAN znajduje się jeden okaz łasicy górskiej, *Mustela altaica* Pallas, 1811 (Dauria, Dybowski B., Godlewski W., 81100). Janusz Domaniewski na podstawie materiałów zebranych przez Dybowskiego i Parvexa (Darasuń,

⁴⁰ Archiwum MiIZ PAN. Spuścizna po Januszu Domaniewskim (korespondencja z Benedyktem Dybowskim, list z dnia 2 czerwca 1926 roku).

Dauria, 1864) opisał w 1926 roku nowy dla nauki gatunek łasicy⁴¹, *Mustela punctata* Domaniewski, 1926, jednak nazwa ta została uznana za synonim młodszy podgatunku *Mustela nivalis nivalis* Linnaeus, 1766. Natomiast opisany podgatunek *Kolonocus sibiricus coreanus* Domaniewski, 1926, w oparciu o okaz samca zebrany przez Kalinowskiego (Seul, Korea), został uznany za podgatunek *Mustela sibirica* Pallas, 1773.

Wymiana informacji dotyczyła również wilka syberyjskiego. Dybowski w 1922 roku opisał nowy podgatunek *Canis lupus kamtschaticus* Dybowski, 1922, a rok później opublikowana została praca prezentująca kolejnym podgatunek, *Canis lupus turuchanensis* Ognev, 1923, o którym prawdopodobnie obaj korespondujący badacze jeszcze nie wiedzieli. Domaniewski po zbadaniu materiałów kostnych zdecydował się zadedykować swojemu mentorowi nowy takson, stąd nazwał go *Canis lupus dybowskii* Domaniewski, 1926. Wszystkie trzy nazwy okazały się synonimami młodszy opisanego 130 lat wcześniej *Canis lupus albus* Kerr, 1792. Niestety, okazy deskrypcyjne wilków nie zostały znalezione w zbiorach MiZ PAN.

W 1959 roku Gabriel Brzęk opublikował w serii „Memorabilia Zoologica” monografię zatytułowaną *Złoty wiek ornitologii polskiej*⁴². Według autora najbardziej ożywiony okres działalności Polaków na polu ornitologii rozpoczął się około roku 1840 badaniami Stanisława Konstantego Pietruskiego w Galicji Wschodniej i Konstantego Tyzenhauza na Litwie, natomiast zakończył się wraz ze śmiercią najwybitniejszego naszego ornitologa Władysława Taczanowskiego w 1890 roku. Fenomen tego zjawiska polega na tym, że aktywność polskich ornitologów, mająca istotne znaczenie dla nauki światowej, przypada na najtrudniejszy okres zaborów, w czasie którego likwidowane były przez zaborców uczelnie wyższe, a działalność edukacyjna i badawcza prowadzona w języku polskim uległa znacznemu ograniczeniu. Najtrudniejsza sytuacja panowała w zaborze rosyjskim, gdzie represje po powstaniach narodowych nasiliły się, a liczne aresztowania owocowały zesłaniem na Sybir m.in. wybitnych polskich przyrodników, czego symbolem stały się losy Benedykta Dybowskiego. Pomimo zamknięcia przez rząd carski polskich uniwersytetów w Warszawie i Wilnie, a także słynnego Liceum Krzemienieckiego, rozwój badań ornitologicznych w zaborze rosyjskim osiągnął najwyższy poziom światowy. Działo się to głównie za sprawą aktywności wybitnych przyrodników skupionych wokół Gabinetu Zoologicznego, powołanego w 1818 roku w okresie tworzenia Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego. W odróżnieniu od przyrodników z innych zaborów prowadzono tu badania

⁴¹ Domaniewski J. 1926. *Nowe formy ssaków z Azji północnej*, Prace Zoologiczne Polskiego Państwowego Muzeum Przyrodniczego [Annales Zoologici Musei Polonici Historiae Naturalis] 5, z. 1, s. 52–56.

⁴² Brzęk G. 1959. *Złoty wiek ornitologii polskiej*, Memorabilia Zoologica 3, s. 1–175.

ornitofauny nie tylko ziem polskich, głównie Królestwa Kongresowego, Podola Wschodniego, Wołynia, Polesia, Podlasia, Nowogródziny, Wileńszczyzny, Kowieńszczyzny, Inflant i Białorusi, ale również Europy, Ameryki Południowej, Afryki i Azji.

Gabriel Brzęk uważa, że w okresie 1840–1890 polscy uczeni, wraz z angielskimi i niemieckimi, stanowili ówczesną czołówkę w dziedzinie ornitologii. Wynikiem badań naukowych naszych przyrodników było ponad 300 liczących się na świecie publikacji, a także liczne zbiory zoologiczne zdeponowane w ośrodkach naukowych funkcjonujących na ziemiach polskich. Niezwykle cenne zbiory muzealne, budujące siłę ośrodków naukowych, zawierały nie tylko liczne okazy ptaków krajowych, ale także przedstawicieli ornitofauny Europy, Azji, Ameryki Południowej i Afryki, w tym tysiące okazów typowych dla kilkuset odkrytych dla nauki i opisanych przez Polaków nowych gatunków ptaków.

Gromadzenie światowych zbiorów ornitologicznych i ich naukowe opracowywanie przyczyniło się do wypracowania nowoczesnych metod badawczych i gromadzenia dowodów potwierdzających najnowsze osiągnięcia ówczesnej nauki, m.in. rozwój teorii ewolucjonizmu poprzez badanie zmienności ornitofauny w całym zasięgu występowania gatunków, czego gorącym zwolennikiem był Benedykt Dybowski. Zachowana w polskich archiwach korespondencja z tego okresu świadczy o gorących polemikach, dyskusjach, które prowadzili polscy przyrodnicy pomiędzy sobą i z kolegami z zagranicy. Zbiory ornitologiczne zawierające okazy pochodzące z czasów „złotego wieku ornitologii polskiej” przechowywane w Muzeum i Instytucie Zoologii Polskiej Akademii Nauk stanowią niezwykle cenne artefakty mające znaczenie historyczne, ale również nadal aktualne walory badawcze, np. zachowanie tkanek umożliwiających pozyskanie materiałów do badań DNA dzięki klasycznym metodom konserwacji. Niezwykle cenna jest również oryginalna dokumentacja towarzysząca zbiorom, np. katalog Muzeum Ornitologicznego rodziny Branickich mieszczącego się do 1915 roku w pałacyku na Frascati, w którym uratowano najcenniejsze okazy z okresu działalności Gabinetu Zoologicznego przed wywiezieniem w głąb Rosji podczas I wojny światowej.

Udostępnienie oryginalnych nieznanych dokumentów, w tym korespondencji i katalogu Muzeum Branickich, a także wykazu materiałów badawczych, umożliwi szerokiemu gronu odbiorców w Polsce i za granicą poznanie historii zoologii światowej na tle trudnego dla Polaków okresu rozbiorowego. Jednocześnie naukowe opracowanie dokumentacji na płaszczyźnie przyrodniczej (wykaz gatunków, typów opisowych) umożliwi udostępnienie nauce światowej materiałów (lub informacji o nich), które często uznane są za zaginione⁴³.

⁴³ Iwan D., Daszkiewicz P., Kamiński M. J. 2021. *Rediscovery of the type specimens of *Strix aluco vollhyniae* Dunajewski, 1948*, Annales Zoologici 71, s. 399–404.

„Złoty wiek ornitologii polskiej” to okres, w którym wypracowano metody i wprowadzono nowoczesne nurty badawcze w dziedzinie systematyki (badanie pokrewieństw, zmienności, opisywanie nowych dla nauki taksonów), ale również ekologii. Zbiory gromadzone przez ponad 100 lat umożliwiły powołanie w 1919 roku Narodowego Muzeum Przyrodniczego (następnie Państwowego Muzeum Zoologicznego), które przejęło zbiory Gabinetu Zoologicznego i Muzeum Branickich. Te niezwykle bogate kolekcje, liczące ponad 50 000 okazów ptaków, gniazd i lęgów (jaj), obecnie zdeponowane w Muzeum i Instytucie Zoologii PAN, traktowane są jako referencyjne nie tylko do badań taksonomicznych (blisko 800 typów opisowych), ale również do analiz zmienności i zasięgów występowania danych gatunków wykorzystywanych przy badaniach monitoringowych w długiej skali czasowej. Materiały muzealne są „twardymi dowodami” oceny bioróżnorodności, w tym zmienności genetycznej, a także hipotez i analiz dotyczących zmian klimatycznych i dynamiki zmian populacyjnych. Bezcenne dla nauki polskiej i światowej są zachowane w kolekcjach okazy reprezentujące gatunki zagrożone wyginięciem lub już wymarłe.

Dorobek naukowy „złotego wieku ornitologii polskiej”, zarówno publikacyjny, jak i materialny (kolekcje ornitologiczne), zapewnia polskim ornitologom od blisko już dwóch stuleci możliwość zdobywania wiedzy, kształcenia się i prowadzenia badań na poziomie nauki europejskiej i światowej. Tradycje te są kontynuowane również przez szeroki ruch amatorski, a dostęp do najcenniejszych materiałów muzealnych umożliwiają projekty digitalizacyjne i upowszechniające naukę.

MATERIAŁY SYBERYJSKIE W MUZEUM I INSTYTUCIE ZOOLOGII PAN

Trudno jest dokładnie wykazać, jakie materiały zebrał Benedykt Dybowski i jego współtowarzysze w czasie zesłania na Syberię. Już na samym początku uległy one rozproszeniu, przekazywano je głównie do Irkucka, Moskwy, Kijowa, Lwowa oraz Warszawy, z której następnie znaczna część była wysyłana w ramach sprzedaży lub wymiany najczęściej do Paryża, Londynu, a nawet Sydney. Duża ich liczba została bezpowrotnie zniszczona w pożarach muzeów w Irkucku (1879), w Warszawie na Krakowskim Przedmieściu (1935) oraz podczas celowego wypalenia budynku przy ulicy Wilczej 64 (1944), czy też zaginęła lub została zagrabiona (1915).

Dzisiejszą wiedzę o badawczej spuściźnie zesłańców syberyjskich czerpiemy z opracowań naukowych, głównie rewizji, katalogów, wykazów i monografii, ale również pamiętników, listów i innych dokumentów. Dzięki materiałom przechowywanym w muzeach możliwe są opracowania zawierające niepublikowane dotychczas informacje o okazach pozyskiwanych na Syberii w drugiej połowie XIX wieku. Jan Grochmalicki we wspomnieniach o Benedyckie Dybowski podkreśla niezwykle dużą mnogość grup pozyskanych przez wielkiego uczonego oraz badacza, których obdarował tak cennym materiałem⁴⁴:

Jedynie grupa kielży bajkalskich, zbadana przez samego Dybowskiego, liczyła 116 taksonów całkowicie nowych dla nauki. Jego brat, Władysław Dybowski, zajmujący się mięczakami i gąbkami, opisał 90 nowych mięczaków i 9 gąbek. Zatoczkowate Bajkału zostały zbadane przez prof. Grube, wieloszczety przez J. Nusbauma-Hilarowicza, wije przez E. Haase, pajęczaki przez W. Kulczyńskiego, równonogi przez Z. Fischera, glony przez R. Gutwińskiego. Bogate kolekcje równonogów, widłonogów, liścionogów są przechowywane w muzeach w Warszawie, Lwowie, Moskwie i Kijowie, nie licząc tych z Irkucka, które uległy zniszczeniu w czasie pożaru.

⁴⁴ Grochmalicki J. 1930. *Benedykt herbu Nałęcz Dybowski 30.IV.1833–31.I.1930*, Kosmos, czasopismo Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika 55, s. 1–16.

W Muzeum i Instytutu Zoologii PAN w Warszawie znajdują się zbiory warszawskiego Gabinetu Zoologicznego oraz Muzeum Branickich, do których trafiały materiały naukowe zbierane przez Benedykta Dybowskiego i grupę jego współpracowników, zesłańców syberyjskich.

Gąbka i ukwiał. Władysław Taczanowski w liście z 3 lutego 1871 roku⁴⁵, pisanym do Konstantego Branickiego, zachwyca się bogactwem fauny syberyjskiej. Nie tylko „sarna sybirska”, która jest większa od krajowej, wzbudza jego zachwyt. Pośród licznych gatunków rzadkich ptaków, ryb, kielży z rodzaju *Gammarus*, czy też owadów, znajduje się „pyszny okaz gąbki bajkalskiej”. Okaz ten przetrwał w zbiorach MiIZ PAN do dnia dzisiejszego, jest to gatunek opisany w 1776 roku przez Pallasa⁴⁶ jako *Spongia baikalensis* Pallas, 1776. W 1880 roku Benedykt Dybowski utworzył rodzaj *Lubomirskia*⁴⁷, do którego przeniósł gatunek opisany przez Pallas, stąd aktualna nazwa *Lubomirskia baikalensis* (Pallas, 1776). Jedyne gatunek koralowca pochodzi z Morza Japońskiego, zapewne ze wschodniego wybrzeża Rosji. Jest to ukwiał z rodzaju *Actinia* Linnaeus, 1767.

Skorupiaki. W zbiorach znajduje się 107 okazów zebranych przez Benedykta Dybowskiego nad Bajkałem, nieliczne okazy pochodzą z Kamczatki i Morza Japońskiego. Wszystkie wymienione okazy są umieszczone w naczyniach z alkoholem lub specjalnymi roztworami służącymi do konserwacji materiału biologicznego. Poza słynnym badaczem fauny Syberii wśród zbieraczy pojawia się też postać Mikołaja Przewalskiego. Do najciekawszych okazów należą typy opisowe *Gammarus grubii* Dybowski, 1874, kielże zebrane przez Dybowskiego w Bajkale. W ramach projektów digitalizacji zbiorów prowadzone są prace dokumentacyjne, m.in. pozyskiwanie skanów z wykorzystaniem mikrotomografii komputerowej, umożliwiających badania bezinwazyjne modeli 3D. Przykładem jest skan okazu *Gammarus sophianosii* Dybowski, 1874 (Syberia, Bajkał, Dybowski B.), który można oglądać jako animację 3D: <https://youtu.be/bfSCzn6oyZM>.

Pajęczaki. Kolekcja ta zawiera 899 okazów zebranych w latach 1864–1885 przez zesłańców syberyjskich (B. Dybowski, W. Godlewski), a także towarzyszy syberyjskich ekspedycji (M. Przewalski) czy niezależnych podróżników (K. Podhorski). Poza pająkami (*Araneae*) w zbiorach znajdują się również kosarze *Opiiones* (4 gatunki) i roztocza (1 gatunek).

Pierwsze pajęczaki zebrane na Syberii pochodzą z Darasunia, z początkowego etapu zesłania (1866–1867), w tym holotyp *Attulus godlewskii* (Kulczyński,

⁴⁵ Kowalska K., Mroczkowska A., Zielińska B. 1964. *Władysław Taczanowski. Listy do Antoniego Wagi, Konstantego Branickiego i Benedykta Dybowskiego*, Memorabilia Zoologica 12, s. 1–315.

⁴⁶ Pallas P. S. 1776. *Reise durch verschiedene Provinzen des Russischen Reichs. Vol. 3*, Kayserliche Academie der Wissenschaften, St. Petersburg, s. 1–454.

⁴⁷ Dybowski W. 1880. *Studien über die Spongien des russischen Reiches, mit besonderer Berücksichtigung der Spongien-Fauna des Baikalsees*, Mémoires de l'Académie Impériale des sciences de St. Pétersbourg 7 (27), s. 1–71, pls I–IV.

1895). W kolejnych latach zsyłki Dybowski wraz z Godlewskim zbierali materiał w Kultuku nad Bajkałem (1868–1972). Stamtąd pochodzą holotypy skakunów: *Attulus albolineatus* (Kulczyński, 1895) oraz *Salticus latidentatus* Roewer, 1951. Ciekawym gatunkiem jest też *Pardosa mongolica* Kulczyński, 1901, w zbiorach MiIZ PAN znajdują się syntypy tego gatunku.

Najlepiej zbadanymi pajęczakami syberyjskimi wydają się te zebrane przez Dybowskiego na Kamczatce (1879–1883). Zostały one przekazane bezpośrednio Władysławowi Kulczyńskiemu (1854–1919), opracowane i opublikowane w 1885 roku. Wśród wymienionych 64 gatunków są holotypy: *Arctosa raptor* (Kulczyński, 1885), *Heliophanus camtschadalicus* Kulczyński, 1885, *Perro camtschadalicus* (Kulczyński, 1885), syntypy: *Bathypantes pogonias* Kulczyński, 1885, *Gnathonarium suppositum* (Kulczyński, 1885), *Bathylinyphia maior* (Kulczyński, 1885), *Zygiella dispar* (Kulczyński, 1885), lektotyp: *Pirata praedo* Kulczyński, 1885 (WSC 2023). Nie wszystkie okazy wymienione w publikacji Kulczyńskiego o pajęczakach Kamczatki znajdują się jednak w kolekcji MiIZ PAN. Można przypuszczać, iż niektóre z nich zostały wymienione i znajdują się w kolekcjach zagranicznych.

Przez Kulczyńskiego opracowywane były ponadto zbiory z Syberii Wschodniej (własność Gabinetu Zoologicznego w Warszawie), zbiór pajaków zebranych w Azji Środkowej przez Przewalskiego (Kawecki 1967). Z literatury wynika, że Dybowski wysłał bezpośrednio do Kulczyńskiego pajaki z Kamczatki, natomiast pozostałe okazy zostały przesłane do Krakowa prawdopodobnie z warszawskiego Gabinetu Zoologicznego. Ponadto w kolekcji występują trzy gatunki zebrane na Półwyspie Czukockim przez Konstantego Podhorskiego: *Lycosa podhorskii*, *Pardosa subsolana* oraz *Tarentula hirtipes*.

Większość materiału syberyjskiego została zebrana przez Dybowskiego (59%), pozostałe okazy przypuszczalnie wspólnie przez Dybowskiego i Godlewskiego, ponieważ pochodzą z ich wspólnej wyprawy wzdłuż Ussuri. Niemniej tylko na dwóch etykietach jest informacja o zbieraczu Godlewskim: *Mitopus mongolicus* Roewer, 1912 (Ussuri Sibiria orientalis\leg. B. Dybowski et Godlewski) oraz *Marpissa milleri* (Peckham et Peckham, 1894) (Kraj Ussuryjski\leg. B. Dybowski et V. Godlewski).

Owady. W zasobach MiIZ PAN znajdują się zbiory chrząszczy Szymona Tenenbauma (1892–1941). Wśród blisko 250 000 okazów zdeponowanych w tej kolekcji znajduje się 945 chrząszczy zebranych przez Benedykta Dybowskiego i jego współtowarzyszy w czasie ich pobytu na Syberii. Materiał ten reprezentuje 36 rodzin i obejmuje 440 nazw gatunkowych, podgatunkowych i infrasubspecyficznych. Wśród nich znajdują się jedne z najcenniejszych okazów – typy deskrypcyjne gatunków opisanych przez francuskiego koleopterologa, Maurycego Pica (1866–1957), oraz polskiego specjalistę od chrząszczy, Ryszarda Bielawskiego (1930–2023): *Cyparium tenenbaumi* Pic, 1926 (Staphylinidae), *Triplax*

bicoloriceps Pic, 1926 (Erotylidae) i *Anisosticta sibirica* (Bielawski, 1956) (Coccinellidae).

Kolekcja Szymona Tenenbauma jest jedynym zbiorem zdeponowanym w Państwowym Muzeum Zoologicznym w Warszawie, który przetrwał II wojnę światową. W 1947 roku żona Szymona Tenenbauma, Eleonora Tenenbaum-Krajewska (1892–1967), podarowała Państwowemu Muzeum Zoologicznemu zbiór chrząszczy swojego męża, który zmarł z wycieńczenia 29 listopada 1941 roku, zamknięty z całą rodziną w getcie warszawskim⁴⁸. Autorzy tak opisują losy Tenenbauma, jego rodziny i kolekcji chrząszczy:

*Jej dramatyczna historia związana z Warszawskim Ogrodem Zoologicznym oraz takimi postaciami jak Antonina i Jan Żabiński, została opisana i udokumentowana w licznych publikacjach i książkach⁴⁹, nakręcono film pt. „Azyl” (ang. *The Zookeeper’s Wife*)⁵⁰.*

[...] Towarzystwo temu badaniu dokumentacji archiwalnej i działalności edukacyjnej, która przy współpracy z Fundacją Panda oraz Stowarzyszeniem Monopol Warszawski, zakończyła się włączeniem materiałów dotyczących kolekcji do stałej ekspozycji w Warszawskim Ogrodzie Zoologicznym opisującej historię ratowania Żydów w czasie okupacji niemieckiej. To właśnie w willi Żabińskich przechowywany był w czasie wojny zbiór chrząszczy Tenenbauma, a Żabiński wykorzystał go jako jeden ze sposobów wyprowadzania z getta wielu ludzi.

*[...] Tuż przed wybuchem Powstania Warszawskiego, Żabiński przeniósł kolekcję chrząszczy zgromadzoną w kilkuset gablotach do gmachu PMZ na ulicę Wilczą 64. Tutaj przetrwała ona wojnę w preparatorni, która mieściła się w piwnicy Muzeum. Takiego szczęścia nie miały pozostałe, najstarsze polskie zbiory entomologiczne, ponad 3 000 000 okazów, które uległy zniszczeniu po podpaleniu budynku już po upadku powstania⁵¹. Zbiór chrząszczy jednego z najwybitniejszych światowych entomologów jest dowodem jego pasji naukowej⁵², którą mógł realizować dzięki dwóm kobietom jego życia: żonie Eleonorze i córce Irenie. Kolekcja ta jest również świadectwem historii Polski, a także głębokiego patriotyzmu jej Autora, który na znak swojego przywiązania do ojczyzny nazwał jeden z gatunków chrząszczy *Isomira polonica* Tenenbaum, 1922.*

⁴⁸ Iwan D., Mierzwa-Szymkowiak D., Wawer W. 2021. *Zbiory przyrodnicze Muzeum i Instytutu Zoologii PAN – świadectwo polskiego wkładu w rozwój światowych badań bioróżnorodności prowadzonych od początku XIX wieku*, Kosmos 70, s. 242–254.

⁴⁹ Ackerman D. 2007. *The Zookeeper’s Wife: A War Story*, W.W. Norton & Company, New York, s. 350.

⁵⁰ *The Zookeeper’s Wife* (film): [https://en.wikipedia.org/wiki/The_Zookeeper%27s_Wife_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_Zookeeper%27s_Wife_(film))

⁵¹ Daszkiewicz P., Iwan D. 2016. *Straty wojenne Państwowego Muzeum Zoologicznego – raport Stanisława Feliksiaka (1906–1992)*, Pamięć i Sprawiedliwość 1, s. 431–440.

⁵² Iwan D., Daszkiewicz P. 2021. *Szymon Tenenbaum (1892–1941) – życiorys spisany na entomologicznej etykiecie*, Kosmos 70, s. 147–155.

[...] kolekcja składa się z dwóch części. Jedną stanowi fragment zbioru przechowywany w autentycznych gablotach i pudłach Tenenbauma, w których zachowane zostało oryginalne rozmieszczenie okazów i etykiet z nazwami taksonów. Ta wydzielona i nie włączona do zbioru ogólnego część kolekcji Tenenbauma liczy 171 gablot drewnianych, oszklonych, o wymiarach ca 41 x 31 x 7 cm i 5 pudeł tekturowych o wymiarach ca 40 x 30 x 7 cm. Drugą część kolekcji tworzą okazy dołączone do ogólnego zbioru skomasowanego i uporządkowanego zgodnie z układem systematycznym poszczególnych rodzin chrząszczy. Okazy z kolekcji Tenenbauma można zidentyfikować po załączonych etykietach muzealnych o treści: „ex coll. Sz. Tenenbaum Mus. Zool. Polonicum Warszawa 38/47”.

W czasie tworzenia swojej kolekcji Tenenbaum współpracował z wieloma entomologami na całym świecie, nie tylko w zakresie zdobywania okazów z odległych regionów, ale także w celu uzyskania pomocy przy ich oznaczaniu. Często udostępniał swoje chrząszcze do opracowania wybitnym specjalistom od poszczególnych grup systematycznych Coleoptera, co sprawiło, że kolekcja zyskała na wartości naukowej i historycznej. Z długiej listy znanych entomologów, z którymi Tenenbaum współpracował, można wymienić takie osoby, jak: V. Balthasar (Scarabaeidae), M. Bernhauer (Staphylinidae), N. Bruce (Cryptophagidae), F. Española (Scarabaeidae), L. Falcoz (Cryptophagidae), J.J.E. Gillet (Scarabaeidae), J. Györfy (Apionidae), A. Jedlička (Carabidae), V. Machulka (Staphylinidae), R. Mamitza (Heteroceridae), R. Mikšić (Scarabaeidae), J. Obenberger (Buprestidae), K.A. Penecke (Curculionidae), N. Plavilstshikov (Cerambycidae), F. Rambousek (Staphylinidae), E. Reitter (liczne grupy), J. Roubal (liczne grupy), E. Schauburger (Carabidae), H. Schleicher (Histeridae), O. Sjöberg (Cryptophagidae, Staphylinidae), H. Wagner (Apionidae, Curculionidae), E. Voß (Curculionidae).

Wśród okazów znajdujących się w kolekcji są egzemplarze bardzo cenne, przede wszystkim ze względów historycznych. Należą do nich: chrząszcze pozyskane przez Dybowskiego i Godlewskiego na Syberii w latach 1871–1872.

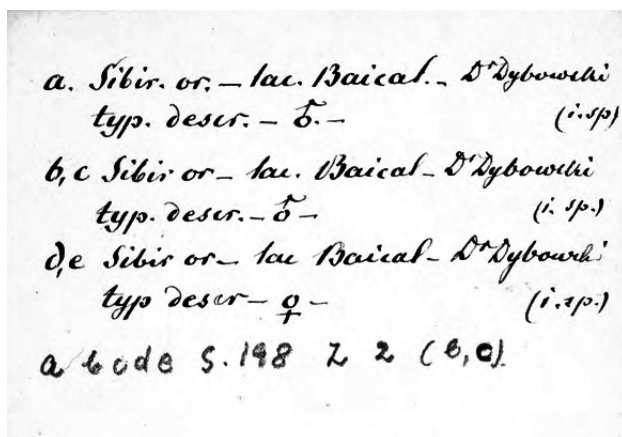
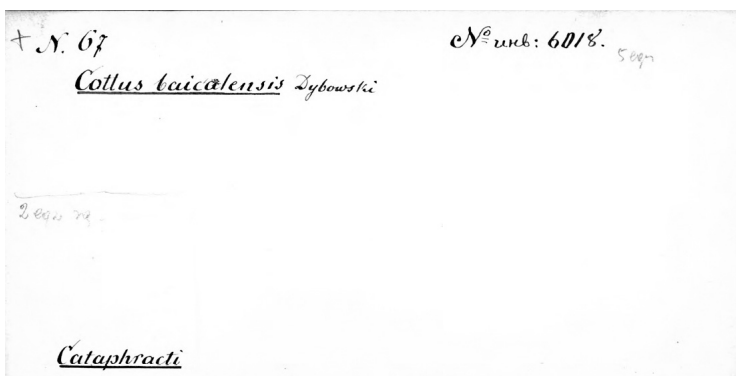
Mięczaki. W zasobach MiIZ PAN znajduje się zbiór mięczaków Benedykta Dybowskiego obejmujący ponad 4 500 okazów ślimaków i małży. W przeważającej mierze materiały zostały pozyskane przez Dybowskiego i jego współpracownika Wiktora Godlewskiego podczas badań prowadzonych na jeziorze Bajkał w latach 1868–1872 i 1876–1877. Materiały tych dwóch przyrodników obejmują także mięczaki zebrane m.in. podczas podróży wzdłuż rzek Onon, Arguń, Amur i Ussuri w okresie 1869–1873. Na uwagę zasługują również materiały Dybowskiego z Kamczatki i Wyspy Beringa z lat 1878–1883.

Zbiór mięczaków przechowywany w MiIZ PAN dokumentuje przede wszystkim odkrycia endemicznej malakofauny Bajkału. Większość endemicznych ślimaków to formy denne lub głębokowodne, stąd ich poławianie i opisanie miało w owym czasie charakter przełomowy. Naukowe opracowanie zgromadzonych mięczaków zawdzięcza się bratu Dybowskiego – Władysławowi (1838–1900). Na uwagę zasługuje praca jego autorstwa z 1875 roku, *Die Gasteropoden-Fauna des Baikal-Sees, anatomisch und systematisch bearbeitet*, która zawiera szczegółowe opisy anatomiczne i morfologiczne, a także rysunki badanych gatunków. Wśród nich znajdują się ślimaki należące do rodzajów endemicznych, jak *Benedictia* W. Dybowski, 1875, nazwany na cześć Benedykta Dybowskiego, i *Godlewskia* Crosse et P. Fischer, 1879, utworzony od nazwiska Wiktora Godlewskiego. Opisywany zbiór mięczaków obejmuje przedstawicieli tych rodzajów. Władysław Dybowski pracował także nad mięczakami Amuru oraz Kamczatki.

Po śmierci Władysława opracowanie mięczaków kontynuował Benedykt Dybowski przy współpracy z zoologiem Janem Grochmalickim (1883–1936). W 1911 roku Dybowski dokonał syntezy badań brata w rozprawie *O faunie mięczaków bajkalskich*. Wykazał różnorodność gatunkową malakofauny Bajkału oraz przedstawił jej pionowe rozmieszczenie. Ponadto zaproponował systematykę i nomenklaturę mięczaków bajkalskich (w późniejszym czasie została ona znacznie zmieniona). W 1913 roku razem z Grochmalickim wydali serię prac poświęconych ślimakom bajkalskim z rodzin *Baicaliidae* i *Vladislaviidae*. Dokonali także porównania malakofauny Bajkału z malakofauną Morza Kaspijskiego. Materiały, które posłużyły do opracowań, częściowo znajdują się w opisywanym zbiorze, częściowo zaś w Muzeum Zoologicznym Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franka.

Ryby. Kolekcja zoologiczna MiIZ PAN zawiera zbiór 123 okazów ryb zebranych przez Benedykta Dybowskiego i jego współtowarzyszy w czasie ich pobytu na Syberii (Ryc. 7). Materiał ten reprezentuje 16 rodzin i obejmuje 34 gatunki i podgatunki. Wśród nich znajdują się jedne z najcenniejszych okazów – typy deskrypcyjne gatunków opisanych przez Benedykta Dybowskiego i austriackiego zoologa, Franza Steindachnera (1834–1919).

W archiwum MiIZ PAN zdeponowany jest maszynopis pracy magisterskiej Krystyny Kowalskiej *Kolekcja Ichtiologiczna Warszawskiego Gabinetu Zoologicznego (1819–1919)*. Autorka rozpoczęła pracę nad „historycznym” zbiorem ryb Państwowego Muzeum Zoologicznego w styczniu 1944 roku, a skończyła w lipcu 1947 roku. Niestety, kolekcja ryb uległa znacznemu zniszczeniu w wyniku niewłaściwej opieki po śmierci Władysława Taczanowskiego (1819–1890), pożaru Państwowego Muzeum Zoologicznego w 1935 roku oraz zniszczeń dokonanych przez okupantów niemieckich w okresie II wojny światowej. W maszynopisie

Ryc. 7. Karty katalogowe kolekcji ryb z warszawskiego Gabinetu Zoologicznego Uniwersytetu Warszawskiego. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiIZ PAN.

Kowalskiej znajdujemy rozdział zatytułowany *Zbiory Benedykta Dybowskiego 1866–1878*, w którym czytamy⁵³:

Doktor Benedykt Dybowski tylko przez dwa lata (1862–1864) jako wykładowca zoologii w Szkole Głównej był związany personalnie z Warszawskim Gabinetem Zoologicznym. W roku 1864 za udział w przygotowywaniu powstania skazany został na 12 lat pobytu na Syberii. Namiętny zbieracz i badacz w prymitywnych warunkach rozpoczął swoje badania. Współ z towarzyszem wygnania Wiktorem Godlewskim przemierzył znaczne obszary Syberii. Od r. 1864–1869 przebywa kolejno w Irkucku, Czycie, Darasuniu. W r. 1868 przybywa na Bajkał.

⁵³ Archiwum MiIZ PAN. Spuścizna po Krystynie Kowalskiej.

[...] Główną jego zasługą jest odkrycie dla nauki Jeziora Bajkał, olbrzymiego zbiornika relikтового. Podał teorię pochodzenia tego jeziora, teorię, do której częściowo obecnie powrócono, oraz opisał z niego wiele ciekawych form.

[...] Zbiory syberyjskie i bajkalskie przekazywał Warszawskiemu Gabinetowi Zoologicznemu. Kolekcja Ichtiologiczna została wzbogacona w okazy ichtiofauny Bajkału, rzek syberyjskich i Morza Japońskiego, przyczym bajkalskie stanowią w większej części typy opisowe.

Kolekcja ryb, w tym okazy złowione na Syberii przez Benedykta Dybowskiego i jego towarzyszy, wymaga szczegółowych badań i sporządzenia całościowego katalogu materiałów, które Dybowski przekazał do Warszawskiego Gabinetu Zoologicznego i Muzeum Branickich. Niestety, wiele etykiet oryginalnych w zbiorach MiIZ PAN zostało zamienionych na nowe, ze zmienioną treścią.

Gady. Baza danych gadów z kolekcji Benedykta Dybowskiego obejmuje informacje o 18 okazach. Większość z nich została zebrana przez Dybowskiego i Wiktora Godlewskiego w dwóch miejscowościach: Kultuk i Possiet, położonych w Rosji. Połowa okazów posiada datę zbioru przypadającą na 1869 lub 1871 rok. Baza obejmuje przedstawicieli 7 taksonów należących do trzech rodzin: polożowate, zdradnicowate i żmijowate. Dybowski podjął zagadnienia herpetologiczne w opracowaniu *Beitrag zur Kenntniss der Wassermolche Sibiriens*⁵⁴ opublikowanym w 1870 roku oraz w artykule z 1928 roku *O skrzekach ogoniastych Wschodniej Syberji*⁵⁵. W pierwszej pracy opisał nowy gatunek płaza ogoniastego *Salamandrella keyserlingi*, niestety okazy tego gatunku nie zachowały się do dzisiaj⁵⁶.

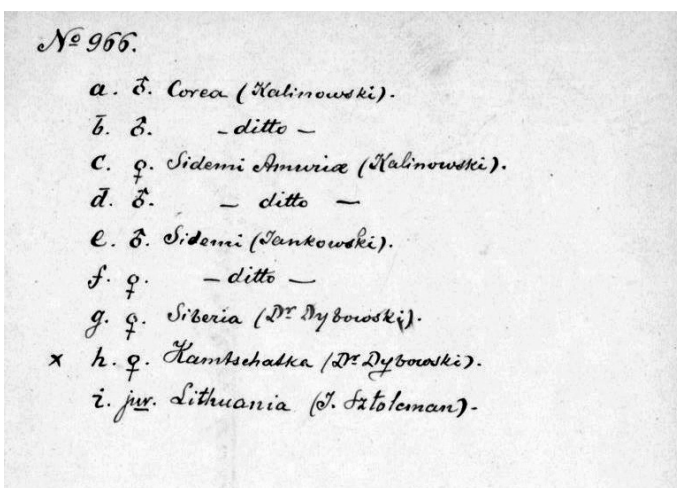
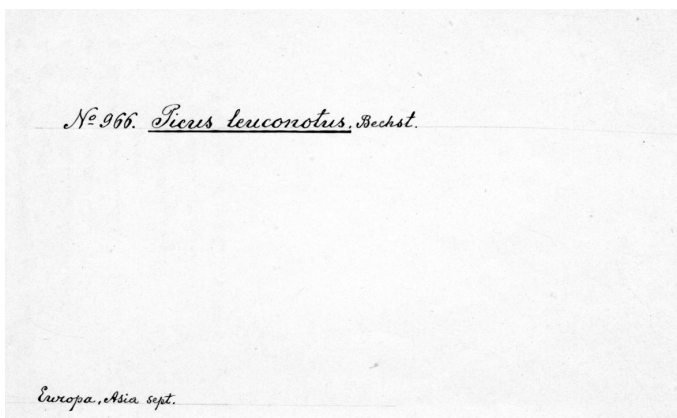
Ponadto w wykazie widnieją dwa okazy zaskrońca zwyczajnego *Tropidonotus natrix* Boie, 1827, które pozyskał w Guberni Saratowskiej K. Beyer. Możliwe, że chodzi o słynnego warszawskiego fotografa Karola Adolfa Beyera (1818–1877), pioniera fotografii polskiej, który został zesłany do Rosji w okolicy Saratowa w latach 60. XIX wieku.

Ptaki. Poniższy wykaz ptaków stanowi największy zbiór danych o materiałach syberyjskich przechowywanych w MiIZ PAN. Tak duża liczba okazów ornitologicznych jest w dużej mierze wynikiem zainteresowań kustoszy Gabinetu Zoologicznego Uniwersytetu Warszawskiego oraz Muzeum Zoologicznego hr. Branickich (Ryc. 8), którzy byli ornitologami i sprowadzali do swoich zbiorów wiele okazów ptaków, jaj i gniazd.

⁵⁴ Dybowski B. 1870. *Beitrag zur Kenntniss der Wassermolche Sibiriens*, Verhandlungen der Zoologisch-Botanischen Gesellschaft in Wien 20, s. 237–242.

⁵⁵ Dybowski B. 1928. *O skrzekach ogoniastych Wschodniej Syberji. Über die Urodelen Ostibiriens*, Bulletin International de l'Academie Polonaise des Sciences et des Lettres: Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles, Ser. B, Sciences Naturelles, 1928, s. 1073–1081.

⁵⁶ Daszkiewicz P., De Massary J.-Ch. 2023. *Notes herpétologiques tirées des mémoires de Benedykt Dybowski, et en particulier sur les circonstances de la découverte de Salamandrella keyserlingii Dybowski, 1870*, Bulletin de la Société Herpétologique de France 183, s. 1–10.

Ryc. 8. Karty katalogowe kolekcji ptaków z Muzeum Zoologicznego hr. Branickich we Frascati. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

Wykaz, zawierający ponad 3000 okazów, podzielony jest na cztery części: jaja, gniazda, skórki, okazy wypchane. Najcenniejszymi eksponatami są typy deskrypcyjne (86) oraz okazy reprezentujące gatunki rzadkie lub zagrożone wyginięciem, jak np. żuraw białogłowy *Grus monacha* Temminck, 1835 czy ibis czubaty *Nipponia nippon* Temminck, 1835. Wszystkie okazy są preparatami suchymi. Część ptaków występuje w postaci dermoplastów, czyli wypchanych skór, najczęściej z pozostawionym szkieletem lub jego fragmentami. Inne natomiast pozostawione są w formie tzw. balg, czyli skór ptaków wypełnionych watą, trawą morską lub podobnym materiałem.

Zdecydowana większość okazów zbioru ornitologicznego MiIZ PAN pochodzi z północno-wschodniej Azji. Materiały zbierane były przez Benedykta Dybowskiego, Wiktora Godlewskiego, Alfonsa Parvexa i Jana Kalinowskiego, najczęściej w okolicach jeziora Bajkał, na obszarze Daurii i Kraju Amurskiego. Ponadto w kolekcji można znaleźć ptaki z tak odległych miejsc jak wybrzeże Morza Japońskiego, Wyspy Beringa i Kamczatka.

Ostatnie opracowania dotyczące okazów typowych ptaków z kolekcji Muzeum Zoologicznego i Muzeum hr. Branickich zostały opublikowane w latach 2007–2021 (Mlíkovský 2007, 2011, Mlíkovský & Franhert 2009, Iwan et al. 2021).

Ssaki. Zbiory MiIZ PAN zawierają 57 okazów zebranych głównie w okolicach jeziora Bajkał w latach 1867–1872 i 1876–1877, a także na Kamczatce i Półwyspie Czukockim (1879–1883) przez Dybowskiego i jego współpracowników, Wiktora Godlewskiego i Alfonsa Parvexa.

Badania teriologiczne Dybowskiego prowadzone w Azji dotyczyły przede wszystkim systematyki, zoogeografii, ewolucji i biologii ssaków. W pracy z 1922 roku pt. *Spis systematyczny ssawców wschodnio-syberyjskich*⁵⁷ Dybowski przedstawił faunę mammalogiczną występującą od Jeniseju do brzegów Oceanu Spokojnego. W oparciu o notatki własne i wyniki prac innych badaczy wyróżnił ponad 200 taksonów. Innym ważnym źródłem informacji o ssakach syberyjskich i kamczackich jest korespondencja Dybowskiego do Taczanowskiego. Przykładowo list z 1880 roku opublikowany w czasopiśmie „Przyroda i Przemysł”⁵⁸ obejmuje opisy takich ssaków Kamczatki jak kotiki, wydry, foki i renifery. W 1881 roku Dybowski opracował wykaz zwierzostanu Kamczatki dotyczący m.in. wilka, lisa, owcy śnieżnej i zająca. W zbiorze ssaków przechowywanych w MiIZ PAN na uwagę zasługują okazy jelenia opisanego przez Władysława Taczanowskiego w 1876 roku jako *Cervus dybowskii*. Większość pozostałych okazów to głównie przedstawiciele drobnych ssaków należących m.in. do takich rodzin jak wiewiórkowate, chomikowate, szczekuszkowate i kretowate.

⁵⁷ Dybowski B. 1922. *Spis systematyczny ssawców wschodniej Syberii*, Sprawozdania Towarzystwa Naukowego we Lwowie 1, s. 11–12.

⁵⁸ Dybowski B. 1880. *Wyjątek z listu Dra Dybowskiego z Kamczatki*, *Przyroda i Przemysł* 8, s. 339–340.

WYKAZ EKSPONATÓW

Kingdom: **Animalia**
Phylum: **Cnidaria** Verrill, 1865
Class: **Anthozoa** Ehrenberg, 1834

Actinia sp.: Morze Japońskie 1869 Dybowski B., 1

Phylum: **Porifera** Grant, 1836
Class: **Demospongiae** Sollas, 1885

Lubomirskia baicalensis (Pallas, 1773): Bajkał Dybowski B., Godlewski W., 1

Phylum: **Arthropoda** Gravenhorst, 1843
Class: **Branchiopoda** Latreille, 1817

Branchiopoda sp.: Kamczatka, 1

Class: **Malacostraca** Latreille, 1802

Astacus schrenckii Kessler, 1874: Syberia Wsch. Onon Dybowski B., 1; Syberia Wschodnia rz. Onon Dybowski B., 2; Syberia Wschodnia rz. Onon Dybowski B., 5; Ussuri, 1

Eriocheir japonicus (De Haan, 1835): Morze Japońskie 1875 Dybowski B., 2

Gammarus grubii Dybowski, 1874: Syberia Bajkał Dybowski B., 46; Syberia Bajkał Dybowski B., 11

Gammarus sophilanosii Dybowski, 1874: Syberia Bajkał Dybowski B., 20

Rivulogammarus pulex (Linnaeus, 1758): Chubsugul Dybowski B., 4; Bajkał Dybowski B., 10; Chubsugul Dybowski B., 3

Class: **Arachnida** Lamarck, 1801
Order: **Araneae** Clerck, 1757
Family: **Agelenidae** C. L. Koch, 1837

Coelotes sp.: Ussuri, 2, ARA033539

Family: **Araneidae** Clerck, 1757

Aculepeira packardii (Thor.): Syberia pln. Adytscha [Syntype], 1, ARA023496

Aranea gibbosa: Kam[...], 1, ARA033584

Araneus quadratus Cl.: Kamczatka leg. Dybowski B., 3, ARA019090

Araneus adiantus (Walck.): Syberia? Minusińsk, 4, ARA018552

Araneus ceropegius (Walck.): Kamczatka, 1, ARA018659

Araneus cornutus: Syberia Baltim det. (sub"20 2") W. Kulczyński, 2, ARA032156; Darasuń det. W. Kulczyński, 2, ARA032168; Syberia N-W, 2, ARA032172; Kamczatka, 3, ARA033575

Araneus diadematus Cl.: Kamczatka, 2, ARA018795

Araneus marmoreus Cl.: Kamczatka, 1, ARA018947

Epeira sp.: Kamczatka Petropawłowsk leg. Dybowski B., 1, ARA021720

Epeira adianta?: Ussuri, 2, ARA018555

Epeira ceropegia Walck.: Darasuń, 3, ARA018654

Epeira diametata (Cl.): Kamczatka okolice Petropawłowska leg. Dybowski B., 2, ARA021716

Epeira marmorata: Kamczatka, 2, ARA030265

Epeira marmorea (Cl.): Kamczatka leg. Dybowski B., 2, ARA021713

Epeira proxima: Darasuń, 10, ARA017474

Epeira vicaria (Kulczyński): Kamczatka leg. Dybowski [Syntypes], 4, ARA023787, ARA023788, ARA023789, ARA023790

Singa atra Kulczyński, 1885: Kamczatka nad rzeką Kamczatka leg. Dybowski B. [Syntypes], 2, ARA022037, ARA022038

Family: **Cheiracanthiidae** Wagner, 1887

Chiracanthium orientale (Kulcz.): Kamczatka [Syntypes], 4, ARA023592, ARA023593, ARA023594, ARA023595; Kamczatka: Petropawłowsk [Syntypes], 4, ARA023604, ARA023605, ARA023606, ARA023607

Family: **Clubionidae** Simon, 1878

Clubiona sp.: Ussuri, 3, ARA035313

Clubiona charitonovi Mikh.: Kultuk, 3, ARA020506

Clubiona v. *neglecta*: Darasuń, 1, ARA021938

Clubiona odesanensis: Ussuri, 2, ARA035360

Clubiona picta Kulczyński: Kamczatka nad rzeką Kamczatka, leg. B. Dybowski [Syntypes], 8, ARA025173, ARA025174, ARA025175, ARA025176, ARA025177, ARA025178, ARA025179, ARA025180; Kamczatka [Syntypes], 4, ARA025197, ARA025198, ARA025199, ARA025200

Clubiona wolchongsensis Paik: Ussuri, 1, ARA020508

Family: **Dictynidae** O. Pickard-Cambridge, 1871

Dictyna sibirica var. *simulans*: Syberia Północno-Zachodnia [Syntypes], 2, ARA023176, ARA023177

Family: **Gnaphosidae** Banks, 1892

Gnaphosa sp.: Darasuń, 2, ARA021912; Kultuk, 2, ARA021913; Darasuń, 3, ARA007568

Micaria centrocnemis Kulczyński, 1885: Kamczatka nad rzeką Kamczatka leg. Dybowski B. [Holotype], 1, ARA022180; Kamczatka det. W. Kulczyński, 1885 [Syntype], 1, ARA035470

Poecilochroa tescorum: Kultuk, 3, ARA036921

Prothesima subtaramae: Kultuk, 2, ARA021569

Family: **Linyphiidae** Blackwall, 1859

Bathyphantes anceps Kulczyński, 1885: Kamczatka nad rzeką Kamczatka leg. Dybowski B. [Syntypes], 2, ARA022015, ARA022016

Bathyphantes maior (Kulczyński): Kamczatka leg. B. Dybowski [Syntypes], 3, ARA023016, ARA023017, ARA023018; Kamczatka leg. B. Dybowski [Syntypes], 4, ARA023051, ARA023052, ARA023053, ARA023054; Syberia, 1, ARA021936

Bathyphantes pullatus: Kamczatka, 1, ARA033318

Ceratinopsis aliena Kulczyński, 1885: Kamczatka Petropawłowsk leg. Dybowski B [Holotype], 1, ARA022003

Diplocephalus cristatus (Bl.): Kamczatka leg. B. Dybowski, 3, ARA009961

Diplocephalus subrostratus (O.S.C.): Darasuń, 5, ARA023345; Kultuk, 4, ARA023351

Erigone sp.: Darasuń, 14, ARA009722; Kultuk, 6, ARA033519; Kultuk, 1, ARA009723; Kamczatka, 1, ARA033476

- Erigone atra* Bl.: Darasuń, 1, ARA023346; Kultuk, 1, ARA023370; Kamczatka, 1, ARA023430
- Erigone camtschadalis* Kulczyński, 1885: Kamczatka nad rzeką Kamczatka leg. Dybowski B. [Holotype], 1, ARA022080
- Erigone psychrophilia* Thor.: Nowa Syberia, 99, ARA023318; Syberia: wyspa Kotelnyj Ostrow, 3, ARA023324; Syberia, 1, ARA023338; Syberia: Wyspa Faddiejew, 9, ARA023348; Syberia: Tajmyr, 11, ARA023389
- Erigone sibirica* (Kulczyński): Jana Land: Wsch. Syberia Jakucka A.S.S.R. [Syntypes], 4, ARA023518, ARA023519, ARA023520, ARA023521
- Gnathonarium dentatum* (Wid.): Kamczatka leg. Dybowski, 2, ARA009527
- Gongylidium suppositum* Kulczyński, 1885: Kamczatka leg. B. Dybowski [Syntypes], 2, ARA025820, ARA025822
- Leptyphantes incestu*: Darasuń, 2, ARA017215
- Leptyphantes leprosus* (Oh.): Rzeka Kamczatka, 1, ARA021362; Kamczatka leg. Dybowski, 1, ARA017234
- Leptyphantes unicornis* (O.P.C.): Kultuk, 1, ARA016999
- Leptorhoptrum huthwaitii*: Syberia pn. zach, 1, ARA017595
- Maso sundevalli*: Kultuk, 1, ARA033514
- Mengea scopigora*: Kamczatka, 2, ARA007704
- Minyriolooides affinis* Sch.: Kamczatka leg. Dybowski B., 1, ARA009707
- Pachygnatha clercki* Sund.: Kultuk, 2, ARA019930
- Poeciloneta pallida* (Kulczyński): Wsch. Syberia: Jakucka [Syntype], 1, ARA022951
- Prolinyphia marginata* (C.L.K.): Syberia: Darasun 46/51U IZ PAN Warszawa det. (sub „160”) W. Kulczyński, 2, ARA029517
- Stemonyphantes blauveltai* (Gertsch): ZSRR: Kraj Ussuryjski, 1, ARA017123
- Stemonyphantes bucculentus*: Syberia, 2, ARA008339
- Trachygnatha dentata* var. *taczanowskii*: Kultuk, 1, ARA021507
- Walckenaeria antica*: Darasuń, 4, ARA033474; Syberia, 1, ARA007540

Family: **Lycosidae** Sundevall, 1833

- Lycos algens* (Kulczyński): Syberia Północna [Syntypes], 5, ARA023947, ARA023948, ARA023949, ARA023950, ARA023951
- Lycosa atrata*: Bajkał, 9, ARA033375
- Lycosa bifasciata*: Darasuń, 3, ARA001721
- Lycosa camtschadalis* Kulczyński, 1885: Kamczatka leg. Dybowski B. [Syntypes], 6, ARA022064, ARA022065, ARA022066, ARA022067, ARA022068, ARA022069; Kultuk nad Bajkałem, 5, ARA022070; Kamczatka Petropawłowsk nad rzeką Kamczatka leg. Dybowski B. [Syntypes], 6, ARA022071, ARA022072, ARA022073, ARA022074, ARA022075, ARA022076

- Lycosa clavacrassa***: Darasuń, 7, ARA029846
- Lycosa fenestrata***: Kultuk, 1, ARA000398; Darasuń, 4, ARA000429
- Lycosa latisepta*** Kulczyński, 1885: Kamczatka nad rzeką Kamczatka leg. B. Dybowski [Holotype], 1, ARA025413
- Lycosa monticola***: Darasuń det. Kulczyński, 1, ARA005176
- Lycosa podhorskii***: Półwysep Czukczów leg. Podhorski [Syntypes], 10, ARA025182, ARA025183, ARA025184, ARA025185, ARA025186, ARA025187, ARA025188, ARA025189, ARA025190, ARA025191
- Lycosa sybirica***: Kultuk, 1, ARA021945
- Pardosa atrata***: Darasuń, „S2 17” 46/51U IZ PAN Warszawa, 2, ARA029838; Darasuń „S2 18”, 8, ARA029840; Darasuń „S2 16”, 1, ARA029841
- Pardosa lyrata*** (Odenw.): Kultuk det. W. Kulczyński, 1, ARA001224
- Pardosa mongolica*** Kulczyński, 1901: Syberia Kultuk nad Bajkałem leg. Dybowski B. [Syntypes], 2, ARA022269, ARA022270
- Pardosa palustris*** (L.): Kamczatka, leg. B. Dybowski det. (sub”685”) W. Kulczyński, 5, ARA001197; Kamczatka leg. B. Dybowski det. (sub”654”) W. Kulczyński, 2, ARA001201
- Pardosa riparia*** (C.L.K.): Bajkał, 1, ARA001285; Kamczatka leg. B. Dybowski det. (sub”658”) W. Kulczyński, ARA001275
- Pardosa subsolana*** (Kulczyński, 1907): Syberia Półwysep Czukczów leg. Podhorski [Syntypes], 2, ARA025818, ARA025819
- Pirata praedo*** (Kulczyński): Kamczatka Petropawłowska leg. B. Dybowski [Lectotype], 1, ARA023057; [Syntypes], 19, ARA023058, ARA023059, ARA023060, ARA023061, ARA023062, ARA023063, ARA023064, ARA023065, ARA023066, ARA023067, ARA023068, ARA023069, ARA023070, ARA023071, ARA023072, ARA023073, ARA023074, ARA023075, ARA023076; Kamczatka [Syntypes], 3, ARA023104, ARA023105, ARA023106
- Pirata raptor*** (Kulczyński): Kamczatka Petropawłowsk [Holotype], 1, ARA023522
- Tarentula*** sp.: Ajon Sibiria det. W. Taczanowski, 1, ARA027518
- Tarentula aculeata*** (Cl.): Kamczatka nad rzeką Kamczatka leg. Dybowski B., 3, ARA021603
- Tarentula fenestrata***: Kultuk, 6, ARA000405
- Tarentula hirta*** Kulczyński, 1908: Syberia Werhojansk [Holotype], 1, ARA025336
- Tarentula hirtipes*** Kulczyński, 1907: Półwysep Czukocki leg. Podhorski [Syntypes], 2, ARA025340, ARA025341
- Tarentula penicillata***: Kultuk, 7, ARA000403; Darasuń, 1, ARA000407
- Tarentula picta***: Kultuk F. 1651 det. Kulczyński, 6, ARA029799
- Tarentula pulverulenta*** (Cl.): Kamczatka leg. B. Dybowski det. („683”) W. Kulczyński, 3, ARA000289; Kultuk F. 1652 det. Kulczyński, 2, ARA029975

Trochosa dybowskii Kulczyński, 1885: Kamczatka nad rzeką Kamczatka leg. Dybowski B. [Syntypes], 2, ARA022105, ARA022106; Ussuri, 8, ARA031300

Trochosa dimidiata: Darasuń, 4, ARA001783

Xerolycosa nemoralis (West.): Kamczatka leg. Dybowski det. (sub „679”) W. Kulczyński, 4, ARA000546, 2, ARA000534

Family: **Miturgidae** Simon, 1886

Zora nemoralis: Kultuk, 1, ARA008536

Family: **Oxyopidae** Thorell, 1869

Oxyopes sp.: Darasuń, 7, ARA005420

Family: **Philodromidae** Thorell, 1869

Philodromus sp.: Ussuri, 2, ARA007664; Darasuń, 6, ARA007666; Darasuń, 6, ARA007675

Philodromus aureolus (Cl.): Kamczatka leg. B. Dybowski, 1, ARA007026; Kamczatka Petropawłowsk leg. Dybowski B., 1, ARA021744

Philodromus emarginatus (Sch.): Kultuk, 1, ARA006073

Philodromus poecilus (Thor.): Kamczatka, 2, ARA007097

Thanatus mediocris Kulczyński, 1908: Syberia Jakucja nad rzeką Adyća Bytantai, 18-30.07.1885 [Syntypes], ARA022199, ARA022200

Thanatus nigromaculatus (Kulczyński): Kamczatka leg. B. Dybowski [Holotype], 1, ARA023149

Tibellus sp.: Darasuń, 5, ARA006697; Kamczatka, 1, ARA006699

Tibellus asiaticus Kulczyński, 1908: Jakucja rz. Dolgulach 24.6–4.7.1885 [Holotype], 1, ARA028156

Tibellus maritimus (Mge.): Kamczatka leg. B. Dybowski, 5, ARA006750

Tibellus parallelus: Kamczatka, 28, ARA006423

Family: **Phonognathidae** Simon, 1894

Zilla dispar Kulczyński, 1885: Kamczatka nad rzeką Kamczatka leg. Dybowski B. [Syntypes], 2, ARA022103, ARA022104

Family: **Salticidae** Blackwall, 1841

- Aelurillus festivus* (C.L.K.): Goremyki, 1, ARA024655
- Aelurillus litera-v-insignitus* (CL): Przewalski Syberia wsch., 6, ARA024678
- Attus albolineatus* (Kulczyński): Kultuk [Holotype], 1, ARA023919
- Attus godlewski* Kulczyński, 1895: Darasuń Zabajkale leg. B. Dybowski [Holotype], 1, ARA025305
- Attus viduus* (Kulczyński): Kultuk [Syntypes], 2, ARA023779, ARA023780; Syberia [Syntypes], 2, ARA023841, ARA023842
- Bathyphantes pogonias* Kulczyński.: Kamczatka leg. B. Dybowski [Syntypes], 5, ARA025192, ARA025193, ARA025194, ARA025195, ARA025196
- Carrhotus bicolor* (Walck): Azja: Ussuri, 15, ARA013900
- Castriesiana* sp.: Ussuri, 2, ARA016949
- Dendryphantes thorelli* (Kulczyński): Syberia: Kultuk [Syntypes], 29, ARA023719, ARA023720, ARA023721, ARA023722, ARA023723, ARA023724, ARA023725, ARA023726, ARA023727, ARA023728, ARA023729, ARA023730, ARA023731, ARA023732, ARA023733, ARA023734, ARA023735, ARA023736, ARA023737, ARA023738, ARA023739, ARA023740, ARA023741, ARA023742, ARA023743, ARA023744, ARA023745, ARA023746, ARA023747; Syberia: Kultuk, Darasuń [Syntypes], 27, ARA023750, ARA023751, ARA023752, ARA023753, ARA023754, ARA023755, ARA023756, ARA023757, ARA023758, ARA023759, ARA023760, ARA023761, ARA023762, ARA023763, ARA023764, ARA023765, ARA023766, ARA023767, ARA023768, ARA023769, ARA023770, ARA023771, ARA023772, ARA023773, ARA023774, ARA023775, ARA023776; Syberia Darasuń, 12, ARA021939, ARA021940
- Ergane albifrons* (Kulczyński): Syberia: region Ussuryjski [Syntypes], 6, ARA023932, ARA023933, ARA023934, ARA023935, ARA023936, ARA023937; Syberia: region Ussuryjski [Syntypes], 6, ARA023955, ARA023956, ARA023957, ARA023958, ARA023959, ARA023960
- Evarcha flammata* (Cl): Kultuk n/Bajkałem, 3, ARA31264
- Heliophanus baicalensis*: Syberia: Kultuk, 4, ARA012326
- Heliophanus camtschadalicus* Kulczyński, 1885: Kamczatka ok. Petropawłowska leg. B. Dybowski [Holotype], 1, ARA027636
- Heliophanus taczanowskii*: Ussuri, 1, ARA013983
- Marpissa milleri* (Peckham et Peckham, 1894): Kraj Ussuryjski leg. B. Dybowski et W. Godlewski [Syntype], 1, ARA028451; Kraj Ussuryjski leg. B. Dybowski et W. Godlewski [Syntypes], 2, ARA028473, ARA028474
- Marpitusa pomatia*: Ussuri, 6, ARA014329
- Pellenes ignifrons* (Grube): Kultuk leg. B. Dybowski, 14, ARA012624
- Pellenes limbatus* Kulczyński, 1895: Syberia Kultuk [Holotype], 1, ARA025424

- Pellenes tripunctatus* (Walck): Kultuk leg. B. Dybowski, 3, ARA012584
Pseudicius orientalis (Kulczyński): Syberia: Region Ussuryjski [Syntypes], 2, ARA023601, ARA023602
Salticus latidens (Kulczyński, 1895): Kultuk [Holotype], 1, ARA028364
Salticus lugubris: Syberia Ussuryjski Region [Syntypes], 7, ARA035144, ARA035145, ARA035146, ARA035147, ARA035148, ARA035149, ARA035150

Family: **Tetragnathidae** Menge, 1866

- Tetragnatha extensa* (L.): Kamczatka nad rzeką Kamczatka leg. Dybowski B., 2, ARA021608; Kamczatka leg. B. Dybowski det. (sub"56") W. Kulczyński, 6, ARA030502

Family: **Theridiidae** Sundevall, 1833

- Enoplognatha* sp.: Darasuń, 1, ARA001370
Enoplognatha camtschadalis Kulczyński, 1885: Kamczatka Petropawłosk leg. Dybowski B. [Syntypes], 2, ARA022077, ARA022078; Kamczatka nad rzeką Kamczatka leg. Dybowski B. [Syntype], 1, ARA022079
Lithyphantes corollatus: Darasuń, 13, ARA000860
Steatoda bipunctata (L.): Kamczatka leg. B. Dybowski det. (sub"122") W. Kulczyński, 3, ARA000983; Syberia Darasuń, 1, ARA021438
Theridion impressum intermedium: Kamczatka leg. B. Dybowski [Syntype], 1, ARA023229
Theridium imperessum (L. Koch): Kamczatka leg. B. Dybowski [Syntype], 1, ARA023254; Kamczatka, 1, ARA000079
Theridium lepidum: Kultuk, 2, ARA000008

Family: **Thomisidae** Sundevall, 1833

- Misumenops tricuspis* (Fabr.): Ussuri, 7, ARA006346
Synaema globosum (Fabr.): Ussuri, 1, ARA006694
Tmarus stellio: Darasuń, 3, ARA006672
Tmarus piger (Wlck.): Syberia Ussuri, 4, ARA007463
Xysticus sp.: Kamczatka, 2, ARA008033
Xysticus acerbus Thor.: Syberia pln. zach., 9, ARA006653
Xysticus cristatus (Cl.): Darasuń, 1, ARA007934
Xysticus excelens Kulczyński, 1885: Kamczatka Petropawłosk leg. Dybowski B. [Syntype], 1, ARA022162; Kamczatka nad rzeką Kamczatka leg. Dybowski B. [Syntype], 1, ARA022163

Xysticus excellens sibiricus: Darasuń, 3, ARA006205

Xysticus luctuosus (Bl.): Kamczatka leg. B. Dybowski, 2, ARA006469

Family: **Titanoecidae** Lehtinen, 1967

Titanoeca sp.: Kultuk, 1, ARA037224

Order: **Opiliones** Sundevall, 1833

Family: **Phalangiidae** Latreille, 1802

Egaenus armatus (Roewer, 1911): Syberia Wschodnia leg. M. Przewalski, 1, ARA010168

Euphalangium albofasciatum (Kulczyński, 1901): Sibiria orientalis 1867–69 leg. B. Dybowski, 1, ARA003611; Sibiria orientalis 1867–69 leg. B. Dybowski, 2, ARA003614

Euphalangium pallidum (Roewer, 1956): Syberia Wschodnia leg. M. Przewalski, 4, ARA003641, 1, ARA003642

Euphalangium nordenskiöldi (L. Koch.): Syberia okolice Tomska, 1, ARA010074

Mitopus mongolicus Roewer, 1912: Sibiria orientalis 1867-69 leg. B. Dybowski, 4, ARA003682; Sibiria orientalis 1867–69 leg. B. Dybowski, 6, ARA003688; Sibiria orientalis 1867–69 leg. B. Dybowski, 6, ARA003690, 2, ARA003691; Ussuri Sibiria orientalis leg. B. Dybowski et Godlewski, 1, ARA003694

Order: **Solifugae** Sundevall, 1833

Solifugae sp.: Syberia, M. Przewalski, 1, ARA037498

Order: **Sarcoptiformes** Reuter, 1909

Family: **Damaeidae** Berlese (1896)

Oribata bacillum Kulczyński, 1926: Kamczatka [Syntypes], 2, ARA025477, ARA025478

Class: **Insecta** Linnaeus, 1758
Order: **Coleoptera** Linnaeus, 1758
Family: **Bostrichidae** Latreille, 1802

Stephanopachys substriatus Payk.: Syberja Wschodnia, 1, 38/1947/104583

Family: **Buprestidae** Leach, 1815

Agrilus betuleti Ratz.: Usol Syberja [Agrilus betuleti Ratz. J. Gutowski 1991 det.], 1, 38/1947/57186

Agrilus viridis v. *fagi* Ratzeburg: Sibiria Irkutsk, 1, 38/1947/57109

Anthaxia 4-punctata L.: Daurja 1868 B. D. [4 punct. Det. Dr. Obenberger], 1, 38/1947/57935; Bajkał, 3, 38/1947/57943

Anthaxia 4-punctata s. 4-foveolata Solsk.: Syberja wsch, 1, 38/1947/57932; Bajkał, 2, 38/1947/57933

Buprestis haemorrhoidalis a. *nigricans* Schil.: Daurja 15.VI.1872, 1, 38/1947/58089; Bajkał, 3, 38/1947/58090, 38/1947/58091, 38/1947/58092

Buprestis strigosa Gebl.: Bajkał, 1, 38/1947/58094; Syberja B. Dybowski, 1, 38/1947/58095; Syberja wsch. [Ancylochira strigosa Gebl.], 1, 38/1947/58096

Chrysobothris chrysostigma L.: Bajkał, 2, 38/1947/58132, 38/1947/58133; Jakutsk, 1, 38/1947/58134

Lampra virgata Mocz.: Ussuri 15.VII.74, 2, 38/1947/58053, 38/1947/58054; Ussuri, 1, 38/1947/58055

Melanophila acuminata Deg.: Jakutsk, 1, 38/1947/58126

Melanophila guttulata Gebl.: Bajkał, 3, 38/1947/58124; Bajkał, 2, 38/1947/58125

Trachys auriflua Sol.: Daurja Balzyna 15.VII.72, 1, 38/1947/57650

Family: **Byrrhidae** Latreille, 1804

Chrysobyrrhulus rutilans Mocz.: Bajkał [Chrysobyrrhulus rutilans Mocz.], 1, 38/1947/58656

Cantharis daurica Mann.: Daurja, 1, 38/1947/106791; Daurja 1868 B.D., 1, 38/1947/106792; Syberja wsch., 1, 38/1947/106793

Podabrus angusticollis Mocz.: Daurja, 2, 38/1947/102394, 38/1947/102395

Podabrus ochoticus Mocz.: S.W. Bajkał, 2, 38/1947/102397, 38/1947/102398

Silis ruficollis F.: Kultuk 1870, 1, 38/1947/103148

Family: **Carabidae** Latreille, 1802

- Agonum gracilipes* Duftschmid: S.W. Bajkał Kultuk 1872, 1, 38/1947/13527
- Agonum quadripunctatum* De Geer: Dauria, 1, 38/1947/13488
- Agonum quinquepunctatum* Motschulsky: Irkuck, 1, 38/1947/13922; Ussola Irkuck, 1, 38/1947/13923
- Amara aenea* De Geer: Bajkał [Amara (s. str.) aenea Deg. det. Hieke 1986], 1, 38/1947/45212; Daurja 1868 B.D. [Roubal det.], 2 38/1947/44014, 38/1947/44015
- Amara amplipennis* Bal.: Daurja Balzyna 10.VI.72 [aurichalcea; Amara (Brad.) amplipennis Bal. det. Hieke 1986], 1, 38/1947/45289
- Amara fodinae* Mannh.: Bajkał [Amara (Curton.) fodinae Mnnh. det. Hieke 1986], 2, 8/1947/45215, 38/1947/45216
- Amara hammerstroemi* P.: Bajkał [Amara (s. str.) hammerstroemi P. det. Hieke 1986], 1, 38/1947/45293
- Amara harpaloides* Dej.: Syberja Wsch. [Amara (Curton.) harpaloides Dej. det. Hieke 1986], 1, 38/1947/45233; Bajkał [Amara (Curton.) harpaloides Dej. det. Hieke 1986], 1, 38/1947/45234
- Amara ingenua* var. *ruficornis* Dejean.: Daurja Balzyna 10.VI.72, 1, 38/1947/45186
- Amara interstitialis* Dejean: Syberja Wsch. Dyb. [Amara (Celia) interstitialis Dej. det. Hieke 1986], 1, 38/1947/45187
- Amara nitida* Sturm: Syberja, 1, 38/1947/44561
- Amara tibialis* Paykul: Bajkał, 1, 38/1947/44839
- Amara torrida* Pz.: Syberja [Amara (Curton.) torrida Pz. det. Hieke 1986], 1, 38/1947/45219, Syberja Wsch. [Gebleri; Amara (Curton.) torrida Pz. det. Hieke 1986], 1, 38/1947/45221
- Anisodactylus punctatipennis* Morawitz: Soeul Korea [Anisodactylus punctatipennis Mor.], 2, 38/1947/53666, 38/1947/53667
- Bembidion 4-maculatum* L.: Syberja, 1, 38/1947/17106
- Bembidion altaicum cupripenne* Gem.: S.W. Bajkał Kultuk 1870, 2, 38/1947/10505, 38/1947/10506
- Bembidion fuscicrum fuscicrum* Mots.: Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/11740; Bajkał [B. fuscicrum Motsch. det. Makólski], 1, 38/1947/11741
- Bembidion fuscicrum pictum* Fald.: Syberja Wsch. [fuscicrum pictum det. Ing. Jedlička], 1, 38/1947/11745
- Bembidion infuscatum* Dej.: S.W. Bajkał Kultuk 1870, 1, 38/1947/11722; Syberja Wsch., 2, 38/1947/11723, 38/1947/11724
- Bembidion lunatum* Duft.: Daurja 1868 B.D., 1, 38/1947/11689
- Bembidion ovale* Mots.: Daurja 1868 B.D. [Bembidion ovale det. Ing. Jedlička], 1, 38/1947/11725

Bembidion virens Gyll.: S.W. Bajkał Kultuk 1870, 1, 38/1947/10507
Carabus aeruginosus Fisch.: Syberja wsch., 1, 38/1947/5055
Carabus aeruginosus a. *gryphus* Mots.: Bajkał, 2, 38/1947/5056, 38/1947/5057;
 Syberja wsch., 1, 38/1947/5058
Carabus aeruginosus a. *spasskianus* Fisch.: Bajkał, 1, 38/1947/5060
Carabus billbergi Manh.: Usuri, 1, 38/1947/4818; Dauria, 1, 38/1947/4819
Carabus billbergi a. *sedakowi* Fisch.: Amur, 1, 38/1947/4820
Carabus canaliculatus Ad.: Bajkał, 5, 38/1947/5063, 38/1947/5064, 38/1947/5065,
 38/1947/5066, 38/1947/5067
Carabus clathratus stygins Ggb.: Syberia wsch., 1, 38/1947/4617
Carabus conciliator Fisch.: Syberja, 8, 38/1947/4886, 38/1947/4887, 38/1947/4889,
 38/1947/4890, 38/1947/4891, 38/1947/4892, 38/1947/4893, 38/1947/4896;
 Syberia wschodn., 1, 38/1947/4895
Carabus cribratus Quens.: Syberja, 1, 38/1947/5439
Carabus granulatus L.: Syberja, 1, 38/1947/4467
Carabus granulatus v. *elongatus* Fisch.: Amur, 1, 38/1947/4539
Carabus henningi v. *sahlbergi* Dej. Syberja, 5, 38/1947/5046, 38/1947/5048,
 38/1947/5049, 38/1947/5050, 38/1947/5051; Ussol Syb. wsch. [*Eucarabus henningi*
v. sahlbergi Dej.], 1, 38/1947/5047
Carabus henningi v. *spurius* Kr.: Syberia wsch. Dybowski, 1, 38/1947/5043; Bajkał
 wsch., 1, 38/1947/5044; Kultuk 1872, 1, 38/1947/5045
Carabus hummeli Fisch.: Amur, 1, 38/1947/5054
Carabus kruberi Fisch.: Syberia, 1, 38/1947/4602; Dauria, 1, 38/1947/4603; Sibiria,
 1, 38/1947/4604
Carabus kruberi Fisch. a. *bungei* Gebl.: Syberia wsch., 1, 38/1947/4605
Carabus maeander Fisch.: Dauria Balzyna 26.VI.1874 B. Dybowski, 2, 38/1947/4588,
 38/1947/4589; Syberia wsch, 1, 38/1947/4590
Carabus mannerheimi Dej.: Syberja wsch., 1, 38/1947/5163; Dauria Balzyna 1.VI.72,
 1, 38/1947/5165
Carabus montivagus s. *wiedemanni* Men.: Syberja, 1, 38/1947/5210
Carabus regalis Fisch.: Syberja, 1, 38/1947/5036
Carabus regalis v. *dubius* Mots.: Ussol Syb. wsch., 1, 38/1947/5042
Carabus scabriusculus Ol.: Syberja, 4, 38/1947/96111, 38/1947/96112, 38/1947/
 96113, 38/1947/96114
Carabus schonherri Fisch.: Syberja wsch., 1, 38/1947/4197
Carabus sibiricus Fisch.: Wsch. Syberja, 1, 38/1947/5158; Syberja, 1, 38/1947/5159
Chlaenius pallipes Gebler: Amur Asia or., 1, 38/1947/53013; Amur, 1, 38/1947/53018
Chlaenius posticalis Motschulsky: Sibiria, 1, 38/1947/53027

- Chlaenius stschukini* Menetriez: Daurja, 3, 38/1947/53036, 38/1947/53037, 38/1947/53038; Kultuk Syberja Wsch., 1, 38/1947/53039
- Chlaenius tristis* var. *reticulatus* Motsch.: Syberja Wschodnia, 1, 38/1947/53221; Daurja, 3, 38/1947/53219; Daurja, 1, 38/1947/53220
- Cicindela hybrida altaica* Gabler: Kultuk Syberja Wsch. 1869, 1, 38/1947/97709
- Cicindela hybrida maritima* Dej.: Syberja wsch., 1, 38/1947/97708
- Cicindela hybrida nitida* Licht.: Bajkał, 1, 38/1947/97714; Koulouk S.W. Baical Sibir. or. Dr. B. Dybowski et W. Godlewski 1871, 2, 38/1947/97716, 38/1947/97717
- Cicindela hybrida transbaicalica* Motsch.: Syberja, 1, 38/1947/97711
- Cicindela sachalinensis* Morawitz: Amur, 1, 38/1947/97636; Sachalin, 1, 38/1947/97637
- Cymindis binotata* Fisch.-Waldh.: Kultuk, 1, 38/1947/60977
- Cymindis binotata* ab. *vittata* Fisch.-Waldh.: Daurja, 1, 38/1947/60979
- Cymindis collaris* Motschulsky: Daurja, 1, 38/1947/60986
- Cymindis rivularis* Motschulsky: Daurja, 1, 38/1947/61004
- Diplous depressus* Gebl.: S.W. Bajkał Kultuk 1870, 1, 38/1947/43410, 3, 38/1947/43411, 38/1947/43412, 38/1947/43413
- Harpalus basalis* Motschulsky: Bajkał, 1, 38/1947/54854
- Harpalus lyratus* Motschulsky: S. W. Bajkał Kultuk 1870, 2, 38/1947/60627; Daurja 1868, 1, 38/1947/60628
- Harpalus pusillus* Motschulsky: Syberja Wsch. [bradycelloidea Reit. det. Makólski, pusillus Motsch. det. Dr. E. Schg.], 1, 38/1947/60676
- Harpalus sinuatus* Tschitscherin: Daurja 1868 B.D. [Harpalus sinuatus det. Ing. Jedlička], 2, 38/1947/60626
- Harpalus ussuriensis* Chaudoir: Amur, 1, 38/1947/54089; Sibiria m. occ. Ussuri [Oph. vicarius Harold. det. Ing. Jedlička], 1, 38/1947/54091
- Pheropsophus jessoensis* Morawitz: Syberja [Pheropsophus jessoensis det. Ing. Jedlička], 1, 38/1947/96368
- Pogonus depressus* Mots.: Syberja, 1, 38/1947/19058
- Pterostichus adstrictus* Eschscholtz: Bajkał, 1, 38/1947/8151; Syberja, 3, 38/1947/8153, 38/1947/8154, 38/1947/8155
- Pterostichus aenescens* Chaudoir: Bajkał, 3, 38/1947/9389, 38/1947/9390, 38/1947/9391
- Pterostichus braudoi* Poppius: Bajkał, 4, 38/1947/9393, 38/1947/9394, 38/1947/9395, 38/1947/9396; Bajkał [Braudoi Popp. (subtilis Mots.)], 1, 38/1947/9392
- Pterostichus diluntipes* Motschulsky: S.W. Bajkał, 1, 38/1947/9397
- Pterostichus drescheri* Fisch. Waldh.: Sibiria, 1, 38/1947/9590; Syberja [Pterostichus drescheri det. Ing. Jedlička], 1, 38/1947/9591
- Pterostichus encopoleus* Solsky: Amur Asia or., 1, 38/1947/7628

- Pterostichus eschscholtzi* Germar: Syberja wsch, 1, 38/1947/8250; Daurja 1872, 1, 38/1947/8252
- Pterostichus fortipes* Chaudoir: Daurja 1867, 1, 38/1947/7637; Daurja 1868, 2, 38/1947/7641, 38/1947/7644; Darasuń Daurja 1868 [Poecilus fortipes det. ing. Jedlička], 1, 38/1947/7651; Bajkał, 4, 38/1947/7643, 38/1947/7645, 38/1947/7646, 38/1947/7649
- Pterostichus gibbicollis* Motschulsky: Bajkał, 4, 38/1947/8116, 38/1947/8117, 38/1947/8118, 38/1947/8119
- Pterostichus lucidus* Motschulsky: Syberja wsch., 1, 38/1947/9192
- Pterostichus magus* var. *mongolicus* Motsch.: Bajkał, 3, 38/1947/9398, 38/1947/9400, 38/1947/9401; Ussol, 1, 38/1947/9399
- Pterostichus mannerheimi* Dejean: Syberja [Pterostichus Mannerheimi Dej. = aeneus Mocz.], 1, 38/1947/9243
- Pterostichus montanus* Motschulsky: Bajkał, 1, 38/1947/9404; Chamar-Daban, 1, 38/1947/009406; Koulouk S.W. Baical Sibir or. Dr. B. Dybowski et W. Godlewski 1871, 1, 38/1947/9405
- Pterostichus niger* var. *planipennis* Sahlbg.: Bajkał, 1, 38/1947/8339; Daurja, 1, 38/1947/8340
- Pterostichus nitidicollis* Motschulsky: Amur Asia or., 1, 38/1947/7796; Ussurisk Sibir. or., 1, 38/1947/7797
- Pterostichus oblongopunctatus* Fabricius: Syberja wsch., 1, 38/1947/8224
- Pterostichus orientalis* Motschulsky: Bajkał, 1, 38/1947/9244, Bajkał [Pterostichus aeneus], 1, 38/1947/9246; Daurja, 1, 38/1947/9245
- Tachyta nana* Gyll.: Kultuk 1.VII.70 Dybowski, 14, 38/1947/18844, 38/1947/18845, 38/1947/18846, 38/1947/18847, 38/1947/18848, 38/1947/18849, 38/1947/18850, 38/1947/18851, 38/1947/18852, 38/1947/18853, 38/1947/18854, 38/1947/18855, 38/1947/18856, 38/1947/18857
- Taphoxenus dauricus* Fisch.-Waldh: Daurja Balkyna 10.VI.72, 1, 38/1947/13240
- Taphoxenus tilesii* Fisch.-Waldh: Syberja, 1, 38/1947/13242
- Trechus montanus* Motsch.: Syberja Wsch., 1, 38/1947/15474; Baical. Syberja Wsch., 1, 38/1947/15475; Sibirio or, 1, 38/1947/15476

Family: **Cerambycidae** Latreille, 1802

- Acanthocinus carinulatus* Gelb.: Syberja wsch., 1, 38/1947/1038; Bajkał, 1, 38/1947/1039
- Acmaeops marginatus* F.: Koulouk S.W. Baical Sibir.or Dr. B. Dybowski et W. Godlewski 1871, 1, 38/1947/241
- Acmaeops marginatus* a. *spadicea* Schil: Bajkał, 1, 38/1947/236; Sibiria Bajkał, 1, 38/1947/237, S. W. Bajkał Dybowski, 1, 38/1947/238

Acmaeops pratensis Laich.: Bajkał, 1, 38/1947/246; Daurja, 1, 38/1947/247

Acmaeops pratensis a. *suturalis* Muls.: Bajkał, 1, 38/1947/243

Acmaeops septentrionis Ihs.: Daurja Balzyna 16.VI.72, 1, 38/1947/249; Bajkał, 1, 38/1947/250

Acmaeops smaragdula F.: Bajkał, 1, 38/1947/254

Agapanthia daurica Gnglb.: Kultuk 1869 [Agapanthia daurica Gnglb. N. Plavilstshikov det.], 1, 38/1947/3226

Agaphantia pilicornis F.: Bajkał, 1, 38/1947/3406; Daurja Balzyna 16.VI.72, 1, 38/1947/3407

Asemum striatum L.: Bajkał, 1, 38/1947/477

Callidium aeneum Deg.: Daurja 1872, 1, 38/1947/1176

Callidium cinnabarinum Bless.: Daurja Balzyna 14.VI.72, 1, 38/1947/1182

Callipogon relictus Sem.: Ussuri, 1, 38/1947/499

Chlorophorus gracilipes Fald.: Syberja wsch., 1, 38/1947/1672

Chlorophorus sartor Müll.: Nerczyńsk o. Zabajkalski 22.VI.09, 1, 38/1947/001664

Cyrtoclytus capra Germ.: Bajkał, 2, 38/1947/1512, 38/1947/1514

Eutetrappa sedecimpunctata Moc.: Daurja Balzyna 15.VI.72, 1, 38/1947/3283

Evodinus borealis Gyll.: Syberia wsch., 1, 38/1947/227

Evodinus variabilis Getl.: Bajkał, 7, 38/1947/199, 38/1947/200, 38/1947/201, 38/1947/202, 38/1947/203, 38/1947/204, 38/1947/205

Evodinus variabilis a. *mannerheinei* Muez.: Bajkał, 1, 38/1947/206; Daurja, 1, 38/1947/207

Gaurotes virginea L.: Daurja Balzyna 15.VI.72, 1, 38/1947/326

Gaurotes virginea a. *thalassina* Schrk.: Bajkał [Gaurotes virginea L. v. thalassina Schr. N. Plavilstshikov det.], 3, 38/1947/331

Judolia cerambyciformis a. *10-punctata* Ol.: Bajkał, 2, 38/1947/2488, 38/1947/2491

Judolia sexmaculata v. *parallelipeda* Motsch.: Bajkał, 7, 38/1947/2408, 38/1947/2410, 38/1947/2411, 38/1947/2412, 38/1947/2413, 38/1947/2414, 38/1947/2415; Bajkał Syberja 1870, 1, 38/1947/2409

Leiopus albivittis Kr.: Bajkał 17.VI.1879, 1, 38/1947/995

Leptura cyanea Gelb.: Amur Ussuri, 1, 38/1947/666; Daurja Balzyna 1872, 1, 38/1947/667

Leptura renardi Gebl.: Kultuk s.w. Bajkał, 1, 38/1947/834; Syberja, 1, 38/1947/836

Leptura rubra L.: Amur, 1, 38/1947/741

Leptura sequensi a. *tristina* Rh.: Amur [Leptura sequensi Rh. a. tristina Rh. N. Plavilstshikov det.], 1, 38/1947/838

Mesosa myops Dalm.: Bajkał, 4, 38/1947/3191, 38/1947/3192, 38/1947/3193, 38/1947/3194

- Monochamus impluviatus*** Mocz.: Syberja wsch. [Monochamus impluviatus Motsch. N. Plavilstshikov det.], 1, 38/1947/3376
- Monochamus rosenmuelleri*** Ced.: Daurja, 1, 38/1947/3347
- Monochamus sutor*** L.: Bajkał, 1, 38/1947/3207
- Neodorcadion carinatum involvens*** Fisch.: Bajkał [Neodorcadion involvens Fisch. N. Plavilstshikov det.], 1, 38/1947/3719; Syberja [Neodorcadion vestitum Jakovl. N. Plavilstshikov det.], 1, 38/1947/3720; Bajkał, 2, 38/1947/2846, 38/1947/2847; Sybirja, 1, 38/1947/2848; Daourie (Syberie Or.) Dr. B. Dybowski et W. Godlewski 1872, 1, 38/1947/2849
- Neodorcadion humerale*** Gebl.: Syberja wsch., 1, 38/1947/2918; Syberja [Neodorcadion humerale Gebl. N. Plavilstshikov det.], 1, 38/1947/3721
- Nivellia extensa*** Gebl.: Chamar-Daban S. W. Bajkał [Nivellia extensa Gebl. N. Plavilstshikov det.], 1, 38/1947/120900
- Nivellia sanguinosa*** Syll.: Amur, 1, 38/1947/582
- Oedechnema dubia*** F.: Amur Ussuri, 1, 38/1947/2564; Usol, 1, 38/1947/2566; Nerczyńsk o. Zabajkalski 22.VI.09, 1, 38/1947/2565
- Purpuricenus altaijensis*** Laxm.: Daurja, 1, 38/1947/3099
- Saperda scalaris* v. *hieroglyphica*** Pall.: Daurja, 1, 38/1947/3097
- Strangalia 12-guttata*** F.: Daurja, 1, 38/1947/1938; Bajkał, 3, 38/1947/1940, 38/1947/1941, 38/1947/1942; Nerczyńsk o. Zabajkalski 22.VI.09, 1, 38/1947/1936
- Strangalia 7-punctata*** F.: Daurja Balzyna 17.V.72, 1, 38/1947/2112
- Strangalia aethiops*** Poda: Syberja wsch. [(aterrima Mocz.)], 1, 38/1947/1972
- Strangalia arcuata*** Panz.: Amur, 5, 38/1947/1944, 38/1947/1947, 38/1947/1950, 38/1947/1951, 38/1947/1954; Nerczyńsk o. Zabajkalski 22.VI.09, 1, 38/1947/001943
- Strangalia nigripes*** Deg.: Danrja Balzyna 15.VI.72, 1, 38/1947/1805
- Strangalia thoracica*** Czentr.: Danrja, 1, 38/1947/1807
- Strangalia verticalis*** Germ.: Sybirja wsch, 1, 38/1947/1763
- Tetropium castaneum*** L.: Kultuk 1869, 1, 38/1947/458
- Xylotrechus altaicus*** Gebl.: Daurja Balzyna 15.VI.70 [Popovi Mana], 1, 38/1947/1486
- Xylotrechus suworowi*** RH.: Syberja Nerczyńsk 1892, 1, 38/1947/001487

Family: **Cerylonidae** Billberg, 1820

Cerylon histeroides F.: Kultuk 1.VII.70 Dybowski, 2, 38/1947/112731

Family: **Chrysomelidae** Latreille, 1802

Adoxus obscurus* a. *villosulus Schrk.: Syberja wsch, 1, 38/1947/63067

- Ambrostoma quadriimpressa* Moc.: Ussuri, 1, 38/1947/63228; Daurja, 1, 38/1947/63238
- Argopus nigritarsis* Gebl.: Syberja Wsch., 1, 38/1947/84410
- Chrysochloa alpestris* Schumm.: Sibiria or. Bajkał [Chrysochloa sulcata Gebl.], 1, 38/1947/124287, Syberja wsch., 1, 38/1947/124288; Bajkał, 1, 38/1947/124290; Bajkał s. w, 2, 38/1947/124291, s.w Bajkał, 2, 38/1947/124292
- Chrysolina* sp.: Daurja Balzyna B.D. 10.VI.72, 2, 38/1947/124314, 38/1947/124315; Daurja, 1, 38/1947/124321
- Chrysomela auraria* Moc.: Daurja, 1, 38/1947/124346
- Chrysomela exanthematica* Wied.: Amur [musiva Gebl.], 1, 38/1947/63705
- Chrysomela hyperici* Forst.: Dauria, 1, 38/1947/63460
- Chrysomela limbata* v. *hochhuthi* Suffr.: Daurja, 1, 38/1947/63291
- Chrysomela porosa* Dej.: Syberja Wsch. Darasuń, 1, 38/1947/124350
- Chrysomela subcostata* Gebl.: Bajkał Kultuk B. Dyb., 1, 38/1947/63242; Bajkał, 1, 38/1947/63243; Syberja Wsch. Bajkał., 1, 38/1947/63244
- Crioceris duodecimpunctata* ab. *dodecastigma* Suf.: Daurja Balzyna 1872, 1, 38/1947/122302
- Crosita altaica* Gebl.: Daurja, 1, 38/1947/63239
- Cryptocephalus bivulneratus* Fald.: Daurja, 1, 38/1947/62623
- Cryptocephalus crux* Gebl.: Daurja [Cryptocephalus tetradactylus], 1, 38/1947/61186; Daurja, 2, 38/1947/61187, 38/1947/61188
- Cryptocephalus frenatus* a. *flavescens* Schlb.: Daurja, 1, 38/1947/62489
- Cryptocephalus kulibini* Gebl.: Dauria Balzyna 1.VI.1872 [unausgefärbler Cryptocephalus Kulibini Gebl.], 1, 38/1947/61377
- Cryptocephalus macrodactylus* Gebl.: Daurja, 1, 38/1947/61379
- Cryptocephalus ochroloma* Gebl.: Bajkał, 1, 38/1947/61184; Daurja, 1, 38/1947/61185
- Cryptocephalus sibiricus* Mrsh.: Dauria, 1, 38/1947/61347
- Cryptocephalus vireus* Suffr.: Syberja, 1, 38/1947/61356
- Galeruca tanacetii* L.: Daurja 1868, 1, 38/1947/74062
- Gastroidea mannerheimi* Stal.: Daurja, 1, 38/1947/64087
- Lema cyanella* (L.): Daurja 1868 B.D., 1, 38/1947/122163
- Lilioceris merdigera* (L.): Syberja wsch. Dybowski, 1, 38/1947/122416
- Longitarsus luridus* Scop.: Syberja wschodnia Dybowski, 1, 38/1947/79042, Bajkał, 1, 38/1947/79165
- Luperus altaicus* Manh.: Syberja Wsch., 1, 38/1947/77821
- Melasoma collaris* L.: Daurja 1868, 4, 38/1947/73114, 4, 38/1947/73115, 2, 38/1947/73116

- Melasoma collaris* a. *geniculata* Dft.: Daurja 1868, 2, 38/1947/73118, 5, 38/1947/73119, 6, 38/1947/73120, 5, 38/1947/73121
- Melasoma lapponica* L.: Bajkał, 3, 38/1947/73105; Syberja wsch, 1, 38/1947/73106
- Melasoma populi* L.: Daurja 1868, 2, 38/1947/73223, 38/1947/73224; Darasuń Daurja 1868, 1, 38/1947/73230
- Melasoma saliceti* Wse.: Darasuń Daurja 1868, 1, 38/1947/73269
- Melasoma tremulae* F.: Daurja 1868, 1, 38/1947/73241
- Pallasia absinthii* Pall.: Daurja, 1, 38/1947/78024
- Paropsides 12-pustulata* Gebl.: Dauria, 1, 38/1947/73282
- Paropsides hieroglyphicus* Gebl.: Syberja, 1, 38/1947/73285
- Phaedon betulae* L.: Syberja Wsch., 1, 38/1947/124230
- Phaedon cochleariae* F.: Daurja 1868 B.D., 3, 38/1947/72746
- Phytodecta fulvus* Moc.: Daurja Balzyna 10.VI.72, 1, 38/1947/73292
- Phytodecta mannerheimi* Stal.: Dauria Balzyna 10.VI.72, 2, 38/1947/73372; Koulouk S: W. Baical. Sibir.or. Dr. B. Dybowski et W. Godlewski 1871, 1, 38/1947/73373
- Sebethe amurensis* Wse: Daurja Balzyna 1.VI.1872, 1, 38/1947/79408
- Smaragdina collaris* F.: Daurja, 4, 38/1947/122620; Daurja 1868, 6, 38/1947/122621

Family: **Ciidae** Leach, 1819

- Octotemnus mandibularis* Gyll.: Bajkał, 2, 38/1947/95679

Family: **Cleridae** Latreille, 1802

- Thanasimus formicarius* L.: Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/105372
- Trichodes ircuitensis* Laxm.: Syberja wsch., 2, 38/1947/76637, 38/1947/76638; Syberja Wsch. Usol, 1, 38/1947/76639

Family: **Coccinellidae** Latreille, 1807

- Adalia fasciatopunctata* Fald.: Daurja, 1, 38/1947/112288
- Anatis ocellata* (L.): Syberja Amur [a. 6-lineata F. (= sparsa Hem.)], 1, 38/1947/116356; Daurja [a. hebraea Z. (= f. conspicua Hem.)], 1, 38/1947/116358; Daurja, 3, 38/1947/116359, 38/1947/116360, 38/1947/116361; Daurja 1868, 2, 38/1947/116357, 1, 38/1947/116447, 2, 38/1947/116448, 4, 38/1947/116449, 5, 38/1947/116450, 5, 38/1947/116451, 5, 38/1947/116452, 1, 38/1947/116453; Daurja 1869, 2, 38/1947/116454; Daurja 1870, 1, 38/1947/116455; Daurja 1871, 1, 38/1947/116456; Daurja 1872, 1, 38/1947/116457

- Anisosticta sibirica** (Biel.): Daurja 1868 [prep. genit. ♀ N 1378 R. Bielawski 1956; Anisosticta sibirica sp. nov. 1956 Paratyp. det. R. Bielawski], 1, 38/1947/117238; Daurja 1868 [prep. genit. ♀ N 1379 R. Bielawski 1956; Anisosticta sibirica sp. nov. 1956 Paratyp. det. R. Bielawski], 1, 38/1947/117239
- Calvia duodecimmaculata** (Gebl.): Sibiria Or. Dauria 1872, 1, 38/1947/117234; Daourie (Sibérie Or.) 1872 D. B. Dybowski et W. Godlewski 1872; prep. N 885 R. Bielawski 1954, 1, 38/1947/117235; Daourie (Sibérie Or.) 1872 D. B. Dybowski et W. Godlewski 1872; prep. genit. ♀ N 734 R. Bielawski 1954, 1, 38/1947/117236; Syberja wsch. [Calvia 12.macul. a. Fausti Wse; prep. genit. ♂ N 733 R. Bielawski 1954], 1, 38/1947/117237
- Coccinella hieroglyphica mannerheimi** Mulsant: Daurja 1868 [prep. genit. ♂ N. 1354. R. Bielawski 1956], 1, 38/1947/117160; Daurja Balzyna 10.VI.72, 1, 38/1947/117161; Daurja 1868 [prep. genit. ♀ N. 1353. R. Bielawski 1956], 1, 38/1947/117162; Daurja Balzyna 10.VI.1872, 1, 38/1947/117163
- Coccinella magnifica** Redtenbacher: Daurja 1868, 1, 38/1947/116964
- Coccinella septempunctata** L.: Daurja 1868, 3, 38/1947/117003
- Coccinella transversogutta** Fald.: Daurja 1868, 5, 38/1947/117164, 5, 38/1947/117165, 4, 38/1947/117166; Daurja 1868 [♀ R.B.], 1, 38/1947/117167; Amur Asia or., 1, 38/1947/117168
- Coccinella trifasciata** L.: Daurja 1868, 7, 38/1947/117037, 5, 38/1947/117038, 7, 38/1947/117039; Syberja Wsch. Usol., 1, 38/1947/117040; Daurja Balzyna 18.VI.72, 1, 38/1947/117041; Nerczyńsk okr. Zabajkal 22.VI.09, 1, 38/1947/117036
- Epilachna vigintioctopunctata** Fabr.: Soeul Korea, 1, 38/1947/117606
- Harmonia axyridis** (Pallas): Usol Syberja Wsch., 1, 38/1947/116368; Syberja Wsch. [prep. genit. ♀ N 698 R. Bielawski 1954], 1, 38/1947/116370
- Hippodamia amoena** Fald.: Dauria, 1, 38/1947/112422; Daurja 1868, 8, 38/1947/112423, 38/1947/112424, 38/1947/112425, 38/1947/112426, 38/1947/112427, 38/1947/112428, 38/1947/112429, 38/1947/112430; Daurja Balzyna 18.VI.72, 2, 38/1947/112431, 38/1947/112432
- Hippodamia septemmaculata** (DeGeer): Daurja 1868, 2, 38/1947/116236; Daurja Balzyna 18.VI.72, 1, 38/1947/116242
- Ithone mirabilis** Mtsch.: Ussuri Sibiria, 1, 38/1947/112414; Ussuri, 1, 38/1947/112415
- Myzia oblongoguttata** (L.): Daurja 1873, 2, 38/1947/116472
- Oenopia conglobata** L.: Daurja 1868, 1, 38/1947/116114
- Paramysia gebleri** Crotch: Dauria [Neomysia Gebleri Cr.; prep. genit N 735 ♂ R. Bielawski 1954], 1, 38/1947/116493
- Pullus ferrugatus** Moll.: Syberja wsch Dybowski, 1, 38/1947/111878

Family: **Cryptophagidae** Kirby, 1826

Emphylus glaber Gyll.: Bajkał, 1, 38/1947/62162

Family: **Curculionidae** Latreille, 1802

Adosomus granulatus (Mannerheim): Daurja Balzyna 10.VI.72, 1, 38/1947/71097;
Amur, 1, 38/1947/71098

Adosomus granulatus v. *mongolicus* Fald.: Kultuk Syberja 1869, 1, 38/1947/71096

Bothynoderes foveicollis Gebler: Syberja Wsch., 1, 38/1947/50696

Brachycleonus fronto (Fischer de Waldheim): Daurja, 1, 38/1947/50673

Catapionus viridimetallicus var. *fossulatus* Motschulsky: Ussuri 20.VI.74 B. Dybowski
[Catapionus (Cneorrhinus) fossulatus Moczulski], 1, 38/1947/46949

Chlorophanus circumcinctus Gyllenhal: Daurja 1868. B. D., 2, 38/1947/50047,
38/1947/50048; Syberja, 1, 38/1947/50049

Chlorophanus sibiricus Gyllenhal: Syberja, 1, 38/1947/50040

Curculio glandium Marsham: Amur, 1, 38/1947/72683

Dactylotus globosus Gebl.: Syberja Kultuk 1870, 1, 38/1947/46871, 2, 38/1947/46872

Gronops sibiricus Allard: Syberja, 2, 38/1947/75824, 1, 38/1947/75825

Hylobius piceus (De Geer): Syberja, 1, 38/1947/74792, 6, 38/1947/74793, 38/1947/
74794, 38/1947/74795, 38/1947/74796, 38/1947/74797, 38/1947/74798

Hylobius pinastri Gyllenhal: Koulouk S.W. Baikal Sibir. or. Dr. B. Dybowski et W.
Godlewski 1871 [Hyl. pinastri Penecke det], 1, 38/1947/74899

Hylobius sedakovi Hochhut: Bajkał, 1, 38/1947/74895

Lepyrus arcticus (Paykull): Sibiria or. Bajkał., 1, 38/1947/74672

Lepyrus arcticus a. *4-notatus* Boh.: Ussuri Syb., 1, 38/1947/74673

Microcleonus panderi (Fischer de Waldheim): Daurja, 1, 38/1947/50587

Otiorhynchus grandineus Germar: Syberja, 1, 38/1947/47837; Bajkał, 1,
38/1947/47838

Pachytychius sparsutus (Olivier): Syberja wsch., 2, 38/1947/71576

Phyllobius confusus Schilsky: Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/48810

Phyllobius femoralis Boheman: Daurja, 1, 38/1947/48812

Phyllobius pyri (Linnaeus): Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/49201

Phyllobius virideaeris (Laicharting): Daurja 1868 B. D., 7, 38/1947/48813

Phyllobius virideaeris var. *chlorizans* Reitter: Syberja, 1, 38/1947/48847

Phyllobius viridicollis (Fabricius): Daurja 1868 B. D., 7, 38/1947/48795, 6,
38/1947/48796

Phytonomus adpersus v. *alternans* Stephens: Daurja 1868, 1, 38/1947/75339

- Phytonomus heydeni* Capiomont: Dauria Transbaic. [Phytonomus heydeni Cap. Det. E. Voß], 1, 38/1947/75405
- Pissodes cembrae* Motshulsky: Sibiria [Pissodes cembrae Mot. Penecke det.], 1, 38/1947/74512
- Pleurocleonus quadrivittatus* (Zoubkoff): Daurja, 1, 38/1947/50564
- Polydrusus flavipes* (DeGeer): Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/37507
- Sitona crinitus* (Herbst): Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/49572
- Sitona tibialis* (Herbst): Daurja, 1, 38/1947/49817
- Sitona tibialis* a. *ambiguus* Gyll.: S.W. Baikal Dybowski, 1, 38/1947/49783
- Stephanocleonus anceps* Chevrolat: Daurja 1872, 1, 38/1947/50669
- Stephanocleonus tricarinatus* (Fischer de Waldheim): Daurja [Stephanocleonus tricarinatus Fisch. Det. E. Voß], 1, 38/1947/50667; Daourie (Sibérie Or.) Dr. B. Dybowski et W. Godlewski 1872, 1, 38/1947/50668
- Trichalophus albonotatus* (Motschulsky): Syberja wsch., 1, 38/1947/75151
- Trichalophus quadriguttatus* (Gebler): Syberja wsch., 1, 38/1947/75152
- Trichalophus rudis* Boheman: Syberja, 2, 38/1947/75146; Syberja [Alophus rudis Boh.], 2, 38/1947/75147; Bajkał, 1, 38/1947/75148; Sibirio or. Bajkał, 1, 38/1947/75149
- Trichalophus rudis* a. *cirriger* Mannerheim: Syberja wsch., 1, 38/1947/75150

Family: **Dermestidae** Latreille, 1804

- Dermestes ater* v. *domesticus* Germ.: S.W. Bajkał, 5, 38/1947/104485, 38/1947/104486, 38/1947/104487, 38/1947/104488, 38/1947/104489
- Dermestes dimidiatus* Stev.: Daurja Balzyna B. D. 16.V.1869, 1, 38/1947/104438, 1, 38/1947/104439
- Dermestes olivieri* Lepesme: Syberja wsch., 1, 38/1947/104442

Family: **Dytiscidae** Leach, 1815

- Agabus arcticus* Payk.: Syberja Wsch., 1, 38/1947/88144
- Colymbetes dahuricus* Aubé: Daurja Balzyna 15.VI.72 B. D., 1, 38/1947/90898
- Colymbetes striatus* L.: Daurja Balzyna 1872, 1, 38/1947/90936
- Laccophilus hyalinus testaceus* Aubé: Daurja 1868 B. D. [det. R. Scholz Laccophilus hyalinus subsp. testaceus Aubé], 1, 38/1947/100611
- Laccophilus obscurus* Panz.: Daurja 1868 B. D. [det. R. Scholz Laccophilus obscurus Panz.], 5, 38/1947/100675
- Oreodytes alpinus* Paykull: Daurja, 1, 38/1947/98896; Syberja Kosogol 1.VI.1871, 1, 38/1947/98897; Syberja Kosogol 1.VI.1871 [det. R. Scholz Deronectes alpinus Payk.; Deronectes alpinus Payk. det. Kinel], 1, 38/1947/98898

- Oreodytes borealis*** Gyllenhal: Syberja Kosogol 1.VI.71 [det. R. Scholz *Deronectes borealis* Gyll.], 1, 38/1947/98902
- Oreodytes septentrionalis*** Gyllenhal: Dauria 1872 [*septentrionalis* Gyll. det. Kinel], 1, 38/1947/98939
- Rhantus bistriatus* a. *nigropunctatus*** Moc.: Daurja Balzyna 15.V.72 [*Rhantus notatus* F. det. K. Galewski 1959; *Rhantus notatus* Fabr. det. W.W. Więżlak], 1, 38/1947/101244

Family: **Elateridae** Leach, 1815

- Adelocera altaica*** Cand.: Daurja Balzyna 16.VI.72, 1, 38/1947/59588
- Adelocera conspersa*** Gyllenhal: Bajkał, 1, 38/1947/59595; Daurja Balzyna 20/6 1872, 1, 38/1947/59596
- Adrastus rachifer*** Four.: Bajkał, 4, 38/1947/99982
- Agriotes dahuricus*** Candeze: Daurja [Agr. *dahuricus* Candeze det. Dr. Pečírka], 1, 38/1947/92265
- Athous oblongus*** Solsky: Koulouk S.W. Baical Sibir or. Dr. B. Dybowski et W. Godlewski 1871, 1, 38/1947/100328
- Cardiophorus vulgaris*** Moc.: Sibirja Irkutsk [*Cardiophorus vulgaris* Motsch.], 1, 38/1947/106402; Sibirja Irkutsk [*Cardioph. vulgaris* Motsch. det. Dr. Pečírka], 1, 38/1947/106403
- Corymbites cupreus*** F.: Daurja, 2, 38/1947/105686, 38/1947/105687
- Corymbites melancholicus*** F.: Bajkał, 5, 38/1947/106060, 38/1947/106061, 38/1947/106062, 38/1947/106063, 38/1947/106064
- Corymbites rugosus*** Germ.: Daurja, 2, 38/1947/106083, 38/1947/106084; Daurja Balzyna 26.VI.72, 1, 38/1947/106085
- Corymbites virens*** Schrk: Daurja, 1, 38/1947/105773
- Denticollis cinctus*** Cand.: Kultuk (Syberja), 1, 38/1947/99997; Dauria Balzyna 16.V.1872 [*Denticolli. cinctus* Candèze det. Dr. Pečírka], 1, 38/1947/99998
- Denticollis linearis*** L.: Bajkał, 2, 38/1947/100003
- Denticollis varians*** Germ.: Daurja, 1, 38/1947/92748
- Denticollis versicolor*** Lew.: Dauria Balzyna 26.VI.1872 [*Dentic. versicolor* Lewis det. Dr. Pečírka], 1, 38/1947/92749
- Elater nigroflavus* a. *podolicus*** Rtt.: Dauria B. D. Balzyna 15/6 1872, 1, 38/1947/92055
- Harminius undulatus*** Deg.: Daurja, 2, 38/1947/100184, 38/1947/100186; Syberja wsch., 1, 38/1947/100187
- Hypnoidus dermestoides* a. *bipustulatus*** Schil.: Dauria Balzyna B. Dybowski 26/6 1872, 1, 38/1947/106208
- Hypnoidus hyperboreus*** Gyll.: Dauria Balzyna 26.VI.1872 [*Cryptoh. hyperboreus* det. Dr. Pečírka], 1, 38/1947/106158

- Hypnoidus pulchellus* a. *4-lunatus* Buys.: Bajkał, 4, 38/1947/106198
- Hypnoidus rivularius* Gyll.: Syberja wsch., 1, 38/1947/106166; Dauria Balzyna 26.VI.1872; [Cryptoh. rivularius Gyllenl. det. Dr. Pečírka; Hypnoidus rivularius Gyll. det.], 1, 38/1947/106167
- Paracardiophorus musculus* v. *jenisseensis* Sahlb.: Sibiria Irkutsk [Paracardioph. jenisseensis Sahlberg det. Dr. Pečírka], 1, 38/1947/99696
- Paralacon argillaceus* Solsky: Ussuri, 1, 38/1947/59678; Ussuri 1874, 1, 38/1947/59679; Daurja Balzyna 26.VI.74 B. Dybowski, 1, 38/1947/59680
- Pheletes quercus* a. *nigricollis* Schil.: Koulouk S.W. Baical Sibir or. Dr. B. Dybowski et W. Godlewski 1871, 1, 38/1947/100175

Family: **Erotylidae** Latreille, 1802

- Triplax amoena* Solsky: Dauria Balzyna 1.VI.1872 B. Dybowski, 1, 38/1947/107620; Dauria B. D. Balzyna 26.VI.74 [Triplax amoena Sol. Det. P. Węgrzynowicz], 1, 38/1947/107621
- Triplax bicoloriceps* Pic: Dauria Balzyna [Typ!; Triplax bicoloriceps n. sp.; Triplax bicoloriceps n. sp. Pic.; Triplax gracilentata Solsky, Khnzorian det.], 1, 38/1947/107632

Family: **Eucnemidae** Eschscholtz, 1829

- Eucnemis capucina* Ahr.: Dauria Balzyna 26/6 1872 B. D., 1, 38/1947/59470
- Otho spondyloides* (Germar): Daurja Balzyna 16.VI.74, 1, 38/1947/59487

Family: **Histeridae** Gyllenhal, 1808

- Hister duodecimstriatus* a. *quatordecimstriatus* Gyl.: Daurja, 1, 38/1947/56370
- Hister purpurascens* Hbst.: Ussol, 1, 38/1947/56328; Syberja wsch. Ussol, 1, 38/1947/56329
- Platysoma deplanatum* Gyll.: Bajkał Dybowski, 1, 38/1947/55949
- Saprinus aeneus* v. *immundus* Gyll.: Bajkał, 1, 38/1947/20143

Family: **Hydrophilidae** Latreille, 1802

- Berosus spinosus* Stev.: Daurja 1872, 1, 38/1947/87664
- Dactylosternum abdominale* F.: Daurja Balzyna 15.V.72 B. D., 1, 38/1947/82758
- Helophorus brevipalpis* Bed.: Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/82420
- Helophorus fennicus* Payk.: Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/82083; Daurja, 2, 38/1947/82084; Bajkał. S.W. Kultuk 1871, 1, 38/1947/82085

Hydrobius fuscipes L.: Syberja Kultuk 1870, 1, 38/1947/86994
Pachysternum sibiricum Kuw.: Daurja 1872, 1, 38/1947/83184
Sphaeridium scarabaeoides L.: Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/82828

Family: **Lathridiidae** Erichson, 1842

Corticaria ciliata Mocz.: Syberja, 3, 38/1947/95892
Corticaria linearis Payk.: Bajkał [Corticaria linearis Payk.= baicalica Mannh.], 1, 38/1947/95918
Lathridius attenuatus Mannh.: S. W. Bajkał, 3, 38/1947/95721

Family: **Leiodidae** Fleming, 1821

Leiodes clavicornis (Rye): Daurja Balzyna 17.VI.78, 1, 38/1947/21999

Family: **Lucanidae** Latreille, 1804

Prismognathus subaeneus Motsch.: Sidemi [Prismognathus subaeneus Motsch. (dauricus)], 1, 38/1947/26777; Sidemi, 1, 38/1947/26778

Family: **Melandryidae** Leach, 1815

Melandrya caraboides L.: Bajkał, 1, 38/1947/113750
Melandrya dubia Schaller: Syberja Wsch., 1, 38/1947/113761
Melandrya mongolica Solsky: Kultuk Syberja Wsch., 1, 38/1947/113768
Melandrya rufipes Gebler: Syberja, 1, 38/1947/113770; Sibiria orientalis, 1, 38/1947/113771
Orchesia fusiformis Solsky: Kultuk 4.VII.70 Dybowski, 1, 38/1947/113688

Family: **Meloidae** Gyllenhal, 1810

Epicauta megalcephala maura (LeConte): Daurja, 1, 38/1947/118086, 2, 38/1947/118087
Epicauta sibirica (Pallas): Syberja, 1, 38/1947/118047
Lytta caraganae (Pallas): Syberja, 1, 38/1947/118262; Daurja 1868, 2, 38/1947/118263, 38/1947/118264
Lytta suturella Motsch.: Amur, 2, 38/1947/118253, 38/1947/118254
Mylabris calida Pall.: Amur, 1, 38/1947/118496

Mylabris speciosa Pall.: Daurja 1870, 1, 38/1947/118364

Mylabris splendidula Pall.: Syberja Wsch., 1, 38/1947/118363

Family: **Mordellidae** Latreille, 1802

Mordella aculeata L.: Daurja 1868, 6, 38/1947/114354, 38/1947/114355,
38/1947/114356, 38/1947/114357, 38/1947/114358, 38/1947/114359

Mordella perlata Sulzer: Koulouk S.W. Baical Sibir oc. Dr. B. Dybowski et W. Godlewski
1871, 1, 38/1947/113991

Family: **Mycetophagidae** Leach, 1815

Mycetophagus atomarius F.: Syberja wsch., 1, 38/1947/91706

Family: **Nitidulidae** Latreille, 1802

Cryptarchips binaerus Rtt.: Syberja Wsch. Usol 17.VI.1887, 1, 38/1947/110699; Syberja
Usol 17.VI.87, 1, 38/1947/110700

Eपुरaea boreella Zett.: S.W. Baikal Dybowski, 1, 38/1947/110400

Eपुरaea terminalis Mannh.: Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/110367

Glischrochilus 4-punctatus a. *cruciatus* Mocz.: Syberja Wsch., 1, 38/1947/110725

Ipidia sibirica Rtt.: Daurja Balzyna B. D. 16.V.72, 1, 38/1947/110561

Librodor christophi Rtt.: Daurja Balzyna B. D. 26.VI.1874, 1, 38/1947/110701

Family: **Oedemeridae** Latreille, 1810

Anogcodes coarctata (Germar): Daurja, 1, 38/1947/119064; Bajkał S.W., 3,
38/1947/119065; Nerczyńsk obl. Zabajkals. VI. 1909, 1, 38/1947/119066

Family: **Ptinidae** Latreille, 1802

Eutaphrus quadripunctatus Gebl.: Daurja Balzyna 15.IV.72, 1, 38/1947/105165

Gynopterus japonicus Rtt.: Amur Ussuri, 1, 38/1947/105013

Gynopterus variegatus Rossi: Balzyna 1/6 1872 B. Dybowski, 1, 38/1947/105012

Ptinus fur L.: Syberja Wsch., 2, 38/1947/104877

Ptinus latro F.: Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/104910

Family: **Scarabaeidae** Latreille, 1802

- Aegialia sabuleti* Panz.: Syberia wsch., 1, 38/1947/29599
Ancylonycha parallela Motsch.: Seul Kalinowski, 1, 38/1947/95236
Anomala rufocuprea Motsch.: Amur, 1, 38/1947/28692
Aphodius fimbriolatus Mannh.: Bajkał 1870, 1, 38/1947/29961
Aphodius rectus biformis Rtt.: Syberia wschodnia, 1, 38/1947/51294
Cetonia viridiopaca Motsch.: Amur Ussuri, 1, 38/1947/55066
Glycyphana fulvistemma Motsch.: Amur Ussuri, 3, 38/1947/52569, 38/1947/52570, 38/1947/52571
Hoplia aureola Pall.: Darasuń Daurja 1868, 1, 38/1947/55775; Nerczyńsk okr. Zabajkał. VI.09, 1, 38/1947/55774; Nerczyńsk okr. Zabajkał. VI.1909 [Hoplia aureola det. Dr. Balthasar], 1, 38/1947/55773
Hoplia aureola a. *maculosa* Rtt.: Syberia znad Amuru, 1, 38/1947/55779; Nerczyńsk okr. Zabajkał. VI.1909, 4, 38/1947/055778
Lasiotrichius succinctus Pall.: Daurja, 2, 38/1947/55804, 38/1947/55805; Syberja, 1, 38/1947/55806
Mimela holosericea F.: Syberja wsch., 1, 38/1947/28151
Mimela splendens lucidula Hope.: Syberja [Mimela lucidula Hp. Det. Dr. Balthasar], 1, 38/1947/28162
Phyllophertha arcuata Gebl.: Daurja, 1, 38/1947/28383
Potosia cuprea daurica Motsch.: Daurja, 3, 38/1947/55206, 38/1947/55220, 38/1947/55221; Nerczyńsk Ob. Zabajkalski 22.VI.09 [Potosia cuprea a. daurica Det. Dr. Balthasar; Potosia cuprea F. ssp. daurica Mots. det. Mikšić], 1, 38/1947/055219
Trichius fasciatus albohirtus Rtt.: Daurja, 1, 38/1947/55484

Family: **Scolytidae** Latreille, 1804

- Dryocoetes hectographus* R.: Syberja, 1, 38/1947/93696
Ips subelongatus Motsch.: Syberja, 1, 38/1947/93848
Scolytus ratzeburgi Jans.: Daurja, 1, 38/1947/93277
Trypodendron signatum F.: Dauria 1872 [Xylot. Signatus], 1, 38/1947/93777

Family: **Scydmaenidae** Leach, 1815

- Euconnus maeklini* Mannh.: Bajkał, 1, 38/1947/88433

Family: **Silphidae** Latreille, 1807

Nicrophorus dauricus Mocz.: Daurja, 1, 38/1947/22212

Silpha perforata a. *mongolica* Fald.: Syberja wsch., 1, 38/1947/22733

Thanatophilus latericarinatus Mocz.: Daurja, 1, 38/1947/22548

Thanatophilus trituberculatus Kirby: Daurja 1868 [Silpha baicalica Motsch. det. ex coll. Sz. Tenenbaum], 4, 38/1947/22550, 38/1947/22551, 38/1947/22552, 38/1947/22553; Darasuń Daurja 1868 [Silpha baicalica Motsch. det. ex coll. Sz. Tenenbaum], 3, 38/1947/22554, 38/1947/22555, 38/1947/22556; Daurja Balzyna 13.VI.1872 B. Dybowski [Silpha baicalica Motsch. det. ex coll. Sz. Tenenbaum], 1, 38/1947/22557

Family: **Staphylinidae** Latreille, 1802

Amischa analis Grav.: Syberja, 5, 38/1947/70161

Ancyrophorus forticornis Hochh.: Syberja Wsch., 1, 38/1947/41026

Anthobium lapponicum Mannh.: Syberja Wsch, 1, 38/1947/39309

Atheta linearis Grav.: Syberja, 1, 38/1947/70912

Atheta picipes Thoms.: Syberja wsch., 2, 38/1947/70946

Atheta pygmaea Grav.: Syberja Wsch. Dybowski, 6, 38/1947/77734

Atheta talpa Heer: Syberja, 2, 38/1947/81118

Baptolinus longiceps Fr.: Syberja wsch. Dybowski, 3, 38/1947/64959

Baptolinus pilicornis Pk.: Syberja wsch. Dybowski, 1, 38/1947/64935

Bolitobius arcuatus Sol.: Syberja wsch., 3, 38/1947/67996

Bolitobius bicolor Grav.: Daourie (Sibérie Or) Dr. B. Dybowski et W. Godlewski 1872, 1, 38/1947/67977; Daurja 1872 B. D., 1, 38/1947/67978

Bolitobius nigricollis J. Sahlb.: Daurja 1868 B. D., 1, 38/1947/67992; Syberja Kultuk 1.VII.72, 1, 38/1947/67993

Bolitobius puncticeps Luze: Syberja wsch., 1, 38/1947/67997

Bolitobius thoracicus F.: Syberja wsch., 1, 38/1947/68005

Bolitobius trimaculatus Pk.: Syberja wsch., 5, 38/1947/68000, 2, 38/1947/68001, 38/1947/68002

Cyparium tenenbaumi Pic: Ussuri [Cyparium Tenenbaumi mihi; Typ!], 1, 38/1947/26450

Euplectus arstenki Reichb.: Syberia wschodnia Dybowski, 2, 38/1947/61455

Lomechusa strumosa F.: Syberja Kultuk 1869, 1, 38/1947/81360; Dauria, 1, 38/1947/81361; Syberja wsch., 1, 38/1947/81362

Megarthrus depressus Pk.: S.w. Bajkał, 2, 38/1947/39119; Syberja Wsch. 1, 38/1947/39126

Megarthus nitidulus Kr.: Irkutsk 1870, 3, 38/1947/39132
Micropeplus tesserula Curt.: Syberja Wsch., 1, 38/1947/39076
Mycetoporus longicornis Mkl.: Syberja wsch. [*Mycetoporus longicornis* det. Dr. Rambousek], 1, 38/1947/67941
Notothecta anceps Er.: Syberja, 2, 38/1947/70311
Olisthaerus substriatus Gyll.: Bajkał, 2, 38/1947/39116
Omalius septentrionis Thoms.: Syberia Wsch. [*Om. septentrionis* det. Dr. Rambousek], 2, 38/1947/37897, 38/1947/37898
Ontholestes murinus a. *inauratus* Mann.: Syberja Bajkał, 1, 38/1947/67340
Oxypoda filiformis Redtb.: Daourie (Sibérie Or) Dr. B. Dybowski et W. Godlewski 1872 [*Oxypoda filiformis* det. Dr. Rambousek], 1, 38/1947/81792
Oxypoda haemorrhoea Mannh.: Kultuk 1.VII. 72, 3, 38/1947/81764
Oxypoda opaca Grav.: Syberja, 1, 38/1947/81563
Oxyporus mannerheimi Gyll.: Bajkał, 2, 38/1947/42036; Koulouk S.W. Baical. Sibir.or. B. Dybowski et W. Godlewski 1871, 1, 38/1947/42037
Oxyporus maxillosus F.: Syberja wsch., 1, 38/1947/42040
Oxyporus maxillosus a. *schoenherri* Mannh.: Syberja wsch., 2, 38/1947/42044, 38/1947/42045
Oxytelus nitidulus Grav.: Syberja Wsch. Dybowski, 2, 38/1947/39922, 1, 38/1947/39963
Philonthus communis Motsch.: Syberja wsch., 2, 38/1947/65961, 38/1947/65962; Bajkał, 1, 38/1947/65963
Philonthus cyanipennis F.: Jakutsk, 1, 38/1947/65148
Philonthus dimidiatus Sahlb.: Syberja wsch., 2, 38/1947/65453, 38/1947/65454; Syberja Kultuk 1872, 2, 38/1947/65455
Philonthus fimetarius Grav.: Syberja wsch., 1, 38/1947/66038
Philonthus latiusculus Hochh.: Syberja wsch., 2, 38/1947/65458, 38/1947/65459
Philonthus politus L.: Syberja wsch. [*aeneus* Rossi F.], 1, 38/1947/65151
Philonthus rotundicollis Mén.: Syberja wsch., 2, 38/1947/65358, 38/1947/65359
Philonthus sordidus Grav.: Syberja wsch., 2, 38/1947/66099; Syberja wsch. Dybowski, 2, 38/1947/66100
Philonthus splendens F.: Bajkał, 1, 38/1947/65089
Philonthus suturalis Nordm.: Daurja 1868, 1, 38/1947/65144
Philonthus vernalis Grav.: Syberja wsch., 2, 38/1947/66425
Phloeonomus lapponicus Zett.: Dauria 1872 [*Phloeonomus lapponicus* det. Dr. Rambousek], 1, 38/1947/38245
Quedius brevis Er.: Dauria 1872, 3, 38/1947/67468; Syberja wsch., 2, 38/1947/67469
Quedius laevigatus Gyll.: Syberja Kultuk 1872, 2, 38/1947/67640, 38/1947/67641
Quedius limbatus Heer: Syberja wsch., 1, 38/1947/67749

Quedius tenellus Grav.: Syberja wsch., 1, 38/1947/81885, 2, 38/1947/81886
Staphylinus flavopunctatus Latr.: Jakutsk, 1, 38/1947/66795
Staphylinus fulvipennis Er.: Syberja wsch., 1, 38/1947/67193
Tachinus basalis Er.: Syberja wsch., 2, 38/1947/68723
Tachinus laticollis Grav.: Syberja wsch., 1, 38/1947/68862, 2, 38/1947/68863
Tachinus pallipes Grav.: Dauria Balzyna 5.V.1874, 1, 38/1947/68782
Tachyporus abdominalis F.: Syberja wsch., 1, 38/1947/68668
Tachyporus chrysomelinus L.: Syberja wsch., 1, 38/1947/68487
Tachyporus obscurellus Zett.: Syberja wsch., 1, 38/1947/68482
Thiasophila angulata Er.: S. w. Bajkał, 1, 38/1947/81834
Xylodromus depressus Grav.: Syberja wsch. Dybowski [Xylodromus depressus Gr. det.
Dr. Rambousek], 2, 38/1947/38624, 38/1947/38625

Family: **Tenebrionidae** Latreille, 1802

Cteniopinus altaicus Gebl.: Syberja, 1, 38/1947/115714
Gonocephalum bilineatum Walk.: Syberja, 1, 38/1947/114858

Family: **Trogossitidae** Latreille, 1802

Leperina squamulosa Gebler: Daurja Balzyna B. D. 12.VI.1866, 1, 38/1947/105274
Lepidopteryx squamulosa Gebl.: Syberja Wsch., 1, 38/1947/105273
Ostoma ferruginea L.: Daurja 1868, 7, 38/1947/105251

Phylum: **Mollusca** Linnaeus, 1758

Class: **Bivalvia** Linnaeus, 1758

Family: *Anomiidae* Rafinesque, 1815

Placunanomia macrochisma (Desh.): Wyspa Beringa, 3, MOL052765

Family: **Cardiidae** Lamarck, 1809

Cardium californiense (Desh.): Władywostok Amur Dybowski 14290 2082, 7,
MOL051096; Władywostok Dybowski, 7, MOL051096, 1, MOL047809; Vladivos-
tok, 8, MOL047739

Family: **Mactridae** Lamarck, 1809

Mactra carneopicta Pils.: Władywostok, 4, MOL031102

Mactra sachalinensis Schr.: Władywostok Dybowski, 1, MOL031090, Vladivostok Dybowski, 4, MOL030950

Mactra sulcataria Reeve: Vladivostok Dybowski, 4, MOL031778; Władywostok, 1, MOL030960

Family: **Margaritiferidae** J. Henderson, 1929 (1910)

Margaritana sp.: Onon Dybowski, 1, MOL030782

Family: **Mytilidae** Rafinesque, 1815

Lithodomus caudigerus Lk.: Wysp. Beringa, 1, MOL029966

Mediolaria nigra Gray: Władywostok, 1, MOL030130

Mytilus dunkeri Reeve: Władywostok Dybowski, 1, MOL030090; Władywostok B. Dybowski, 1, MOL030091; Władywostok, 1, MOL030151, 1, MOL030077, 7, MOL030079; Amur Dybowski, 4, MOL030078; Amur, 1, MOL030092

Family: **Ostreidae** Rafinesque, 1815

Ostrea laperousii Sch.: Władywostok, 1, MOL076562

Ostrea multicostrata (Sow.): Władywostok Dybowski, 3, MOL053022; Amur, 3, MOL052872

Family: **Pectinidae** Rafinesque, 1815

Pecten sp.: Władywostok Dybowski, 1, MOL052877; Amur Władywostok Dybowski, 3, MOL030236

Pecten swiftii (Bern.): Amur Dybowski, 3, MOL052878, 2, MOL052899; Amur Dybowski 1287, 1, MOL052762; Amur B. Dybowski, 4, MOL030218; Władywostok Dybowski, 1, MOL052862

Pecten yessoensis Jey: Amur Dybowski 2533, 1, MOL052863

Family: **Psammobiidae** J. Fleming, 1828

Soletellina tumens Reeve: Władywostok, 5, MOL031396

Family: **Tellinidae** Blainville, 1814

Tellina venulosa Schr.: Władystok Dybowski, 2, MOL031638; Władystok, 4, MOL073094

Family: **Unionidae** Rafinesque, 1820

Anodonta beringiana Midd.: Wyspa Beringa Dybowski, 5, MOL030981

Anodonta cellensis Pfr.: Ussuri Dybowski, 1, MOL031022

Anodonta magnifica Lea: Ussuri 1879 Dybowski, 2, MOL030987

Unionidae: Amur Dybowski, 1, MOL030931, 1, MOL030931

Family: **Veneridae** Rafinesque, 1815

Callistra pacifica (Dil.): Władystok Dybowski, 3, MOL051158

Callista pannosa Sow.: Amur, Dybowski, 2, MOL047914

Tapes sp.: Władystok, 4, MOL060549

Tapes decussata L.: Port Strelak Dybowski, 2, MOL047899

Tapes decussatus (L.): Władystok Dybowski, 12, MOL051480, 10, MOL051483; Władystok, 2, MOL051154

Trigonella sulcataria Desh.: Władystok Dybowski, 11, MOL031621

Venus japonica (Reeve): Władystok Dybowski, 2, MOL051245

Venus jedoensis (Lischke): Władystok Dybowski, 3, MOL051233; Władystok Dybowski, 4, MOL051240; Władystok, 1, MOL051211

Veneridae: Władystok Dybowski, 1, MOL060489, 3, MOL051129

Family: **Yoldiidae** Dall, 1908

Yoldia sp.: Amur Dybowski, 1, MOL030116

Class: **Gastropoda** Cuvier, 1795

Family: **Acmaeidae** Forbes, 1850

Acmaeidae: Władystok, 18, MOL0474418

Family: **Baicaliidae** P. Fischer, 1885

Baicalia sp.: Bajkał, 1, MOL048702

Baicalia angarensis (Gerstf.): Angara, 17, MOL048678; Bajkał, 3, MOL048680, 7, MOL048687, 2, MOL048689, 33, MOL048690; Bajkał Kultuk B. Dybowski, 4, MOL019285; Bajkał B. Dybowski, 11, MOL048631, 5, MOL048778

Baicalia angigyra (Lindh.): Bajkał, 2, MOL048889

Baicalia bithyniopsis (Lindh.): Bajkał Kultuk, 3, MOL048771, 10, MOL048775; Bajkał, 14, MOL048772, 8, MOL048773, 1, MOL048774, 1, MOL048776, 4, MOL048779, 6, MOL048780, 4, MOL048781, 2, MOL048782, 2, MOL048783, 4, MOL048784

Baicalia carinata (W. Dyb.): jez. Bajkał B. Dybowski, 4, MOL048823

Baicalia ciliata (W. Dyb.): Bajkał, 4, MOL048856, 4, MOL048863, 5, MOL048859, 2, MOL048860, 14, MOL048861; Baical, 3, MOL048862; Lacus Baical, 7, MOL048855

Baicalia columella (Lindholm): Bajkał, 6, MOL048758, 4, MOL048759

Baicalia elata (W. Dyb.): jez. Bajkał B. Dybowski, 5, MOL048834; Bajkał, 11, MOL048829, 7, MOL048830, 8, MOL048831, 5, MOL048832, 4, MOL048833, 1, MOL048835, 7, MOL048836

Baicalia florii (W. Dyb.): Bajkał, 3, MOL048706, 1, MOL048709, 7, MOL048710

Baicalia herderiana (Lindholm): Bajkał, 5, MOL048620, 146, MOL048622, 21, MOL048623, 14, MOL048663

Baicalia jentteriana (Lindholm): Bajkał, 16, MOL048672, 2, MOL048736, 7, MOL048737, 9, MOL048738, 2, MOL048739; Maloje More Bajkał 20.07.1902, 25, MOL048673

Baicalia nana (Lindholm): Bajkał, 1, MOL048755, 2, MOL048756, 1, MOL048757

Baicalia pulla (W. Dyb.): Bajkał B. Dybowski, 12, MOL048748; Bajkał, 5, MOL048742, 281, MOL048743, 21, MOL048744, 21, MOL048745, 10, MOL048750, 6, MOL048751, 4, MOL048752, 19, MOL048753, 9, MOL04754; Angara, 8, MOL048746, 19, MOL048747

Baicalia semenkewitschi (Lindh.): Bajkał, 2, MOL048892, 2, MOL048893, 1, MOL048894, 6, 048895

Baicalia tenuirostris (Lindholm): Bajkał, 5, MOL048749

Baicalia turriiformis (W. Dyb.): Kultuk, 4, MOL048878; Jez. Bajkał B. Dybowski, 1, MOL048877, 1, MOL048880, 3, MOL048881

Baicalia variesculpta (Lindh.): Bajkał, 14, MOL048884, 11, MOL048885; Maloje Morie, 2, MOL048886; Bajkał, Maloe More, 10, MOL048888

Baicalia cancellata (Lindholm): Bajkał, 1, MOL048740

Baicalia korotnevi (Lindh.): Bajkał, 1, MOL048891

Baikalia macrostoma (Lind.): Bajkał, 3, MOL048840, 2, MOL048839; Bajkał Maloe More, 16, MOL048842, 14, MOL048837, 16, MOL048841

Baikalia pusilla Lindholm: Bajkał, 1, MOL048625, 20, MOL048675

Gerstfeldtia sp.: Bajkał, 6, MOL048788, 25, MOL048789

Godlewskia turriiformis (W. Dyb.): Bajkał, 7, MOL048875

Godlewskii pulchella (W. Dyb.): Bajkał, 3, MOL048843, 2, MOL048845; Lacus Baical, 4, MOL048844

Leucosia contabulata (W. Dyb.): Baical, 7, MOL048869, 23, MOL048870, 4, MOL048871

Leucosia florii (W. Dyb.): Bajkał, 1, MOL048703; Lacus Baical, 2, MOL048704

Leucosia godlewskii (W. Dyb.): Baical, 1, MOL048785, 5, MOL048787; Bajkał B. Dybowski, 1, MOL048786

Leucosia oviformis (W. Dyb.): Bajkał B. Dybowski, 3, MOL048795, 1, MOL048802; Bajkał, 3, MOL048796, 4, MOL048797, 3, MOL048798, 2, MOL048799, 2, MOL048800, 5, MOL048801; Lacus Baical, 3, MOL048794; Bajkał W. Godlewski, 1, MOL048802, 3, MOL048803, 46, MOL048804, 5, MOL048805, 2, MOL048806, 1, MOL048807

Leucosia stiedae (W. Dyb.): Bajkał B. Dybowski, 15, MOL048791; Baical, 20, MOL048790, 58, MOL048793

Ligea carinata (W. Dyb.): Bajkał, 2, MOL048828, 4, MOL048818, 43, MOL048820, 2, MOL048822, 10, MOL048824, 4, MOL048826, 28, MOL048827; Baical 6, MOL048817; Lacus Baical, 4, MOL048819

Ligea carinatocostata (W. Dyb.): Bajkał B. Dybowski, 11, MOL048769; Bajkał, 1, MOL048762, 12, MOL048763, 22, MOL048768, 1, MOL048766, 10, MOL048767; Baical, 5, MOL048761; Lacus Baical, 4, MOL048765

Ligea ciliata (Dyb.): Bajkał B. Dybowski, 5, MOL048857

Ligea contabulata (W. Dyb.): Lacus Baical, 3, MOL048867

Ligea costata (Dyb.): Bajkał B. Dybowski, 6, MOL048846; 6, MOL048850; Bajkał, 2, MOL048853, 19, MOL048848, 63, MOL048849; Baical, 8, MOL048851; Lacus Baical, 11, MOL048852

Ligea duthersi (Dyb.): Bajkał, 2, MOL048812, 5, MOL048813, 21, MOL048815; Lacus Baical, 7, MOL048814

Ligea turriiformis (W. Dyb.): Lacus Baical, 5, MOL048879

Ligea wrzesniowskii (W. Dyb.): Bajkał, 1, MOL048809; Baical, 6, MOL048811; Lacus Baical 3, MOL048808; Bajkał B. Dybowski, 3, MOL048810

Liobaicalia stiedae (W. Dyb.): Lacus Baical, 9, MOL048792

Maackia costata (W. Dyb.): Bajkał Kultuk, 17, MOL048847

Parabaicalia florii (W. Dyb.): Bajkał, 4, MOL048705, 3, MOL048707

Parabaicalia variesculpta (Lindh.): Bajkał, 15, MOL048887

Teratobaikalia sp.: Bajkał B. Dybowski, 4, MOL048864; Bajkał Kultuk 3567, 6, MOL048821

Baicaliidae: Bajkał, 4, MOL048711, 17, MOL048712, 2, MOL048713, 9, MOL048714, 1, MOL048715, 4, MOL048716, 2, MOL048717, 50, MOL048718, 33, MOL048719, 1, MOL048720, 1, MOL048721, 7, MOL048722, 4, MOL048723, 1, MOL048725, 1, MOL048726, 4, MOL048727, 22, MOL048728, 1, MOL048729, 18, MOL048730, 3, MOL048731, 2, MOL048732, 3, MOL048733, 4, MOL04873, 8, MOL048635, 1, MOL048636, 2, MOL048638, 4, MOL048639, 7, MOL048640, 11, MOL048645, 3, MOL048646, 4, MOL048647, 24, MOL048648, 100, MOL048649, 10, MOL048650, 19, MOL048651, 2, MOL048652, 15, MOL048653, 9, MOL048655, 23, MOL048656, 97, MOL048657, 4, MOL048658, 12, MOL048659, 8, MOL048660, 14, MOL048661, 5, MOL048662, 2, MOL048664, 12, MOL048665, 16, MOL048666, 1, MOL048667, 24, MOL048668, 12; Bajkał W. Godlewski, 12, MOL048669, 6, MOL048670, 6, MOL048671, 1, MOL048674, 2, MOL048676, 5, MOL048681, 2, MOL048682, 3, MOL048685, 22, MOL048688, 11, MOL048692; Angara, 5, MOL048693, 28, MOL048724; Bajkał Kultuk W. Godlewski B. Dybowski, 17, MOL048637, 3, MOL048644, 8, MOL048684; Bajkał W. Godlewski, 3, MOL048643, 18, MOL048669

Family: **Bithyniidae** Gray, 1857

Pseudobitynia sp.: Bajkał, 8, MOL048654

Bithyniidae: Bajkał B. Dybowski, 1, MOL076553

Family: **Calyptraeidae** Lamarck, 1809

Crypta sp.: Władystok Dybowski, 1, MOL051383

Family: **Callistomatidae** Thiele, 1924

Ziziphinus sp.: Port Strelak Dybowski, 58, MOL017750

Family: **Camaenidae** Pilsbry, 1895

Eulota maackii Gerstf.: Amur Ussuri B. Dybowski, 5, MOL034357

Eulota middendorffi Gerstf.: Ussuri B. Dybowski, 4, MOL034375

Eulota (Acusta) ravida werichii Schrenk.: Władystok Dybowski, 4, MOL034349; Władystok Amur B. Dybowski 5193, 28, MOL034350

Eulota schrenckii Midd.: Amur, Siberya wschod. Dybowski, 4, MOL034364

Eulota (Acusta) selskii Gest.: Amur Dybowski, 7, MOL034352

Camaenidae: Ussuri Dybowski, 3, MOL074530; Amur B. Dybowski, 1, MOL034374

Family: **Cochliopidae** Tryon, 1866

Tryonia sp.: Amur B. Dybowski, 4, MOL023978

Family: **Gonyodiscidae** A. J. Wagner, 1928

Patula sp.: Amurgebiet Dybowski, 2, MOL041224

Patula pauper (Gould): Amur Dybowski, 20, MOL040959, 5, MOL040968; Amur Dybowski 4072, 50, MOL040966; Wyspa Beringa Dybowski, 9, MOL040979

Family: **Haminocidae** Pilsbry, 1895

Haminea sp.: Władywostok Dybowski, 6, MOL064954

Family: **Helicidae** Rafinesque, 1815

Helix sp.: okolice Amuru Dybowski, 3, MOL073548; Ussuri Dybowski, 9, MOL034369, 4, MOL034370

Helix maackii Gerstf.: Amur, Ussuri B. Dybowski, 7, MOL034360; Amur Dybowski, 34, MOL03448, 36, MOL034372

Helix selskii Gerstf.: Kraj Amurski Dybowski 5191, 21, MOL034373

Helix schrenckii Midd.: Kultuk (L. Baikal) 1869 B. Dybowski, 2, MOL034363

Family: **Hydrobiidae** W. Stimpson, 1865

Hydrobia martensiana W. Dyb.: Bajkał B. Dybowski, 4, MOL018516

Micromelania dimidiata (Eichw.): Bajkał, 3, MOL048896

Family: **Hygromiidae** Tryon, 1866

Perforatella sp.: Amurgebiet, 1, MOL020329

Trichia hispida L.: Ussuri B. Dybowski, 39, MOL020572

Family: **Limnaeidae** Rafinesque, 1815

Limnaea sp.: Bajkał B. Dybowski, 4, MOL076555, 1, MOL076556, 69, MOL076567

Limnaeidae: Bajkał Dybowski, 2, MOL076539, 20, MOL076540, 1, MOL076542

Family: **Litiopidae** Gray, 1847

Alba picta (A. Ad.): Władywostok, 21, MOL050315

Family: **Lithoglyphidae** Tryon, 1866

Benedictia sp.: Bajkał B. Dybowski, 2, MOL076554

Benedictia baicalensis (Gerst.): Bajkał B. Dybowski, 67, MOL076544, 6, MOL076550, 67, MOL076551

Benedictia fragilis W. Dyb.: Bajkał B. Dybowski, 1, MOL076549; Jezioro Baikal B. Dybowski, 8, MOL023917

Family: **Littorinidae** Children, 1834

Littorina grandis Midd.: Władywostok B. Dybowski, 20, MOL024131; Vladivostok B. Dybowski, 5, MOL024133

Family: **Lymnaeidae** Rafinesque, 1815

Leptolimnaea terebra West.: Bajkał B. Dybowski, 138, MOL076541

Limnea japonica Sow.: Amur Dybowski, 9, MOL017615

Limnea ovata Drap.: Jezioro Bajkał Kultuk B. Dybowski, 3, MOL016561

Limneus vulgaris Pfr.: W. Bering Dybowski, 3, MOL017932

Family: **Naticidae** Guilding, 1834

Natica clausa (Brod. ad Sow.): Władywostok Dybowski, 15, MOL052083; Vladivostok Dybowski, 121, MOL052087; Władywostok, 5, MOL052072, 1, MOL052078

Natica gouldii (Ad.): Władywostok Dybowski, 3, MOL052017

Family: **Planorbidae** Rafinesque, 1815

Ancylus troschelii W. Dyb.: Bajkał B. Dybowski, 1, MOL029503, 1, MOL029504

- Ancylus sibiricus* Gerstf.: Bajkał B. Dybowski, 5, MOL029534, 5, MOL029535
Choanomphalus amauronius Bgt.: J. Bajkał B. Dybowski, 3, MOL070494
Choanomphalus maacki Gerst.: Bajkał Kultuk, 18, MOL048699, 4, MOL070490; Bajkał, 4, MOL070491, 3, MOL070492, 1, MOL070493; Lacus Baical, 10, MOL070489
Choanomphalus schrenkii W. Dyb.: Bajkał Dybowski, 15, MOL070531; Bajkał, 5, MOL070532; Lacus Baical 14179, 33, MOL048700
Choanomphalus valvatooides W. Dyb.: Bajkał 14177, 8, MOL070496, 13, MOL070497; Lacus Baical, 7, MOL070495
Planorbidae: Bajkał Dybowski, 21, MOL076543, 6, MOL076546; Dauria B. Dybowski, 8, MOL076547; Siberia orient. Dybowski, 2, MOL063657

Family: **Tegulidae** Kuroda, Habe et Oyama, 1971

- Chlorostoma rustica* Gmel.: Władywostok Dybowski, 2, MOL017862

Family: **Thiaridae** Gill, 1871 (1823)

- Melania amurensis* (Gerstf.): Ussuri, 69, MOL049553

Family: **Trochidae** Rafinesque, 1815

- Globulus costatus* Val.: Władywostok Dybowski, 98, MOL028099, 5, MOL028122

- Globulus superbis* Gould: Władywostok Dybowski, 29, MOL028098

- Margaita* sp.: Władywostok Dybowski, 8, MOL028145

Family: **Turbinidae** Rafinesque, 1815

- Turbo sangarensis* Schren.: Władywostok Dybowski, 3, MOL028244

Family: **Valvatidae** Gray, 1840

- Valvata* sp.: Wyspa Beringa B. Dybowski, 1, MOL023613

- Valvata baicalensis* Gerst.: L. Baical, 5, MOL048698

- Valvata sorensis* W. Dyb.: Jez. Bolszojsor ad Bajkał B. Dybowski, 17, MOL023636, 8, MOL023639

Family: **Valloniidae** E. S. Morse, 1864

Vallonia ladacensis (Nevill): Amur, 2, MOL032913

Family: **Vertiginidae** Fitzinger, 1833

Vertigo sp.: Siberia orient. Dybowski, 2, MOL029905

Family: **Viviparidae** J. E. Gray, 1847

Paludina sp.: Amur B. Dybowski, 10, MOL076548; Ussuri B. Dybowski, 3, MOL076552

Paludina baicalensis Gerstf.: Jezioro Bajkał 1869 B. Dybowski, 10, MOL023916

Vivipara praerosa Gerstf.: Amur B. Dybowski, 15, MOL024510; Ussuri B. Dybowski, 35, MOL024508, 55, MOL024520

Viviparus ussuriensis Gerstf.: Ussuri B. Dybowski, 30, MOL023020, 15, MOL024519

Family: **Zonitidae** Mörch, 1864

Zonitidae: Amur Dybowski, 1, MOL008157

Phylum: **Chordata** Haeckel, 1874

Subphylum: **Vertebrata** J-B. Lamarck, 1801

Class: **Actinopterygii** Klein, 1885

Family: **Cobitidae** Swainson, 1838

Barbatula toni (Dybowski, 1869): Onon Dauria Dybowski [Cobitis toni Dybowski, 1869, Nemachilus barbatulus toni det. Berg], 1; rz. Onon Dauria Dybowski [Cobitis longimanus], 1

Family: **Cottidae** Bonaparte, 1831

Bero elegans (Steindachner, 1881): Morze Japońskie, Dybowski, Godlewski [Centridermichthys elegans Steindachner, 1881], 1

Mesocottus haitej (Dybowski, 1869): 1868 rz. Onon Dauria Dybowski [Cottus haitej Dybowski], 1

Family: **Cottocomphoridae** Berg, 1906

Cottocomphorus grewingkii (Dybowski, 1874): Bajkał, Dybowski [Cottus grewingkii Dybowski], 2; Dybowski, Bajkał [M. Gąsowska], 1; Lac. Baical Dybowski [Cottocomphorus, K. Kowalska], 3

Batrachocottus baicalensis (Dybowski, 1874): Jezioro Bajkał Dybowski Godlewski [Cottus baicalensis Dybowski], 2

Leocottus kesslerii (Dybowski, 1874): Jeziorko w dol. Pachabickiej nad Bajk. [Cottus kesslerii Dybowski], 1

Family: **Cyprinidae** Rafinesque, 1815

Acheilognathus asmussii (Dybowski, 1872): jez. Chanka Dybowski [Devario asmussii Dybowski], 2

Chanodichthys erythropterus (Basilewsky, 1855): 1869 Jez. Chanka Syberia B. Dybowski [Culter erythropterus, K. Kowalska], 1

Chanodichthys mongolicus (Basilewsky, 1855): 1869 Jez. Chanka Mandżuria B. Dybowski [Culter mongolicus], 1; 1869 Jez. Chanka Mandżuria B. Dybowski [Culter rutilus Dybowski], 2

Chanodichthys erythropterus (Basilewsky, 1855): 1869 Jez. Chanka Syberia B. Dybowski [Erythroculter erythropterus, M. Gąsowska], 1

Elopichthys bambusa (Richardson, 1845): 1870 rz. Ussuri Dybowski [Nasus dahuricus Basilewsky], 1

Gobio gobio (Linnaeus, 1758): rz. Irkutsk Syberia Dybowski [Gobio fluviatilis], 4; rz. Onon Syberia Dybowski [Gobio fluviatilis], 2

Hemibarbus labeo (Pallas, 1776): Jez. Chanka, Syberia, Dybowski [Gobiobarbus labbeo], 1; Dorzecze Amuru Dybowski [Hemibarbus labeo], 1

Hypophthalmichthys molitrix (Valenciennes, 1844): jez. Chanka Mandżuria Dybowski [Cephalus mantschuricus] 1

Megalobrama mantschuricus (Basilewsky, 1855): 1869 jez. Chanka Dybowski [Megalobrama skolkovii Dybowski, 1872], 2

Megalobrama terminalis (Richardson, 1846): 1869 jez. Chanka Dybowski [Megalobrama terminalis], 1; rz. Ussuri 1869 Dybowski [Parabramis terminalis Richardson K. Kowalska], 1

Parabramis pekinensis (Basilewsky, 1855): 1869 jez. Chanka Dybowski, 1

Pseudaspius brandtii (Dybowski, 1872): Dybowski 1869 jez. Chanka Mandżuria [Telestes brandtii Dybowski], 1; Wybrzeże M. Japońskiego Dybowski i Godlewski, 2; Wybrzeże Morza Japońskiego Dybowski i Godlewski [Leuciscus taczanowskii Steindachner, 1881], 1

Rutilus rutilus (Linnaeus, 1758): 1870 jez. Bajkał Dybowski [Rutilus lacustris], 1

Sarcocheilichthys sinensis Bleeker, 1871: Dybowski 1869 rz. Amur [Sarcochilichthys sinensis], 1

Family: **Esocidae** Rafinesque, 1815

Esox lucius Linnaeus, 1758: 1867 rz. Onon Syberia B. Dybowski [Esox lucius], 1

Family: **Gadidae** Rafinesque, 1810

Eleginus nawaga (Walbaum, 1792): 1869 zatoka Possjet Dybowski [Eleginus navaga Pall., K. Kowalska], 1

Family: **Gasterosteidae** Bonaparte, 1831

Pungitius pungitius (Linnaeus, 1758): Morze Japońskie Dybowski, Godlewski [Pungitius pungitius, Steindachner], 4

Pungitius sinensis (Guichenot, 1869): Morze Japońskie Dybowski, Godlewski [Pungitius sinensis, Steindachner], 9

Family: **Hemiramphidae** Gill, 1859

Hemiramplus sp.: 1869 Mare Japonicum Dybowski, 1

Hyporhamphus sajori (Temminck et Schlegel, 1846): 1869 Morze Japońskie Dybowski [M. Gąsowska], 1

Family: **Monacanthidae** Nardo, 1843

Stephanolepis cirrhifer (Temminck et Schlegel, 1850): 1870 Atlantyck Dybowski [Stephanolepis cirrhifer (Schlegel) M. Gąsowska], 1

Family: **Monocentridae** Gill, 1859

Monocentris japonica (Houttuyn, 1782): M. Japońskie Dybowski, Godlewski [Gasterosteus japonicus], 12

Family: **Osmeridae** Regan, 1913

Hypomesus olidus (Pallas, 1814): Morze Japońskie Dybowski, Godlewski [1973-1975, Mesopus olidus Pall., Steindachner], 6

Family: **Percidae** Rafinesque, 1815

Perca fluviatilis Linnaeus, 1758: Bajkał Dybowski, 1

Family: **Petromyzontidae** Bonaparte, 1831

Lampetra fluviatilis (Linnaeus, 1758): 1870 Amur Dybowski, 1

Lampetra planeri (Bloch, 1784): 1868 Dauria Dybowski [*Petromyzon planeri* Bl.], 3

Lethenteron camtschaticum (Tilesius, 1811): 1870 Amur Dybowski [*Petromyzon ernstii* Dybowski, 1872], 1

Family: **Salmonidae** Jarocki or Schinz, 1822

Brachymystax lenok (Pallas, 1773): 1869 rzeka Amur Dybowski [*Salmo coregonoides*], 1; 1868 rzeka Onon Dybowski [*Salmo coregonoides*], 2

Coregonus sp.: 1869 rz. Onon Dybowski, 1

Coregonus autumnalis (Pallas, 1776): 1870 J. Bajkał B. Dybowski [M. Gąsowska] 6

Coregonus chadary Dybowski, 1869: 1868 rz. Onon Syberia B. Dybowski [M. Gąsowska], 1

Coregonus lavaretus (Linnaeus, 1758): 1868 rz. Onon Syberia Dybowski, 3

Coregonus migratorius (Georgi, 1775): 1870 jez. Bajkał Dybowski [*Coregonus omul* (Pall)], 2

Family: **Sebastidae** Kaup, 1873

Sebastes pachycephalus Temminck et Schlegel, 1843: Morze Japońskie Dybowski, Godlewski [Steindachner], 4

Sebastes taczanowskii Steindachner, 1880: Mare Japonicum Dybowski, Godlewski [Steindachner], 5

Family: **Stichaeidae** Gill, 1864

Ernogrammus hexagrammus (Schlegel, 1845): *Stichaeus enneagrammus* Kner, Morze Japońskie Dybowski Godlewski [det. Steindachner], 6

Opisthocentrus ocellatus (Tilesius, 1811): *Opisthocentrus reticulatus* Steindachner, Morze Japońskie Dybowski Godlewski [*Opisthocentrus reticulatus* Steindachner, 1881], 11

Pholidapus dybowskii (Steindachner, 1880): Morze Japońskie Dybowski, Godlewski [*Centronotus dybowskii* Steindachner, 1880], 2

Family: **Triakidae** Gray, 1851

Mustelus manazo Bleeker, 1854: 1866 Morze Japońskie Dybowski, 1

Class: **Reptilia** Laurenti, 1768

Elaphe dione (Pallas, 1773): Sibiria Orientalis Dybowski B., 1, 73560; Possiet (Posjet) Dybowski B., 1, 73565; Dauria Darasuń 1869 Dybowski B., Godlewski W., 1, 73618; 1869 Dybowski B., 1, 73580, [*Elaphe dione* (Pallas, 1773)]

Elaphis schrenckii Str.: Possiet (Posjet) 1869 Dybowski B., 1, 73550, [*Elaphe schrenckii* Strauch, 1873]

Pelamis bicolor Daudin, 1803: Possiet (Posjet) 1869 Dybowski B., 1, 73703, [*Hydrophis platurus* (Linné, 1766)]

Pelias berus Merr.: Syberia wschodnia Kultuk Dybowski B. Godlewski W., 5, 73667, 73668, 73674, 73672, 73732; Possiet (Posjet) Dybowski B. Godlewski W., 1, 73679, [*Vipera berus* (Linnaeus, 1758)]

Trigonocephalus bloomhofii T. et S.: Port Strietok Dybowski B., 1, 73719; Possiet (Posjet) 1869 Dybowski B., 3, 73710, 73721, 73722, [*Gloydus blomhoffii* (Boie, 1826)]

Trigonocephalus intermedius Str.: Syberia wschodnia Jez. Kos-Goiz Dybowski B., Godlewski W., 1, 73711, [*Gloydus intermedius* (Strauch, 1868)]

Tropidonotus vibakari Bag.: Possiet (Posjet) 1869 Dybowski B., 1, 73314, [*Hebius vibakari* (Boie, 1826)]

Tropidonotus natrix Boie, 1827: Gub. Saratowska Beyer K., 1, 73307; Saratów 1865 Beyer K., 1, 73319, [*Natrix natrix* (Linnaeus, 1758)]

Class: **Aves** Linnaeus, 1758

JAJA

Anthus agilis Sykes, 1832: Kamczatka Dybowski B., 5, 49002–49006; Dauria Dybowski B., Parvex A., 5, 49007–49011; Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 4, 49019–49022

Accipiter nisus (Linnaeus, 1758): Sibir or. Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 5, 46070–46074

Accipiter virgatus (Temminck, 1822): Sinus Abrek Dybowski B., Godlewski W., 5, 46101–46105

Acrocephalus arundinaceus orientalis (Linnaeus, 1758): Argun Sibir or. 1873 Dybowski B., Godlewski W., 7, 50501–50504, 50510–50512; Sidemi Kalinowski J., 4, 50505–50508

Acrocephalus maackii (Schrenck, 1860): Argun Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 10, 50560–50569

Acrocephalus ochotensis Stejneger, 1883: Kamczatka Dybowski B., 3, 50577–50579

Aegialitis fluviatilis Brehm, 1830: Dauria, 3, 50736–50738

Aix galericulata (Linnaeus, 1758): Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 3, 51504–51506

Alauda arvensis Linnaeus, 1758: Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 3, 48313, 48314, 48362; Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 6, 4836–48368

Alcedo bengalensis Gmelin, 1788: Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 4, 46648–46651

Alcedo bengalensis Gmelin, 1788: Argun, Sibir or. 1873 Dybowski B., Godlewski W., 4, 46652–46655

Anas grandis Gmelin, 1789: Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 3, 51508–51010

Anas platyrhynchos Linnaeus, 1758: Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 11, 51643–51675; Dauria 16.06.1868 Dybowski B., Godlewski W., 6, 51663–51668

Anser fabalis (Latham, 1787): Dauria 1867, 1, 51513

Anthus agilis Sykes, 1832: Darasun Sibir or., 17, 48992–49001, 49012–49018

Anthus richardi Vieillot, 1818: Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 4, 49058–49061; Darasun Sibir or., 10, 49048–49057

Anthus spinoletta (Linnaeus, 1758): Kiachta Sibir or., 2, 49046, 49047

Aquila chrysaetos Linnaeus, 1758: Argun, 1, 50796

Aquila clanga Pallas, 1811: Argun, 1, 46289

Aquila pomarina Brehm, 1831: Kalinowski J., 1, 46266

Arundinax aedon (Pallas, 1776): Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 7, 50612–50618; Darasun Dybowski B., Godlewski W., 15, 50619–50633

Asio flammeus (Pontoppidan, 1763): Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 4, 46536–46539; Dauria Dybowski B., Parvex A., 7, 46540–46546

Asio otus (Linnaeus, 1758): Dauria Bulduralaj 17.05.1867 Dybowski B., Parvex A., 3, 46529–46531; Dauria Bulduralaj 8.05.1867 Dybowski B., Parvex A., 2, 46533, 46534

Astur gentilis (L.): Dauria Darasun 3.05.1867, 1, 46259

Brachyrhamphus sp.: Ins. Miedna 1882 Dybowski B., 1, 49591

Bubo bubo (Linnaeus, 1758): Dauria 12.04.1867, 1, 46560

Bubo bubo sibiricus (Gloger, 1833): Argun, Sibir or Dybowski B., Godlewski W., 6, 46493–46500

Buteo aquilinus Blyth, 1845: Aksza, Sibir or. 20.05.1872 Dybowski B., Godlewski W., 2, 46181, 46182

Buteo hemilasius Temminck et Schlegel, 1844: Argun, 5, 46167–46171, 3, 46172, 3, 46173, 3, 46174

- Butorides stagnatilis*** (Gould, 1848): Ussur, wyspy rzeki Sidemi 05.1883 Jankowski M., 8, 51294–51301
- Caprimulgus jotaka*** Temminck et Schlegel, 1845: Dauria Darasun 14.06.1868 Dybowski B., Godlewski W., 2, 46626, 46627
- Casarca casarca*** (Linnaeus, 1768): Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 10, 51622–51631
- Chlidonias leucopterus*** (Temminck, 1815): Sibir Argun Dybowski B., Godlewski W., 13, 50927–50939
- Ciconia boyciana*** Swinhoe, 1873: Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 1, 51902
- Circus melanoleucos*** (Pennant, 1769): Aksza, Sibir or. 25.06.1872 Dybowski B., Godlewski W., 4, 46229–46232; Dauria 1866 Dybowski B., Parvex A., 2, 46233, 46234; Darasun, Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 3, 46235–46237
- Circus spilonotus*** Kaup, 1847: Aksza, Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 3, 46191–46193; Dauria 1866 Dybowski B., Parvex A., 4, 46194–46197; Argun, Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 8, 46198–46205
- Columba domestica*** Gmelin, 1789: Dauria Dybowski B., Parvex A., 4, 51478–51481
- Columba rupestris*** Pallas, 1811: Sibir or. Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 7, 51471–51477
- Corvus corax*** Linnaeus, 1758: Kultuk Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 4, 47232–47235; Kamczatka 1882 Dybowski B., 2, 47236, 47237; Ussol Sibir or, 2, 47238, 47239
- Corvus corone orientalis*** Eversmann, 1841: Kultuk Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 5, 47208–47212; Kamczatka Dybowski B., 10, 47213–47222; Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 6, 47273–47278; Kamczatka 1883 Dybowski B., 6, 47279–47284; Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 5, 47285–47289
- Corvus pastinator*** Gould, 1845: Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 10, 47315–47324
- Coturnix muta*** Dybowski et Parvex, 1868 nomen nudum: Sibir or. Darasun Dybowski B., Godlewski W., 20, 46858–46877; Sibir Dauria, 2, 46951, 46950
- Coturnix*** sp.: Sidemi Jankowski M., nescoriensis, 52, 45991–46046
- Cuculus canorus*** Linnaeus, 1758: Sibir or. Aksza 1872 Dybowski B., Godlewski W., 5, 46771–46773
- Cyanopica cyanus*** (Pallas, 1776): Aksza sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 7, 47444–47450; Dauria Onon 1868 Dybowski B., Godlewski W., 6, 47451–47456
- Cygnopsis cygnoides*** (Linnaeus, 1758): Kamczatka 1882 Dybowski B., 1, 51650; Sibir or. Argun Dybowski B., Godlewski W., 9, 51600–51608; Sidemi Kalinowski J., 1, 51621
- Cypselus pacificus*** (Latham 1801): Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 5, 46606–46610; Dauria 14.07.1868, 3, 46603–46605

- Dafila acuta*** (Linnaeus, 1758): Sibir or. Argun Dybowski B., Godlewski W., 6, 51728–51734; Kamczatka 1882 Dybowski B., 3, 51694–51696; Olengui Dybowski B., Godlewski W., 8, 51697–51704
- Dryobates minor*** (Linnaeus, 1758): Dauria Darasun 1868 Dybowski B., Godlewski W., 4, 46681–46684
- Emberiza aureola*** Pallas, 1773: Darasun, Sibir or. Dybowski B., Parvex A., 14, 48094–48107; Sidemi 1885 Kalinowski J., 4, 48090–48093
- Emberiza cioides*** Brandt, 1843: Dauria Onon 1868 Dybowski B., Godlewski W., 2, 48149, 48150
- Emberiza elegans*** Temminck, 1835: Fl. Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 2, 48156, 48157
- Emberiza fucata*** Pallas, 1776: Sibir or. 1869 Dybowski B., Godlewski W., 1, 48155
- Emberiza leucocephalos*** Gmelin, 1771: Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 10, 48072–48081; Darasun Sibir or. Dybowski B., Parvex A., 7, 48082–48088
- Emberiza rutila*** Pallas, 1776: Darasun, Sibir or Dybowski B., Godlewski W., 2, 48158, 48159
- Emberiza spodocephala*** Pallas, 1776: Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 14, 48135–48148
- Enneoctonus tigrinus*** Drapier, 1828: Sinus Abrek Dybowski B., Godlewski W., 5, 49240–49244
- Erythrina erythrina*** (Pallas, 1770): Kamczatka Dybowski B., 4, 47658–47661; Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 4, 47662, 4, 47663, 4, 47664, 4, 47665
- Eunetta falcata*** (Georgi, 1775): Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 5, 51676–51680; Sibir or. Argun Dybowski B., Godlewski W., 7, 51684–51690
- Falco subbuteo*** Linnaeus, 1758: Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 5, 46420–46424
- Falco tinnunculus japonensis*** Ticehurst, 1929: Dauria Daraum 1867 Dybowski B., Parvex A., 4, 46409–46412; Sibir or. 1872 Dybowski B., Parvex A., 3, 46413–46415
- Falco tinnunculus*** Linnaeus, 1758: Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 4, 46392–46395; Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 5, 46396–46400
- Fulica atra*** Linnaeus, 1758: Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 6, 51250–51255; Sibir or. Kutluk 1870 Dybowski B., Godlewski W., 6, 51241–51246
- Gallus domesticus*** (Linnaeus, 1758): Sina Dybowski B., 3, 45987–45989
- Halcyon pileata*** (Boddaert, 1783): Korea 1.06.1887 Kalinowski J., 5, 50756–50760
- Haliaeetus albicilla*** (Linnaeus, 1758): Kutluk Sibir or. 1870 Dybowski B., Godlewski W., 2, 46303, 46304; Kutluk Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 2, 46307, 46308; Argun, 4, 46292–46310
- Hippolais caligata*** (Lichtenstein, 1823): Darasun Sibir or. 1867 Dybowski B., Parvex A., 2, 49877, 49878

- Hirundo erythrogaster* Boddaert, 1783: Daria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 2, 49455, 49456
- Hirundo gutturalis* Scopoli, 1786: Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 2, 49453, 49454
- Hirundo tytleri* Jerdon, 1864: Kamczatka 1871 Dybowski B., 6, 49435–49440
- Ixobrychus eurhythmus* (Swinhoe, 1873): Sibir or. Argun 1873 Dybowski B., Godlewski W., 4, 51884–51887
- Lagopus lagopus* (Linnaeus, 1758): Kamczatka 1883 Dybowski B., 2, 51330, 51339
- Lanius cristatus phoenicuroides* (Schalow, 1875): Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 5, 49173–49177; Aksza Sibir 1872 Dybowski B., Godlewski W., 4, 49178–49181; Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 8, 49182–49189; Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 6, 49190–49195
- Lanius tigrinus* Drapiez, 1828: Sin. Abrek Dybowski B., Godlewski W., 2, 49227, 49228
- Locustella certhiola* (Pallas, 1811): Kamczatka Dybowski B., 5, 50596–50600; Darasun Sibir or. 1867 Dybowski B., Parvex A., 2, 51261, 51262; Argun Sibir or. 1873 Dybowski B., Godlewski W., 6, 50601–50606
- Lyrurus tetrrix* (Linnaeus, 1758): Dauria 1868 Dybowski B., Parvex A., 4, 51320–51323
- Melanitta* sp.: Bering Dybowski B., 3, 50970–50972
- Melanocorypha mongolica* (Pallas, 1776): Sibir or. (Argun) 1873 Dybowski B., Godlewski W., 10, 48434–48443
- Mergellus albellus* (Linnaeus, 1758): Dauria Onon Dybowski B., Godlewski W., 4, 51579–51582; Sibir or. Argun Dybowski B., Godlewski W., 6, 51583–51588
- Mergus merganser* Linnaeus, 1758: Sibir or. Kultuk 1869 Dybowski B., Godlewski W., 4, 51568–51571; Sibir or., 3, 51565–51567
- Mergus serrator* Linnaeus, 1758: Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 7, 51572–51578; Ins. Beringi 1882 Dybowski B., 3, 51590–51592
- Milvus govinda* Sykes, 1832: Argun Dybowski B., Godlewski W., 4, 46356–46359; Dauria Dybowski B., Parvex A., 3, 46360–46362
- Milvus melanotis* (Gray, 1831): Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 2, 46350, 46351; Dauria Dybowski B., Parvex A., 3, 46352–46354; Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 1, 46355
- Motacilla baicalensis* Swinhoe, 1871: Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 7, 48843–48849; Darasun Sibir or. Dybowski B., Parvex A., 9, 48850–48858
- Motacilla citreola* Pallas, 1776: Kultuk 1870 Dybowski B., Godlewski W., 8, 48859–48866
- Motacilla flava* Linnaeus, 1758: Dauria Argun Dybowski B., Godlewski W. [borealis Sundev.], 19, 48822–48840; Kamczatka 1871 Dybowski B., 5, 48811–48816
- Motacilla kamtschatica* Dybowski, 1883: Kamczatka 1871 Dybowski B., 5, 48885–48887
- Motacilla lugens* Gloger, 1829: Kamczatka Dybowski B., 3, 48875–48877; Litus mari Japonici Dybowski B., Godlewski W., 5, 48878–48882

- Muscicapa cinerea*** (Cassin, 1857): Kultuk Sibir or. 1870 Dybowski B., Godlewski W., 6, 49297–49302
- Nyroca baeri*** (Salvadori, 1895): Sibir or. Argun Dybowski B., Godlewski W., 3, 51526–51528
- Nyroca fuligula*** (Linnaeus, 1758): Sibir or. Argun Dybowski B., Godlewski W., 6, 51739–51744
- Nyroca marila*** (Linnaeus, 1761): Ins. Beringi 1881 Dybowski B., 12, 51536–51547
- Nyroca*** sp.: Kamczatka Bolszerek 1882 Dybowski B., 1, 4 51551–51554
- Oenanthe isabellina*** (Temminck, 1829): Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 3, 50390–50392
- Oenanthe oenanthe*** (Linnaeus, 1758): Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 4, 50357; 4, 50358; Dauria Darasun Dybowski B., Parvex A., 10, 50359–50368; Koltouk Baical mer Dybowski B., Godlewski W., 7, 50369–50375; Sibir or. Aksza 1872 Dybowski B., Godlewski W., 4, 50436–50439
- Oriolus acrorhynchus*** Vigors, 1831: H. Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 2, 49295, 49296
- Otis dybowskii*** Taczanowski, 1874: Dauria Darasun 1868 Dybowski B., Godlewski W., 7, 45954–45963; Sibir or. Argun Dybowski B., Godlewski W., 3, 45956, 3, 45957, 3, 45958
- Parus cyanus*** (Pallas, 1770): Dauria Onon Dybowski B., Godlewski W., 5, 50717–50721
- Passer domesticus*** (Linnaeus, 1758): Darasun Sibir or. Dybowski B., Parvex A., 5, 47758–47762
- Passer montanus*** (Linnaeus, 1758): Darsun Sibir or. Dybowski B., Parvex A. 21, 47782–47813
- Perdix barbata*** Verreaux et Des Murs, 1863: Sibir or. Darasun Dybowski B., Godlewski W., 5, 46915–46919; Sibir or. Aksza 1872 Dybowski B., Godlewski W., 11, 46898–46909; Sibir or. Darasun Dybowski B., Parvex A., 5, 46910–46914; Sibir or. Aksza 1873, 2, 46920, 46921
- Petronia brevirostris*** Taczanowski, 1874: Argun Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 14, 47735–47748
- Phalacrocorax*** sp.: Ins. Beringi Dybowski B. [bicristatus], 4, 51928–51931
- Phalacrocorax carbo*** (Linnaeus, 1758): Sibir or. Argun Dybowski B., Godlewski W., 9, 51909–51917
- Phaleris psittacula*** (Pallas, 1769): Ins. Miednaia 1882 Dybowski B., 1, 49593
- Phasianus torquatus*** Gmelin, 1789: Sidemi 22.05.1887 Jankowski M., 6, 51235–51240
- Phoenicurus aureus*** (Pallas, 1776): Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 3, 50246–50248; Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 7, 50249–50255; Dauria Argoun Dybowski B., Godlewski W., 2, 50256, 50257; 6, 50260–50265; H. Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 2, 50258, 50259; Ussole Sibir or., 4, 50242–50245

- Phoenicurus phoenicurus*** (Linnaeus, 1758): Sibir or. 1869 Dybowski B., Godlewski W., 3, 50223–50225; Kultuk Sibir or. 1870 Dybowski B., Godlewski W., 3, 50226–50228
- Phylloscopus fuscatus*** (Blyth, 1842): Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 10, 49818–49827
- Phylloscopus occipitalis coronatus*** (Blyth, 1845): Kultuk Sibir or. 1870 Dybowski B., Godlewski W., 1, 49817; Kultuk Sibir or., 6, 49811–49816
- Phylloscopus proregulus*** (Pallas, 1811): Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 1, 49835
- Pica bactriana*** Bonaparte, 1850: Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 6, 47399–47404; 13, Kamczatka 1882 Dybowski B., 13, 47405–47416; Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 6, 47417–47422; Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 3, 47423–47425; Kamczatka 1883 Dybowski B., 4, 47426–47429
- Pica*** sp.: Sidemi Kalinowski J. [caudata japonica], 8, 47431–47430
- Picus canus*** Gmelin, 1788: Sidemi Kalinowski J., 8, 46730–46737
- Plectrophenax nivalis*** (Linnaeus, 1758): Kamczatka Dybowski B., 3, 48171–48173; Sibir or. Tschukotsk, 1, 48174
- Porzana pusilla*** (Pallas, 1776): Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 4, 51138–51141; Sibir or. Argun Dybowski B., Godlewski W., 4, 51182–51185; Kultuk, 5, 51142–51146
- Prunella montanella*** (Pallas, 1776): Kultuk Sibir or. 1870 Dybowski B., Godlewski W., 5, 49555–49559
- Querquedula*** sp.: Dauria Dybowski B., Godlewski W. [formosa], 6, 51777–51782
- Querquedula crecca*** (Linnaeus, 1758): Dauria Dybowski B., Godlewski W., 7, 50820–50826
- Querquedula querquedula*** (Linnaeus, 1758): Ins. Beringi Dybowski B., 15, 50842–50875
- Rallina*** sp.: Kraj Połudn. Ussuryjski 31.05.1883 Jankowski M. [mandarina Swinh.], 3, 51179–51181
- Rallus indicus*** Blyth, 1849: Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 4, 51171–51174
- Riparia riparia*** (Linnaeus, 1758): Dauria Darasun Dybowski B., Parvex A., 5, 49421–49425
- Rissa brevirostris*** (Bruch, 1853): Ins. Beringi Dybowski B., 1, 50947
- Saxicola torquatus indicus*** (Blyth, 1847): Darasun Sibir or. 1867 Dybowski B., Parvex A., 6, 50349–50354; Sidemi 1885 Kalinowski J., 6, 50343–50348
- Simorrhynchus kamtschaticus*** Dybowski 1882: Kamczatka 1882 Dybowski B., 1, 49592
- Sitta uralensis*** Gloger, 1834: Dauria Dybowski B., Parvex A., 6, 48454–48459
- Somateria v-nigra*** Bonaparte et Gray, 1855: Ins. Beringi Dybowski B., 2, 51786, 51787
- Strix*** sp.: Sibir or. 1869 Dybowski B., Godlewski W. [dasypus Bechst], 2, 46525, 46526; Dauria Darasun Dybowski B., Parvex A. [nisoria], 2, 46523, 46524

- Sylvia curruca* (Linnaeus, 1758): Dauria Darasun 1867 Dybowski B., 11, 49780–49790
- Synthliboramphus antiquus* (Gmelin, 1789): Ins. Beringi 1882 Dybowski B., 2, 51092, 51093
- Totanus stagnatilis* Bechstein, 1803: Sibir or. Argun Dybowski B., Godlewski W., 4, 51345–51348
- Tringa couesi* (Ridgway, 1880): Kamczatka 1882 Dybowski B., 3, 51391–51393
- Tringa hypoleucos* Linnaeus, 1758: Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 5, 51364–51368; Sibir or. Aksza 1872 Dybowski B., Godlewski W., 5, 51371–51375; Kamczatka 1882 Dybowski B., 4, 51376–51379; Sibir or. Argun Dybowski B., Godlewski W., 3, 51745–51747
- Triorchis lagopus* (Pontoppidan, 1763): Kamczatka 1882 Dybowski B., 2, 46183, 46184; Dauria Dybowski B., Parvex A., 3, 46187–46189
- Turdus* sp.: Sibir or. Darasun Dybowski B., Godlewski W. [ferrago], 6, 46792–46797; Wyspy n. Sidemi 27.05.1883 Jankowski M., 1, 46791
- Turdus obscurus* Gmelin, 1789: Kultuk Sibir or. 1870 Dybowski B., Godlewski W., 8, 50072–50079
- Turdus pallidus* Gmelin, 1789: H. Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 1, 50070
- Upupa epops* Linnaeus, 1758: Aksza Sibir or. 1872 Dybowski B., Godlewski W., 7, 46568–46574; Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 12, 46591–46602

GNIAZDA

- Alseonax latirostris* (Raffles, 1821): Syberia, Kultuk 1870 Dybowski B., Godlewski W., 45562
- Cyanopoliis cyanus* (Pallas, 1776): Syberia, Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 45594
- Phylloscopus plumbeitarsus* Swinhoe, 1861: Syberia Dybowski B., 45618

WYPCHANE SKÓRKI (BALGI)

- Acanthis flammea* exilipes Coues, 1862: Dauria Dybowski B., Godlewski W., 30167; Dauria Moszyński, 1, 30177; Ins. Beringi Dybowski B., 30200, 30205; Kamczatka 09.1882 Dybowski B., 1, 30166; Lac. Baikal Dybowski B., 30132; Syberia wsch. Kultuk 1869 Dybowski B., Godlewski W., 30188
- Acanthis intermedius* Dybowski, 1883: Dauria 1873 Dybowski B., Godlewski W., 30078; Ile da Bering Dybowski B., 34189
- Acanthis linaria* (Linnaeus, 1758): Amuria Sidemi 20.01.1882 Jankowski M., 30005, 30012, 30016, 30020, 30074; Kamczatka Dybowski B., 30013–30015, 30021, 30023; Kamczatka Dybowski B., 30031, 30076; Syberia Dybowski B., 30001, 30026; Amuria, Sidemi Jankowski M. [holbolli (Brehm)], 30003, 30009; Dauria Dybowski B., Godlewski W. [holbolli (Brehm)], 30060; Ins. Beringi Dybowski B. [holbolli (Brehm)], 30006, 30008, 30039; Irkuck Dybowski B., Godlewski W. [holbolli (Brehm)], 30070; Sibir or. Kultuk, jez. Bajkał Dybowski [B. holbolli (Brehm)], 30059

- Accipiter gentilis* (Linnaeus, 1758): Amuria, Troickoj 15.03.1884 Kalinowski J., 399; Amuria, Sidemi 24.01.1885 Kalinowski J., 395
- Accipiter nisus* (Linnaeus, 1758): Amuria 05.10.1884 Kalinowski J., 164; Amuria 16.10.1886 Jankowski M., 174; Amuria, Rzeka Sungucz 09.05.1884 Kalinowski J., 280; Bajkal 01.09.1870 Dybowski B., Godlewski W. 175; Ins. Ascold 09.04.1879 Jankowski M., 194; Kamczatka Dybowski B., 239; Korea 03.03.1887 Kalinowski J., 297; Korea Seul 06.12.1885 Kalinowski J., 286; Korea Seul 08.01.1886 Kalinowski J., 288
- Accipiter nisus nisosimilis* (Tickell, 1833): Dauria, Darasun 1868 Dybowski B., Godlewski W., 279; Transbaic 29.04.1896, 225
- Accipiter nisus pallens* Stejneger, 1893: Kamczatka 11.11.1879 Dybowski B., 186
- Accipiter vibratus gularis* (Temminck, 1822): Amuria, Sidemi 31.05.1885 Jankowski M., 320; Amuria, Sidemi 24.05.1884 Jankowski M., 329; Dauria, Darasun 1867 Dybowski B., Godlewski W., 307; Sibir or. Kultuk, Bajkal 04.06.1869 Dybowski B., Godlewski W., 305; Sinus Abrek Dybowski B., Godlewski W., 315, 316
- Accredula caudata* (Linnaeus, 1758): Amuria Sidemi 27.12.1883 Kalinowski J., 8091; Amuria Sidemi 19.01.1885 Kalinowski J., 8093, 8094; Amuria Sidemi 28.03.1886 Jankowski M., 8092, Amuria Sidemi 16.03.1886 Jankowski M., 8109
- Acrocephalus orientalis* (Temminck et Schlegel, 1847): Dauria Dybowski B., Godlewski W., 2742; Sidemi 15.06.1885 Jankowski M., 2743; Sidemi 30.07.1885 Jankowski M., 2844
- Acrocephalus bistrigiceps* Swinhoe, 1860: Amuria Sidemi 17.06.1885, Jankowski M., 2998; Amuria Sidemi 31.05.1885 Jankowski M., 2999; Amuria Sidemi 25.05.1885 Kalinowski J., 3001; Sidemi 30.06.1885 Jankowski M., 2824; Argun Dybowski B., Godlewski W., 2830; Syberia Argun 1873 Dybowski B., Godlewski W., 2826; Syberia Argun Dybowski B., Godlewski W., 3320; Fluss. Sungacza 26.05.1884 Jankowski M., 2997
- Acrocephalus orientalis* (Temminck et Schlegel, 1847): Amuria Sidemi 25.05.1885 Kalinowski J., 2741; Amuria Sidemi 30.07.1885 Jankowski M., 2840, 2841; Sidemi 31.05.1885 Jankowski M., 2739
- Actitis* sp.: Sibir, Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W. [pulveruntus], 29187; Wybrz. Morza Japonskiego 8.10.1874 Dybowski B., Godlewski W. [pulveruntus], 29184
- Actitis brevipes* (Vieillot, 1816): Kamczatka 20.07.1885 Dybowski B., 29183; Amuria Sidemi 22.05.1885 Jankowski M., 29185, 29186; Amuria Sidemi 15.05.1884 Jankowski M., 29188
- Actitis hypoleucos* (Linnaeus, 1758): Amuria Sidemi 21.05.1886 Jankowski M., 29190; Amuria Sidemi 15.05.1885 Jankowski M., 29202; Amuria Sidemi 26.05.1885 Kalinowski J., 29233; Jezioro Bajkal 03.06.1871 Dybowski B., Godlewski W., 29195; Kamczatka Dybowski B., 29196; Korea Seul 10.09.1887 Kalinowski J., 29200; Korea Seul 17.09.1887 Kalinowski J., 29203; Rzeka Argun 18.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 29201; Rzeka Sungacza 26.04.1884 Kalinowski J., 29204

- Aegithalos caudatus kamtschaticus* Domaniewski, 1933: Kamczatka Dybowski B., 8097, 8098, 34157
- Aegithalos caudatus trivirgatus* (Temminck, Schlegel, 1848): Korea 16.12.1886 Kalinowski J., 8111
- Alauda arvensis* Linnaeus, 1758: Amuria Sidemi 14.03.1885 Jankowski M., 19427; Amuria Sidemi 09.10.1884 Kalinowski J., 19431; Amuria Sidemi 24.03.1886 Jankowski M., 19438; Amuria Sidemi 8.03.1886 Jankowski M., 19449; Amuria Sidemi 12.03.1885 Kalinowski J., 19478; Amuria Sidemi 12.03.1885 Kalinowski J., 19566; Amuria Sidemi 4.03.1886 Jankowski M., 19557; Amuria Sidemi 9.03.1886, Jankowski M., 19558; Dauria Arguń 29.03.1873 Dybowski B., Godlewski W., 19568; Kamczatka Dybowski B., 19470, 19477; Korea 06.03.1887 Kalinowski J., 19434; Korea Siuł 14.04.1886 Kalinowski J., 19556; Morze Japońskie zat Abrek 10.04.1873 Dybowski B., Godlewski W., 19574; Morze Japońskie zat. Abrek 5.04.1875 Dybowski B., 19429; wyrz. morza Japońskiego zat. Abrek 18.04.1875 Dybowski B., Godlewski W., 19484; Rzeka Sanguczka 31.03.1884 Kalinowski J., 19394; rzeka Sanguczka 06.04.1884 Kalinowski J., 19564; Syberia 19463, 19465, 19471, 19577, 19578, 19579, 19580, 19464; Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 19443
- Alcedo bengalensis* Gmelin, 1788: Dauria Arguń 24.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 24133; Dauria, Arguń Dybowski B., Godlewski W., 24135
- Anas crecca* Linnaeus, 1758: Amuria rzeka Sungacza 16.04.1884 Kalinowski J. 30532; Kamczatka Dybowski B., 30541
- Anas falcata* (Georgi, 1775): Amuria Sidemi 12.04.1885 Kalinowski J., 30514
- Anas penelope* Linnaeus, 1758: Kamczatka Dybowski B., 30525, 30527
- Anas poecilorhyncha zonorhyncha* Forster, 1781: Korea Kalinowski J., 20513
- Anas querquedula* Linnaeus, 1758: Rzeka Sungacza 02.05.1884 Kalinowski J., 30588
- Anas strepera* Linnaeus, 1758: Amuria Jankowski M., 30506, 30507
- Anthus* sp.: Dauria Dybowski B., Parvex A., [agilis trivialis], 14189–14191; Kamczatka Dybowski B. [agilis trivialis] 14192, 14199; Korea Seul 11.10.1887 Kalinowski J. [agilis trivialis], 14185; Sidemi Amuria 27.04.1885 Kalinowski J. [agilis trivialis], 14187; Sidemi Amuria 12.05.1885 Kalinowski J. [agilis trivialis], 14188
- Anthus campestris* (Linnaeus, 1758): Rosja Kamczatka Dybowski B., 13893
- Anthus cervinus* (Pallas, 1811): Askold 03.05.1878 Jankowski M., 14198; Sibir or. Cap Tschukolsk, Dybowski B., 13833
- Anthus gustavi* Swinhoe, 1863: Rosja Kamczatka Dybowski B., 13938, 14194
- Anthus richardi* Vieillot, 1818: 04.1887 Kalinowski J., 13899; Rosja Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 14181; Sibir or. 1867 Dybowski B., Godlewski W., 14167; Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 14170; Sibir or. 1868 Dybowski B., Godlewski W., 14175; Dauria Argun Dybowski B., Godlewski W., 34407
- Anthus spinoletta japonicus* Schlegel et Temminck, 1847: Rosja Kamczatka Dybowski B., 13855; Ins. Ascold 21.04.1878 Jankowski M., 13845; Ins. Ascold 03.05.1878 Jankowski M., 13849; Sidemi, Amuria 03.05.1885 Jankowski M., 13828

- Anthus trivialis* (Linnaeus, 1758): Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 13902, 13905
- Aquila clanga* Pallas, 1811: Dauria Dybowski B., Godlewski W., 714; Sibir Kultuk 10.10.1871 Dybowski B., Godlewski W., 715
- Ardetta sinensis* Gmelin, 1789: Amuria Sidemi 05.06.1885 Kalinowski J., 28421; Ascold Jankowski M., 28443
- Arundinax aedon* (Pallas, 1776): Amuria Sidemi 06.06.1885 Kalinowski J., 3043, 3049; Amuria Sidemi 15.06.1885 Jankowski M., 3046; Sidemi 02.06.1883 Jankowski M., 3040; Dauria 18.07.1866 Dybowski B., Parvex A., 3042, 3044
- Asio flammeus* (Pontoppidan, 1763): Amuria Sidemi 24.02.1885 Kalinowski J., 3539; Amuria Sidemi 05.05.1884 Kalinowski J., 3542; Amuria Sidemi 18.11.1883 Kalinowski J., 3536; Kamczatka Dybowski B., 3532
- Asio otus* (Linnaeus, 1758): Amuria 29.03.1884 Kalinowski J., 3517; Amuria Kalinowski J., 3540
- Astur cuculoides* (Swainson, 1837): Korea Kalinowski J., 439; Korea Seul 02.06.1886 Kalinowski J., 445; Korea Seul 19.06.1886 Kalinowski J., 446; Korea Seul 29.07.1897 Kalinowski J., 444
- Bombycilla garrulus* (Linnaeus, 1758): Amuria Sidemi 11.02.1884 Kalinowski J., 12770; Amuria Sidemi 12.03.1885 Kalinowski J., 12772; Kamczatka 17.11.1879 Dybowski B., 12773; Kamczatka 18.11.1879 Dybowski B., 12781
- Bombycilla japonica* (Siebold, 1824): Wladywostok 02.12.1879 Jankowski M., 12808
- Bombycilla phoenicoptera* Temminck, 1828: Ins. Askold 05.1879 Jankowski M., 12806
- Bubo ascalaphus ascalaphus* de Savigny, 1809: Korea Corea Kalinowski J. [*Bubo maximus* Sibb.], 5434
- Bucephala clangula* (Linnaeus, 1758): Korea Ginsan 29.12.1886 Kalinowski J., 31570
- Buchanga leucogenis* Walden, 1870: Chiny 07.05.1887 Kalinowski J., 967
- Butastur indicus* (Gmelin, 1788): Sim. Abrek Dybowski B., Godlewski W., 772
- Buteo hemilasius* Temminck et Schlegel, 1844: Dauria Onon 20.06.1872 Dybowski B., Godlewski W., 540; Dauria, Onon Dybowski B., Godlewski W., 541; Sybir wsch. Kultuk 04.10.1871 Dybowski B., Godlewski W., 539
- Buteo japonicus* (Temminck et Schlegel, 1844): Amuria 14.10.1886 Jankowski M., 558; Dauria Balzina Dybowski B., Godlewski W., 559; Syberia Kultuk 1869 Dybowski B., Godlewski W., 560
- Buteo plumipes* Hodgson, 1845: Korea 13.03.1887 Kalinowski J., 557; Kraj Amurski Kalinowski J., 555
- Butorides striata macrorhyncha* (Gould, 1848): Ussuri 10.07.1878 Dybowski B., Godlewski W., 28465; Amuria Sidemi 02.06.1885 Kalinowski J., 28466
- Calamodyta* sp.: Dauria 1868 Dybowski B., Parvex A., 32191
- Calandrella brachydactyla* (Leisler, 1814): Sybir wsch. Darasun 1868 Dybowski B., Godlewski W., 19539

- Calcarius lapponicus*** (Linnaeus, 1758): Dauria 18.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 16812; Dauria Dybowski B., Parvex A., 16814; Dauria Argun 12.03.1872 Dybowski B., Godlewski W., 16821; Dauria Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 16827; Kamczatka Dybowski B., 16820; Kamczatka 1879 Dybowski B., 16825
- Calidris alpina centralis*** (Buturlin, 1932): Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 29319, 29389
- Calidris alpina sakhalina*** (Vieillot, 1816): Jezioro Bajkal Kultuk 24.05.1870 Dybowski B., 29373, 29461; Kamczatka Dybowski B., 29356
- Calidris alpina schinzii*** (Brehm et Schilling, 1822): Amuria Jankowski M., 29378
- Calidris maritima couesi*** (Ridgway, 1880): W-a Beringa Dybowski B., 29301, 29309, 29311
- Calidris minuta*** (Leisler, 1812): Amuria Sidemi 28.09.1883 Kalinowski J., 29383, 29362, 29369, 29380; Syberia Dybowski B., Godlewski W., 29672
- Calidris pugnax*** (Linnaeus, 1758): Syberia Kultuk Dybowski B., 29530
- Calidris temminckii*** (Leisler, 1812): Amuria Rzeka Sungacza 25.05.1884 Kalinowski J., 29396; Amuria Sidemi 08.10.1883 Kalinowski J., 29396
- Capella gallinago*** (Linnaeus, 1758): Korea Siuł 06.09.1887 Kalinowski J., 28025; Korea Siuł 15.09.1887 Kalinowski J., 28019; Korea Siuł 28.09.1886 Kalinowski J., 28041; Rosja Władywostok 10.09.1883 Kalinowski J., 28023; rzeka Sungacza 02.05.1884 Kalinowski J., 28021; rzeka Sungacza 03.05.1884 Kalinowski J., 28024, 28031; Wyspa Askold 15.05.1879 Jankowski M., 28022
- Capella megala*** Swinhoe, 1861: Amuria Sidemi 29.04.1885 Kalinowski J., 28052; Kultuk Dauria 13.05.1869 Dybowski B., Godlewski W., 34347
- Capella solitaria*** (Hodgson, 1831): Amuria Sidemi 10.12.1886 Jankowski M., 28049; Amuria, Sidemi 13.12.1884 Kalinowski J. 28051; Kamczatka 29.11.1879 Dybowski B., 28058; Syberia Dybowski B., 28050; Syberia wsch. rzeka Chor 20.02.1874 Dybowski B., Godlewski W., 28053; Ussuri 1.05.1874 Dybowski B., Godlewski W., 28004
- Capella stenura*** (Bonaparte, 1831): Amuria Jankowski M., 28009; Amuria rz. Sanguca 11.05.1884 Kalinowski J., 28002; Amuria Sidemi 20.05.1885 Jankowski M., 27998; Corea Seul 06.09.1887 Kalinowski J., 27999
- Caprimulgus europaeus*** Linnaeus, 1758: Sybir or. Dybowski B., Godlewski W., 22951
- Caprimulgus indicus jotaca*** Schlegel et Temminck, 1844: Amuria Sidemi 17.05.1886 Jankowski M., 23256; Dauria Darasuń Dybowski B., Parvex A., 23254
- Carduelis*** sp.: Kamczatka Sapka Kluterskaja 08.1881 Dybowski B., 34190; Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 29740
- Carpodacus*** sp.: Huan-he Przewalski M., 15465
- Carpodacus erythrinus*** (Pallas, 1770): Kamczatka Dybowski B., 15571; Kamczatka Petropawłowsk 17.06.1882 Dybowski B., 15593; Kamczatka Petropawłowsk Dybowski B., 15606; Petropawłowsk 19.06.1882 Dybowski B., 15556; Syberia (Kamczatka) Dybowski B. 15599; Wyspa Askold 07.05.1879 Jankowski M., 15592

- Carpodacus roseus*** (Pallas, 1776): Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 15470; J. Bajkał Kultuk 2.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 15524; Korea Siuł 04.05.1886 Kalinowski J., 15523; Sibir or. Walecki, 15462, 15464; Sidemi, Amuria 22.02.1886 Jankowski M., 15477; Sidemi Amuria 10.12.1884 Kalinowski J., 15463, 15469; Sidemi, Amuria 28.12.1884 Kalinowski J., 15476
- Certhia familiaris*** Linnaeus, 1758: Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 11883; Ins. Ascold 16.10.1876 Jankowski M., 11843; Kiedroma Morze Japońskie 22.03.1885 Kalinowski J., 11849; Ussuri 05.06.1874 Dybowski B., Godlewski W., 11882
- Certhia familiaris orientalis*** Domaniewski, J 1922: Darasun Dauria 1867 Dybowski B., Godlewski W. [daurica], 34368; Amuria Sidemi 07.12.1887 Jankowski M., 34369
- Certhia rossica*** Domaniewski, 1922: Rosja Kultuk Bajkał 06.10.1870 Dybowski B., Godlewski W., 11839
- Cettia canturians*** (Swinhoe, 1860): Sidemi Dauriae 25.05.1885 Kalinowski J., 3109
- Cettia squamiceps*** (Swinhoe, 1863): Sinus Abrek Dybowski B., Godlewski W., 3128
- Cettia* sp.:** Darasun Dauria 1868 Parvex A., 3129; Rosja Jez. Bajkał Kultuk 11.07.1871 Dybowski B., Godlewski W., 3133
- Charadrius* sp.:** W-a Askold Jankowski M., 28946
- Charadrius alexandrinus alexandrinus*** Linnaeus, 1758: Amuria Jankowski M. [cantianus], 28977
- Chaetura caudacuta*** (Latham, 1801): Kraj Amurski Kalinowski J., 22656; Rosja Sibir Jez. Bajkał Kultuk 22.07.1869 Dybowski B., Godlewski W., 22657; Rosja Sybir Dybowski B.; Sybir Dybowski B., 22658
- Charadrius dubius*** Scopoli, 1786: Amuria 18.04.1884 Kalinowski J., 28929; Amuria Sidemi 23.05.1885 Kalinowski J., 28897; Amuria Sidemi 04.06.1885 Kalinowski J., 28913; Korea Seul 08.04.1886 Kalinowski J., 28925; Korea Seul 14.04.1886 Kalinowski J., 28904; Korea Seul 23.06.1887 Kalinowski J., 28898
- Charadrius mongolus*** Pallas, 1776: Amuria Jankowski M., 28994; Korea Kalinowski J., 28990; Syberia Dybowski B., 28989; W. Beringa Dybowski B., 28986
- Charadrius morinellus*** Linnaeus, 1758: Syberia Chamardakan Dybowski B., Godlewski W., 28991
- Charadrius placidus*** J.E. Gray et G.R. Gray, 1863: Amuria Sidemi 11.06.1885 Kalinowski J., 28999; Korea Seul 17.09.1887 Kalinowski J., 28985, 29014
- Chibia hottentottus brevisrostris*** (Cabanis, 1851): China Kalinowski J., 957
- Chlidonias leucopterus*** (Temminck, 1815): Amuria Sidemi 27.05.1885 Kalinowski J., 28237
- Chloris sinica*** (Linnaeus, 1766): Amur 20163; Amuria Sidemi 22.03.1885 Jankowski M., 20153; Amuria Sidemi 27.04.1885 Kalinowski J., 20157; Amuria Sidemi 01.05.1885 Jankowski M., 20167; Amuria Sidemi 29.10.1885 Jankowski M., 20147; Korea Kalinowski J., 20141

- Chloris sinica kawarachiba*** (Temminck, 1836): Kamczatka Dybowski B., 20150; Kamczatka 1879 Dybowski B., 20158; Kamczatka 1881 Dybowski B. 20149; Kamczatka 1884 Dybowski B., 20138
- Chrysomitris spinus*** (Linnaeus, 1758): Ins. Ascold 14.05.1879 Jankowski M., 29862; Korea Seul 27.04.1886 Kalinowski J. 29855, 29857, 29863, 29868; Korea Seul 13.10.1887 Kalinowski J., 29906; Korea Seul 26.12.1885 Kalinowski J., 29861; Mandzuria Dybowski B., Godlewski W., 29953
- Cinclus leucogaster*** Bonaparte, 1850: Lacus Baical Kultuk 31.12.1871 Dybowski B., 6114; Sibir or. Kultuk 20.01.1869 Dybowski B., Godlewski W., 6120; Sibir or. Kultuk 21.01.1869 Dybowski B., Godlewski W., 6136; Syberia Kultuk 28.01.1869 Dybowski B., Godlewski W., 6116; Sibir or. Kultuk 14.03.1869 Dybowski B., Godlewski W., 6134; Sibir or. Kultuk 08.12.1876 Dybowski B., Godlewski W., 6115; Sibir or. Kultuk 28.02.1877 Dybowski B., Godlewski W., 6135; Sibir or. Kultuk 02.03.1877 Dybowski B., Godlewski W., 6140
- Cinclus pallasii*** Temminck, 1820: Amuria Sidemi 13.12.1884 Kalinowski J., 6027, 6023; Kraj Amurski Sidemi 16.12.1884 Jankowski M., 6026; Amuria Sidemi 27.12.1884 Kalinowski J., 6021, 6022; Atomanowka 07.03.1884 Kalinowski J., 6024; Korea 29.11.1886 Kalinowski J., 6015; Mantschuria Ussuri 20.01.1874 Dybowski B., Godlewski W., 6017; Mantschuria Ussuri 20.02.1874 Dybowski B., Godlewski W., 6020, 6028;
- Circus cyaneus*** (Linnaeus, 1766): Dauria Sibir Walecki J., 18; Korea Seul 30.12.1885 Kalinowski J., 124
- Circus melanoleucos*** (Pennant, 1769): Amuria 29.04.1884 Kalinowski J., 51; Dauria 1866/67 Dybowski B., Godlewski W., 49; Kraj Amurski Kalinowski J., 48; Sibir or. jez. Onon Dybowski B., Godlewski W., 55
- Circus spilonotus*** Kaup, 1847: Amur Dybowski B., 40; Dauria Dybowski B., Godlewski W., 41, 44; Dauria, Balzina Dybowski B., Godlewski W., 42
- Clangula hyemalis*** (Linnaeus, 1758): Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 31578
- Coccothraustes coccothraustes*** (Linnaeus, 1758): Daurja 1867 Dybowski B., Parvex A., 20202
- Coccothraustes japonicus*** Temminck et Schlegel, 1848: Amuria 03.12.1884 Kalinowski J., 20262; Amuria Sidemi 16.05.1885 Jankowski M., 20263; Sidemi 14.12.1884 Kalinowski J., 20265; Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A. 20264, 31661
- Columba eversmanni*** Bonaparte, 1856: Tian-Szan, Przewalski M., 25913
- Columba livia*** Gmelin, 1789: Kultuk 1869 Dybowski B., Godlewski W., 25882
- Columba rupestris*** Pallas, 1811: Amuria 06.03.1884 Kalinowski J., 25871; Amuria 05.06.1885 Jankowski M., 25872; Amuria Sidemi 22.12.1884 Kalinowski J., 25865; Korea 18.04.1886 Kalinowski J., 25863; Syberia wsch. Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 25866, 25869; wybrz. M. Japońskiego 13.07.1875 Dybowski B., Godlewski W., 25873
- Copsychus saularis*** (Linnaeus, 1758): China Kalinowski J., 6280

- Corvus corax cornivox*** Taczanowski, 1876: Dauria Dybowski B., Parvex A., 34116
- Corvus corax kamtschaticus*** Dybowski, 1883: Ins. Beringi Dybowski B. 34119, 3747; Kamczatka Dybowski B., 3958, Dybowski B., 34106
- Corvus corax ussurianus*** Taczanowski, 1891: Sidemi 27.01.1885 Kalinowski J. 3957; Sinus Abrek 04.01.1875 Dybowski B., Godlewski W., 34118
- Corvus corone orientalis*** Eversmann, 1841: Amuria Sidemi 13.02.1884 Kalinowski J., 3732; Amuria Sidemi 07.03.1886 Jankowski M., 3933, 3934; Dauria Dybowski B., Parvex A., 3730; Dauria Dybowski B., Godlewski W., 3741; Kiachta Walecki J., 3727; Wladiwostok 16.08.1883 Kalinowski J., 4028
- Corvus frugilegus*** Linnaeus, 1758: Amuria Sidemi 03.04.1886 Jankowski M., 3982; Korea 12.03.1887 Kalinowski J., 3765
- Corvus levaillantii*** Lesson, 1831: Amuria Sidemi 12.03.1886 Jankowski M., 3718; Korea Kalinowski J, 3762; Korea Seul 06.01.1886 Kalinowski J., 3731
- Corvus monedula*** Linnaeus, 1758: Amuria 22.09.1886 Jankowski M., 4069; Amuria Sidemi 24.03.1886 Jankowski M., 4065; Corea Kalinowski J., 4064; Dauria Dybowski B., Parvex A. 4070; Kiachta Walecki J., 4060
- Coturnix coturnix*** (Linnaeus, 1758): Sybir Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 26560, 26568
- Coturnix japonica*** Temminck et Schlegel, 1849: Sidemi Amuria 10.03.1886 Jankowski M., 26540; Amurja Sidemi 29.04.1886 Jankowski M., 26567; Amuria Sidemi 17.05.1886 Jankowski M., 26539; Amurja Sidemi 19.05.1885 Kalinowski J., 26565, 26538; Amuria Sidemi 28.05.1884 Jankowski M. 26535; Amuria Sidemi 05.06.1885 Jankowski M., 26562, 26543; Amurja Sidemi 11.06.1885 Kalinowski J., 26534, 26536; Dauria Darasun Dybowski B., Parvex A., 26572; Korea 17.01.1887 Kalinowski J., 26542
- Crocethia alba*** (Pallas, 1764): Jezioro Bajkal 06.09.1869 Dybowski B., Godlewski W. 29658; Sidemi Amuria 24.09.1884 Jankowski M., 29657; Syberia wschodnia Dybowski B., Parvex A., 29642
- Cuculus himalayanus*** Vigors, 1831: Askold 09.06.1879 Jankowski M., 25560
- Cuculus indicus*** Cabanis et Heine 1862: Kultuk 01.06.1871 Dybowski B., Godlewski W., 25555; Sibir Darasun Dybowski B., Godlewski W., 25553; Wladywostok Jankowski M., 25554
- Cuculus intermedius*** Vahl, 1797: Amuria Sidemi 20.05.1885 Jankowski M., 25561; Amuria Sidemi 08.09.1886 Jankowski M., 25557; Kamczatka 24.06.1883 Dybowski B., 25565; Korea Seul 02.06.1886 Kalinowski J., 25565; Sybir wschodni Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 25574
- Cuculus optatus*** Gould, 1845: Sibir Darasun 1868 Dybowski B., Godlewski W., 25563
- Cyanopoliis cyanea*** (Pallas, 1776): Amuria Sidemi 18.05.1885 Jankowski M., 5591; Amuria Sidemi 26.12.1884 Kalinowski J., 5589; Corea 02.03.1887 Kalinowski J., 5583; Korea 13.03.1887 Kalinowski J., 5593; Dauria Dybowski B., Godlewski W., 5585; Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 5594; rz. Huang-hi sup. Przewalski M., 5595

- Cypselus pacificus*** (Latham, 1801): Dauria Darasuń 1868 Dybowski B., 22697, 22696; Aksza Dybowski B., Godlewski W., 22694; Sin Abrek 1875 Dybowski B., Godlewski W., 22695
- Delichon lagopodum*** (Pallas, 1811): Dauria 1866/67 Dybowski B., Godlewski W., 12419; Morze Japoń. Sinus Abrek Dybowski B., 12394
- Dryobates kamtschatkensis*** (Malherbe, 1860): Rosja Kamczatka Dybowski B., 24878
- Dryobates leucotos leucotos*** (Bechstein, 1802): Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 25014, 25015; Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 25003, 25008
- Dryobates major*** (Linnaeus, 1758): Dauria Dybowski B., Godlewski W., 24946; Kiachta 1862 Walecki J. 24970
- Dryobates mandarinus*** (Malherbe, 1857): Sybir wsch. Dybowski B., 24879
- Emberiza arundinacea*** Gmelin, 1774: Syberia wsch. Kultuk n. Bajkałem 22.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 16630; Syberia wsch. Kultuk, Lac Bajkal 23.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 16650; Syberia wsch. Lac Baical (Kultuk) 26.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 16714; Syberia Wyszynski, 16612; Sybir wsch. Dybowski B., Godlewski W., 16635
- Emberiza aureola*** Pallas, 1773: Kamczatka Dybowski B., 16568, 16579; Sybir Wsch. Dauria Dybowski B., Godlewski W., 16575
- Emberiza chrysophrys*** Pallas, 1776: Dauria Dybowski B., Godlewski W., 16705
- Emberiza cioides*** Brandt, 1843: Dauria 07.10.1872 Dybowski B., Godlewski W., 16652; Dauria 1868 Dybowski B., Parvex A. 16668, 16717; Dauria Kultuk 1869 Dybowski B., Godlewski W., 16654; Ins Ascold 14.04.1879 Jankowski M., 16664; Onon Dauria 02.10.1872 Dybowski B., Godlewski W., 16657; Sibir or. Dauria Onon Dybowski B., Godlewski W. 16704; Sidemi Amuria 26.05.1886 Jankowski M., 16585; Sidemi Amuria 26.06.1885 Jankowski M., 16573; Wybrzeże morza Japonskiego 25.06.1875 Dybowski B., Godlewski W., 16666
- Emberiza elegans*** Temminck, 1836: Amuria-Sidemi 18.04.1885 Jankowski M., 16526; Ascold 14.03.1878 Jankowski M., 16523; Ascold 04.1879 Jankowski M., 16516; Ussuri 00.06.1874 Dybowski B., Godlewski W., 16525
- Emberiza fucata*** Pallas, 1776 : Sidemi 03.05.1884 Jankowski M., 16671; Amuria Sidemi 04.05.1885 Kalinowski J., 16682; Amuria Sidemi 13.06.1885 Jankowski M., 16656; Coreia Seul 29.05.1886 Kalinowski J., 16672; Kraj Amurski Jankowski M. 16659; Mandżuria Dybowski B., Godlewski W., 16691, 16698; Ussuri 05.06.1874 Dybowski B., Godlewski W., 16593
- Emberiza jankowskii*** Taczanowski, 1888: Sidemi Ussuri 09.03.1886 Jankowski M., 33836
- Emberiza pallasi*** (Cabanis, 1851): Amuria Sidemi 05.02.1884 Kalinowski J. 16689; Coreia Siongo 06.03.1887 Kalinowski J., 16679; Dauria Dybowski B., Parvex A., 16669, 16711; Jezioro Kosogot Dybowski B., Godlewski W., 16681; Sybir wsch. 1876 Dybowski B., Godlewski W., 16688, 16692; Sybir wsch. Kultuk 1876 Dybowski B., Godlewski W., 16674, 16675, 16686

- Emberiza pusilla*** Pallas, 1776: Dauria 1866 Dybowski B., Parvex A., 16594, 16637, 16640, 16710; Sibir Kultuk 1876 Dybowski B., Godlewski W., 16699; Sibir Kultuk 1877 Dybowski B., Godlewski W., 16708, 16701; Syberia Wsch. 06.07.1871 Dybowski B., Godlewski W., 16631; Syberia Wsch. 1877 Dybowski B., Godlewski W., 16695
- Emberiza rustica*** Pallas, 1776: Amuria Jankowski M., 16658; Dauria Dybowski B., Godlewski W., 16660; Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 16683; Sibir or. Jez. Bajkal Kultuk 23.04.1869 Dybowski B., Godlewski W. 16663; Jez. Bajkal Kultuk 26.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 16673; Korea Seul 27.10.1887 Kalinowski J., 16677, 16697; Rzeka Mongugaj 23.03.1885 Kalinowski J., 16694; Sidemi 16.03.1886 Jankowski M., 16706; Sidemi Amuria 03.04.1886 Jankowski M., 16670; Sybir wsch. Dybowski B., Godlewski W., 16712
- Emberiza rutila*** Pallas, 1776: Dauria Dybowski B., Parvex A., 16514; Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 16570; Korea Seul 11.05.1887 Kalinowski J., 16569; Sybir wsch. Dybowski B., 16515
- Emberiza schoeniclus*** Linnaeus, 1758: Amuria rz. Sungacza 30.03.1884 Kalinowski J., 16780; Amuria rz. Sungatscha 02.04.1884 Kalinowski J., 16755; Amuria Sidemi 20.03.1885 Jankowski M., 16737, 16758; Sidemi Amuria 22.03.1885 Jankowski M., 16619; Amuria Sidemi 24.03.1885 Jankowski M., 16786; Sidemi 26.03.1885 Jankowski M., 16774; Dauria Kultuk 24.04.1877 Dybowski B., 16766; Kamczatka Dybowski B., 16772, 16773, 16778
- Emberiza spodocephala*** Pallas, 1776: Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 16716; Ussuri Sibir or. 08.10.1873 Dybowski B., Godlewski W., 16690; Korea Seul 03.05.1886 Kalinowski J., 16702; Mandżuria Dybowski B., Godlewski W., 16680, 16684, 16709; Sibir or. 1869 Dybowski B., Godlewski W., 16703; Sibir or. 1876 Dybowski B., Godlewski W., 16676
- Emberiza tristrami*** Swinhoe, 1870: Dauria 1873 Dybowski B., Godlewski W., 16667; Sidemi Amuria 03.05.1885 Kalinowski J., 16693
- Eophona melanura*** Gmelin, 1789: Amuria 21.05.1885 Kalinowski J., 20217; Korea Seul 26.08.1887 Kalinowski J., 20218; Mandżuria 14.06.1875 Dybowski B., Godlewski W., 20219; Mandżuria 03.07.1875 Dybowski B., Godlewski W., 20242
- Eophona personata*** (Temminck et Schlegel, 1847): rz. Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 20215; rz. Ussuri 10.05.1874 Dybowski B., Godlewski W., 20216
- Erythropsiza*** sp.: Mont. Gansa Przewalski M. [mongolica], 15074
- Eurystomus*** sp.: Amuria Sidemi 11.06.1885 Kalinowski J. [colonyx], 24008
- Eurystomus orientalis*** (Linnaeus, 1766): Korea Seul 06.06.1886 Kalinowski J., 23987; Kraj Amurski 09.06.1885 Kalinowski J., 23997; Sidemi Amuria Jankowski M., 23986
- Euspiza variabilis*** Temminck et Schlegel, 1880: Ins. Ascold 13.03.1878 Jankowski M., 16822; Ins. Ascold 17.05.1879 Jankowski M., 16826
- Falco columbarius insignis*** (Clark, 1907): Amuria 04.03.1884 Kalinowski J., 5259; Dauria Moszyński, 5256; Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 5258; Sidemi 12.05.1885 Kalinowski J., 5253

- Falco columbarius pacificus*** (Stegmann, 1929): Amuria 28.09.1883 Kalinowski J., 5255; Korea Kalinowski J., 5124
- Falco japonicus japonicus*** Gmelin, 1788: Korea Kalinowski J., 5299, 5308, 5343; Korea 07.02.1888 Kalinowski J., 5328; Korea 03.01.1888 Kalinowski J., 5361
- Falco peregrinus*** Tunstall, 1771: H. Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 5094; Kamczatka Dybowski B., 5096; Korea 1888 Kalinowski J., 5154; Sybir, Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 5095; W. Beringa 1883 Dybowski B., 5148
- Falco rusticolus grebnitzkii*** (Severtsov, 1885): Kamczatka Cieśn. Beringa Dybowski B., 5140
- Falco subbuteo*** Linnaeus, 1758: Amuria Kalinowski J., 5180; Amuria Kalinowski J., 5207; Sidemi Amuria 23.02.1883 Kalinowski J., 5185; Amuria Sidemi 27.09.1883 Kalinowski J. 5183; Sidemi, Kraj Amurski 21.09.1883 Kalinowski J., 5174; Kraj Amurski Kalinowski J., 5182; Kraj Amurski rzeka Sungacza 26.05.1884 Kalinowski J., 5173; Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 5168; Kamczatka Dybowski B., 5167, 5177, 5181
- Falco subbuteo ussuriensis*** Linnaeus, 1758: Sidemi Amuria 28.05.1886 Jankowski M., 34102
- Falco tinnunculus*** Linnaeus, 1758: Amuria 18.05.1884 Kalinowski J., 5305; Amuria Sidemi 06.12.1883 Kalinowski J., 5329; Corea 23.06.1886 Kalinowski J., 5317; Dauria 1867 Dybowski B., Godlewski W., 5327; Dauria 1861 Walecki J., 5332; Dauria Darasun 1868 Dybowski B., Godlewski W., 5290; Korea Siul 01.07.1886 Kalinowski J., 5321
- Falco vespertinus*** Linnaeus, 1766: Sibir or Ussola Dybowski B., 5393
- Falco vespertinus amurensis*** Linnaeus, 1766: Amuria Kalinowski J., 5388; Amuria 24.05.1884 Kalinowski J., 5390; Amuria 1869 Dybowski B., 5396; Amuria Dybowski B., Godlewski W., 5404; Dauria Arguń 05.11.1872 Dybowski B., Godlewski W., 5398
- Fringilla* sp.:** Amuria Sidemi 06.03.1885 Kalinowski J., 20815
- Fringilla montifringilla*** Linnaeus, 1758: Amuria Sidemi 29.10.1885 Jankowski M., 20982; Ins. Ascold 30.04.1879 Jankowski M., 20915; Korea 06.12.1886 Kalinowski J., 20917; Kraj Amurski Kalinowski J., 20934; rz. Sungacza Amuria 25.04.1884 Kalinowski J., 20921, 20936; Sibir Kamczatka Dybowski B. 20992, 20918, 20932; Sibir or Godlewski W., 20924
- Fulica atra*** Linnaeus, 1758: Sidemi Amuria 21.09.1883 Kalinowski J., 17753, 17773; Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 17765
- Fuligula fuligula*** (Linnaeus, 1758): rz. Sungacza 10.04.1884 Kalinowski J., 31518, 31522; Sidemi 15.04.1885 Kalinowski J., 31514, 31515
- Fulmarus glacialis*** (Linnaeus, 1761): Ins. Beringi Dybowski B., 28417
- Galerida cristata coreensis*** Taczanowski, 1888: Korea Seul 14.01.1886 Kalinowski J., 19652, 33982
- Gallixrex cinerea*** (Gmelin, 1789): Korea Siul 01.07.1886 Kalinowski J., 17795
- Garrulax perspicillatus*** (Gmelin, 1789): Chiny 1887 Kalinowski J., 6475, 6479

- Garrulus glandarius brandti*** Eversmann, 1842: Amuria 1865 Moszyński, 5659; Amuria Sidemi 06.02.1886 Jankowski M., 5752; Amuria Sidemi 03.01.1896 Jankowski M., 5751; Corea 08.01.1886 Kalinowski J., 5656; Korea 07.10.1887 Kalinowski J., 5654; Dybowski B., Parvex A., 5661; Amuria 1865 Moszyński, 5659; 25.04.1869 Moszyński 5748
- Garrulus sinensis*** Swinhoe, 1871: Chiny 1888 Kalinowski J., 5715
- Gelochelidon nilotica*** (Gmelin, 1789): China 28.04.1887 Kalinowski J., 28280
- Geokichla*** sp.: *Geocichla aurea* 1869 Dybowski B., Godlewski W. [*Geocichla aurea*], 3140, 3142, 3143
- Glaucidium cuculoides*** (Vigors, 1830): Chiny 01.04.1887 Kalinowski J., 3467
- Haematopus ostralegus*** Linnaeus, 1758: Amuria Jankowski M., 28745
- Halcyon*** sp.: Korea Kalinowski J. [*coromandelianus*], 24175
- Halcyon pileata*** (Boddaert, 1783): Korea 1886 Kalinowski J., 24177; Wyspa Askold Jankowski M., 24176
- Heirococyx*** sp.: Mandżuria Dybowski B. 1875 [*flaviventris*], 25530, 25531
- Hemichelidon latirostris*** (Raffles, 1821): Sybir Kultuk 08.06.1869 Dybowski B., Godlewski W., 32152
- Hemichelidon sibiricus*** (Gmelin, 1789): Syberia or. Kultuk 30.05.1869 Dybowski B., Godlewski W., 1146; Dauria Onon 20.09.1872 Dybowski B., Godlewski W., 1151
- Henicurus sinensis*** Gould, 1866: China 13.03.1887 Kalinowski J., 6408
- Herbivox*** sp. Temminck et Schlegel, 1845: Sin Abrek Dybowski B., Godlewski W. [*cantans*], 3099, 3103; W. Ascold 13.06.1879 Jankowski M. [*cantillans*], 3106, 3112
- Hetaerornis daurica*** (Swinhoe 1875): Amuria 23.05.1884 Kalinowski J., 17589
- Heteractitis incanus*** (Gmelin, 1789): Korea Kalinowski J., 29205
- Hieraaetus pennatus*** (Gmelin, 1788): Dauria rzeka Arguri Dybowski B., Godlewski W., 742; Sibir Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 740
- Hirundo daurica*** Laxmann, 1769: Dauria Dybowski B., Godlewski W., 12495, 12433; Dauria, Darasun 1868 Dybowski B., Parvex A., 12434, 12438; Korea Seul 10.06.1886 Kalinowski J., 12435, 12436
- Hirundo*** sp.: Kamczatka 1884 Dybowski B., 12535
- Hirundo rustica baicalensis*** Dybowski et Taczanowski, 1884: Sibir or. Kultuk 06.07.1871 Dybowski B., Godlewski W., 34364
- Hirundo rustica gutturalis*** Scopoli, 1786: Sidemi Amuria 29.05.1885 Kalinowski J. 12447; Sidemi Amuria 26.09.1884 Kalinowski J. 12460; Amuria Sidemi 26.04.1886 Jankowski M., 12453; Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 12440; Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 12442; Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 12456; Ins. Askold 18.04.1878 Jankowski M., 12443; Kamczatka Dybowski B., 12461; Kamczatka, Petropawłowsk 04.06.1882 Dybowski B., 12448; Korea Seul 03.05.1880 Kalinowski J., 12449; Korea Seul 14.04.1886 Kalinowski J., 12451; Korea Seul 19.06.1887 Kalinowski J., 12444; Korea Seul 26.06.1887 Kalinowski J.,

- 12446; Sibir or. Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 12441, 12439; Sin. Abrek 43.N. 1876 Dybowski B., Godlewski W., 12452; Syberia Dybowski B., 12445, 12459; Syberia 17.06.1886, 12458
- Hirundo rustica tytleri*** Jerdon, 1864: Kamczatka 10.06.1882 Dybowski B., 12534; Kamczatka Dybowski B., 12537
- Hydroprogne caspia*** (Pallas, 1770): Amuria Jankowski M., 28271
- Hylocichla aliciae*** (Baird, 1858): Sibir, Cap. Czukolskij Dybowski B., 10016
- Jynx torquilla*** Linnaeus, 1758: Dauria 1866 Dybowski B., Parvex A., 25209
- Lagopus albus*** Gmelin, 1789: Kamczatka Dybowski B., 30276, 30277, 30278, 30281, 30282, 30283
- Lagopus lagopus*** (Linnaeus, 1758): Kamczatka Dybowski B., 30284
- Lagopus muta*** (Montin, 1781): Sibir Mont. Baical Dybowski B., Godlewski W., 30308; Syberia Jakuck Dybowski B., 30300, 30302
- Lagopus muta pleskei*** Serebrovski, 1926: Syberia Jakuck Dybowski B., 30304
- Lagopus muta ridgwayi*** Stejneger, 1884: Kamczatka 10.11.1879 Dybowski B., 30313; Wysp. Beringa Dybowski B., 30309, 30310, 30312, 30314, 30315, 30316
- Lagopus muta transbaicalicus*** Serebrovski, 1926: Syberia Montes Baical Dybowski B., Godlewski W., 30301; Syberia Montes Baical 28.06.1876 Dybowski B., Godlewski W., 30306; Syberia Montes Baical 02.07.1876 Dybowski B., Godlewski W., 30307
- Lagopus rupestris*** Gmelin, 1789: Kamczatka Dybowski B., 30317
- Lanius bucephalus*** Temminck et Schlegel, 1845: Korea Seul 15.03.1886 Kalinowski J., 8763; Korea Seul 07.10.1887 Kalinowski J., 8768; Korea Seul 09.10.1887 Kalinowski J., 8762; Simia mar. Japonici Dybowski B., Godlewski W., 8776, 8778; Simia mar. Japonici 04.10.1874 Dybowski B., Godlewski W. 8777; Simia mar. Japonici 15.06.1875 Dybowski B., Godlewski W., 8789
- Lanius cristatus*** Linnaeus, 1758: Amuria Sidemi 09.05.1885 Kalinowski J., 8996; Amuria Sidemi 16.05.1885 Jankowski M., 8993; Askold 04.06.1879 Jankowski M., 9000; Corea Kalinowski J. 9049; Korea Seul 26.05.1886 Kalinowski J., 9002; Korea Seul 26.06.1886 Kalinowski J., 8998; Korea Seul 30.06.1886 Kalinowski J., 8997; Kamczatka Dybowski B., 8982; Kamczatka 18.07.1882 Dybowski B., 8984, 8995
- Lanius excubitor homeyeri*** Cabanis, 1873: Kuldia Przewalski M., 8668
- Lanius isabellinus*** Ehrenberg et Hemprich, 1833: Jezioro Łob-noor Przewalski M., 9043
- Lanius major*** Pallas, 1811: Amuria Sidemi 27.12.1883 Kalinowski J., 8631; Amuria Sidemi 28.11.1884 Kalinowski J., 8634; Kamczatka 1881 Dybowski B., Godlewski W., 8635; Rzeka Ussuri 03.11.1873 Dybowski B., Godlewski W., 8630; Siberia Kultuk, Bajkał 24.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 8615; Sibir Kultuk 1869 Dybowski B., Godlewski W., 8628; Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 8617; Sibir or. 1867 Dybowski B., Parvex A., Godlewski W., 8636; Syberia Kultuk 15.12.1871 Dybowski B., Godlewski W., 8629
- Lanius phoenicurus*** Pallas, 1776: Dauria 1866 Dybowski B., Parvex A., 9051; Dauria 20.07.1866 Dybowski B., Parvex A., 9064; Dauria Darasuń 22.07.1888 Dybowski

- B., Godlewski W., 9061; Jez. Bajkał Kultuk 29.05.1876 Dybowski B., Godlewski W., 9053; Sibir. or. Dybowski B., Godlewski W., 9062; Sibir. or. Jez. Bajkał Kultuk 29.05.1876 Dybowski B., Godlewski W., 9077; Sibir. Jez. Bajkał Kultuk 30.05.1876 Dybowski B., Godlewski W., 9054, 9072; Sibir. or. Jez. Bajkał Utulin 04.06.1877 Dybowski B., Godlewski W., 9066; Sibir. or. Kultuk 26.05.1869 Dybowski B., Godlewski W., 9056
- Lanius sphenocercus*** Cabanis, 1873: Amuria Sidemi 14.11.1883 Kalinowski J., 8667; Amuria Sidemi 12.01.1886 Jankowski M., 8657; Corea Seul 30.12.1885 Kalinowski J., 8666, 8669; Litus mari Japonine Dybowski B., Godlewski W., 8642
- Lanius superciliosus*** Latham, 1801: Ins. Ascold Jankowski M., 9004
- Lanius tephronotus*** (Vigors, 1831): Gan-su Przewalski M., 8718
- Larviva cyane*** (Pallas, 1776): Sybir 08.06.1869 Dybowski B., Godlewski W., 32224
- Limnobaenus paykullii*** (Ljungh, 1813): Amuria Sidimi 26.05.1885 Kalinowski J., 28531; Kraj Amurski Sidimi 02.06.1885 Kalinowski J., 28533
- Limnodromus scolopaceus griseus*** (Gmelin, 1789): Cap. Tschukolsk Dybowski B., 29077
- Limnodromus semipalmatus*** (Blyth, 1848): Dauria Arguni Dybowski B., Godlewski W., 29075
- Limnodromus indicus*** Gmelin, 1789: Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 32473; Korea 05.06.1880 Kalinowski J., 13785; Korea Seul 19.06.1887 Kalinowski J., 13810; Amuria, Sidemi 20.05.1885 Jankowski M., 13784, 13806
- Limosa*** sp.: Kraj Amurski Kalinowski J. [melanura Leisl.], 29072
- Limosa lapponica*** (Linnaeus, 1758): Amuria Sidemi 02.11.1884 Kalinowski J., 29049
- Limosa limosa melanuroides*** Gould, 1846: Syberia Wsch. Posolsk Dybowski B., Godlewski W., 29071; Korea Siul 22.10.1887 Kalinowski J., 29063
- Locustella certhiola*** (Pallas, 1811): Amuria 02.06.1884 Jankowski M., 3118; Amuria Sidemi 11.06.1885 Kalinowski J., 3090; Dauria 11.06.1873 Dybowski B., Godlewski W., 2837; Daurja 1868 Dybowski B., Parvex A., 2839; Daurja Buldurataj 29.06.1866 Dybowski B., Parvex A., 2820
- Locustella fasciolata*** Gray, 1861: Amuria rz. Sungacza 1884 Kalinowski J., 3102; Amuria Jankowski M. [colamoherpe], 3115
- Locustella lanceolata*** (Temminck, 1840): Amuria Sidemi 09.10.1884 Kalinowski J., 3105; Amuria Sidemi 27.05.1885 Kalinowski J., 3122; Kamczatka Petropawłowski 24.06.1882 Dybowski B., 3079; Kamtschatka Petropawłowski 24.06.1882 Dybowski B., Godlewski W., 3091; Sibiria Lac Baical 14.09.1870 Dybowski B., Godlewski W., 3056; Sibiria Dybowski B., 3097; Dybowski B., Parvex A., 3139
- Locustella ochotensis*** (Middendorff, 1853): Kamczatka Bolscheretsk Dybowski B., 3117; Kamtschatka 1881 Dybowski B., 3101, 3121
- Locustella naevia*** (Boddaert, 1783): Dauria Darasun 1868 Dybowski B., Parvex A. [*Locustella salicaria* (Latham)], 3100; Sibir Lacuo Baical 29.08.1870 Dybowski B., Godlewski W. [*Locustella salicaria* (Latham)], 3104

- Loxia albiventris*** Swinhoe, 1870: Dauria, Darasun 01.12.1865 Dybowski B., Parvex A., 15630; Dauria Darasuń 06.12.1865 Dybowski B., Parvex A., 15646; Wybrz. m. Japońskiego 1875 Dybowski B., Godlewski W., 15633; Ins Ascold 18.10.1878 Jankowski M., 15641; Korea Kalinowski J., 15647, 15653; Korea Seul 08.02.1886 Kalinowski J., 15625
- Loxia bifasciata*** (Brehm, 1827): Dauria Dybowski B., Parvex A., 15669; Dauria 1866. Dybowski B., Parvex A., 15684
- Loxia curvirostra*** Linnaeus, 1758: Corea Seul 18.02.1886 Kalinowski J., 15640, 15642; Stretinsk 19.04.1879 Dybowski B., 15671, 15687
- Luscinia* sp.:** Dauria, Arguń 27.05.1873 Dybowski B., Godlewski W. [coerulecula], 10493; Dauria, Darasun 1868 Dybowski B., Parvex A. [coerulecula], 10424, 10443; Sibir Ussale Dybowski B., Godlewski W. [coerulecula], 10452
- Luscinia calliope*** (Pallas, 1776): Kamczatka Dybowski B., 10399; Siberia Dybowski B., 10266
- Luscinia camtschatkensis*** Gmelin, 1789: Dauria Darasun 1868 Dybowski B., Parvex A., 10351; Dauria Darasun 1869 Dybowski B., Godlewski W., 10363; Dauria Darasun 1886 Dybowski B., Parvex A., 10380; Lacus Baikal Kaltuk 31.05.1864 Dybowski B., Godlewski W., 10367; Sibir or Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 10366
- Luscinia cyanea*** (Pallas, 1776): Amuria Jankowski M., 10282; Amuria Sidimi 16.05.1885 Kalinowski J., 10430; Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 10422; Lacus Baikal, Kultuk 01.07.1870 Dybowski B., Godlewski W., 10416; rz. Ussuri 13.05.1874 Dybowski B., Godlewski W., 10423
- Luscinia sibilans*** (Swinhoe, 1863): Corea Seul 11.05.1887 Kalinowski J., 10362; Sidemi Amuria 12.05.1885 Kalinowski J., 10258
- Luscinia svecica*** (Linnaeus, 1758): Fl. Tarim Przewalski M., 10284; Kamczatka Kluczewsk 08.1881 Dybowski B., 10290, 10295, 10356, 10364
- Lusciniola* sp.:** Dauria Dybowski B., Godlewski W. [schvartzii], 2845; Dauria Darasun 1868 Dybowski B., Godlewski W., 2793, 2799; Sibir or. Kultuk 12.06.1871 Dybowski B., Godlewski W., 2843
- Lusciniola fuscata*** (Blyth, 1880): Dauria Dybowski B., Godlewski W., 2789; Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Godlewski W., 2884; Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 2796; Sibir 13.09.1870 Dybowski B., Godlewski W., 2787; Amuria Fl. Sungacza 25.05.1884 Kalinowski J., 3064
- Magalaima virens*** Boddaert, 1783: Chiny 04.03.1887 Kalinowski J., 25235
- Mecistura caudata*** Linnaeus, 1758: Leach Dauria Darasun Dybowski B., Parvex A., 8095; Leach Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 8096, 8333
- Melanocorypha maxima*** Blyth, 1867: Mongolia Przewalski M., 19376
- Melanocorypha mongolica*** (Pallas, 1776): Dauria Argun 27.03.1873 Dybowski B., Godlewski W., 19382; Dauria Arguń 30.03.1873 Dybowski B., Godlewski W., 19392; Sibir or. Argun 1873 Dybowski B., Godlewski W., 19389
- Merula* sp.:** Amuria Rzeka Sungacza 18.05.1884 Kalinowski J. [sibirica (Gmelin)], 10166

- Merula cardis*** (Temminck, 1831): Japonia Nagasaki Jelski K., Dybowski B., 10167, 10168, 10169
- Merula kessleri*** Przevalski, 1876: Atszan-Ko, Gau Sou Przewalski M., 34251
- Micropus apus*** (Linnaeus, 1758): Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., Godlewski W., 22671, 22682
- Microscelis amaurotis*** Temminck, 1830: Korea 04.11.1886 Kalinowski J., 11183; Korea 25.12.1885 Kalinowski J., 11182; Korea Siul 17.12.1885 Kalinowski J., 11184
- Milvus lineatus*** (Gray, 1831): Dauria 1867 Dybowski B., Godlewski W., 5014
- Milvus melanotis*** Schlege et Temminck, 1844: Korea 11.01.1888 Kalinowski J., 795; Kraj Nadmurski, Sidemi Jankowski M., 796
- Monticola gularis*** (Swinhoe, 1863): Siberia Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 10523; Ussuri 30.05.1874 Dybowski B., Godlewski W., 10531
- Monticola saxatilis*** (Linnaeus, 1766): Chamardaban Dybowski B., Godlewski W., 10515, 10525
- Monticola solitarius*** (Linnaeus, 1758): Amur 04.05.1885 Kalinowski J., 10506; Korea 29.05.1886 Kalinowski J., 10502; Litus maris japonici Dybowski B., Godlewski W., 10539; Sidemi Amuria 06.05.1885 Kalinowski J., 10507; Wybrz. M. Japońskiego Dybowski B., Godlewski W., 10503; Wybrz. M. Japońskiego 02.05.1875 Dybowski B., Godlewski W., 10508
- Montifringilla* sp.:** Bajkał Kultuk Dybowski B., Godlewski W. [giglioli], 15014; Bajkał Kultuk 11-23.02.1881 [giglioli], 15000; Bajkał Kultuk 20.02.1881 [giglioli], 15002; Bajkał Kultuk 16-28.02.1881 [giglioli], 15007; Dauria Trietinsk 1868 Dybowski B., Parvex A. [giglioli], 15058; Sibir Kultuk 1876 Dybowski B., Godlewski W. [giglioli], 15005; Sibir Kultuk 07.12.1876 Dybowski B. [giglioli], 15006; Sibir Kultuk Dybowski B., Godlewski W. [giglioli], 15009, 15057; Sibir Kultuk 31.12.1876 Dybowski B. [giglioli], 15017; Sibir or. Dybowski B., Godlewski W. [giglioli], 15001, 15004, 15008; Sibir or. Kultuk 20.01.1869 Dybowski B., Godlewski W. [giglioli], 15010; Bajkał Kultuk 29.12.1876 Dybowski B., Godlewski W. [bruncinucha], 15037; Dauria Striatinsk Dybowski B. [bruncinucha], 15012, 15031, 15051, 15053; Kamczatka Dybowski B. [bruncinucha], 15038, 15056; m. Japońskie Simus Abrek. 10.03.1875 Dybowski B. [bruncinucha], 15052; Syberia Kultuk 28.01.1869 Dybowski B., Godlewski W. [bruncinucha], 15044
- Montifringilla arctoa*** Gould, 1850: Bajkał Sibir or. Ululin 17.07.1872 Dybowski B., Godlewski W., 15011; Chamardaban Sibiror. 18.07.1869 Dybowski B., Godlewski W., 15019
- Montifringilla griseinucha*** Bonaparte et Schlegel, 1850: Ins. Beringi Dybowski B., 15023, 15025, 15026, 15027, 15028, 15029
- Montifringilla haematopygia*** Gould, 1851: Nan-Schan 1880 Przewalski M., 15047
- Montifringilla mandelli*** Hume, 1876: Tybet pln. Przewalski M., 15018
- Montifringilla nemoricola*** Hodgson, 1836: Thibet Przewalski M., 15039

- Motacilla*** sp.: Dauria 24.05.1873 Dybowski B., Godlewski W. [cinereocaprea], 13547, 13627; Korea Seul 10.06.1886 Kalinowski J., 13559
- Motacilla baicalensis*** Swinhoe, 1871: Bajkał merid. 1868 Dybowski B., Godlewski W., 13285; Bajkał merid. 20.04.1867 Dybowski B., Godlewski W., 13367; Kultuk Bajkał merid 28.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 13380
- Motacilla boarula*** Linnaeus, 1771: Amuria Sidemi 30.04.1885 Kalinowski J., 13683, 13709, 13715
- Motacilla borealis*** Sundevall, 1840: Amuria Sidemi 01.05.1885 Kalinowski J., 13701; Amuria Sidemi 12.05.1885 Jankowski M., 13705; Sidemi Amuria 19.05.1885 Kalinowski J., 13551; Amuria Sidemi 09.06.1885 Jankowski M., 13720; Amuria Sidemi 17.06.1885 Jankowski M. 13703
- Motacilla citreola*** Pallas, 1776: Sibir Kultuk 06.07.1871 Dybowski B., Godlewski W., 13617; Sibir or. Dybowski B., Godlewski W. 30248
- Motacilla flava*** Linnaeus, 1758: Ascold 29.04.1878 Jankowski M., 13634; Kamczatka Dybowski B., 13529, 13727; Sidemi Amuria 26.07.1885 Jankowski M., 13434
- Motacilla japonica*** Swinhoe, 1863 Ins. Askold 10.04.1879 Jankowski M., 13375; Kamczatka Dybowski B., 13361, 13368; Wybrzeże Morza Japon 24.03.1876 Dybowski B., Godlewski W., 13370; M. Japońskie 02.04.1875 Dybowski B., Godlewski W., 13284; Rzeka Ussuri 10.10.1873 Dybowski B., Godlewski W., 13281; Rzeka Ussuri Dybowski B., 13374
- Motacilla leucopsis*** Gould, 1838: Korea Seul 14.04.1886 Kalinowski J., 13345; Korea Seul 23.06.1887 Kalinowski J., 13344
- Motacilla lugens*** Gloger, 1829: Amuria Sidemi 18.04.1885 Jankowski M., 13369; Amuria Sidemi 21.04.1882 Jankowski M., 13250; Amuria Sidemi 08.05.1886 Jankowski M., 13248; Ins. Beringi Dybowski B., 13246; Kamczatka Petropawłowsk 14.05.1881 Dybowski B., 13244; Kamczatka Petropawłowsk 04.06.1881 Dybowski B., 13247; Władywostok 16.08.1883 Kalinowski J., 13245
- Motacilla lutea taivana*** (Swinhoe, 1863): Amuria Sidemi 12.05.1885 Jankowski M., 13654; Dauria 19.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 13656; Dauria Arguń 22.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 13649, 13653; Dauria Arguń 24.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 13658; Dauria Darasuń 1868 Dybowski B., Parvex A., 13652; Dauria Darasuń 1873 Dybowski B., Godlewski W., 13657
- Motacilla melanope*** Pallas, 1776: Amuria Sidemi 18.04.1885 Jankowski M., 13558; Amuria Sidemi 06.05.1885 Kalinowski J., 13570; Amuria Sidemi 25.06.1883 Jankowski M., 13579; Dauria Dybowski B., Godlewski W. 13628; Ins. Ascold 29.04.1878 Jankowski M., 13574; Kamczatka Dybowski B., 13620; Korea Seul 23.06.1887 Kalinowski J., 13577; Korea Seul 19.09.1887 Kalinowski J. 13560, 13568
- Motacilla ocularis*** Swinhoe, 1860: Bajkał pd. 28.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 13371; Bajkał 15.05.1869 Dybowski B., Godlewski W., 13365; M. Japońsk. Wybrzeże M. Japońskiego 1875 Dybowski B., Godlewski W., 13353

- Motacilla personata*** Gould, 1861: Bajkał Kultuk 28.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 13358; Kultuk Bajkał mer 06.05.1869 Dybowski B., Godlewski W., 13363; Bajkał pn 04.05.1871 Dybowski B., Godlewski W., 13366
- Muscicapa daurica*** Pallas, 1811: Amuria Sidemi 23.05.1884 Jankowski M., 1130; Amuria 24.05.1884 Kalinowski J., 1138; Amuria Sidemi 22.05.1885 Jankowski M., 1139, 1140; Korea Seul 20.09.1887 Kalinowski J., 1132
- Muscicapa griseisticta*** (Swinhoe, 1861): Amuria 21.05.1885 Kalinowski J., 1292; Kamczatka 11.07.1882 Dybowski B., 1287, 1289
- Muscicapa parva*** Bechstein, 1792: Kamczatka Dybowski B., Kalinowski J., 1299
- Nemura cyanura*** (Pallas, 1773): Dauria Dybowski B., Parvex A., 32428
- Ninox japonica*** (Temminck et Schlegel, 1845): Amuria Sidemi 02.10.1883 Kalinowski J., 3427; Korea Seul 19.05.1886 Kalinowski J., 3430; Korea Seul 11.05.1887 Kalinowski J., 3431
- Ninox ussuriensis*** Buturlin, 1910: Amuria Sidemi Kalinowski J., 3428; 11.09.1878 Jankowski M., 3429
- Nucifraga caryocatactes*** (Linnaeus, 1758): Amuria Sidemi 02.03.1886 Jankowski M., 4223; Kamczatka 18.01.1880 Dybowski B., 4229; Kamczatka Dybowski B., 4243; Korea Seul 10.11.1885 Kalinowski J., 4212
- Nyctala funereus sibiricus*** (Buturlin, 1910): Amuria 06.12.1884 Kalinowski J., 3565; Amuria 09.12.1884 Kalinowski J., 3569; Dauria Dybowski B., Parvex A., 3572
- Nyctea nyctea*** (Linnaeus, 1758): Ins. Beringi 18.12.1880 Dybowski B., 3375
- Nyroca marila*** (Linnaeus, 1761): Amuria Sidemi 02.11.1884 Kalinowski J., 31517
- Oceanodroma furcata*** (Gmelin, 1789): Wys. Beringa Dybowski B., 28403
- Oreocinela aurea*** Bonaparte, 1842: Korea Kalinowski J. [Holl], 3159; Korea Seul 06.05.1886 Kalinowski J., 3141
- Oriolus chinensis*** Linnaeus, 1766: Sidemi 23.06.1885 Jankowski M., 906; Amuria Sidemi 07.07.1885 Jankowski M., 909; Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 835, 899
- Oriolus diffusus*** Linnaeus, 1766: Amuria Sidemi Kalinowski J., 907; Amuria Sidemi 26.05.1884 Jankowski M., 928; Amuria Sidemi 26.05.1886 Jankowski M., 842; Amuria, Sidemi 1882 Jankowski M., 910; Korea Kalinowski J., 902; Korea 12.06.1889 Kalinowski J., 927; Korea 04.07.1884 Kalinowski J., 926
- Otocorys alpestris parvexi*** (Taczanowski, 1876): Dauria 1868 Dybowski B., Parvex A., 19304, 19320; Dauria Strietinsk 1879 Dybowski B. 19310, 19318
- Otomela magnirostris*** Taczanowski, 1876: Maro Japonicum 23.06.1875 Dybowski B., 8985
- Otus*** sp.: Amuria Mangugai 10.10.1886 Jankowski M. [brachyotus Cuv.], 3535; Ins. Beringi Dybowski B. [brachyotus Cuv.], 3684; Korea Kalinowski J., 3680; Korea Seul 03.01.1888 Kalinowski J. [brachyotus Cuv.], 3538
- Pandion haliaetus*** (Linnaeus, 1758): Amuria Sidemi 22.09.1886 Jankowski M., 5414; Kamczatka, Pietropawłowski Dybowski B., 5416

- Parus amurensis*** (Buturlin, 1907): Amuria Sidemi 01.12.1884 Kalinowski J., 7992
- Parus ater*** Linnaeus, 1758: Askold 1878 Jankowski M., 7581; Kamczatka 11.11.1879 Dybowski B., 7583; Kamczatka Dybowski B., 7588; Mantschuria Ussuri 06.05.1874 Dybowski B., Godlewski W., 7591; Sibir. Or Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 7726; Syberia Kultuk 1869 Dybowski B., Godlewski W., 7599
- Parus ater insularis*** Hellmayr, 1902: Korea Seul 13.10.1887 Kalinowski J., 7604
- Parus atricapillus*** Linnaeus, 1766: Sidemi Amuriae 29.01.1886 Jankowski M., 7005
- Parus kamtschatkensis*** Bonaparte, 1850: Kamczatka 1882 Dybowski B., 7004; Kamczatka 1881 Dybowski B., 8019
- Parus major*** Linnaeus, 1758: Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., Parvex A., 7344, 7391; Sibir or. Irkuck 10.12.1868 Dybowski B., Godlewski W., 7387
- Parus minor*** Temminck et Schlegel, 1848: Fl. Ussuri Mandżuria 25.05.1874 Dybowski B., Godlewski W., 7353, 7392; Sidemi Amuria 18.12.1883 Kalinowski J., 7354; Korea Seul 18.11.1885 Kalinowski J., 7441; Korea Seul 05.12.1885 Kalinowski J., 7372
- Parus obtectus*** Cabanis, 1871: Sibir or. Kultuk 04.10.1870 Dybowski B., Godlewski W., 7991; Sibir or. Kultuk 1870 Dybowski B., Godlewski W., 8018
- Parus palustris crassirostris*** (Taczanowski, 1885): Amuria Sidemi 05.12.1883 Kalinowski J., 8032; Amuria Sidemi 21.04.1886 Jankowski M., 8033
- Parus varius*** Temminck et Schlegel, 1845: Korea Seul 08.02.1886 Kalinowski J., 7543, 7544; Korea Seul 13.10.1887 Kalinowski J., 7537, 7538
- Passer ammodendri*** Gould, 1872: fl. Tarim Przewalski M., 15285
- Passer domesticus*** (Linnaeus, 1758): Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 15162, 15176; Sibir or Dybowski B., Godlewski W., 15175
- Passer montanus*** (Linnaeus, 1758): Korea Seul 02.11.1887 Kalinowski J., 34110
- Perdix barbata*** Verreaux et Des Murs, 1863: Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 26512, 26502; Nertschinsk Dauria centr. Walecki, 33996
- Pericrocotus cantonensis*** Swinhoe, 1861: Chiny Kalinowski J., 1098
- Pericrocotus cinereus*** Lafresnaye, 1845: Amuria 16.05.1885 Kalinowski J., 1095, 1099; Amuria, Sidemi 09.05.1886 Jankowski M., 1093; Amuria 15.05.1886 Jankowski M., 1104; Fl. Ussuri 48st/N 26.05.1874 Dybowski B., Godlewski W., 1096; Fl. Ussuri 1869 Dybowski B., 1105; Korea 06.05.1886 Kalinowski J., 1097; Korea Kalinowski J., 1107; Sin. Abrek 43 st/N 22.05.1875 Dybowski B., Godlewski W., 1102; Sin. Abrek 43 st/N 15.05.1875 Dybowski B., Godlewski W., 1108
- Perisoreus infaustus*** (Linnaeus, 1758): Dauria 1861 Moszyński, 5813; Dauria Dybowski B., 5815, 5816
- Pernis apivorus orientalis*** Taczanowski, 1891: Rz. Ussuri 12.06.1874 Dybowski B., Godlewski W., 34115
- Phalaropus hyperboreus*** (Linnaeus, 1766): Kamczatka Dybowski B., 28141, 28142; Wyspy Beringa Dybowski B., 28138

- Phasianus* sp.: Korea Kalinowski J., 34114; Korea Siul 14.01.1886 Kalinowski J., 34113
- Phasianus strauchi* Przewalski, 1876: Gan-Su Przewalski M., 34303
- Phasianus torquatus* Gmelin, 1789: Korea Seul 29.12.1887 Kalinowski J., 34305
- Phasianus vlangalii* Przewalski, 1876: Tscudan Przewalski M., 34304
- Phoenicurus* sp.: Lacus Baical 18.09.1869 [sanguinolentus], 10719
- Phoenicurus auroreus* (Pallas, 1776): Amuria Sidemii 18.04.1885 Jankowski M., 10604; Corea 18.12.1886 Kalinowski J., 10705; Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 10591, 10599, 10662; Korea Seul 14.01.1886 Kalinowski J., 10597; Korea Seul 10.02.1887 Kalinowski J., 10716; Rosja Lacus Baical 07.09.1870 Dybowski B., Godlewski W., 10594; Sibir or Kultuk. Dybowski B., Godlewski W., 10586; Sidemi Amuria 30.09.1885 Kalinowski J., 10707; Sungacza Amuria 16.04.1884 Kalinowski J., 10718
- Phoenicurus erythrogastrus* (Güldenstädt, 1775): Dauria Dybowski B., Godlewski W., 10702; Lacus Baical 08.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 10556, 10585; Sibir 15.07.1876 Dybowski B., Godlewski W., 10748; Sibir Chamar-Daban 29.07.1871 Dybowski B., Godlewski W., 10664
- Phoenicurus hodgsoni* (Moore, 1854): Flum Gorgi Przewalski M., 10715
- Phoenicurus phoenicurus* (Linnaeus, 1758): Syberia Bajkal Dybowski B., Godlewski W., 10809
- Phragmaticola aedon* (Pallas, 1776): Sidemi Amuria 26.05.1885 Jankowski M., 3035
- Phylloscopus borealis* (Blasius, 1858): Dauria Dybowski B., 2788; Kamczatka Dybowski B., 2683; Kamczatka Dybowski B., Godlewski W., 2800; Petropawłowsk Kam. 19.06.1882 Dybowski B., 2687; Amuria Sidemi 04.10.1883 Kalinowski J., 2674
- Phylloscopus coronatus* (Temminck et Schlegel, 1845): Amuria 16.05.1885 Jankowski M., 2552; Amuria 27.05.1884 Jankowski M., 2604; Amuria 18.05.1885 Jankowski M., 2614; Corea 21.04.1886 Kalinowski J., 2550; Korea Siul 21.04.1886 Kalinowski J., 2623; Strelinsk 03.05.1889 Kalinowski J., 2546; Fl. Ussuri 25.05.1874 Dybowski B., Godlewski W., 2544; Sin. Abrek 18.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 2558; Sin. Abrek 1874 Dybowski B., Godlewski W., 2885
- Phylloscopus fuscatus* (Blyth, 1842): Dauria 1868 Dybowski B., Parvex A., 2886
- Phylloscopus homeyeri* (Dybowski, 1883): Kamczatka 25.08.1881 Dybowski B., 34149, 34151
- Phylloscopus plumbeitarsus* (Swinhoe, 1861): Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 2798; Sibir or. 30.07.1871 Dybowski B., Godlewski W., 2795; Sibir or. 27.06.1871 Dybowski B., Godlewski W., 2797
- Phylloscopus superciliosus* (Gmelin, 1788): Amuria Sidemi 05.05.1886 Jankowski M., 2537; Amuria Sidemi 20.04.1885 Jankowski M., 2540; Amuria Sidemi 08.05.1885 Jankowski M., 2619; Amuria Sidemi 1885 Kalinowski J., 2621; Corea 11.10.1887 Kalinowski J., 2531; Corea Kalinowski J., 2535; Sin Abrek 20.05.1875 Dybowski B., Godlewski W., 2791
- Phylloscopus tenellipes* Swinhoe, 1860: Corea 11.05.1887 Kalinowski J., 2433; Corea 06.05.1886 Kalinowski J., 2435

- Pica*** sp.: Amuria Sidemi 12.01.1885 Kalinowski J. [caudata japonica Tem. et Schl.], 5550; Amuria Sidemi 21.12.1884 Kalinowski J. [caudata japonica Tem. et Schl.], 5581; Amuria, rz. Sungacza 30.04.1884 Kalinowski J. [caudata japonica Tem. et Schl.], 5546; Korea 26.02.1888 Kalinowski J. [caudata japonica Tem. et Schl.], 5457; Korea Seul 08.01.1886 Kalinowski J. [caudata japonica Tem. et Schl.], 5456, 5548; Korea Seul 15.05.1886 Kalinowski J. [caudata japonica Tem. et Schl.], 5542; Kamczatka 26.11.1879 Dybowski B. [caudata leucoptera Gould], 5493
- Pica japonica*** Bonaparte, 1850: Sinus Abrek 43 stop. N 1875 Dybowski B., Godlewski W., 5579
- Picoides*** sp.: Bajkał 1869 Dybowski B., Godlewski W. [crissoleucos Brandt.], 25098; Dauria 1868 Dybowski B., Parvex A. [crissoleucos Brandt.], 25102; Kamczatka Dybowski B. [crissoleucos Brandt.], 25100; Syberia wsch. 1876 Dybowski B., Godlewski W. [crissoleucos Brandt.], 25095; Syberia, Ussuri 21.10.1873 Dybowski B., Godlewski W. [crissoleucos Brandt.], 25099
- Picus canus*** Gmelin, 1788: Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., Parvex A., 24264; Rzeką Ussuri 1874 Dybowski B., Godlewski W., 24265
- Pinicola enucleator*** (Linnaeus, 1758): Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 15939; Dauria 1868 Dybowski B., Parvex A., 15952; Kamczatka 3.11.1879 Dybowski B., 15944; Petropol Dybowski B., 15949, 15953; W. Beringa 1.05.1883 Dybowski B., 15946
- Pinicola enucleator kamtschatensis*** Dybowski, 1883: Rosja Kamczatka, Machoura Dybowski B., 33719
- Plectrophenax nivalis*** (Linnaeus, 1758): Amuria Sidemi 22.12.1883 Kalinowski J., 16833; Ins. Beringi Dybowski B., 16831
- Pluvialis dominica*** (Müller, 1776): Dauria Darasuń Dybowski B., Godlewski W., 28877; Kamczatka Dybowski B. 28869, 28871, 28874; W. Beringa Dybowski B., 28876
- Podoces biddulphi*** Hume, 1874: Przewalski M., 5924, 5925
- Podoces hendersoni*** Hume, 1871: Alaschan 1874 Przewalski M., 5929; Tsaidan Przewalski M., 5923
- Podoces humilis*** Hume, 1871: M. Nan-Shan Przewalski M., 5911
- Poecile affinis*** Przewalski, 1876: Boga-gorgi (Khuanho) Przewalski, M. 34334
- Poliomyias luteola*** Pallas, 1827: Amuria 22.05.1885 Jankowski M., 1617; Amuria 12.05.1885 Kalinowski J., 1656; Chiny Jankowski M., 1666; Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 1630; Korea Seul 06.05.1886 Kalinowski J., 1650; Korea Seul Kalinowski J., 1670; Lac. Baical Kultuk 04.06.1869 Dybowski B., Godlewski W., 1640; Lac. Baical Kultuk 06.06.1869 Dybowski B., Godlewski W., 1652; Lac. Baical Kultuk 07.06.1869 Dybowski B., Godlewski W., 1663; Syberia Kultuk 04.06.1869 Dybowski B., Godlewski W., 1624; 1868 Dybowski B., Godlewski W. 1631
- Porzana*** sp.: Dauria Darsun Dybowski B., Parvex A. [pygmaea Naum], 28578
- Porzana pusilla*** (Pallas, 1776): Amuria 27.04.1883 Jankowski M., 28573; Sibir or. Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 28592

- Pratincola maura*** (Pallas, 1773): Amuria Sidemi 15.06.1885 Jankowski M., 1392; Amuria Sidemi 26.05.1886 Jankowski M., 1414; Amuria Sidemi 24.06.1884 Jankowski M., 1431; Amuria Sidemi 12.05.1885 Kalinowski J., 1440; Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 1412; Ins. Askold 09.10.1878 Jankowski M., 1405; Sibir or. Darasun Dybowski B., Godlewski W., 1424; Sidemi 27.05.1885 Kalinowski J., 1406
- Prunella*** sp.: Baikal 15.07.1870 Dybowski B., Godlewski W. [altaicus], 6665; Tien-Schan Przewalski M., 6668
- Prunella montanella*** (Pallas, 1776): Corea 14.01.1886 Kalinowski J., 6651; Dauria Dybowski B., Parvex A., 6597; Dauria 1868 Dybowski B., Parvex A., 6630; Korea Seul 18.02.1887 Kalinowski J., 6621; Lacus Baikal 14.04.1870 Dybowski B., Godlewski W., 6636; Siberia centr. Lacus Baikal Kultuk 21.09.1870 Dybowski B., Godlewski W., 6627; Sibir or. 30.12.1871 Dybowski B., Godlewski W., 6639; Sibir or. rzeka Sungacza 18.04.1884 Kalinowski J., 6634
- Pterorhinus davidi*** Swinhoe, 1868: Huan-he Przewalski M., 6390
- Pycnonotus sinensis*** (Gmelin, 1789): Chiny 10.1886 Kalinowski J., 11249
- Pyrgilauda ruficollis*** (Blanford, 1871): Tybet Przewalski M., 31667
- Pyrhocorax graculus*** (Linnaeus, 1766): Kiachta 1862 Wałecky J., 5897, 5901; Tybet Północny Przewalski M., 5895
- Pyrrhula griseiventris*** de Lafresnaye, 1841: Korea Seul 09.02.1886 Kalinowski J., 15972; Korea, Seul 17.03.1886 Kalinowski J., 15844; Korea Seul 26.10.1887 Kalinowski J. [orientalis], 15884
- Pyrrhula pyrrhula*** (Linnaeus, 1758): Sibir or Dybowski B., Godlewski W., 15795, 15829; Syberia, 15698, 15705; Transbajkal Onon 8.01.1873 Dybowski B., Godlewski W., 15704, 15772; Transbajkal Onon 7.01.1873 Dybowski B., Godlewski W., 15712, 15718; Transbajkal Onon 11.01.1873 Dybowski B., Godlewski W., 15714; Transbajkal Onon 17.01.1873 Dybowski B., Godlewski W., 15756; Transbajkal Onon Sibir or. 29.01.1873 Dybowski B., Godlewski W., 15692
- Pyrrhula pyrrhula kamtschatica*** Taczanowski, 1882: Kamczatka Dybowski B., 15931, 15932, 15954, 33720; Sidemi Amuria 03.01.1886 Jankowski M., 15927
- Pyrrhula rosacea*** Seeböhm, 1882: Ins. Askold 12.11.1884 Jankowski M., 15974; Japonicy 2.05.1875 Dybowski B., Godlewski W., 15973
- Querquedula*** sp.: Tl Ussuri 13.05.1874 Jankowski M. [gloeitans], 30593
- Rallus indicus*** Blyth, 1849: Amuria Jankowski M., 28502; Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 28504; Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Godlewski W., 28512; Sidemi Amuria 19.05.1885 Kalinowski J., 28506
- Reguloides*** sp.: Sidemi Amuria 09.05.1885 Kalinowski J. [proregulus], 8561; Insula Askold 13.05.1879 Jankowski M., 8581; Sidemi Amuria 24.04.1885 Jankowski M., 8582
- Regulus*** sp.: Dauria Dybowski B., Godlewski W. [cristatus], 8506; Syberia Dauria Dybowski B., Godlewski W. [himalayensis cristatus], 8404; Syberia Dauria Dybowski

- B., Godlewski W. [himalayensis cristatus], 8426; Amuria Fl. Sungacza 23.04.1884 Kalinowski J. [japonicus cristatus], 8455; Amuria Fl. Sungacza 23.04.1884 Kalinowski J. [japonicus cristatus], 8492; Korea Kalinowski J. [japonicus cristatus], 8482; Korea Seul 27.10.1887 Kalinowski J. [japonicus cristatus], 8454
- Riparia** sp.: Corea Seul 21.09.1887 Kalinowski J. [sinensis], 12505; Sidemi Amuria 26.05.1885 Kalinowski J. [sinensis], 12510; 25.05.1884 Jankowski M. [sinensis], 12509
- Riparia riparia** (Linnaeus, 1758): Kamczatka 21.06.1882 Dybowski B., 12560; Kamczatka Petropawlowsk 22.06.1882 Dybowski B., 12501; Kamczatka Petropawlowsk Dybowski B. 12502, 12555; Syberia Dybowski B., 12558
- Saxicola isabellina** Temminck, 1829: Dauria Dybowski B., Godlewski W., 10837; Dauria 1867 Dybowski B., Godlewski W., 10906
- Saxicola** sp.: Dauria 1868 Dybowski B., Parvex A. [morio], 10868; Sibir or Kultuk 21.10.1869 Dybowski B., Godlewski W. [morio], 10838; Syberia jez. Bajkal 18.04.1869 Dybowski B., Godlewski W. [morio], 10851; Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W. [staporina], 32441
- Saxicola oenanthe** (Linnaeus, 1758): Syberia Dybowski B., 10858
- Scelopax rusticola** Linnaeus, 1758: Amuria Sidemi 22.04.1885 Kalinowski J., 28069; Sybir, Kultuk 1869 Dybowski B., Godlewski W., 28073
- Scops** sp.: Amuria 31.05.1885 Kalinowski J. [semitorgues], 3363; Korea 01.02.1887 Kalinowski J. [semitorgues], 3365; Amuria-Sidemi 12.05.1885 Kalinowski J. [sunia sticlonotus], 3335; Amuria-Sidemi 1887 Jankowski M. [sunia sticlonotus]; Korea Siul 27.09.1887 Kalinowski J. [sunia sticlonotus], 3349; Sin Abrek 1873 Dybowski B., Godlewski W. [sunia sticlonotus], 3334; Ins. Ascold 12.04.1879 Jankowski M. [ussuriensis], 3326
- Sitta albifrons** Taczanowski, 1882: Kamczatka Dybowski B., 12299
- Sitta amurensis** Swinhoe, 1871: Amuria Sidemi 19.12.1884 Kalinowski J., 12212; Amuria, Sidemi 04.02.1886 Jankowski M., 12238; Amuria, Ussuri 23.10.1873 Dybowski B., Godlewski W., 12207; Korea Kalinowski J., 12208; Korea Seul 07.01.1886 Kalinowski J., 12210; Mandżuria Fl. Ussuri 03.11.1873 Dybowski B., Godlewski W., 12206
- Sitta europea albifrons** Taczanowski, 1882: Kamczatka Dybowski B., 34372
- Sitta europea baicalensis** Taczanowski, 1882: Darasun Dauria 29.11.1865 Dybowski B., Parvex A., 34365
- Sitta uralensis** Gloger, 1834: Dauria-Darasun 27.11.1865 Dybowski B., Parvex A., 12246; Sibir wsch.-Kultuk 22.10.1870 Dybowski B., Godlewski W., 12245
- Spatula clypeata** (Linnaeus, 1758): Amuria Kalinowski J., 30614, 30618
- Squatarola helvetica** (Linnaeus, 1766): Amuria Sidemi 29.10.1885 Jankowski M., 28845; Korea Seul 27.09.1887 Kalinowski J., 28842
- Sterna hirundo** Linnaeus, 1758: Sybir Dauria Darasun, Lac. Baical 1868 Dybowski B., Godlewski W., 28288

- Sterna longipennis*** Nordmann, 1835: Dauria 1868 Dybowski B., Parvex A., 28345, 28346; Kamczatka Dybowski B., 28336, 28344; Morze Japońskie Zat. Abrek 6.09.1875 Dybowski B., Godlewski W., 28339; Sidemi Amuria 30.05.1884 Jankowski M., 28335; Sidemi Amuria 31.05.1885 Kalinowski J., 28338; Sidemi Amuria 15.05.1885 Jankowski M., 28340; Sidemi Amuria 2.04.1886 Jankowski M., 28342
- Sterna sinensis*** Gmelin, 1789: Amuria Jankowski M., 28363; Amuria, Sidemi 13.06.1884 Jankowski M., 28367; Korea Orykul 03.06.1887 Kalinowski J., 28365; Korea Siul 29.05.1886 Kalinowski J., 28358
- Strix uralensis daurica*** Stegmann, 1929: Kraj Amurski Sidemi 09.01.1884 Kalinowski J., 3649
- Sturnia*** sp.: Litus m. Japonici Dybowski B. [daurica], 17567; Dauria (Darasuń) 1878 Dybowski B., Godlewski W. [daurica], 17566; Ins. Ascold 27.05.1878 Jankowski M. [daurica], 17568
- Sturnia cineraceus*** Temminck, 1835: Amuria rzeka Sungacza 22.04.1884 Kalinowski J., 17530; Amuria Sidemi 6.04.1886 Jankowski M., 17531; Amuria Sidemi 27.03.1886 Jankowski M., 17534; Amuria Sidemi 5.04.1886 Jankowski M., 17535; Amuria Sidemi 22.06.1885 Jankowski M., 17537; Dauria 9.04.1873 Dybowski B., Godlewski W., 17533, 17538; rzeka Sungacza 18.07.1884 Kalinowski J., 17536; wybrz. m. Japońskiego Dybowski B., 17532, 17539
- Surnia*** sp.: Dauria 1860 Moszyński [nisoria (Bechst.)], 3378; Kamczatka Dybowski B. [nisoria (Bechst.)], 3379
- Suthora bulomachus*** Swinhoe, 1866: Lith. mar. Jap. sin Meyen Dybowski B., Godlewski W., 6497
- Suthora vebbiana*** (Gould, 1852): Amuria Sidemi 01.12.1884 Kalinowski J., 6491; Korea Seul 02.12.1885 Kalinowski J., 6494, 6496; Kraj Amurski 06.12.1884 Kalinowski J., 6499
- Sylvia garrula*** Bechstein, 1807: Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W., 2213; Sibir or. jez. Bajkal 17.02.1876 Dybowski B., Godlewski W., 2214
- Syrnium nivicolium*** Blyth, 1845: Korea 04.03.1887 Kalinowski J., 3671; Korea 07.03.1887 Kalinowski J., 3674
- Syrnium uralense daurica*** Stegmann, 1929: Syberia Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 3654
- Syrnium uralensis nikolskii*** (Buturlin, 1907): Ins. Askold 25.12.1875 Jankowski M., 3655; Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 3650
- Syrhaptus tibetanus*** Gould, 1850: Thibet sept. Przewalski M., 30271
- Tadorna tadorna*** (Linnaeus, 1758): Amuria Jankowski M., 30477
- Tarsiger cyanurus*** (Pallas, 1773): Amuria Pl. Sungatscha 19.04.1884 Kalinowski J., 1665; Dauria Dybowski B., Parvex A., 1615; Syberia Dybowski B., Godlewski W., 1641; Syberia 28.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 1643
- Terekia cinerea*** (Güldenstädt, 1775): Jezioro Bajkal 8.08.1870, 29237

- Terpsiphone incei*** (Gould, 1852): Chiny 03.06.1887 Kalinowski J., 1702; Chiny 04.06.1887 Kalinowski J., 1703
- Tetrastes bonasia*** (Linnaeus, 1758): Amuria Sidemi 10.12.1885 Jankowski M., 16312; Amuria Sidemi 30.01.1886 Jankowski M., 25319; Amuria Sidemi 23.12.1883 Kalinowski J., 26313, 26317, 26323; Amuria Sidemi 14.03.1885 Kalinowski J., 26320; Dauria Dybowski B., Parvex A., 26321; Korea 09.12.1886 Kalinowski J., 26315; Korea 27.11.1886 Kalinowski J., 26318; Syberia Irkuck Dybowski B., 26324
- Thamnophilus aspersiventer*** de Lafresnaye, d'Orbigny, 1837: Kalinowski J., 27415
- Tinnunculus*** sp.: Korea 03.11.1887 Kalinowski J. [alaudarius japonicus (Tem. et Schl.)], 5337
- Tringa*** sp.: Kamczatka Dybowski B. [pacific], 29359, 29360
- Tringa cinclus*** Linnaeus, 1766: Amuria Sidemi 06.10.1884 Kalinowski J., 29352; Amuria Sidemi 28.09.1883 Jankowski M., 29354, 29371; Askold 10.1878 Jankowski M., 29331; Dauria Dybowski B., Godlewski W., 29386; Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 29358, 29375; Kamczatka Dybowski B., 29353, 29357; Korea Seul 28.09.1886 Kalinowski J., 29351
- Tringa crassirostris*** Temminck et Schlegel, 1849: Amuria Sidemi 24.09.1886 Jankowski M., 29298, 29300; Zatoka Abrek, Morze Japońskie 06.10.1874 Dybowski B., Godlewski W., 29296, 29307
- Tringa erythropus*** (Pallas, 1764): Amuria 06.10.1884 Kalinowski J., 29122; Dauria Dybowski B., 29105; Kamczatka Dybowski B., 29110
- Tringa glareola*** Linnaeus, 1758: Amuria rz. Sungacza 25.05.1884 Kalinowski J., 29496; Amuria Sidemi 14.05.1884 Jankowski M., 29491; Dauria Darasun 1867 Dybowski B., Parvex A., 29498; Kamczatka Dybowski B., 29487, 29488; Korea Siul 21.09.1887 Kalinowski J., 29490; Korea Siul 05.10.1887 Kalinowski J., 29492; Wysp. Beringa 26.05.1889 Dybowski B., 29489
- Tringa maculata*** Vieillot, 1819: Półwysep Czukocki Dybowski B., 29316
- Tringa minutilla*** Vieillot, 1819: Korea Seul 28.09.1886 Kalinowski J., 29403
- Tringa nebularia*** (Gunnerus, 1767): Amuria rzeka Sungacza 21.05.1884 Kalinowski J., 29182; Amuria Sidemi 28.09.1883 Kalinowski J., 29147; Amuria Sidemi 14.09.1884 Kalinowski J., 29172; Amuria Sidemi 2.08.1886 Jankowski M., 29180; Dauria Darasun Dybowski B., Parvex A., 29167; Kamczatka Dybowski B., 29174, 29176, 29177; Korea Seul 21.09.1887 Kalinowski J. 29146; Korea Seul 17.09.1887 Kalinowski J., 29153
- Tringa ochropus*** Linnaeus, 1758: Korea Seul 09.10.1887 Kalinowski J., 29251; Korea Seul 06.09.1887 Kalinowski J., 29262; Sidemi Amuria 20.04.1885 Jankowski M., 29256; Syberia Dybowski B., 29258
- Tringa ruficollis*** Pallas, 1776: Amuria Jankowski M., 29361, 29401; Chiny 28.02.1887. Kalinowski J., 29370
- Tringa stagnatilis*** (Bechstein, 1803): Dauria Argun 01.06.1873, 29127

- Tringa subminuta*** Middendorff, 1853: Amuria rzeka Sungacza 29.05.1884 Kalinowski J., 29400; Ins. Beringi Dybowski B., 29394; Kamczatka Dybowski B., 29364, 29376; Korea Seul 10.09.1887 Kalinowski J., 29366
- Tringa totanus*** (Linnaeus, 1758): Amuria 24.06.1884 Kalinowski J., 29084; Korea Seul 19.09.1887 Kalinowski J., 29097
- Triorchis lagopus*** Pontoppidan, 1763: Kamczatka Dybowski B., 624; Amuria 16.12.1883 Kalinowski J., 628; Sibir or Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 625, 607
- Trochalopteron elliotii*** Verreaux, 1871: Gan-see Przewalski M., 6393
- Troglodytes*** sp.: Ins. Beringi Dybowski B., [beringianus Dybowski], 11462, 11464
- Troglodytes dauricus*** Dybowski et Taczanowski, 1884: Dauria Darasun 1876 Dybowski B., Parvex A., 11472
- Troglodytes fumigatus*** Temminck, 1835: Corea 17.12.1885 Kalinowski J., 11470; Corea 08.01.1886 Kalinowski J., 11480; Dauria 1866 Dybowski B., Godlewski W., 11465; Kamczatka Dybowski B., 11463; Siberia or Sidemi 12.12.1884 Kalinowski J., 11457; Siberia or Sidemi 21.12.1884 Jankowski M., 11478; Siberia or. Sidemi 06.12.1884 Dybowski B., Kalinowski J., 11459; Sibir or Sidemii 12.12.1884 Kalinowski J., 11481
- Troglodytes pallescens*** (Ridgway, 1883): Ins. Beringi Dybowski B., Kalinowski J., 11456, 11468
- Turdus*** sp.: Amuria Sidemi 24.01.1884 Kalinowski J. [obrehianus], 4776; Amuria Sidemi 15.04.1885 Kalinowski J. [obrehianus], 4805; Bajkal-Kultuk 1876 Dybowski B., Godlewski W. [obrehianus], 4627; Mar. Jap 43 st. bez Sinus Abrek. 1875 Dybowski B., Godlewski W. [obrehianus], 3229; Mare Japonic. Sin. Abrek 14.04.1875 Dybowski B., Godlewski W. [obrehianus], 4759; rzeka Sungacza 05.04.1884 Kalinowski J. [obrehianus], 4769; Sidemi 17.10.1885 Jankowski M. [obrehianus], 4777; 27.04.1885 Jankowski M. [obrehianus], 4781; Sidemi Amuria 13.12.1883 Kalinowski J. [obrehianus], 4626
- Turdus atrogularis*** Jarocki, 1819: Lacus Baical 28.10.1870 Dybowski B., Godlewski W., 3270; Lacus Baical 05.04.1870 Dybowski B., Godlewski W., 4642; Lacus Baical Kultuk 16.05.1870 Dybowski B., Godlewski W., 4761; Lae. Lobo-noor Przewalski M., 3187; Sibir or Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 4785
- Turdus buturlini*** Domaniewski, 1918: Japonia Nagasaki 00.12.1883 Dybowski B., 10005
- Turdus eunomus*** Temminck, 1831: Bajkal Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 4615, 3284; Lac Baical Dybowski B., Godlewski W., 3277
- Turdus fuscatus*** Vieillot, 1808: Amuria Mangugaj 10.1886 Jankowski M., 4929; Amuria rzeka Sungacza 03.04.1884 Kalinowski J., 4872; Amuria Sidemi 24.04.1885 Jankowski M., 4784; Bajkal Kultuk 05.1876 Dybowski B., Godlewski W., 3273; Bajkal Kultuk 20.05.1877 Dybowski B., Godlewski W., 4647; Bajkal Kultuk 08.05.1869 Dybowski B., Godlewski W., 4795; Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 4934; Kamczatka Dybowski B., 4786; Korea Seul 18.04.1886 Kalinowski J., 4791; Korea Seul 21.04.1886 Kalinowski J., 4797; Kraj Amurski Jankowski M., 4951; Lac Baical Kultuk 1876 Dybowski B., Godlewski W., 4941; Lacus Baical Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 3210; Lacus Baical Kultuk 26.05.1876 Dybowski B., Godlewski

W., 3272; Sidemi Amuria 27.04.1885 Jankowski M., 4783; Sybir or. Dybowski B., Godlewski W., 4947; Ussuri 1873 Dybowski B., Godlewski W., 3271; Dybowski B., Godlewski W., 4948

Turdus hortulorum Sclater, 1863: Ussuri Dybowski B., Godlewski W., 3283

Turdus musicus Linnaeus, 1758: Sibir Kultuk jez. Bajkal 17.05.1871 Dybowski B., Godlewski W., 3176

Turdus naumanni abrekianus Taczanowski, 1876: Sinus Abrek 10.04.1875, 34327

Turdus naumanni Temminck, 1820: Amuria 30.10.1886 Jankowski M., 4745; Amuria 16.10.1886 Jankowski M., 4750; Amuria 23.10.1886 Jankowski M., 4751; Amuria 18.10.1886 Jankowski M., 4755; Dauria Darasun 1868 Dybowski B., Godlewski W., 3281; jez. Bajkal Kultuk 28.05.1876 Dybowski B., Godlewski W., 4744; jez. Bajkal Kultuk 1877 Dybowski B., Godlewski W., 4752; jez. Bajkal Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 4753, 4757, 4760; Jez. Bajkal Kultuk 24.05.1877 Dybowski B., Godlewski W., 3280; Jez. Bajkal Kultuk 25.05.1877 Dybowski B., Godlewski W., 3279; Jez. Bajkal Kultuk 1877 Dybowski B., Godlewski W., 3282, 4625; Korea 12.01.1886 Kalinowski J., 4756; Korea Seul 03.02.1886 Kalinowski J., 4747; Korea Seul 27.10.1877 Kalinowski J., 4749; Korea Seul 12.02.1887 Kalinowski J., 4758; Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 4629; Sybir wsch. 18.06.1871 Dybowski B., Godlewski W., 4814

Turdus obscurus Gmelin, 1789: Amuria 29.05.1885 Jankowski M., 4844; Amuria Sidemi 21.05.1885 Kalinowski J., 4732; Amuria Sidemi 22.05.1885 Jankowski M., 4813; Ussuri 15.05.1879 Jankowski M., 34325; Bajkal, Kultuk 18.05.1869 Dybowski B., Godlewski W., 3230; Corea Seul 21.05.1887 Kalinowski J., 4925, 4949; Dauria Dybowski B., Parvex A., 4815, 4938; Dauria Kultuk 26.15.1869 Dybowski B., Godlewski W., 3214; Dauria Kultuk 23.05.1869 Dybowski B., Godlewski W., 3231; Kamczatka 08.1881 Dybowski B., 4923; Kamczatka Dybowski B., 4939 4933; Sidemi Amuria 14.05.1886 Jankowski M., 4656; Sidemi Amuria 28.05.1885 Kalinowski J., 4935

Turdus pallidus Gmelin, 1789: Amuria 06.05.1884 Kalinowski J., 4636; Amuria Sidemi Kalinowski J., 4928, 4936; Japonia 1885 Dybowski B., Godlewski W., 4937; Japonia Nagasaki 1883 Dybowski B., 3278; Ussuri 1874 Dybowski B., Godlewski W., 4646

Turdus pelios Bonaparte, 1850: Amuria rz. Sungacza 06.05.1884 Kalinowski J., 4798; Amuria Sidemi 31.05.1885 Jankowski M., 4922, 4932

Turdus pilaris Linnaeus, 1758: Dauria Darasun Dybowski B., Godlewski W., 4637

Turdus ruficollis Pallas, 1776: Bajkal Kultuk 16.05.1871 Dybowski B., Godlewski W., 3212; Bajkal Kultuk 1876 Dybowski B., Godlewski W., 3218; Dauria Darasun 1868 Dybowski B., Godlewski W., 3226; Dauria Darasun 1868, 4728, 10011; Dauria Kultuk 28.05.1869 Dybowski B., Parvex A., 3289; Jez. Bajkal-Kultuk 17.05.1871, 3211; Sibir or. 15.07.1870 Dybowski B., Godlewski W., 3219; Sibir or. 19.05.1871 Dybowski B., Godlewski W., 3290; Sibir or., 4770, 4774; Sibir or. 18.05.1871, 4771; Sibir or. 27.05.1877, 4943; Sibir or. Bajkal-Kultuk 21.05.1877 Dybowski B., Godlewski W., 3213, 3223; Sibir or. Bajkal-Kultuk 22.05.1877 Dybowski B., Godlewski W., 3215; Sibir or. Bajkal-Kultuk 30.10.1871 Dybowski B., Godlewski W., 3216; Sibir or. Bajkal-Kultuk 25.05.1871 Dybowski B., Godlewski W., 3217;

Sibir or. Bajkal-Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 3222; Sibir or. Bajkal-Kultuk 1876 Dybowski B., Godlewski W., 3224, 3225, 3227; Sibir or. Bajkal-Kultuk 1877 Dybowski B., Godlewski W., 3228; Sibir or. Kultuk 16.05.1871, 4736; Sibir or. Kultuk 11.05.1871, 4738; Sibir or. Kultuk 31.12.1871, 4942; Sibir orientalis Dybowski B., Godlewski W., 3220; 20.05.1871 Dybowski B., Godlewski W., 3221; 19.05.1871 Dybowski B., Godlewski W., 4737

Turdus sibiricus Pallas, 1776: Sibir or. 31.05.1869 Dybowski B., Godlewski W., 4930

Turdus viscivorus Linnaeus, 1758: Bajkal 06.05.1871 Dybowski B., Godlewski W., 3201

Turnix maculosus (Temminck, 1815): Amuria Sidemi 11.06.1885 Jankowski M. [blanforeli], 26647

Turtur sp.: Syberia 18.08.1894 [ferrago], 26042; Wy Askold Jankowski M. [humilis Temminck], 26062; Amuria rz. Sungacza 08.05.1884 Kalinowski J. [rupicola Pallas], 26068; Amuria Sidemi 29.05.1885 Kalinowski J. [rupicola Pallas], 26070, 26077; Korea Seul 02.12.1885 Kalinowski J. [rupicola Pallas], 26074; Korea Seul 03.05.1886 Kalinowski J. [rupicola Pallas], 26076

Turtur douraca Hodgson, 1844: Korea Siul 24.12.1885 Kalinowski J., 26072

Turtur orientalis (Latham, 1790): Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., Godlewski W., 26067; Syberia Kultuk 1876 Dybowski B., Godlewski W., 26072

Upupa epops Linnaeus, 1758: Korea Seul 30.06.1887 Kalinowski J., 22442

Uragus sanguinolentus (Temminck et Schlegel, 1848): Amuria Sidemi 6.07.1884 Jankowski M., 15900; Amuria Sidemi 30.03.1886, 15901; Amuria Sidemi 25.04.1886 Jankowski M., 15902; Amuria Sidemi 17.03.1886 Jankowski M., 15906; Amuria Sidemi 24.04.1885 Jankowski M., 15910; Amuria Sidemi 22.04.1886 Jankowski M., 15911; Amuria Sidemi 21.03.1885 Jankowski M., 15914; Amuria Sidemi 06.05.1885 Kalinowski J., 15915; Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A., 15922; Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., Parvex A., 15924; Kraj amurski Sidemi 4.02.1884 Kalinowski J., 15905; Sibir Kultuk 14.04.1870 Dybowski B., Godlewski W., 15961; Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 15963; Sybir wsch. Kultuk 12.04.1870 Dybowski B., Godlewski W., 15925; Wys. Ascold 25.04.1879 Jankowski M., 15904; Wys. Ascold 1.06.1879 Jankowski M., 15966

Uragus sibiricus Pallas, 1773: Dauria Darasuń 9.07.1866 Dybowski B., Parvex A., 15923; Dauria Darasuń 1866 Dybowski B., Parvex A., 15920

Xanthopygia sp.: Amuria Sidemi 21.05.1885 Kalinowski J. [tricolor Hartl.], 1613; Amuria Sidemi 21.05.1885 Kalinowski J. [tricolor Hartl.], 1627; Amuria Sidemi 15.05.1886 Jankowski M. [tricolor Hartl.], 1616; Korea Seul 28.08.1887 Kalinowski J. [tricolor Hartl.], 1647; Korea Seul 03.05.1886 Kalinowski J. [tricolor Hartl.], 1649; Korea Seul 19.06.1887 Kalinowski J. [tricolor Hartl.], 1657, 1659; Ussuri 30.05.1874 Dybowski B., Godlewski W. [tricolor Hartl.], 654; Ussuri 1874 Dybowski B., Godlewski W. [tricolor Hartl.], 1655, 1669

Xanthopygia cyanomelana (Temminck, 1829): Amuria Sidemi 09.05.1885 Kalinowski J., 1632; Korea Seul 03.05.1886 Kalinowski J., 1623; Rzeka Ussuri 13.04.1874 Dybowski B., Godlewski W., 1614

Zosterops japonica Temminck et Schlegel, 1847: Japonia Nagasaki Dybowski B., 17886
Zosterops simplex Swinhoe, 1861: Chiny 13.03.1887 Kalinowski J., 17903; Chiny Foo-
chow 09.03.1887 Kalinowski J., 17902

OKAZY WYPCHANE/DERMOPLASTY

- Accipiter nisus nisosimilis* (Tickell, 1833): Dauria Walecki J., 40126
Acrocephalus orientalis (Temminck et Schlegel, 1847): Dauria Arguń 29.05.1873 Dy-
bowski B., Godlewski W., 41774
Alcedo bengalensis Gmelin, 1788: Dauria Moszyński, 41776
Anas falcata (Georgi, 1775): Kraj Amurski Kalinowski J., 40264; Sybir Kultuk Dybowski
B., Godlewski W., 40245
Anas penelope Linnaeus, 1758: Kraj Amurski Kalinowski J., 40266
Anas platyrhynchos Linnaeus, 1758: rzeka Sungacza Kalinowski J., 40608
Anas poecilorhyncha zonorhyncha Forster, 1781: Dauria Darasuń 1868 Dybowski B.,
Godlewski W., 41984
Anser albifrons (Scopoli, 1769): rzeka Ussuri 48st LN Dybowski B., Godlewski W.,
40941
Anser anser (Linnaeus, 1758): Sibir or. Darasuń 1868 Dybowski B., Godlewski W., 41103
Anser erythropus (Linnaeus, 1758): Astrachań 1863, 40603
Anser fabalis (Latham, 1787): Kraj Amurski Kalinowski J., 41051
Anser grandis Middendorff, 1853: Syberia 41090; Ussuri Dybowski B., Godlewski W.,
41089
Anser indicus (Latham, 1790): Rosja Sibir or. Baical 07.07.1876 Dybowski B., Godlewski
W., 40855
Anthropoides virgo (Linnaeus, 1758): Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., 41314; Sibir
or, Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., 41327
Anthus cervinus (Pallas, 1811): Sybir or. 1870 Dybowski B., 41761; USA Alaska
03.05.1878 Jankowski M., 41546
Anthus gustavi Swinhoe, 1863: Sibir or. Dauria Moszyński, 40793
Anthus pratensis (Linnaeus, 1758): Bajkal pld. 29.05.1869 Dybowski B., 41551
Anthus spinoletta (Linnaeus, 1758): Rosja Sybir 27.04.1860 Dybowski B., Godlewski
W., 40776
Antigone antigone (Linnaeus, 1758): Dauria Darasuń 1868 Dybowski B., Godlewski W.,
41158
Aquila chrysaetos (Linnaeus, 1758): Kraj Nadamurski Sidemi 1887 Jankowski M.,
41023; Rosja Sybir Bajkal 1872 Dybowski B., Godlewski W., 41047
Aquila clanga (Pallas, 1811): Rosja Sibir Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 41278,
41279

- Aquila heliaca* Savigny, 1809: Rosja Sibir Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 41137, 41275; Rosja Sibir, Kultuk 03.10.1871 Dybowski B., Godlewski W., 41288
- Aquila leucoryphus* Pallas, 1771: Rosja Sibir Kultuk Dybowski B., 41135
- Ardea alba* Linnaeus, 1758: Dauria Arguń 1873 Dybowski B., Godlewski W., 41326; Rosja Sybir or. Dybowski B., Godlewski W., 41323
- Ardea cinerea* Linnaeus, 1758: Amuria Sidimi 30.03.1885 Kalinowski J., 41316
- Ardeola bacchus* (Bonaparte, 1855): Kraj Amurski Sidimi 27.10.1885 Kalinowski J., 40749
- Ardetta eurhythmus* (Swinhoe, 1873): Dauria Arguń Dybowski B., Godlewski W., 40831
- Arenaria interpres* (Linnaeus, 1758): Dauria Darasuń 1868 Dybowski B., Godlewski W., 41597; Wyspa Beringa Dybowski B., 41527
- Brachyramphus marmoratus perdix* (Pallas, 1811): Kamczatka Dybowski B., 40884
- Bubo blakistoni* Seebohm, 1884: Kraj Amurski Jankowski M., 41141
- Bubo bubo sibiricus* (Gloger, 1833): Sibir Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 41114
- Buteo hemilasius* Temminck et Schlegel, 1844: Dauria Arguń 7.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 42085
- Buteo japonicus* (Temminck et Schlegel, 1844): Sybir Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 42086
- Butorides striata macrorhyncha* (Gould, 1848): Amuria 02.06.1885 Kalinowski J., 40701; rzeka Ussuri 12.04.1874 Dybowski B., Godlewski W., 40832
- Calcarius lapponicus* (Linnaeus, 1758): Wyspa Beringa Dybowski B., 40080
- Ceryle lugubris* (Temminck, 1834): Korea Kalinowski J., 42101
- Charadrius dominicus* Müller, 1776: Korea Seul 25.09.1887 Kalinowski J., 41459
- Charadrius fulvus* Gmelin, 1789: Sibir or. Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 41851
- Charadrius hiaticula* Linnaeus, 1758: Sibir Kultuk 1869 Dybowski B., Godlewski W., 41463; Sibir Kultuk 1867 Dybowski B., Godlewski W., 41719
- Charadrius mongolus* Pallas, 1776: Kraj Amurski Jankowski M., 41748; 1883 Dybowski B., 41653
- Chloris sinica kawarachiba* (Temminck, 1836): Kamczatka 1879 Dybowski B., 41513
- Ciconia* sp.: rzeka Ussuri 14.10.1873 Dybowski B., 41301
- Ciconia boyciana* Swinhoe, 1873: Amuria Sidimi Jankowski M., 41296
- Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758): Sibir or. Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 41321
- Circus* sp.: Dauria Moszyński [paradoxus], 40046
- Circus spilonotus* Kaup, 1847: Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., A. Parvex, 41234; Dauria Onon Dybowski B., Godlewski W., 41228
- Columba indica* (Linnaeus, 1758): Kraj Amurski Kalinowski J., 40871
- Colymbus auritus* Linnaeus, 1758: Dauria Arguń 22.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 40347

Colymbus stellatus Pontoppidan, 1763: Kamczatka 1874 Dybowski B., 40998

Corvus corax kamtschaticus Dybowski, 1883: Wyspa Beringa Dybowski B., 41394

Corvus frugilegus Linnaeus, 1758: Dauria 15.05.1872 Dybowski B., Godlewski W., 40481

Corvus leuillanti Lesson, 1831: Fl. Ussuri 01.11.1873 Dybowski B., Godlewski W., 40617, 40618

Corvus monedula Linnaeus, 1758: Dauria 1861 Moszyński, 40478; Kraj Amurski Kalinowski J., 40501; Sybir wsch Kiachta 1860 Walecki J., 40441

Coturnix japonica Temminck et Schlegel, 1849: Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., A. Parvex, 41510, 41599, 41638, 41702, 41703; Korea 06.03.1887 Kalinowski J., 41701; Korea 17.01.1887 Kalinowski J., 41892; Sidemi Amuria Kalinowski J., 41639

Crossoptilon auritum (Pallas, 1811): Chiny 1881 Przewalski M., 41236

Cygnopsis cygnoides (Linnaeus, 1758): Dauria Darasuń 1868 Dybowski B., A. Parvex, 41053; Kraj Amurski Kalinowski J., 41054

Cygnus sp.: Dauria Darasuń Dybowski B., Parvex A. [minor Yarrell], 41074, 41080

Cygnus cygnus (Linnaeus, 1758): Kraj Amurski Sidemi 15.11.1884 Kalinowski J., 41160

Cygnus olor (Gmelin, 1789): Kraj Amurski Jankowski M., 41061

Diomedea sp.: Kraj Amurski Jankowski M. [bicristatus], 41357

Diomedea brachyura Temminck, 1829: Kraj Amurski Jankowski M., 42094

Emberiza cioides Brandt, 1843: Korea 18.12.1885 Kalinowski J., 41684; Wyspa Askold 24.04.1879 Jankowski M., 41553

Emberiza fucata Pallas, 1776: Mandżuria 23.06.1875 Dybowski B., Godlewski W., 41547

Emberiza spodocephala Pallas, 1776: Mandżuria 06.05.1875 Dybowski B., Godlewski W., 41545

Eurystomus orientalis (Linnaeus, 1766): Korea Kalinowski J., 40201; Wyspa Askold Jankowski M., 40368

Falco peregrinus Tunstall, 1771: Wyspa Beringa Dybowski B., 40194

Fratercula cirrhata (Pallas, 1769): Wyspa Beringa Dybowski B., 40240

Fratercula corniculata (Naumann, 1821): Kamczatka Dybowski B., 40239

Fulica atra Linnaeus, 1758: Dauria Gazimur 1861 Moszyński, 40440

Fulmarus sp.: Wyspa Beringa Dybowski B. [pacificus], 40965

Gallix rex cinerea (Gmelin, 1789): Korea Urykul 17.07.1887 Kalinowski J., 40642

Gavia stellata (Pontoppidan, 1763): Kamczatka Dybowski B., 40161

Gracula saularis Linnaeus, 1758: Chiny Kalinowski J., 41419

Grus canadensis (Linnaeus, 1758): Sibir or Dybowski B., 41315

Grus japonensis (Statius Muller, 1776): Korea 15.01.1887 Kalinowski J., 41405; Sidemi Jankowski M., 41157

- Grus leucauchen*** Temminck, 1827: Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., Godlewski W., 41988; Korea 19.03.1886 Kalinowski J., 41407
- Grus monacha*** Temminck, 1835: Dauria Arguń 03.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 41298; Dauria Darasuń Dybowski B., 41297
- Haliaeetus albicilla*** (Linnaeus, 1758): Korea Kalinowski J., 41136; Kraj Amurski Jankowski M., 41267
- Haliaeetus leucoryphus*** (Pallas, 1771): Dauria Arguń 09.08.1873 Dybowski B., Godlewski W., 41050; Wyspa Beringa Dybowski B., Godlewski W., 41134
- Haliaeetus pelagicus*** (Pallas, 1811): Kamczatka Dybowski B., 41271; Sinus Abrek 43st. Dybowski B., Godlewski W., 41272; 12.01.1873 Dybowski B., Godlewski W., 42400
- Histrionicus histrionicus*** (Linnaeus, 1758): Sibir or. Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 40916; Sybir or. rzeka Ussuri 05.06.1874 Dybowski B., Godlewski W., 40898
- Hypsipetes amaurotis*** (Temminck, 1830): Korea 04.02.1886 Kalinowski J., 41440
- Lagopus lagopus*** (Linnaeus, 1758): Sybir wsch Walecki, 41919
- Lagopus muta*** (Montin, 1781): Sibir or. Bystraja nad jez. Bajkał 15.07.1870 Dybowski B., Godlewski W., 40476; Sibir or. Jakuck Dybowski B., 40379
- Larus* sp.:** Dauria, Darasuń 1867 Dybowski B., A. Parvex [borealis], 40225; Sibir or Bajkał Dybowski B., Godlewski W. [borealis], 40920; Wyspa Beringa Dybowski B. [borealis], 40926; Sinus Abrek 43st. Dybowski B., Godlewski W. [melanurus], 40228, 40277
- Larus crassirostris*** Vieillot, 1818: Sinus Abrek 43st. 06.10.1874 Dybowski B., Godlewski W., 40571
- Larus dominicanus*** Lichtenstein, 1823: Sinus Abrek 43st. 00.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 40573
- Larus glaucescens*** Naumann, 1840: Kamczatka 1856, 40925
- Larus glaucus*** Brünnich, 1764: Kraj Amurski Sidemi Jankowski M., 40918; Sinus Abrek 43st. 14.04.1873 Dybowski B., Godlewski W., 40927
- Larus niveus*** Pallas, 1811: Dauria Darasuń 1868 Dybowski B., A. Parvex, 40278
- Leucogeranus leucogeranus*** (Pallas, 1773): Astrachań, 41153
- Limnodromus semipalmatus*** (Blyth, 1848): Dauria Arguń 01.06.1873 Dybowski B., Godlewski W., 41874
- Limosa limosa*** (Linnaeus, 1758): Zatoka Beringa Dybowski B., Godlewski W., 41869
- Limosa limosa melanuroides*** Gould, 1846: Dauria, Darasuń Dybowski B., Godlewski W., 41819; Kamczatka 21.05.1881 Dybowski B., 41841
- Lobivanellus inornatus*** Temminck et Schlegel, 1849: Korea 9.05.1887 Kalinowski J., 41863
- Locustella certhiola*** (Pallas, 1811): Dauria 1868 Dybowski B., A. Parvex, 41501
- Locustella naevia*** (Boddaert, 1783): Sibir or. 15.09.1870 Dybowski B., Godlewski W. [Locustella salicaria], 41487

Lunda cirrhata (Pallas, 1769): Wyspa Askold Dybowski B., Godlewski W., 40883
Luscinia camtschatkensis (Gmelin, 1789): Kraj Amurski 24.05.1884 Kalinowski J., 41548
Lusciniola sp.: Dauria 1868 Dybowski B., A. Parvex [schwartzi (Radde)], 41491
Lyrurus tetricus (Linnaeus, 1758): Dauria, Darasuń 01.12.1865, 40165; Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 40150
Mergus albellus (Linnaeus, 1758): Kraj Amurski Kalinowski J., 40261
Mergus merganser Linnaeus, 1758: Kraj Amurski Kalinowski J., 40996
Mergus serrator Linnaeus, 1758: Sybir Kiachta 1862 Walecki J., 40904
Merula cardis (Temminck, 1831): Japonia Nagasaki 1883 Jelski K., Dybowski B., 41641
Microscelis sp.: Japonia 04.12.1883 Dybowski B. [crissoleucos], 40406
Microscelis amaurotis (Temminck, 1830): Japonia Nagasaki 1883 Dybowski B., 41940
Milvus lineatus (Gray, 1831): Dauria, Darasuń 1867 Dybowski B., A. Parvex, 41259, 42082; Sibir or. Kultuk 27.05.1869 Dybowski B., Godlewski W., 41283
Motacilla baicalensis Swinhoe, 1871: Jez. Bajkał Kultuk 28.04.1869 Dybowski B., Godlewski W., 40775
Nipponia sp.: Korea 01.01.1887 Kalinowski J. [nippon sinensis], 41386
Nipponia nippon (Temminck, 1835): Amuria Sidemi 16.04.1885 Jankowski M., 41385; Ussuri 22.05.1874 Dybowski B., 41384
Numenius sp.: Dauria 1867 Dybowski B., Parvex A. [major], 40740; Dauria 02.07.1866 Dybowski B., Parvex A. [major], 40824
Numenius cyanopus (Vieillot, 1817): Dauria Arguń 05.05.1873 Dybowski B., Godlewski W., 40935; Kraj Amurski 16.04.1884 Kalinowski J., 40744; Sibir Kultuk 1870 Dybowski B., Godlewski W., 40741
Numenius melanorhynchus Bonaparte, 1856: Kamczatka 1882 Dybowski B., 40314
Numenius minutus Gould, 1841: Sybir or. 1869 Dybowski B., Godlewski W., 41848
Nyctea nyctea (Linnaeus, 1758): Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., A. Parvex, 41119
Nyroca baeri (Salvadori, 1895): Dauria Arguń 12.06.1873 Dybowski B., Godlewski W., 40894; Dauria, Arguń 13.06.1873 Dybowski B., Godlewski W., 40903
Nyroca fuligula (Linnaeus, 1758): Kamczatka Dybowski B., 40310
Oidemia americana Swainson, 1832: Kamczatka Dybowski B., 40246, 40915
Oidemia fusca (Linnaeus, 1758): Sibir or. Kultuk 31.05.1877, 40601
Oidemia stejnegeri (Ridgway, 1887): Kamczatka 22.06.1881 Dybowski B., 40392
Oriolus diffusus Sharpe, 1877: Korea 26.05.1886 Kalinowski J., 41743
Otis dybowskii Taczanowski, 1874: Dauria Darasuń Dybowski B., 41128; Korea Kalinowski J., 41129; Korea 27.02.1888 Kalinowski J., 41148; Syberia Dybowski B., 41130
Pagophila eburnea (Phipps, 1774): Kamczatka Dybowski B., 40937

- Pandion haliaetus*** (Linnaeus, 1758): Sibir or Kultuk Dybowski B., Godlewski W., 41253
- Perdix barbata*** Verreaux et Des Murs, 1863: Dauria Darasuń Dybowski B., A. Parvex, 40585, 41906; Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., A. Parvex, 40460
- Pernis orientalis*** Taczanowski, 1891: Sibir or Kultuk 24.06.1869 Dybowski B., Godlewski W., 41209
- Phalacrocorax carbo*** (Linnaeus, 1758): Dauria Arguń 06.04.1873 Dybowski B., 40850; Dauria Darasuń 1867 Dybowski B., Godlewski W., 40990; Kamczatka Dybowski B., 40727; Kraj Amurski Sidemi 14.02.1884 Kalinowski J., 40720; Sinus Abrek 43st. Dybowski B., Godlewski W., 40946; Sinus Abrek 43st. Dybowski B., Godlewski W., 40967; Dauria Darasuń, 40989
- Phaleris psittaculus*** (Pallas, 1769): Wyspa Beringa 1883 Dybowski B., 40888
- Phasianus tarimensis*** Pleske, 1889: Fl. Tarim Lob-Nor Przewalski M., 40565
- Phasianus torquatus*** Gmelin, 1789: Sidemi 15.01.1885 Kalinowski J., 40567
- Picooides*** sp.: 1868 Dybowski B., A. Parvex [crissoleucos], 40410
- Platalea major*** Temminck et Schlegel, 1849: Mandżuria Kalinowski J., 41828
- Platalea minor*** Temminck et Schlegel, 1849: Amuria Kalinowski J., 41352
- Plectrophenax lapponica*** (Linnaeus, 1758): Dauria 1868 Dybowski B., 41664
- Procellaria glacialis*** Linnaeus, 1761: Kamczatka, 40952
- Prunella*** sp.: Bajkal 1862 Dybowski B., Godlewski W. [altaicus], 41526
- Puffinus tenuirostris*** (Temminck, 1836): Wyspa Beringa Dybowski B., 40327
- Pyrrhocorax*** sp.: Kamczatka Dybowski B. [bicristatus], 40713, 40718, 40761, 41359; Sinus Abrek 43st. 1874 Dybowski B. [bicristatus], 40987
- Pyrrhocorax violaceus*** (Vieillot, 1816): Kamczatka Dybowski B., 40092, 40712
- Pyrrhula pyrrhula rosacea*** Seebohm, 1882: Wyspa Askold Jankowski M., 41550
- Querquedula*** sp.: Kraj Amurski Kalinowski J. [gloeitans], 40231
- Rissa*** sp.: Wyspa Beringa Dybowski B. [brachyrhyncha], 40544
- Rissa tridactyla*** (Linnaeus, 1758): Wyspa Beringa Dybowski B., 40545
- Rostratula*** sp.: Korea 6.09.1887 Kalinowski J. [capensis], 41843
- Scolopax*** sp.: Kamczatka 27.11.1879, 41915
- Somateria spectabilis*** (Linnaeus, 1758): Wyspa Beringa 1883 Dybowski B., 40604
- Squatarola*** sp.: Kraj Amurski Sidemi Jankowski M. [dominicus], 41444
- Squatarola helvetica*** (Linnaeus, 1766): Amuria 31.03.1885 Jankowski M., 41839
- Stercorarius parasiticus*** (Linnaeus, 1758): Kamczatka, 41983
- Streptopelia orientalis*** (Latham, 1790): Sybir Kultuk 1876 Dybowski B., Godlewski W., 41898
- Sturnia*** sp.: Dauria 1868 Dybowski B., Godlewski W. [daurica], 40772
- Surnia pallasii*** Buturlin, 1907: Sibir Dauria Darasuń Dybowski B., A. Parvex, 40077

- Syrnium fuscescens* Temminck et Schlegel, 1847: Sidemi 04.12.1885 Jankowski M., 41122
- Syrrhaptēs paradoxus* (Pallas, 1773): Dauria Arguń 1873 Dybowski B., Godlewski W., 40129; Sibir or., 40081
- Syrrhaptēs tibetanus* (Gould, 1850): Tybet pn Przewalski M., 40128
- Tarsiger cyanurus* (Pallas, 1773): Dauria 1866 Dybowski B., A. Parvex, 41514
- Tarsiger* sp.: Sybir or. 02.08.1870 Dybowski B., Godlewski W. [dominicus], 41456
- Tetrao kamtschaticus* Kittlitz, 1858: Kamczatka Dybowski B., 40142, 40146, 41245
- Tetrao urogalloides* Middendorff, 1853: Onon 15.01.1873 Dybowski B., Godlewski W., 41205; Sibir Kiachta 1862 Wałecki J., 41204
- Tetrao urogallus* Linnaeus, 1758: Sibir Irkuck Dybowski B., Godlewski W., 40103
- Tetraogallus himalayensis* Gray, 1843: Zaisan Przewalski M., 40155
- Tetraogallus tibetanus* Gould, 1854: Tybet pn Przewalski M., 40053
- Tringa* sp.: Dauria, Darasuń 1868 Dybowski B., Godlewski W. [subarquata (Gould.)], 41721
- Triorchis* sp.: Korea Seul 15.01.1888 Kalinowski J. [hemilasius], 41125; Kraj Amurski 24.01.1884 Kalinowski J. [hemilasius], 42077
- Troglodytes dauricus* Dybowski et Taczanowski, 1884: Sidemi Amuria 02.01.1885 Jankowski M., 41672
- Turdus* sp.: Sibir or. Kultuk 16.04.1871 [glaucescens], 40812; Sybir or. Kultuk 21.08.1877 Dybowski B., Godlewski W. [lapponica], 41647
- Turdus fuscatus* Vieillot, 1808: Sibir or. Dybowski B., Godlewski W., 41412; Sybir Kultuk, jez. Bajkał 27.05.1876 Dybowski B., Godlewski W., 41530
- Turdus hortulorum* Sclater, 1863: Ussuri 19.05.1874 Dybowski B., Godlewski W., 41928
- Turdus naumanni* Temminck, 1820: rzeka Ussuri 12.10.1873 Dybowski B., Godlewski W., 41750; Sybir Bajkał 20.05.1877 Dybowski B., Godlewski W., 41528; Sybir Ussuri 11.04.1874, 41950
- Turdus ruficollis* Pallas, 1776: Sibir or. Kultuk 1877 Dybowski B., Godlewski W., 40534
- Tympanuchus* sp.: Sachalin Dybowski B. [falcipennis], 40048
- Uria carbo* (Pallas, 1811): Morze Japońskie Dybowski B., Godlewski W., 40316; Morze Japońskie 25.02.1875 Dybowski B., Godlewski W., 40391
- Uriarra arra* (Pallas, 1811): Wyspa Beringa 1879 Dybowski B., 40332
- Vanellus vanellus cristatus* Wolf et Meyer, 1805: Kraj Amurski 18.04.1886 Kalinowski J., 41850
- Xanthopygia* sp.: Dauria Arguń 29.05.1873 Dybowski B., Godlewski W. [tricolor Hartl.], 41557

Class: **Mammalia** Linnaeus, 1758

- Alexandromys oeconomus* (Pallas, 1776): Przylądek Czukocki Dybowski B., 77888; Syberia 1863, 77870
- Antilope* sp.: Dauria 1873, 77841
- Apodemus sylvaticus* Linnaeus, 1758: Syberia Dauria 1867 Dybowski B. Parvex A., 77889, 77890
- Arvicola* sp.: Zat. Abrek Ussuri 1875 Dybowski B. Godlewski W., 77443
- Arvicola nigricans* de Selys Longchamps, 1845: Darasuń 1867 Dybowski B. Godlewski W., 83851; Witim (Syberja wsch.) Walecki J., 1, 77377
- Cervus nippon* Temminck, 1838: Władywostok Dybowski B., 77829, 77830
- Clethrionomys rutilus* (Pallas, 1779): Kamczatka, 77476; Darasuń 1867 Dybowski B. Parvex A., 158507
- Craseomys rufocanus* (Sundevall, 1846): Kultuk 1870 Dybowski B. Godlewski W., 77477
- Cricetulus* sp.: Syberia, 77391; Syberia wschodnia, 77375
- Cricetulus obscurus* Milne-Edwards, 1867: Syberia wschodnia, 77376
- Dicrostonyx torquatus* (Pallas, 1779): Czukock, 77467, 77468
- Dipus* sp.: Dauria 1867 Dybowski B. Parvex A., 77330
- Felis* sp.: Syberia, 77712
- Lemmus* sp.: Syberia wschodnia, 77460
- Lepus variabilis* Pallas, 1778: Syberia wschodnia Dybowski B. Godlewski W., 77794
- Lepus tolai* Pallas, 1778: Syberia Dauria 1872.11.20 Dybowski B. Godlewski W., 77801
- Marmota baibacina* Kastschenko, 1899: Dauria Dybowski B. Godlewski W., 77696; Syberia wschodnia Aksza 1872 Dybowski B. Godlewski W., 77810
- Marmota camtschatica* (Pallas 1811): Kamczatka 1883 Dybowski B., 77681
- Microtus arvalis* (Pallas, 1778): Syberia wschodnia Kultuk Dybowski B. Godlewski W., 77887
- Mustela altaica* Pallas, 1811: Dauria Dybowski B. Godlewski W., 81100
- Mustela sibirica* Pallas, 1773: Dauria Dybowski B. Godlewski W., 81102
- Ochotona* sp.: Przylądek Czukocki Dybowski B., 77303
- Ochotona daurica* (Pallas, 1776): Syberia wschodnia 1863, 77310,
- Ochotona hyperborea* (Pallas, 1811): Syberia wschodnia Kultuk Dybowski B. Godlewski W., 77309, 77306, 77304, 77305
- Plecotus auritus* (Linnaeus, 1758): Syberja wschodnia Dybowski B. Godlewski W., 160062
- Spermophilus dauricus* Brandt, 1843: Dauria Dybowski B. Godlewski W., 83816
- Sciuropterus russicus* Tiedemann, 1808: Syberia wschodnia Dybowski B., 77937; Godlewski W. 77938

- Sciurus vulgaris*** Linnaeus, 1758: Dauria Kultuk Dybowski B. Godlewski W., 77916
- Siphneus armandi*** Linnaeus, 1758: Syberia wschodnia, Aksza Dybowski B. Godlewski W., 77650, 77983
- Spermophilus dauricus*** Brandt, 1843: Dauria Dybowski B. Godlewski W., 77946; Staryj Curuchajtuj Dybowski B. Godlewski W., 77945
- Talpa europaea*** Linnaeus, 1758: Syberia wschodnia Dybowski B. Godlewski W., 77236
- Tamias (Eutamias) sibiricus asiaticus*** (Gmelin, 1788): Dauria Dybowski B. Godlewski W., 77959; Syberia, 77960
- Urocitellus parryii*** (Richardson, 1825): Syberia Czukock 1870, 77947, 77948
- Urocitellus undulatus*** (Pallas, 1778): Dauria Dybowski B. Godlewski W., 77972, 77976, 77978, 77979, 77980; Syberia wsch. Aksza 1872 Dybowski B. Godlewski W., 77973; Kamczatka 1883 Dybowski B., 77974, 77975
- Vulpes vulpes*** (Linnaeus, 1758): Kamczatka Dybowski B., 77782

LITERATURA

- Ackerman D. 2007. *The Zookeeper's Wife: A War Story*, W.W. Norton & Company, New York, s. 1–368.
- Brzęk G. 1959. *Złoty wiek ornitologii polskiej*, *Memorabilia Zoologica* 3, s. 1–175.
- Brzęk G. 1999. *Udział Polaków w badaniach przyrody Syberii, a zwłaszcza Bajkału*, *Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki* 8/1, s. 121–190.
- Daszkiewicz P., Iwan D. 2016. *Straty wojenne Państwowego Muzeum Zoologicznego – raport Stanisława Feliksiaka (1906–1992)*, *Pamięć i Sprawiedliwość* 1, s. 431–440.
- Daszkiewicz P., Iwan D. 2021. *Ostatnie lata życia Benedykta Dybowskiego (1833–1930) w świetle korespondencji z Januszem Domaniewskim (1891–1954) – przyczynek do biogramu*, *Kosmos* 69, s. 555–561.
- Daszkiewicz P., Iwan D., Kowalski H., Mierzwa-Szymkowiak D., Raś M. 2018. *Korespondencja Benedykta Dybowskiego do Janusza Domaniewskiego w latach 1917–1918*, *Memorabilia Zoologica, Nowa Seria* 4, i-xiii + 1–218.
- Daszkiewicz P., Iwan D., Kowalski H., Mierza-Szymkowiak D., Raś M. 2019. *Korespondencja Benedykta Dybowskiego do Janusza Domaniewskiego w latach 1919–1920*, *Memorabilia Zoologica, Nowa Seria* 5, i-xii + 1–172.
- Daszkiewicz P., Iwan D., Kowalski H., Mierza-Szymkowiak D., Raś M., Zabłocki W. 2020. *Korespondencja Benedykta Dybowskiego i Janusza Domaniewskiego w latach 1919–1929*, *Memorabilia Zoologica, Nowa Seria* 6, i-xiii + 1–305.
- Daszkiewicz P., De Massary J.-Ch. 2023. *Notes herpétologiques tirées des mémoires de Benedykt Dybowski, et en particulier sur les circonstances de la découverte de Salamandrella keyserlingii Dybowski, 1870*, *Bulletin de la Société Herpétologique de France* 185, s. 1–10.
- Domaniewski J. 1926. *Nowe formy ssaków z Azji północnej*, *Prace Zoologiczne Polskiego Państwowego Muzeum Przyrodniczego [Annales Zoologici Musei Polonici Historiae Naturalis]*, 5, z. 1, s. 52–56.
- Dybowski B. 1870. *Beitrag zur Kenntniss der Wassermolche Sibiriens*, *Verhandlungen der Zoologisch-Botanischen Gesellschaft in Wien* 20, s. 237–242.
- Dybowski B. 1871. *Zur Fortpflanzungsgeschichte des Kuckucks. Briefliche Mittheilung aus Ost-Sibirien*, *Journal für Ornithologie* 19, s. 393–394.

- Dybowski B. 1874. *Notiz über die Ostsibirischen Pyrrhula-Arten*, Journal für Ornithologie 22, s. 39–46.
- Dybowski W. 1875. *Die Gasteropoden-Fauna des Baikal-Sees, anatomisch und systematisch bearbeitet*, Mémoires de l'Académie Impériale des Sciences de St-Petersbourg ser. VII, 22, s. 1–73.
- Dybowski B. 1880. *Wyjątek z listu Dra Dybowskiego z Kamczatki*, Przyroda i Przemysł 8, s. 339–340.
- Dybowski B. 1881. *Beobachtungen über Mormonidae*, Sitzungsberichte der Naturforschergesellschaft bei der Universität Dorpat 6, s. 1–16.
- Dybowski B. 1881. *Les Mammifères du Kamtchatka*, Nature 10, s. 213–215.
- Dybowski B. 1882. *Postrzeżenia nad ptakami z rodziny maskonurów (Mormonidae)*, Wiadomości z Nauk Przyrodniczych 2, s. 61–71.
- Dybowski B. 1883. *Quelques remarques supplémentaires sur les Mormonidés*, Bulletin de la Société Zoologique de France 8, s. 348–350.
- Dybowski B. 1900. *O Syberyi i Kamczatce*, Kurjer Lwowski, Lwów, s. 1–248.
- Dybowski B. 1900. *Wspomnienia pośmiertne*. Godlewski Wiktor, Kosmos 25, 690–692.
- Dybowski B. 1911. *O faunie mięczaków bajkalskich*, Kosmos 36, s. 945–981.
- Dybowski B. 1912. *Bemerkungen und Zusätze zu der Arbeit von Dr. W. Dybowski Mollusken aus de Uferregion des Baikalsees*, Annuaire du Musée zoologique de l'Académie Impériale des Sciences de St. Pétersbourg 17, s. 165–218.
- Dybowski B. 1912. *O Syberyi i Kamczatce. Cz. 1 Podróż z Warszawy na Kamczatkę*, Gebethner i Wolff, G. Gebethner i Spółka, s. 1–562.
- Dybowski B. 1913. *Wspomnienia z przeszłości półwiekowej: objaśnione czterdziestu kilku rycinami*, Lwów, s. 1–114.
- Dybowski B. 1922. *Spis systematyczny gatunków i ras zwierząt kręgowych fauny Wschodniej Syberii*, Archiwum Towarzystwa Naukowego we Lwowie 1, s. 1–68.
- Dybowski B. 1922. *Spis systematyczny gatunków i ras, należących do awifauny wsch. Syberyi*, Archiwum Towarzystwa Naukowego we Lwowie 3/1, s. 1–31.
- Dybowski B. 1922. *Spis systematyczny gatunków i ras, należących do awifauny Kamczatki i wysp Komandorskich*, Archiwum Towarzystwa Naukowego we Lwowie 3/1, s. 1–13.
- Dybowski B. 1922. *Spis systematyczny ssawców wschodniej Syberyi*, Sprawozdania Towarzystwa Naukowego we Lwowie 1, s. 11–12.
- Dybowski B. 1924. *Baicalogammaridea. – Gammariden des Baikalsees. 1 Teil. Limnophili Baicalogammarini (Die den Boden des Sees bewohnenden Formen)*, Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Letters. Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles. Serie B: Sciences naturelles, supplémentaire, s. 1–92.
- Dybowski B. 1927. *Synoptisches Verzeichnis mit kurzer Besprechung der Gattungen und Arten dieser Abteilung der Bakalflohkrebse*, Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Letters. Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles. Serie B: Sciences naturelles, supplémentaire. Cracovie, s. 1–77.

- Dybowski B. 1928. *O skrzekach ogoniastych Wschodniej Syberji. Über die Urodelen Ostibiriens*. Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres: Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles, Ser. B, Sciences Naturelles, 1928, s. 1073–1081.
- Dybowski B. 1930. *Pamiętnik dra Benedykta Dybowskiego od roku 1862 zacząwszy do roku 1878*, Lwów, s. 1–627.
- Dybowski B., Godlewski W. 1870. *Predvaritel'nyj otčet o faunističeskikh issledovanijah na Bajkale*, Otčet o dejstvijah Sibirskago otdela Imperatorskago Russkago Geografičeskago Obsšestva za 1869 g., Priloženie. Sankt Peterburg 1870, s. 167–204.
- Dybowski B., Grochmalicki J. 1913. *Beiträge zur Kenntnis der Baikalmollusken. I. Baicalidae. 1. Turribaicaliinae subfam. nova. III. Untergattung Trachybaicalia (v. Martens) Lindholm*, Bulletin de l'Académie Impériale des Sciences de St. Pétersbourg, ser. VI, 7, s. 1–905.
- Dybowski B., Grochmalicki J. 1913. *Beiträge zur Kenntnis der Baikalmollusken. I: Baicalidae. 1: Turribaicaliinae subf. nova. I. Untergattung Gerstfeldtia*, Annuaire du Musée zoologique de l'Académie Impériale des Sciences de St. Pétersbourg 18, 268–316.
- Dybowski B., Grochmalicki J. 1913, *Beiträge zur Kenntnis der Baikalmollusken, I: Baicalidae, I: Turribaicaliinae, II: Untergattung Godlewskia*, Annuaire du Musée zoologique de l'Académie Impériale des Sciences de St. Pétersbourg 18, s. 509–541.
- Dybowski B., Parvex A. 1868. *Verzeichniss der während der Jahre 1866 und 1867 im Gebiete der Mineralwässer von Darasun in Daurien beobachteten Vögel*, Journal für Ornithologie 16, s. 330–339.
- Dybowski B., Taczanowski W. 1884, *Liste des oiseaux Kamtschatka et des îles Comandore*, Bulletin de la Société Zoologique de France 9, s. 145–161.
- Dybowski W. 1875. *Gammaridy oziera Bajkala*, Izvestiya Zapadno Sibirskogo Otdela Imperatorskago Russkago Geograficheskago Obshestva 6, s. 62.
- Dybowski W. 1880. *Studien über die Spongien des russischen Reiches, mit besonderer Berücksichtigung der Spongien-Fauna des Baikal-Sees*, Mémoires de l'Académie Impériale des sciences de St. Pétersbourg 7, s. 1–71.
- Dybowski W. 1882. *Observations sur les oiseaux de la famille des mormonidés*, Bulletin de la Société Zoologique de France 7, s. 290–300.
- Dybowski W. 1883. *Remarques sur les oiseaux du Kamtschatka et des Îles Comandores*, Bulletin de la Société Zoologique de France 8, s. 351–370.
- Dybowski W. 1911. *O faunie mięczaków bajkalskich*, Kosmos 36, s. 37.
- Grochmalicki J. 1930. *Benedykt herbu Nałęcz Dybowski 30.IV.1833–31.I.1930*, Kosmos, czasopismo Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika 55, s. 1–16.
- Iwan D., Daszkiewicz P. 2021. *Szymon Tenenbaum (1892–1941) – życiorys spisany na entomologicznej etykięcie*, Kosmos 70, s. 147–155.
- Iwan D., Daszkiewicz P., Kamiński M. J. 2021. *Rediscovery of the type specimens of Strix aluco volhyniae Dunajewski, 1948*. Annales Zoologici 71, s. 399–404.

- Iwan D., Mierzwa-Szymkowiak D., Wawer W. 2021. *Zbiory przyrodnicze Muzeum i Instytutu Zoologii PAN – świadectwo polskiego wkładu w rozwój światowych badań bioróżnorodności prowadzonych od początku XIX wieku*, Kosmos 70, s. 242–254.
- Kawecki Z. 1967. *Władysław Kulczyński (1854–1919)*, Memorabilia Zoologica 18, s. 109.
- Kowalska K., Mroczkowska A., Zielińska B. 1964. *Władysław Taczanowski: Listy do Antoniego Wagi, Konstantego Branickiego i Benedykta Dybowskiego*, Memorabilia Zoologica 12, s. 1–317.
- Kulczyński W. 1885. *Pająki zebrane na Kamczatce przez Dra B. Dybowskiego*, Pamiętnik Akademii Umiejętności w Krakowie 11, s. 1–60.
- Laszczkowska W. 1995. *Gabinet Zoologiczny – Władysław Taczanowski i jego czasy*, Nauka 3, s. 174–181.
- Mlíkovský J. 2007. *Types of birds in the collections of the Museum and Institute of Zoology, Polish Academy of Sciences, Warszawa Poland. Part 2: Asian birds*, Journal of the National Museum (Prague), Natural History Series 176, s. 33–79.
- Mlíkovský J. 2011. *First historical records of birds from North Korea: the Kalinowski collection of 1887–1888*, Journal of the National Museum (Prague), Natural History Series 180, s. 1–8.
- Mlíkovský J., Franhert S. 2009. *Type specimens and type localities of Siberian birds (Aves) described by Jean Cabanis*, Zootaxa 2297, s. 64–68.
- Nowiński F. 2014. *Sybiracy i polscy zesłańcy w pamiętniku Benedykta Dybowskiego*, Zesłaniec 58, s. 11–36.
- Pallas P. S. 1776. *Reise durch verschiedene Provinzen des Russischen Reichs*, Kaysersliche Academie der Wissenschaften 3, s. 1–454.
- Sztolcman J., Domaniewski J. 1927. *Typy opisowe ptaków w Polskim Państwowym Muzeum Przyrodniczym*, Prace Zoologiczne Polskiego Państwowego Muzeum Przyrodniczego 6, s. 95–194.
- Taczanowski W. 1860. *O ptakach drapieżnych w Królestwie Polskiem pod względem wpływu, jaki wywierają na gospodarstwo ogólne*, Warszawa, s. 1–204.
- Taczanowski W. 1870. *Nachtrag zu Dr. Dybowski's Verzeichniss der im Gebiete von Darasun in Daurien beobachteten Vögel*, Journal für Ornithologie 18, s. 305–312.
- Taczanowski W. 1871. *Nachtrag zur Notiz über die ostsibirischen Numenius-Arten*, Journal für Ornithologie 19, s. 395–396.
- Taczanowski W. 1872. *Bericht über die ornithologischen Untersuchungen des Dr. Dybowski in Ost-Sibirien*, Journal für Ornithologie 20, s. 340–366, 433–454.
- Taczanowski W. 1872. *Notiz über die ostsibirischen rauhfüssigen Bussarde*, Journal für Ornithologie 20, s. 189–192.
- Taczanowski W. 1873. *Bericht über die ornithologischen Untersuchungen des Dr. Dybowski in Ost-Sibirien (Schluß)*, Journal für Ornithologie 21, s. 81–119.
- Taczanowski W. 1874. *Zweiter Nachtrag zum Bericht über die ornithologischen Untersuchungen des Dr. Dybowski in Ost-Sibirien*, Journal für Ornithologie 22, s. 315–337.

- Taczanowski W. 1875. *Briefliches über zwei fragliche sibirische Vögel*, Journal für Ornithologie 23, s. 151–152.
- Taczanowski W. 1875. *Verzeichniss der Vögel, welche durch die Herren Dybowski und Godlewski an der Ussurimündung gesammelt wurden*, Journal für Ornithologie 23, s. 241–257.
- Taczanowski W. 1876. *Description d'un nouveau Cerf tacheté du pays d'Ussuri méridional, Cervus dybowski*, Proceedings of The Zoological Society of London, s. 123–125.
- Taczanowski W. 1876. *Revue critique de la faune de la Sibérie Orientale*, Bulletin de la Société Zoologique de France 1, s. 113–151, 157–183, 237–264.
- Taczanowski W. 1876. *Verzeichniss der Vögel, welche durch die Herren Dr. Dybowski und Godlewski im südlichen Ussuri-Lande, und namentlich an den Küsten des Japanischen Meeres unter 45° n. Br. Gesammelt und beobachtet worden sind*, Journal für Ornithologie 24, s. 189–203.
- Taczanowski W. 1877. *Kritičeskij obzor ornitologičeskoj fauny vostočnoj Sibiri*, Trudy 5-go Sjezda russkih estestvoispytatelej i vračej v Varšave 3, s. 285–386.
- Taczanowski W. 1878. *Liste des oiseaux recueillis par M. Jankowski par l'île Askold (Mantschourie)*, Bulletin de la Société Zoologique de France 3, s. 133–140.
- Taczanowski W. 1879. *Supplément à l'liste des oiseaux recueillis dans par l'île Askold (Mantschourie)*, Bulletin de la Société Zoologique de France 4, s. 133–140.
- Taczanowski W. 1882. *Liste des Oiseaux recueillis par le Dr Dybowski au Kamtschatka et dans les Iles Comandores*, Bulletin de la Société Zoologique de France 7, s. 384–398.
- Taczanowski W. 1882. *Wydrozwierz Enhydrys marina (Steller)*, Wszechświat I/17, s. 257–260.
- Taczanowski W. 1883. *Liste supplémentaire des oiseaux recueillis par le Dr Dybowski au Kamtschatka et aux iles Comandores*, Bulletin de la Société Zoologique de France 8, s. 329–347.
- Taczanowski W. 1883. *Remarques sur les oiseaux du Kamtschatka et des Iles Comandores*, Bulletin de la Société Zoologique de France 8, s. 351–370.
- Taczanowski W. 1885. *Liste des Oiseaux reçus récemment du sud-ouest du Pays Oussourien*, Bulletin de la Société Zoologique de France 10, s. 463–478.
- Taczanowski W. 1886. *Liste supplémentaire des oiseaux recueillis dans le sud-ouest du pays Oussourien*, Bulletin de la Société Zoologique de France 11, s. 305–310.
- Taczanowski W. 1888. *Description d'une nouvelle espèce du genre Emberiza*, Ibis 5, s. 317–319.
- Taczanowski W. 1888. *Liste des Oiseaux recueillis en Corée par M. Jean Kalinowski*, Proceedings of the Scientific Meetings of the Zoological Society of London for the Year 1888, s. 596–611.
- Taczanowski W. 1888. *Liste supplémentaire des Oiseaux recueillis en Corée par M. Jean Kalinowski*, Proceedings of the Scientific Meetings of the Zoological Society of London for the Year 1888, s. 450–469.

- Taczanowski W. 1889. *Description d'une nouvelle Locustella de la Corée*, Proceedings of the Scientific Meetings of the Zoological Society of London 1889, s. 620–621.
- Taczanowski W. 1889. *Spisok typičnyh ěkzemplárov ptic, po kotorym byli ustanovleny novye vidy*, Kolekcii Zoologičeskogo kabineta Imperatorskago Varšavskago Universiteta 1, s. 40.
- Taczanowski W. 1893. *Faune ornithologique de la Sibérie Orientale*, Mémoires de l'Académie des Sciences de St. Pétersbourg 7, s. 1–684.
- Taczanowski W. 1893. *Faune ornithologique de la Sibérie Orientale*, Mémoires de l'Académie des Sciences de St. Pétersbourg 7, s. 685–1278.

Archiwum

Archiwum MiZ PAN: Spuścizna po Januszu Domaniewskim.

Archiwum MiZ PAN: Spuścizna po Krystynie Kowalskiej.

Strony internetowe

World Register of Marine Species (WoRMS), Światowy Rejestr Gatunków Morskich, 2023, <https://marinespecies.org/>

World Spider Catalog (WSC), 2023, Version 24.5. Natural History Museum Bern, <https://wsc.nmbe.ch/>

The Zookeeper's Wife (film):

[https://en.wikipedia.org/wiki/The_Zookeeper%27s_Wife_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/The_Zookeeper%27s_Wife_(film))

Gammarus sophianosii Dybowski, 1874: <https://youtu.be/bfSCzn6oyZM>

SPIS ILUSTRACJI

- Ryc. 1. Benedykt Dybowski (1833–1930). Archiwum MiIZ PAN.
- Ryc. 2. Władysław Taczanowski (1819–1890). Archiwum MiIZ PAN.
- Ryc. 3. Kolekcja kręgowców warszawskiego Gabinetu Zoologicznego. Suhak, w którym B. Dybowski ukrył dokumenty powstania styczniowego. Archiwum MiIZ PAN.
- Ryc. 4. Zdjęcia rentgenowskie „czapli Dybowskiego”. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiIZ PAN.
- Ryc. 5. Od lewej: Antoni Waga (1799–1890), Konstanty Branicki (1824–1884), Władysław Taczanowski (1819–1890). Archiwum MiIZ PAN.
- Ryc. 6. Benedykt Dybowski w czasie badań zimowych Jeziora Bajkał. Archiwum MiIZ PAN.
- Ryc. 7. Karty katalogowe kolekcji ryb z warszawskiego Gabinetu Zoologicznego Uniwersytetu Warszawskiego. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiIZ PAN.
- Ryc. 8. Karty katalogowe kolekcji ptaków z Muzeum Zoologicznego hr. Branickich we Frascati. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiIZ PAN.

TABLICE

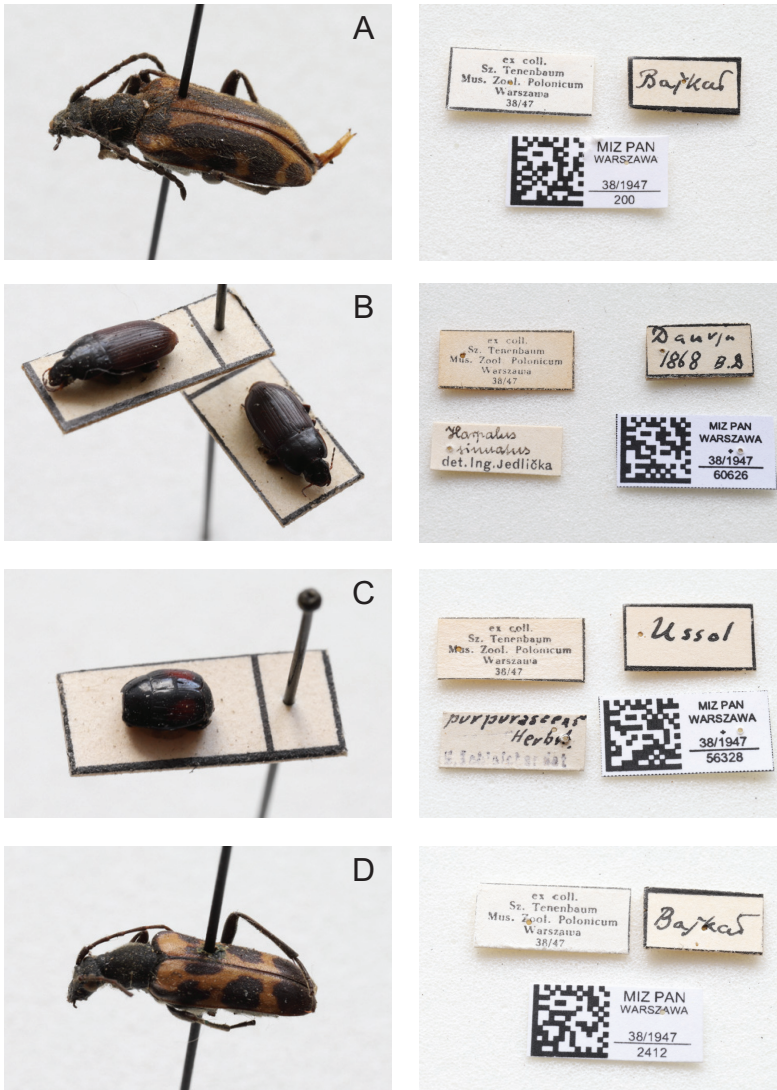
Tablica I. (A) Ukwiąg (Anthozoa), *Actinia* sp.: Morze Japońskie, 1869, Dybowski B.; (B) Gąbka (Demospongiae), *Lubomirskia baicalensis* (Pallas, 1773): Bajkał, Dybowski B., Godlewski W.; (C) Skorupiak (Malacostraca), *Gammarus grubii* Dybowski, 1874: Syberia, Bajkał, Dybowski B., CRU000002. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

Tablica II. Pająki (Arachnida), (A) *Solifugae* sp.: Syberia, M. Przewalski, ARA037498; (B) *Xysticus excellens* Kulczyński, 1885: Kamczatka nad rzeką Kamczatka, leg. Dybowski B. [Syntype], ARA022163; (C) Owady (Insecta), *Buprestis haemorrhoidalis* a. *nigricans* Schil.: Daurja 15.VI.1872; Bajkał, 38/1947/58091. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiIZ PAN.

Tablica III. Owady (Insecta), (A) *Buprestis strigosa* Gebl.: Bajkał, 38/1947/58094; (B) *Buprestis haemorrhoidalis* a. *nigricans* Schil.: Daurja, 15.VI.1872, 38/1947/58089; (C) *Carabus maeander* Fisch.: Dauria, Balzyna, 26.VI.1874 B. Dybowski, 38/1947/4589; (D) *Carabus henningi* v. *spurius* Kr.: Kultuk, 1872, 38/1947/5045. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

Tablica IV. Owady (Insecta), (A) *Evodinus variabilis* Getl.: Bajkał, 38/1947/200; (B) *Harpalus sinuatus* Tschitscherin: Daurja, 1868 B.D. [*Harpalus sinuatus* det. Ing. Jedlička], 38/1947/60626; (C) *Hister purpurascens* Hbst.: Ussol, 38/1947/56328; (D) *Judolia sexmaculata* v. *parallelopipeda* Motsch.: Bajkał, 38/1947/2412. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiIZ PAN.

Tablica V. Owady (Insecta), (A) *Lampra virgata* Mocz.: Ussuri, 15.VII.74, 38/1947/58053, (B) *Oedecnema dubia* F.: Nerczyńsk, o. Zabajkalski, 22.VI.09, 38/1947/2565; Mięczaki (Mollusca), (C) *Pecten swiftii* (Bern.): Amur Dybowski, MOL052878; (D) *Venus jedoensis* (Lischke): Vladivostok, Dybowski, MOL051240. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiIZ PAN.

Tablica VI. Ryby (Actinopterygii), *Brachymystax lenok* (Pallas, 1773): 1868, rzeka Onon, Dybowski [*Salmo coregonoides*]; (B) *Parabramis pekinensis* (Basilewsky, 1855): 1869, jez. Chanka, Dybowski, 1 (C) *Coregonus autumnalis* (Pallas, 1776): 1870 J. Bajkał, B. Dybowski [M. Gąsowska]. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

Tablica VII. Gady (Reptilia), (A) *Trionocephalus bloomhofii* T. et S.: Possiet (Posjet), 1869, Dybowski B., 73721; (B) *Pelias berus* Merr.: Syberia wschodnia, Kultuk, Dybowski B., Godlewski W., Possiet (Posjet), Dybowski B., Godlewski W., 73679; (C) *Elaphe diene* (Pallas, 1773): Sibiria Orientalis, Dybowski B., 73560. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiIZ PAN.

Tablica VIII. Ptaki (Aves). Jaja: (A) *Accipiter nisus* (Linnaeus, 1758): Sibir or. Kultuk, Dybowski B., Godlewski W., 46070; (B) *Accipiter virgatus* (Temminck, 1822): Sinus Abrek, Dybowski B., Godlewski W., 1875, 46101; (C) *Corvus corax* Linnaeus, 1758: Kamczatka, 1882, Dybowski B., 47236; (D) *Emberiza leucocephalos* Gmelin, 1771: Dauria, Darasun Dybowski B., Parvex A., 48082. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

Tablica IX. Ptaki (Aves). Jaja: (A) *Corvus pastinator* Gould, 1845: Aksza, Sibir or., 1872 Dybowski B., Godlewski W., 47315; (B) *Corvus corone orientalis* Eversmann, 1841: Kultuk, Sibir or. (Kultuk), Dybowski B., Godlewski W., 47208; (C) *Aquila chrysaetos* Linnaeus, 1758: Argun, 50796; (D) *Ciconia boyciana* Swinhoe, 1873: Fl. Ussuri, Dybowski B., Godlewski W., 51902. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

Tablica X. Ptaki (Aves). Jaja: ((A) *Lagopus lagopus* (Linnaeus, 1758): Kamczatka, 1883, Dybowski B., 51330; (B) *Lyrurus tetrix* (Linnaeus, 1758): Dauria, 1868, Dybowski B., Parvex A., 51320; (C) *Motacilla kamtschatica* Dybowski, 1883: Kamczatka, 1871, Dybowski B., 48883; (D) *Otis dybowskii* Taczanowski, 1874: Dauria, Darusun, 1868, Dybowski B., Godlewski W., 45961. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

A

B

C

Tablica XI. Ptaki (Aves). Gniazda: (A) *Phylloscopus plumbeitarsus* Swinhoe, 1861: Syberia, Dybowski B., 45618; (B) *Cyanopolius cyaneus* (Pallas, 1776): Syberia, Dauria, 1867, Dybowski B., Parvex A., 45594; (C) *Alseonax latirostris* (Raffles, 1821): Syberia, Kultuk, 1870, Dybowski B., Godlewski W., 45562. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

Tablica XII. Ptaki (Aves), ((A) *Hirundo rustica baicalensis* Dybowski et Taczanowski, 1884: Sibir or. Kultuk, 06.07.1871, Dybowski B., Godlewski W., 34364; (B) *Pinicola enucleator kamtschatensis* Dybowski, 1885: Rosja, Kamczatka, Machoura, Dybowski B., 33719; (C) *Pyrrhula pyrrhula kamtschatica* Taczanowski, 1882: Kamczatka Dybowski B., 33720; (D) *Xanthopygia* sp.: Sidemi, 15.05.1886, Jankowski M. [*tricolor* Hartl.], 1616. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

Tablica XIII. Ptaki (Aves), (A) *Anas poecilorhyncha zonorhyncha* Forster, 1781: Dauria, Darasuń, 1868, Dybowski B., Godlewski W., 41984; (B) *Antigone antigone* (Linnaeus, 1758): Dauria, Darasuń, 1868, Dybowski B., Godlewski W., 41158; (C) *Falco peregrinus* Tunstall, 1771: Wyspa Behringa, Dybowski B., 40194; (D) *Circus spilonotus* Kaup, 1847: Dauria, Darasuń, 1867, Dybowski B., A. Parvex, 41234. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiIZ PAN.

Tablica XIV. Ptaki (Aves), (A) *Tetrao urogallus* Linnaeus, 1758: Sibir, Irkuck, Dybowski B., Godlewski W., 40103; (B) *Calcarius lapponicus* (Linnaeus, 1758): Wyspa Beringa, Dybowski B., 40080; (C) *Grus leucauchen* Temminck, 1827: Dauria, Darasuń, 1867, Dybowski B., Godlewski W., 41988; (D) *Lagopus lagopus* (Linnaeus, 1758): Sybir wsch Walecki, 41919. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

Tablica XV. Ptaki (Aves), (A) *Fratercula cirrhata* (Pallas, 1769): Wyspa Beringa, Dybowski B., 40240; (B) *Larus niveus* Pallas, 1811: Dauria, Darasuń, 1868, Dybowski B., A. Parvex, 40278; (C) *Larus glaucescens* Naumann, 1840: Kamczatka, 1856, 40925; (D) *Limnodromus semipalmatus* (Blyth, 1848): Dauria, Arguń, 01.06.1873, Dybowski B., Godlewski W., 41874. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

A

B

C

D

Tablica XVI. Ptaki (Aves), (A) *Lyrurus tetrrix* (Linnaeus, 1758): Sibir or., Dybowski B., Godlewski W., 40150; (B) *Haliaeetus pelagicus* (Pallas, 1811): 12.01.1873, Dybowski B., Godlewski W., 42400; (C) *Picoides* sp.: 1868, Dybowski B., A. Parvex [*crissoleucos*], 40410; (D) *Perdix barbata* Verreaux et Des Murs, 1863: Dauria, Darasuń Dybowski B., A. Parvex, 40385. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

A

B

C

D

Tablica XVII. Ptaki (Aves), (A) *Sturnia* sp.: Dauria, 1868, Dybowski B., Godlewski W. [*daurica*], 40772; (B) *Surnia pallasi* Buturlin, 1907: Sibir, Dauria, Darasun, Dybowski B., A. Parvex, 40077; (C) *Xanthopygia* sp.: Dauria, Arguń, 29.05.1873, Dybowski B., Godlewski W. [*tricolor* Hartl.], 41557; (D) *Numenius* sp.: Dauria 02.07.1866 Dybowski B., Parvex A. [*major*], 40824. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

Tablica XVIII. Ptaki (Aves), (A) *Tetrao kamtschaticus* Kittlitz, 1858: Kamczatka, Dybowski B., 40142; (B) *Oidemia americana* Swainson, 1832: Kamczatka, Dybowski B., 40246; (C) *Syrrhaptes paradoxus* (Pallas, 1773): Dauria, Arguń, 1873 Dybowski B., Godlewski W., 40129; (D) *Prunella* sp.: Bajkał, 1862, Dybowski B., Godlewski W. [*altaicus*], 41526. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiIZ PAN.

Tablica XIX. Ssaki (Mammalia), (A) *Ochotona hyperborea* (Pallas, 1811): Syberia wschodnia, Kultuk, Dybowski B., Godlewski W., 77304; (B) *Arvicola nigricans* de Selys Longchamps, 1845: Witim (Syberja wsch.) Walecki J., 77377; (C) *Marmota baibacina* Kastschenko, 1899: Dauria, Dybowski B., Godlewski W., 77696. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.

A

B

C

Tablica XX. Ssaki (Mammalia), (A) *Mustela eversmanii* Lesson, 1827: Kiachta, Walecki J., 81093; (B) *Allactaga annulata* Milne-Edwards, 1867: Kiachta, Walecki J., 77344; (C) *Mustela sibirica* Pallas, 1773: Dauria, Dybowski B., Godlewski W., 81102. Pracownia Muzeum Zoologiczne MiZ PAN.